

Trasan och träskets hemlighet

Trasan och träskets hemlighet

underjordisk roman

av Christian Lanciai (1986-87)

Första delen : Olof	3
Andra delen : Bertil	32
Tredje delen : Hämnaren och offret	92
"Från Wien till Göteborg"	94
Fjärde delen : Kloakrensaren och torpedmasturbanten	107
Sista budet från Hjälparen	142
Flykten från fåfången	148
Postludium	177

Presentation.

Att presentera oss alla som gemensamt sorterar under skölden *Letnany* är svårt då vi är så många och då vår repertoar är så bred. Men ett sätt vore väl att presentera oss som en orkester eller snarare som en sorts kammarensemble, där var och en bidrar med sin stämma till en polyfon men dock harmonisk enhet.

Våra redan tillgängliga manuskript omspanner i princip alla genrer utom barnlitteratur: noveller, romaner, historia, musik, lyrik, dramatik, socialrealism, samhällskritik, resor, filosofi, religion, psykologi, medicin, – vi har allt utom barnsagor och amsagor, om dock kanske några av våra alster till och med skulle kunna hänföras till sådana kategorier.

Vårt problem har alltid varit att ingen velat acceptera oss, och någon förklaring till detta har vi aldrig fått under alla de 32 år vi nu varit refuserade. Samtidigt får vi ständigt höra att det är synd att våra alster får så liten spridning och att de inte finns tillgängliga i någon bokhandel. Ingen förläggare har någonsin (under våra 32 år) ens försökt göra pengar av oss, fastän vi egentligen vänder oss till en internationell publik.

Det mångfacetterade samarbetet tycks dock hålla bättre för varje år, och de enda medarbetare vi förlorat genom åren har varit av naturliga skäl, alltså genom rent biologiskt frånfälle. Detta är en unikt positiv statistik när det gäller så känsliga saker som samarbete inom rent konstnärliga ramar.

Det var nu ett försök till en närmare presentation.

med vänliga hälsningar,

redaktören.

Författaren lovar på heder och samvete
att ingen av de karaktärer i romanen som lever och agerar
har haft någon förebild i verkligheten.
Endast de avlidna har någon sanning i sig.

Copyright © C. Lanciai 1987 och 2001.

Trasan och träskestens hemlighet – en lektörs utlåtande.

Er sociala roman om Palmemordet med dess mångfacetterade karaktär av melankoliskt dokumentär musikroman är kanske mest intressant ur strikt realistisk synvinkel, då den genom att ha varit skriven 1986-87 noggrant bevakar och följer med i vad som hände i världen då i en påtaglig historisk närvaro. Däremot är dess story svårare att hålla reda på. Är den röda tråden musiken, med dess åskådliggörande av vitt skilda musikeröden, eller är den frågan om makten och ansvaret symboliserat genom den mystiske 'Hjälparen' och hans svårdefinierbara verksamhet, eller är det den kvinnliga huvudpersonen med den romantik som omger henne, som trots allt verkar vara den som håller ihop det hela, även fast romanens talrika mord även berikas med hennes?

Om vi har förstått saken rätt, så är huvudhandlingen att en musiker på dekis upptäcks av en läkare, som vid sin död visar sig ha haft en del ansvarsposter, vilka han genom sitt testamente överför på musikern, som övertar både läkarens ansvar och hans moatjé. Detta tycks dock inte vara någon lycklig position, och genom sina ansvar förlorar han sin musik. Därmed blir han den första av flera musiker i romanen som alla går förlorade genom politikens ingrepp i deras liv resulterande i depression och narkotikamissbruk. Saken görs inte enklare genom att de flesta av dessa musiker tycks ha mer eller mindre samma förnamn medan deras efternamn aldrig nämns. Emellertid dyker det ständigt upp nya musiker hela tiden – maktens olyckliga påverkan tycks inte kunna stäcka Fru Musicas obevekliga kontinuitet..

Intressant är att bevakningspunkten hela tiden är från underjorden med den mystiska nattklubben *Blå Månen* som central. Hela världsetablissemangen studeras med kritisk skärpa underifrån, och här presenteras synpunkter på Palmemordet som väl aldrig publicerats tidigare, medan däremot en lyser med sin frånvaro: Algernonaffären. Den kusliga konsekvensen av denna genomgående underjordiska belysning är, att romanen skumt men dock skönjbart åskådliggör hur nästan alla viktiga världsangelägenheter tycks regleras underifrån, som om de reella makthavarna egentligen ingenting hade att säga till om och bara var omedvetna marionetter styrda av trådar i okända kulissdoldisars händer.

Mera påtaglig är då den sociala kritiken: fastän Sverige onekligen har det bästa sociala skyddsnätet i världen påtalas sådana brister att alternativ verkar av nöden. Hur kriminell och hur försvarlig 'Hjälparens' roll i själva verket är kan bli ett stort diskussionsämne. Den oavvisliga följdfrågan måste dock infinna sig med pinsam pregnans: om den sociala säkerheten är så bristfällig i ett sådant föregångsland som Sverige, hur ska det då inte se ut i andra länder?

Det inträder en drastisk förändring i romanen genom den sällsamma självmordsutredningen i den sista delen. Plötsligt blir enskilda individers privatangelägenheter av en vikt som undanskymmer alla de största världshändelserna, som plötsligt framstår som futtiga i jämförelse. Denna avgörande perspektivförändring borde dock kanske bli romanens största ämne för närmare diskussioner.

med vänliga hälsningar och önsknningar om lycka till,

en lektör

TRASAN OCH TRÄSKETS HEMLIGHET.

Den samlade men bristfälliga dokumentationen av Hjälparen och hans verksamhet.

Första delen : Olof.

1.

Han kallades Trasan. Det var en äldre man som kom med denna lakoniska upplysning när massakern var ett alltför iögonfallande faktum. Mannen hade körts över av en spårvagn, och nu väntade man på dem, vars otacksamma uppgift det skulle bli att sopa ihop de blodiga resterna. "Han kallades Trasan," sade åskådaren utan någon annan min än av totalaste säkerhet på diagnosen. "Varför kallades han Trasan?" kunde jag inte låta bli att fråga honom. Han svarade medan han med handen indikerade liket: "Det ser du väl själv."

Ambulansen kom. Det var svårt att sopa ihop honom. Delar av liket hade pressats ner i spårvagnsspåret. Ingen brydde sig om att ens kontrollera om blodhögen fortfarande levde.

"Men varför kallades han Trasan?" insisterade jag.

"Vad jag inte kan förstå är varför han kom tillbaka till Göteborg," svarade mannen.

"Borde han inte ha gjort det?"

"Det var Göteborg som gjorde honom till en trasa."

"Hur då?"

"Det är en lång historia."

"Kan den rekonstrueras?"

"Jag är rädd för att den inte kan det. Den är alltför trasig."

Ambulansmännen frågade några vittnen hur det hade gått till. Alla tycktes vara eniga om, att den stackars mannen varit full och gått i vägen för spårvagnen. Spårvagnschauffören var förtvivlad och satt ensam i den övergivna spårvagnen med handen för ögonen. Alla som sett det hela var klart eniga om att han var utan skuld. Trasan hade till och med gått mot rött ljus.

"Var han alkoholist?" frågade jag.

"Om han var."

"Kände du honom sedan länge?"

"Alltför länge."

"Har du ingenting att säga till polisen?"

"Ingenting."

"Vill du inte hjälpa honom efter hans död fastän du var hans vän?"

"Nej, det vill jag inte."

"Varför inte det?"

"Jag vill inte bli som Trasan."

"Hur skulle du kunna bli som Trasan då?"

"Vem som helst kan bli en trasa som Trasan."

"Även statsministern?"

"Nej, bara myndigheterna går fria. Det är bara de som gör folk till trasor som aldrig blir trasor själva."

"Det är en oerhörd anklagelse. Menar du att denne man gjordes till en trasa av statliga myndigheter?"

"Inte vilka statliga myndigheter som helst. Bara de sociala myndigheterna."

"Men de sociala myndigheterna är till för att hindra folk från att bli trasor."

"Tror du inte jag vet det."

"Ändå tycks du mena att denne man aldrig hade blivit en trasa utan de sociala myndigheternas hjälp."

"Ja, det är tyvärr sant."

Ambulansmännen hade nu sopat upp resterna av det blodiga liket. Det syntes på dem att de sällan hade haft någon mera otacksam uppgift. Hur skulle ett sådant trasigt lik kunna begravas? Förmodligen blev han väl kremerad. Knappast var det någonting att obducera.

"Menar du att de sociala myndigheterna kan göra folk till alkoholister?"

"Menar du att de inte kan det?"

"Det är du som menar någonting, och du tycks mena att de kan det."

"Om de kan."

"Bevisa det."

"Nej, jag vill inte bli en trasa själv."

"Du döljer sanningen."

"Med avsikt."

"Det får man inte göra."

"Det gör alla."

"Till fördärv för alla."

"Den som är klok håller sig utanför sanningen. Gå du och gör sammanlunda."

"Aldrig."

"Då utmanar du ödet."

"Nej, jag anser att sanningen alltid måste vara konstruktiv."

"Kan du se någonting konstruktivt i detta?" frågade han och indikerade ambulansmännens jobb.

"Nej, men jag tror att man kan utvinna något konstruktivt ur den arme mannens liv, hurdant det än var."

"Sanningen kan ge vem som helst magsår, och har det väl gått så långt finns det sedan ingen väg tillbaka. Det räcker med att man sjukskriver sig hos Försäkringskassan en gång. Därefter är man räddningslöst förlorad."

"Du driver med mig."

"Man driver inte med sanningen."

Ambulansen körde bort. Långsamt skingrades den upprörda folkmassan. Långsamt satte sig även spårvagnen i rörelse och körde bort. Bara blodet på gatstenarna låg kvar.

"Du måste förklara dig."

"Håll dig utanför."

"Vad skall jag hålla mig utanför?"

"Om du vill klara dig genom livet så ha aldrig något med någon social myndighet att göra."

"Varför inte det?"

"Därför att då blir du som Trasan."

"Berätta hans historia."

"Det är lätt gjort. Han var en vanlig hederlig man som var gift och hade två barn. En skilsmässa ledde till hans första kontakt med sociala myndigheter, då han inte ville förlora kontakten med sina barn. De sociala myndigheterna tog moderns parti mot fadern. Han kämpade emot dem tills han fick magsår och måste sjukskriva sig. De sociala myndigheterna såg till att han förlorade sitt arbete genom alltför mycket sjukskrivning. I hans kamp för att få umgås med sina barn bjöd de honom nämligen motstånd så att han inte blev frisk. Han blev arbetslös. Han protesterade mot de sociala myndigheterna med att förbli arbetslös och leva på socialbidrag. Han remitterades från Arbetsförmedlingen till Arbetsmarknadsinstitutet, var myndigheterna är mindre toleranta mot individen. Han protesterade mot myndigheterna med att förbli arbetslös, fortsätta leva på socialbidrag och börja dricka. Han remitterades från Arbetsmarknadsinstitutet till Arbetsmarknadsutbildningen, som är de sociala

myndigheternas köttkvarn för levande människor som inte vill samarbeta, inte vill arbeta alls och som därför i deras ögon är lika mycket överflödigt dödskött som sjuka övergödda grisar och övergödda broilerhönor. Han maldes i köttkvarnen till en social trasa, rymde, började göra affärer i knark och blev kriminell. Han gick turvis på sprit och amfetamin i många år. Då och då åkte han fast och såg till att han då fortsatte kosta myndigheterna förmögenheter tills han slapp dem genom rymning. Han började arbeta med cyklar i Haga, men de sociala myndigheterna vägrade att acceptera att de gjort fel och fortsatte därför med att bearbeta honom och aldrig lämna honom i fred. Till slut rymde han till Christiania. Där levde han lyckligt i tre år och rökte hasch varje dag och glömde äntligen sin fru och sina barn. Så en dag kom han hit tillbaka, och efter tre dagar ligger han här." Han indikerade blodpölen på gatan.

Jag betraktade blodpölen. Varför hade Trasan kommit tillbaka? Var det bara för att dö?

"Varför kom han tillbaka?" frågade jag.

"Fråga någon annan. Jag vet inte."

Han gick. Varför kom Trasan tillbaka? Frågan hakade sig fast vid mig. Av någon anledning angick den mig. Här låg en hund begravnen. Jag hade fått veta Trasans historia, men den slutade i ett stort frågetecken. Varför hade Trasan kommit tillbaka?

Frågan ställde mig automatiskt andra frågor: Varför hade alla åskådarna varit eniga om att Trasan själv varit skyldig till sin olycka? Därför att han varit full. Varför hade inte spårvagnschauffören kunnat undvika olyckan med att bromsa? En spårvagn är ju lättare att manövrera än en bil. Jag kom fram till att Trasan självmant måste ha gått i vägen för spårvagnen väl medveten om att han skulle bli fullständigt massakrerad. Ty hur berusad man än är så blir man inte överkörd av en spårvagn utan vidare. Att slumpvis placera sig i vägen för en spårvagn så att man inte stöts undan av den är inte så enkelt. Mannen måste ha påpassligt gått i vägen för spårvagnen just i det rätta ögonblicket för att spårvagnsföraren inte skulle få en chans att undvika olyckan. Utan att vilja det själv kom jag fram till att Trasan måste ha begått överlagt självmord. Annars hade han inte kunnat bli överkörd mitt i spårvagnskröken så att föraren inte kunnat se honom förrän när det var för sent. Han hade kommit tillbaka till Göteborg för att dö.

Ingen utredning gjordes om Trasans död. Han var ju en alkoholist, känd av myndigheterna sedan länge. Spårvagnsföraren fick hela spårvägens sympati för att ha råkat ut för ett sådant fyllo men fortsatte finkänsligt nog inte med att köra spårvagn utan gick på kurs, omskolade sig och bytte yrke. Var resterna av Trasan begravdes vet jag inte.

2.

Hon var en av mina körmedlemmar, och hon hade sjungit för mig i sju år. Hon var den säkraste, renaste och vackraste rösten i kören, och hon var min speciella älskling, när hon en dag efter repetitionen överraskade mig med att fråga om jag hade en bostad åt henne.

Hon var lyckligt gift så vitt jag visste, och till min häpnad och sorg visade det sig nu att hon låg i skilsmässa. Hennes man var trevlig och ordentlig, en hederlig busschaufför, och jag kunde inte förstå hur denna skilsmässa hade kunnat ske. Men jag kunde inte förneka att jag hade en ledig lägenhet åt henne.

För sju år sedan hade jag älskat henne när hon ramlade in i mitt liv och räddade livet på en kör för mig, men jag kunde icke mer älska henne efter en skilsmässa. Historien var dunkel, och hon ville eller kunde ej ge någon förklaring. Jag beslöt att pröva henne och forska i saken.

Det var ödet som ville att jag hade en tom lägenhet ledig just då. När annars händer det att man får möjlighet att hyra ut en lägenhet som man har kontrakt på i första hand utom då rätt person kommer som vill hyra den i andra hand? Jag kunde inte låta bli att smått spekulera i denna ödets eventuella fingervisning. Var det meningen att hon trots allt skulle bli min? Jag undersökte mina egna innersta känslors äkthet och fann att jag fortfarande älskade henne lika mycket som för sju år sedan.

Försiktigt gjorde jag trevningar i riktning mot hennes hjärta för att få veta vad hennes egentliga känslor och avsikter var. Det visade sig snart. Den som hjälpte henne med flyttningen var en trevlig, stark och duglig gosse. I vilket förhållande stod hon till det kraftmönstret? Jag var bara en opraktisk musiker. Jag hade inte kunnat hjälpa henne med att skruva i en lampa. Så snart jag såg honom fick jag en obehaglig känsla av att ingenting ha att hämta hos henne utom möjligen genom våld, vilket jag aldrig kunnat bruka mig av i någon form och allra minst i kärlek.

Mina onda aningar visade sig vara alltför riktiga. Jag fick av en händelse träffa hennes frånskilda man. "Och vad tycker du om hennes nya man?" frågade han mig överrumplande, vilket han inte var medveten om själv. Min värld slogs i kras under mitt samtal med honom. Hon hade bedragit sin man, endast hon hade velat skilsmässa, jag hade gjort den möjlig för henne med att kunna ge henne en bostad, och hon hade endast utnyttjat mig för att kunna etablera förhållandet med den andre, som den bedragne äkta mannen lyckats ta reda på allt om: han var en äventyrare som varit gift, som övergivit flera av sina offer som fått barn med honom, och som regelbundet tydde sig inte bara till flaskan utan till spriten. Med andra ord: min älsklingskärmedlem hade utnyttjat mig för att kasta sig in i ett förhållande som kunde bli hennes undergång. Och vad värre var: därmed hade hon gjort mig medskyldig till upplösningen av hennes livs enda tänkbara lyckliga äktenskap. Och ändå satt min vän hennes frånskilda man i en mycket vanskligare ställning än jag, ty han hade hand om hennes barn och skulle nu tvingas in i rollen av ensamstående pappa med tre barn.

"Är det inte löjligt?" frågade han mig flinande medan han satte ihop hennes enorma lyxdubbelsäng med inbyggd stereoanläggning, som varit deras brölloppssäng, och som hon nu skulle sova i tillsammans med alkoholisten-äventyraren. Den bedragne äkta mannen tycktes inte alls ta illa upp. Han var bara samarbetsvillig. Samtidigt var det omöjligt att ta del av hans fnittriga och flinande berättelser om sin fru, medan han satte ihop deras brölloppssäng åt hennes nya man, utan beklämmande känslor av den mest besynnerliga tragikomedi. Han älskade henne fortfarande, precis som jag. Han älskade deras barn. Han hade aldrig förbrutit sig mot henne. Han hade varit en god äkta man. Han hade försörjt henne väl. Och så vidare. "Är det inte löjligt?" frågade han. "Och här är jag och sätter ihop vår brölloppssäng åt hennes förförare, som förstört vårt äktenskap, i en lägenhet som du har givit åt henne, för att du älskade henne på samma sätt för sju år sedan och blev bedragen av henne då på samma sätt. Varför lär sig aldrig kärleken något av sin egen dårskap?" Och han flinade och skrattade vemodigt åt den obotliga absurditeten i vår gemensamma situation. Han visste mycket väl att mitt iordningsställande av en lägenhet åt henne allenast möjliggjort hennes separation från honom, men han hade inte alls tagit illa upp. Han såg mig som en broder som varit lika dum och löjlig som han själv.

Efter detta samtal fann jag det omöjligt att vidare umgås med min hyresgäst och hennes älskare. Jag kände mig i hennes sällskap som hennes ofrivillige sutenör, och aldrig har jag erfarit en mera obehaglig känsla. Jag kände mig skyldig till hennes olycka emedan hon verkade vara helt omedveten om den. Och det värsta var att jag ingenting kunde göra. Vad rätt hade jag att blanda mig i hennes affärer? Gudarna vet att jag lika väl som hennes före detta man inte ville något hellre än skära halsen av hennes älskare, men lyckligtvis är avståndet stort mellan tanke och handling. Och vad värre var: medveten om hennes felsteg kunde jag icke älska henne längre. Hon var lika förlorad

för mig som för hennes övergivna man, han, som var så förtvivlad över sitt brustna äktenskap att han hysteriskt skrattade åt sin egen förtvivlan.

Under tiden fortsatte mitt arbete som vanligt. Min älsklingskörmedlem kom allt mera sällan till repetitionerna. Jag kom på mig själv med att vara ouppmärksam och okoncentrerad. Andra kom på mig med att jag gjorde musikaliska misstag. Det kunde jag inte förlåta mig själv. Säsongen slutade med att jag inte kunde göra annat än sjukskriva mig efter en serie misslyckade konserter.

Anledningen? Jag tänkte bara på henne och grubblade över min delaktighet i hennes olycka. Hur stor var min skuld? Hade jag kunnat hjälpa henne från äventyraren-alkoholisten genom att bekänna min kärlek? Kanske, men jag hade ej kunnat lita på min kärlek med tanke på äventyraren-alkoholisten. Jag älskade henne i anden för evigt, men min kärlek var för stark för att kunna hålla i sängen. Äventyraren-alkoholisten älskade henne bara i sängen, han hade därför en mer konkret makt över henne, och hon var därför mera bunden till honom än till mig, som genom ett ingripande bara hade gjort mig själv löjlig.

Situationen blev outhärdlig. Hon skötte inte sin hyra och flyttade ut efter tre månader. Äventyraren-alkoholisten hjälpte henne. Han såg ut som om han led av Aids. Jag hade ingen rätt att varna henne, ty hon älskade honom. Det var min dom. Hon älskade honom mer än mig.

Efter att hon flyttat var min depression total. Jag kunde inte musicera mer, och jag visste att hon aldrig mer skulle komma tillbaka till min kammarkör. I sju år hade hon varit dess stöttepelare, och först när hon utan ett ord upphörde med att medverka i den och flyttade till okänd adress med hemligt telefonnummer förstod jag hur mycket hon hade betytt för min musik och för kören. Och plötsligt kände jag mig så gränslöst dum. Var det mitt eget fel att jag och kören hade förlorat henne? Det kändes så. Döm själv om mitt fall, käre neutralt läsare. Själv kan jag det ej då jag är part i målet och dubbelt jävig då jag är lika gränslöst mycket emot henne som för henne.

För första gången insåg jag hur stark en kvinnas makt kan vara över den man som umgås med henne. Hennes makt visade sig efter att kontakten avklippts, och den var förödande. För första gången i mitt liv kände jag mig helt oduglig som musiker. Att jag var underbetald kunde icke försvara att jag förblev musiker trots min inkompetens. Jag måste sluta i tid innan jag fick mig själv avskedad.

En friställd musiker har ingen annanstans att ta vägen än till Socialbyrån, ty normalt är han icke ansluten till Svenska Musikerförbundet, ty endast dåliga musiker, som klamrar sig fast vid musiken emedan de är lika inkompetenta på alla andra områden också, går in i Svenska Musikerförbundet för att få någon motivering till att förbli musiker över huvud taget emedan de då kan leva på sin värdelösa musik. En god musiker är aldrig fackligt ansluten, och därigenom kunde jag försöka inbilla mig att jag åtminstone kanske hade varit en god musiker.

Men mina ofrånkomliga tankar på min förlorade älsklingskörmedlem förde mig endast djupare ner i träsket, ty ofrivilligt kom jag att tänka på mitt livs största kärlek. Hon hette Marta, hon hade varit min första kärlek, och hon var fortfarande min enda stora kärlek femton år efter puberteten. Var var hon nu? Min älsklingskörmedlem hade gömt sig för mig och för världen på en hemlig adress med hemligt telefonnummer. Min stora, äldsta och mest fatala kärlek var försvunnen sedan fem år tillbaka, och hennes obekanta vistelseort var inte ens så känd för mig att jag visste om den var hemlig eller ej.

Bara för att göra någon nytta över huvud taget ställde jag mina tjänster till Hagabions förfogande. Denna "Folkets Bio" var socialistisk vilket jag inte var, så föreningen var dömd att misslyckas. Ändå hade jag lärt mig att trivas där. Man kunde sitta där till klockan tio på kvällen och dricka angenämt kaffe i en angenäm samvaro, mänskorna där var unga och glada om än något excentriska, och serveringslokalen var faktiskt rätt trivsamt. Jag hade ingenting emot att delta i visningen av kvalitetsfilmer och ställa upp därmed på de mest obekväma tider. Det enda jag egentligen hade emot stället var dess gamla juke-box.

Den var visserligen tyst ibland, men när den var tyst var det att föredra mot att den användes vad som än spelades på den. Som klassiskt utbildad musiker var jag allergisk mot all dålig och billig skvalmusik av dekadent karaktär, och det var bara sådan musik som spelades på den. Dessutom hakade skivorna ofta upp sig om inte nålen hoppade över vart annat spår. Efter att ha varit anställd i två månader utan lön vågade jag påpeka det befogade i att skrota dumburken. Mitt förslag väckte ett ramaskri av protester. Ingen utom jag var angelägen om att få tyst på den dåliga musiken. Och allt jag åstadkom var en massiv mobilisering för förbättrandet av juke-boxens prestationsförmåga.

Musikburken lagades ordentligt, och alla de gamla skivorna byttes ut mot nya. Den tidigare repertoaren hade nästan uteslutande varit av nostalgisk 60-talskaraktär med gamla låtar av Beatles och sådant. Det hade varit njutbart mot vad som följde nu. Den nya repertoaren blev ensidigt latinamerikansk med nästan bara extremt stressande stycken med outhärdligt hetsiga rytmer. Detta berodde på att så många landsflyktiga latinamerikaner nästlat sig in just i Hagabion och etablerat sig där. Därför visades det också så många dåliga latinamerikanska filmer medan internationella klassiker fick stryka på foten.

Men det värsta var att myntssystemet i musikburken stoppades. I stället för att boxen endast ylade när man stoppade i ett mynt fixade dom lådan så att den höll på non-stop. Efter en dag kunde man alla de förfärliga låtarna av vilka inga erbjöd en enda sångbar melodi. Var det verkligen bara jag som hörde att låtrytarna bara kunde vråla och skrika och aldrig sjunga? Jag hade fått nog av denna min ensamhet.

Vem kommer då inte in på Hagabion och sätter sig där om inte min körmedlems nya man? Även han var latinamerikan och kom in med ett helt sällskap av rättrogna svartskallar till landsmän. Tyvärr fick han genast syn på mig.

"Hallå där! Arbetar du här nu för tiden? Har du sjunkit så djupt? Då går du väl och tigger hos Socialen också," ropade han, så att halva befolkningen hörde det, och skrattade rätt åt det efteråt, som om han hade sagt något roligt.

Jag misstänkte genast det värsta och vågade därför också genast fråga det värsta. Jag hade aldrig tidigare trott att jag kunde vara så djärv.

"Var har du Eva?"

"Hon kan du få tillbaka. Jag är färdig med henne."

"Vad har du gjort med henne?"

"Hon bara lipade hela tiden. När hon gjorde ett självmordsförsök gick det för långt, och när hon gjorde det för andra gången sparkade jag ut henne."

"Lever hon?"

"Det vet inte jag." Allt detta sade han fortfarande med samma höga röst och på gott humör, som om han tyckte det var roligt.

Till min förvåning såg jag mig själv gå fram till honom, gripa honom i kragen och lyfta upp honom ur stolen. Jag njöt av att femtio människor tittade på.

"Var det för att skända Eva som du kom hit från Ecuador?" sade jag väsende.

I nästa ögonblick låg jag sprattlande på golvet med blödande näsa. Han hade gett mig en mördande knockout. "Var glad, ditt svin, så länge du åtminstone får arbeta här,"

sade han. "Det är bara oss latinamerikaner som du har din tjänst här att tacka för." Han kunde inte låta bli att understryka sin mening med att avfyra en saftig gul loska i mitt ansikte, varpå han drog ut den över hela mitt ansikte med sin sko, som om han njöt av att trampa ner mig långsamt.

"Gå hem till din djungel, din djävla svartskalle!" hörde jag då en anonym röst från någonstans.

Det utlöste det stora slagsmålet på Hagabion. Alla slogs mot alla. Möbler flög omkring, stolar slogs i bitar och metamorferades på rekordtid till kaffeved, kaffekopparna splittrades till sandkorn, och jag var den enda som var klok nog att blödande krypa ut därifrån utan att avvakta slutet på den betydande bataljen.

4.

Omsider kom jag hem till Valdemar, min nya hyresgäst. Han var en bittert erfaren man som berövats sina båda barn av de sociala myndigheterna efter sin skilsmässa och som krigat med samma myndigheter sedan dess. Hans anletsdrag var skarpa, hans sätt var dubiöst, han var en mycket misstänksam men samtidigt mycket intelligent man, och även om jag fruktade honom en aning tyckte jag samtidigt om honom. Han gav alltid det bestående intrycket av att vara en man på ständig flykt, en man som ständigt såg bakom sig om han var förföljd, en sjukligt misstänksam man som tyvärr hade skäl för sin misstänksamhet, och hans ögon var nästan av reptilkaraktär i sin ständigt doliskt avvaktande bevakning och beräkning. Men han var i alla fall fint kultiverad.

Han lyssnade med intresse på min redogörelse för bataljen i Hagabion. "Det gläder mig," sade han till slut.

"Vad gläder dig?"

"Även Hagabion har de sociala myndigheterna satt sin fot i, och det är de som skickat dit alla latinamerikaner i stället för att skicka hem dem till Bolivia. När flyktingar inte nöjer sig med att fly till ett annat land utan dessutom kräver att få fly till en annan världsdel var det bor folk av annan ras och språkstam går det för långt. Den som inte trivs i Argentina kan bege sig till Brasilien och vice versa."

"Men varför gläds du åt slagsmålet?"

"Därför att nu får de sociala myndigheterna problem även med sin egen lydigt socialistiska Hagabio. Jag hoppas att de socialassistenter som hjälper till där i Hagabion också blev grundligt nerklubbade."

"Hade du varit där hade du skrattat."

"Ja, det hade jag, och med uppriktig glädje. Men vad som bekymrar mig, Olof, är din före detta flickväs öde."

"Ja. Jag skiter i Hagabion, men henne ville jag gärna rädda."

"Tror du att hennes förra man skulle låta henne komma tillbaka?"

"Jag tänker fråga honom. Men det värsta är att jag inte vet var hon finns."

"Vad hette hennes latinamerikanske älskare?"

"Don Juan."

"Och vad mer?"

"Det vet jag inte."

"Då är vi illa ute." Han funderade ett ögonblick. "Vi har bara en sak att göra," sade han till slut.

"Vad är det?"

"Vi måste kontakta Claes."

Claes? Vem var det? frågade jag honom. Hans svar var alltför mystiskt för att riktigt passa ett så vanligt namn som Claes.

"Det är mannen som hjälper alla men som ingen får träffa."

"Jag förstår att du upplever det som en självförnedring, men du har inget val."

"Hellre är jag arbetslös."

"Och blir parasit hos Socialbyrån, som sedan bara ställer dig kränkande frågor och tvingar dig till ännu mer förnedrande sysslor? Du är slut som musiker. Fatta det. Den enda tjänst du kunde sköta har du förlorat. Om du inte tar detta arbete får du aldrig något bättre."

Arbetet som erbjöds mig var som nattportier på ett skumt hotell. Arbetet var svart, min lön skulle bli 1000 kronor i veckan skattefritt på villkor att jag teg om hotellets hemligheter.

"Det är första gången i mitt liv jag arbetar svart."

"Du vänjer dig. Tro mig. Det är det bästa för dig. Därigenom är du på våra linjer, och om du sköter dig kan du få fantastiska avancemang. Hjälparen erbjuder dig arbete endast en gång."

Den så kallade Hjälparen var den så kallade Claes, som ingen hade sett. Den jag samtalade med var det så kallade hotellets direktör, en kortvuxen man som var expert på jiu-jitsu och hade något skräckinjagande över sig. Man kunde inte säga emot honom. Jag tog arbetet.

Jag fick ett helt rum för mig själv med television och barskåp, kylskåp och allt, och jag behövde inte ens umgås med hotellets gäster. Genom att skjuta för öppningen i en glastruta kunde jag helt utestänga resten av hotellet och världen ur min närvaro.

Jag måste erkänna att lönen var god. Ganska snart insåg jag att hotellet såväl var en bordell som att där förekom mycket knark, men jag hade ingen anledning att tjalla. De prostituerade, knarklangarna och hotellets gäster gjorde aldrig mig något ont. Visst kändes det förnedrande att arbeta där, men jag vände mig snart, och lönen var god.

Min arbetstid var från klockan 22 till klockan åtta. Det var en lång arbetstid men föga ansträngande då det mestadels inte hände någonting. Jag såg noga till att inget knark och inga prostituerade pengar landade i mina pengar, och hotellets direktör var nöjd med mig.

"Du har skött dig bra," sade han efter en månad. "Vad skulle du säga om att få pröva din lycka som nattklubbspianist?"

"Jag spelar bara klassisk musik."

"Vi skulle ändå vilja pröva dig. I stället för att komma hit på torsdag, så gå till den här adressen och ring tre gånger på ringklockan utanför. Jag tror du kommer att trivas där."

Jag gick dit på den aktuella torsdagen och hamnade på en lönnkrog. Jag var väntad där, och där fanns en flygel av ganska god kvalitet av märket Östlind & Almqvist. Ganska snart hade jag lärt mig flygelns inre egenskaper och trivdes väl med instrumentet, och jag fann att min musik uppskattades. En person som skilde sig från de övriga på stället genom sin ordentlighet kom fram till mig och tilltalade mig.

"Jag heter Bertil," sade han. "Det var jag som ville höra dig spela här."

"Äger du stället?"

"Nej, det ägs av Hjälparen, för vars organisation du och alla här arbetar."

"Den organisationen måste vara kriminell."

"Den är kriminell ur laglig synpunkt, men den behövs, och därför låter polisen den vara i fred."

"Känner polisen till det hotellets egenskaper som jag arbetar på?"

"Fullkomligt. Inte en flaska, inte ett gram hasch, inte en injektionsspruta och inte ett fnask kommer in där utan att polisen vet om det."

"Hur är det möjligt?"

"Du frågar för mycket."

"Vem är du själv?"

"Jag är läkare till yrket."
"Är det därför du inte dricker?"
"Ja."
"Vad gör du då här bland dessa alkoholister, narkomaner, prostituerade och kriminella socialfall? Ty jag kan inte se en enda ordentlig människa här utom du."
"Jag kom hit för att höra dig spela."
"Bara därför?"
"Ja. Du spelar vackert."
"Jag är tyvärr medveten om det, ty jag är tämligen ensam om det."
"Det hörs. Det är stundom mera smärtsamt och melankoliskt än Chopin. Det är musik som är som gjord för att bedöva kompositörens egna sorger."
"Du har ett musikaliskt öra. Men det är ej privata sorger jag bedövar med min musik. Denna värld är full av dålig musik, dålig litteratur, dåliga filmer och dålig kultur i så förskräckligt hög grad att min musik, medveten om att den ensam är vacker, skriker ut sin ensamhet i protest mot hela världens kulturella fulhet. Det var den smärtan du hörde."
"Jag förstår vad du menar. Skandinavien var för trettio år sedan en kulturoas i världen och bestod av idel elitfolk. Det var världens främsta kulturelit med centrum i Sverige, som ensamt lämnats oskadat av kriget. Vi hade möjlighet att bli världens främsta idealstat först och främst kulturellt. Men så kom den amerikanska schlagermusiken med Elvis Presleys råa vulgaritet, därpå följde den psykedeliska hysterin och popmusiken, som endast var av godo så länge the Beatles komponerade mer melodiösa än rytmiska saker, så kom knarket som drog ner hela den skandinaviska ungdomen i ett kriminellt trask, därav följde de sociala myndigheternas allt starkare makt över samhället, Olof Palme gjorde inte saken bättre utan sämre genom sin totala försämring av skolsystemet, och det värsta gisslet idag är kanske den dåliga skvalmusik som dånar på alla kaféer, restauranger, butiker och offentliga ställen. Det skulle räcka om de hade sådan musik i alla urinoarer. Dagens människor är helt fördummade av massmediebarbariet. Endast asociala undantag lyssnar idag på klassisk musik och det i hemlighet och läser böcker som är från före 1900-talet, sådana undantagsmänniskor som minst inryms i det sociala mönstret och som därför hårdast förföljs av sociala myndigheter."
Hans insikter imponerade på mig.
"Vad sysslar egentligen Hjälparens organisation med?" Frågan var rättfram och besvarades lika rättfram:
"Att samla och organisera sådana som du emot det antikulturella barbariska massmediesamhället."
"Vad vet du om mig?"
"Tillräckligt efter att ha hört dig spela."
"Vad är din ställning inom organisationen?"
"Du frågar för mycket. Men jag vill be dig om en sak."
"Vad då?"
"Återkom hit nästa torsdag och spela för oss."
Jag efterkom hans önskemål inte bara den följande torsdagen utan sedan alla torsdagar.

6.

Jag lärde mig älska Bertil. Han var för mig den perfekta gentlemanen, om någon sådan någonsin funnits. Och han var en verkligt god vän, ty han gjorde allt för mig. Han introducerade mig i sina kretsar, jag fick träffa alla hans vänner som mottog mig med samma hjärtlighet som de umgicks med honom med, och han blev som en äldre

bror för mig. Han ordnade konserter åt mig som alla blev framgångsrika, och alltid höll han stilen. Fastän han var ogift kunde ingen någonsin undra om han möjligen var homosexuell. Han var inte sådan. Det var omöjligt att tänka eller tro något oegentligt om honom.

Allt detta funderade jag på när han under pågående gradgivning i ett ordenssällskap, som han fått in mig som medlem i, kallades fram på golvet för att utmärkas med en extra medalj och hedertitel. Det lästes upp en vidlyftig skröna om allt det arbete som han gjort för sällskapet, om alla hans förtjänster och höga begåvning et cetera, och jag reflekterade, att inte ett enda av alla de superlativer som upplästes kunde vara falskt. Bertil förtjänade verkligen medalj, applåder och hedersbetygelser in absurdum om någon någonsin har gjort det. Och ingen applåderade varmare än jag för honom. Vad som mest bevisade hans värdighet av förtjänsttecknena var det faktum att han bar sin upphöjelse med oberört lugn. Han förrådde inte en min som tydde på stolthet, övermod och självbelåtenhet, utan han tog emot äran som en rockvaktmästare tar emot dricks på en restaurang. Ingenting förvånade mig mera än hans totala fattning inför triumfen.

På väg hem från tillställningen promenerade vi tillsammans. Vi gick båda i våra höga hattar, vita glacéhandskar, silkeshalsdukar och fina rockar som dolde fracken och gradgrannlåten, han var mycket intresserad av vad jag tyckte om sällskapet, tillställningen, middagen och konjaken, som jag alltsammans bara kunde berömma; och han berättade att det inte fanns något mera framgångsrikt, expansivt, rikare och förnämre ordenssällskap i staden. Alla de viktigaste personerna hörde dit, och endast frimurarna var måhända ett strå vassare.

"Men mest av allt imponerade det på mig att du inte alls blev imponerad av all den ära som vederfors dig personligen," sade jag till slut.

"Lappri, min vän, du vänjer dig snart. Det är bara tomt prat och julgransglitter som är mera värdelöst än en smällkaramell utan sockerbitar som är gjord på en tom dassrulle. Ingen kan lura mig. Det enda som man ska ta på allvar här i världen är det som går emot en: fiender, fiendlighet, nederlag och sådant. Det är bara sådant här i världen som det menas allvar med."

"I så fall skulle du anse att jag borde ta mina enfaldiga grannar på allvar."

"Hur så? Vad har de gjort?"

"De går från klarhet till klarhet."

"På vilket sätt?"

"Ända sedan jag flyttade in i huset har det varit bråk. Först lät ägarna installera nya fönster i hela huset utan att fråga efter om hyresgästerna ville det, och många var nöjda med de gamla fönstren, som var vackra och lättskötta. De nya fönstren var fula och av dålig kvalitet. I stället för halvfönster som kunde öppnas utåt fick vi helfönster som bara kunde öppnas inåt. Samtliga hyresgäster var missnöjda med operationen, som ägarna förtjänade 100,000 kronor på genom lån och fönstrens billiga kvalitet.

Därefter kom de anonyma klagomålen på att jag spelade piano, vilka jag icke tog på allvar så länge de förblev anonyma. Slutligen fick jag brev från en advokat vari han hotade mig med juridiska åtgärder om jag inte slutade spela piano hemma. Jag sökte upp advokaten och talade med honom, varvid det visade sig att den anonyme klagat på att jag spelat till klockan två på natten, vilket jag aldrig hade gjort.

Igår kom jag hem vid halv-tio-tiden på kvällen och satte mig vid pianot, eftersom jag levte hela dagen utan musik. Halv elva ringer grannen bredvid mig på och ber mig sluta. Samtidigt brassar grannen under mig på för fullt med sin stereo. Jag slutar spela för att tillfredsställa grannen bredvid mig medan grannen under mig får hålla på till midnatt."

"Vem är den anonyme klagaren?"

"Jag vet inte. Jag har tolv grannar eftersom jag bor mitt i huset, och det kan vara vem som helst av dem. Advokaten ville inte säga mig vem det var men erkände att det bara var en."

"Troligen är det den som bor under dig som själv spelar till klockan två på natten. Eller gör han inte det?"

"Jo, det gör han."

"Det här ett fall för Hjälparen. Du måste genast flytta från huset."

"Vart?"

"Jag skall ge dig en bostad. Duger det med Prinsgatan 4?"

Och jag flyttade in där följande månad. Några veckor senare hörde jag att mitt tidigare bostadshus haft förskräckliga plötsliga vattenläckor i källaren som förstört värden av tiotusentals kronor och spridit mögel och stank i hela huset. Reparationerna skulle ta månader, och stanken skulle kanske kvarstanna i ett halvår.

Nästa gång jag träffade Bertil frågade jag honom vem Hjälparen var.

"Ingen vet," sade han. "Han uppträder endast maskerad. Den mask han bär för närmast tankarna till en muhammedansk kvinna. Man ser ingenting av hans ansikte då en mask täcker näsan och allt där nedom, en slöja täcker pannan och håret och han har svarta glasögon för ögonen. Man tror dock att han bär så lång hårslöja emedan han kanske är mycket långhårig. Ingen får komma nära honom, han träffar endast en och en, och han träffar endast sådana som han vet att är pålitliga."

"Har du träffat honom?"

"Ja, jag hör till de lyckliga få som haft med honom att göra. Men han är oåtkomlig. Ingen har fått se hans ansikte. Han kan vara vem som helst."

"Vad gör han?"

"Han hjälper alla dem som ingen annan hjälper och som behöver hjälp."

"Var det han som utförde sabotaget i mitt före detta hyreshus?"

"Nej, det var hans organisation."

Från den dagen började jag undra vem Bertil egentligen var. Ty aldrig hade jag åstundat någon form av hämnd på mina taskiga grannar.

7.

Det enda jag inte kunde tala med Bertil om var Marta. Hon var mig för helig för att jag ens skulle kunna dela hennes minne med någon annan. Hon var min enda stora kärlek, den enda som fått mig att uppleva kärleken som något positivt, och jag hade därför givit henne allt. Under ett år hade vi levt tillsammans och delat allt och blivit nästan berömda som danspar, tills hon hade börjat vara alltför öppen även mot andra. Hon inbjöd vackra män till att flirta med henne, och det uppviglade min dödliga svartsjuka. Jag anklagade henne för opålitlighet, varvid hon bara blev mera opålitlig. Och därför övergav jag henne och lämnade hennes stad för alltid bakom mig.

Men jag tänkte fortfarande alltid på henne, och alla mina angenämaste drömmar var om henne. Alltid när jag mådde som bäst var min dröm att vi dansade ensamma på ett stort dansgolv som alla andra hade övergivit för att titta på oss. Och vi dansade tango, och hon var helt klädd i svart. Och det var ombord på Danmarksfärjan sommartid, och utanför gick solen grannröd ner över en molnfri horisont.

Men det var länge sedan. Jag hoppades nu att hon aldrig skulle dyka upp igen, och efter henne trodde jag aldrig mer på någon kvinna. Jag hade avsvurit mig alla tankar på något eventuellt giftermål med någon vem det vara månne och såg fram emot ett liv i ensamhet och oskuld gift med hela världen. Och till denna karriär hade Bertil liksom öppnat vägen för mig.

Ibland jämförde jag honom med Marta. Han var så oerhört sval och sund medan hennes passioner var de vildaste och våldsammaste tänkbara. Man kunde alltid lita på

honom medan Marta aldrig varit annat än opålitligheten själv. Endast ett hade de gemensamt: båda stod över denna världen. Ingen av dem var eller kunde vara vulgär. Bertil var den perfekta gentlemanen om någon var det, och Marta hade varit den minst tarvliga av alla kvinnor. Själskvalitetsmässigt var båda av ofelbaraste klass.

Jag grubblade aldrig över om jag gjort rätt i att överge Marta. Jag hade gjort det för att slippa göra mig skyldig till något ont gentemot henne. Jag hade lämnat henne för att jag älskade henne och aldrig velat göra henne något illa. Hade jag stannat hos henne hade jag förr eller senare skadat henne. Vi hade älskat tillsammans men aldrig knullat ens med kondom, ty vår kärlek hade inte krävt det uttrycks sättet. Vår kärlek hade varit vackrare utan alltför mycket sex och köttslighet. Vi hade varit på snudden till ett samlag strax före skilsmässan, och hade vi fortsatt tillsammans hade jag säkert genomfört ett sådant med henne. Endast min svartsjuka hade avhållit mig, ty den hade varnat mitt innersta: "Går du längre än så här kan det sluta med att jag tar livet av henne," alltså min svartsjuka.

Det märkvärdigaste med vårt förhållande var kanske det att jag faktiskt aldrig fått veta om hon var oskuld eller inte. Jag visste att många älskat henne, men hon var inte den som släppte vem som helst in på sig, och hon kunde göra effektivt motstånd som kunde svida länge i en försmådd älskares hjärta. Hon var inte den som tvekade inför att köra in en hårnål i sin älskares navel om han tillät sig fysiska grovheter.

Och hon hade aldrig av mig fått veta hur många jag hade haft före henne. Hon hade aldrig frågat mig heller, för det hade varit en tarvlig fråga. Och hade hon frågat hade hon aldrig fått något svar. Det hade hon vetat, och därför hade hon aldrig frågat.

Men jag anade att hon, lika litet som jag älskat någon efter henne, inte heller hade haft någon närmare man efter mig.

En dag sade Bertil till mig: "Vet du vad det är som intresserar mig så gränslöst i din personlighet?"

"Jag har ingen aning."

"Du bär på en hemlig sorg. Du grubblar ständigt över en och samma sak utan att någonsin avslöja den. Du har en spännande hemlighet. Och avslöja den inte för Guds skull. Det är den som gör dig intressant. Din musik är ingenting mot den hemliga sorg som motiverar den. Men jag skulle gissa att den sorgen i så fall är en kvinna. Och om det är en kvinna så måste hon ha varit någonting alldeles speciellt."

Jag berättade inte för honom hur rätt han hade.

Sålunda bestod vår vänskap etablerad av en märkvärdig harmoni som bestod i att båda av oss hade en för den andre åtråvärd hemlighet: jag hade det outtalbara minnet av Marta, och han hade sin opåtagliga förbindelse med den mystiske Hjälparen.

8.

Torsdag den 28 februari mådde jag inte bra. Jag gick därför och lade mig tidigt före klockan elva och somnade besynnerligt nog ganska snabbt. Men min sömn var inte av denna världen. Jag formligen överfölls av en evighet av drömmar av vilka den ena var märkvärdigare och verkligare än den andra.

Jag skall berätta dem i tur och ordning. Den verkligaste var kanske den första. Jag var på en angenäm tillställning hos föreningen för svenskhetens bevarande i utlandet som hade årsmöte. Och vem befann sig inte på just samma middag om inte Marta! Det var verkligen hon. Vi hade inte setts på fem år, och så satt hon här fullständigt oförändrad och blev till och med min bordsdam! Och vi hade förfärligt mycket att tala om.

Efter föreningsmötet bad hon mig komma med till en nattklubb. Jag följde ovilligt med henne, och där steg hon upp på scenen och uppträdde bara för mig! Jag kände att

det var bara för mig fastän det fanns femtiotal människor i lokalen, och hon sjöng ljuvligt. Aldrig hade hon sjungit vackrare.

Men så blev det plötsligt en uppståndelse på krogen, och i vimlet försvann Marta. Jag trodde hon hade gått på toaletten, men när hon aldrig kom ut därifrån förstod jag att hon hade lämnat lokalen. Jag frågade vaktmästaren vart hon hade gått. Han svarade nästan förargat: "Hem till sin man, förstås!" som om det var den naturligaste saken i världen och som om min okunnighet var förargelseväckande.

Jag kunde inte tänka mig henne som gift. Därför skrev jag följande dag ett brev till henne med adressen "c/o föreningen för svenskhetens bevarande i utlandet". De måste ju kunna vidarebefordra det åt henne. Som avsändare skrev jag "Personefterforskningsbyrån". Hon hade ju varken lämnat mig sitt telefonnummer eller sin adress, och jag ville inte ta reda på dem på ett indiskret sätt.

Kära någon! I nästa ögonblick var det några dagar tidigare, och jag befann mig på besök hos Hjälparen. Jag befann mig i en privat intervju med honom i egen hög person mellan fyra ögon, men jag såg inte hans ögon, ty de var dolda bakom mörka glasögon.

Vi satt i ett mörkt litet rum med dämpad belysning. Ingen annan var närvarande. Jag kunde dock ingående studera Hjälparens skräckinjagande yttre. Över nedre delen av ansiktet hade han en mönstrad röd banditduk så att man inte såg något därav. Över duken kom de svarta glasögonen, och över dessa vidtog en svart huvudduk som täckte resten av huvudet. Det var en stor duk som var bunden över hela hårfästet och knuten i nacken, och resten av den långa duken hängde över ryggen. Den hade kunnat täcka ett ansevärt hårsvall. Men som det var såg man ingenting av hela huvudet. Han talade med en djup basröst.

"Vad kan vi göra för er? Bertil har talat mycket varmt för er till oss varför vi är villiga att höra om era bekymmer."

"Jag har bekymmer med skatterna."

"Hur då?"

"Jag är bevisad oskyldig i Regeringsrätten, men Regeringsrätten gör ingenting åt det."

"Vad har ni själv gjort åt saken?"

"Jag har skrivit brev till Justitieombudsmannen och Statsministern."

"Har de svarat?"

"Justitieombudsmannen har svarat men inte Statsministern."

"Vi skall se till att Statsministern svarar."

"Och om han inte gör det?"

"Då skall vi klara av saken på annat sätt. Är ni besvärad av staten på något annat sätt?"

"Nej, men jag vet många som håller på att trakasseras av de sociala myndigheterna."

"Vi vet det och vi skall kontakta Statsministern. Vi skall åtgärda det genom honom."

"Det var mycket vänligt."

Sedan fick jag gå. Och jag minns när jag gick ut därifrån att jag tänkte: "Men Hjälparen måste ju vara en terrorist! Hur kan väl han hjälpa mig på ett konstruktivt sätt?"

I nästa stund stod jag ute på gatan. Det var helgdagsafton och nära midnatt. Plötsligt smällde ett skott med en förfärlig knall ett tiotal meter framför mig. Jag förstod genast att det var allvar och sprang framåt medan jag skrek: "Mördare!" När ett skott till smällde av såg jag mannen som stoppade en revolver i fickan. "Tag fast mördaren!" skrek jag, men ingen reagerade. Folk tittade dumt på mig och på den lille mannen som hade träffats och som redan förblödde på gatan. "Tag fast mördaren!" skrek jag igen, men ingen reagerade. Mördaren var för länge sedan försvunnen. Åtminstone fem människor hade befunnit sig mellan mig och mördaren. Om någon av dem hade reagerat och sprungit som jag hade han hunnit fatt revolvermannen och kunnat fälla

honom i gatan, visserligen med risk för sitt liv men med desto större ära och heder i behåll. Som det var nu gjorde ingen någonting. Några flickor försökte ge den skjutne konstgjord andning fastän han redan var död. Vem hade skjutits och varför?

Jag hade bara sett mördaren bakifrån men tänkte instinktivt: "Vad han är lik Hjälparen i storlek och kroppsbyggnad!" Jag vet inte var jag fick den idén ifrån, men faktum är att den enda vaga skugga jag fick se av mördaren associerade jag genast med Hjälparen.

I nästa ögonblick var det dagsljus, och jag resonerade med några skumma bekantskaper om Hjälparens väsen och verksamhet.

"Fråga Bertil," sade de. "Han vet att Hjälparens organisation stöds av Libyen och PLO, Khadaffi och Khomeini, och den står i förbindelse med alla tyska terrororganisationer och alla terrororganisationer i hela världen. Hjälparen är en Maffia som bedriver terror för att göra gott enligt sina egna normer som helgar alla medel. Ingen vet vem Hjälparen personligen är, men han kan vara flera personer och hur många personer som helst."

Och i nästa ögonblick vaknade jag alldeles kallsvettig, och jag visste att någonting fruktansvärt hade hänt ute i världen. Jag hade aldrig känt en sådan oro. Kunde jag ha drömt något sant? Kunde någon hög statschef ha blivit skjuten? Kunde det ha varit Gorbatsjov eller Reagan? Och jag tänkte på den lille förblödande mannen i vinterjackan. Nej, offret i min dröm var en obetydlig man. Reagan var mycket längre, och Gorbatsjov var mycket rundare. Och jag funderade inte mera på saken. Till slut somnade jag om, och jag visste att min feber hade passerat sin kris.

Jag träffade faktiskt Bertil följande dag. Klockan var tolv på dagen, och det var han som berättade det för mig. "Har du inte hört världsnyheten?" frågade han.

"Vilken världsnyhets?" frågade jag och bävade.

"Olof Palme har blivit mördad."

"Vad!" flämtade jag till. Bertil log. "Är det sant?" frågade jag.

"Ja, det är tyvärr sant."

"Hur är det möjligt?"

"Han var på bio igår kväll med sin hustru. Mitt på Sveavägen på väg hem sköts han ihjäl med två skott. Lisbeth skadades också, men hon klarade sig. Men statsministern dog direkt."

"Så ohyggligt!" Jag var tyst en sekund medan jag samlade mod för att ställa nästa fråga: "Var det Hjälparen som gjorde det?" Min röst var försiktigt dov.

"Vilken hjälpare?"

"Hjälparen förstås! Din Hjälpare!"

"Han finns inte längre."

"Har han också blivit skjuten?"

"Olof, du gör bäst i att glömma honom. Han har aldrig funnits. Du har aldrig träffat honom, så för dig var han bara en av mina romantiska fantasier. Han var en blå dunst som jag slog i dina ögon. Glöm honom. Han fanns aldrig, och han kommer aldrig att finnas."

"Jag drömde i natt att han sköt Olof Palme."

"Du var sjuk."

"Det var jag, men faktum är att jag drömde det."

"Glöm det. Ingen visste vem Hjälparen var och allra minst jag själv, och alla som haft med honom att göra skall förneka det. Den organisationen, om det var någon sådan, är upplöst och skall aldrig förekomma igen."

"Varför?" frågade jag skarpt och rakt på sak.

"Det skall jag förklara för dig en annan gång. Men den enkla anledningen är den att den nu inte längre behövs när Olof Palme är borta."

Han såg på mig med en varnande tystnad som jag förstod, och jag var klok nog att inte fråga honom något mera för tillfället. Men jag lovade mig själv att återkomma till saken i framtiden.

"Låt oss nu tala om väsentligheter. Du har inte träffat min hustru, Olof."

"Hustru? Är du gift?"

"Ja, sedan ett dygn tillbaka."

"Är du till och med nygift?"

"Jo, faktiskt, men borgerligt. Du skall få träffa henne i kväll. Lägg dig nu ner och ta det lugnt, så att du inte får feber igen. Jag vill att du ska vara frisk när du träffar henne."

Jag var överväldigad av alla dessa omtumlande omvälvningar och kunde endast följa hans förnuftiga och välmenande råd.

9.

Jag vaknade vid tre-tiden på eftermiddagen och var fullkomligt snurrig. Allt vad som hände därefter minns jag som i en dimma, det var som om alltsammans bara hade varit en absurd dröm, och likväl är ingenting så verkligt som den verklighet som man upplever såsom en dröm.

Jag kom ihåg att jag skulle bege mig till Bertil till klockan sju, då jag skulle få träffa honom och hans nya hustru. Så hade vi bestämt. Med svårighet reste jag mig ur soffan och frös. Dessutom hade jag ont i huvudet, och golvet svindlade för mig. Jag reste mig och lyckades koka åt mig någonting varmt. Det är nästan det enda jag inte kan minnas av den dagen: om det varma jag drack var te, kaffe eller choklad. Jag minns bara att jag brände mig på det.

Väggarna i min lilla lägenhet hotade störta samman omkring mig och pressa ihop mig, jag föreställde mig hemliga mikrofoner i lampan och bakom bokhyllorna i vilka varje mitt andetag avlyssnades, och jag kände mig absurt skyldig till mordet på Olof Palme. Vilken svensk kände sig oskyldig därtill? Bara de som under hans livstid hade hållit god min, hycklat socialdemokrati och samarbetat med honom. Alla andra hade avskytt honom, och det var säkert många tusen som önskat honom död eller rentav själva velat mörda honom. Han var ju så självgod. Han var den svenska självgodhetens klimax, och den hade nu alla svenskar och Sverige och världen förlorat. Och det var kanske bara nyttigt.

Jag hade ett ärende till Centralstationen. Det var vansinne att bege mig ut på så långa vägar i mitt bedrövliga och fallfärdiga tillstånd, men jag stod inte ut med att vara ensam hemma mellan de trånga rumsväggarna som hotade pressa andan ur mig. Jag måste gå ut och få frisk luft.

När jag äntligen nådde ingången till Femman efter att ha stigit av vid Brunnsparken var klockan redan fem. Gud vet vad så mycket tid gick åt till. Jag vet det inte. Att det gick två timmar från det att jag steg upp tills jag nådde Femman fann jag redan då alldeles ofattbart.

Lördag eftermiddag i Femman, detta enorma överbyggda kvarterskomplex, där alla bostadslösa övernattar emedan där är varmt och torrt året om, fristaden för alla rotlösa, utslagna, kriminella och utstötta, mest långhåriga ungdomar och punkare, supande tonåringar och narkomaner, som där fördriver sitt liv under ständigt rus, fest och lättsinne och tycker de har roligt fast deras glädje utåt sett närmast är bedrövlig – dit kom jag nu tämligen darrig på benen. Lördagsorgien hade redan börjat där inne med rinnande öl på stengolvet, vilt lekande ungdomar vars upptåg liknade våld och ett tämligen utbrett mänskligt skrån och oväsen. Men jag skulle till Centralstationen.

Vid gångtunneln till stationen mötte jag Bertil. Jag trodde inte mina ögon.

"Bertil? Vad gör du här?"

"Olof! Aldrig trodde jag att jag skulle få se dig här! Ligger du inte hemma och tar igen dig?"

"Jag borde göra det, men så fick jag ett ärende till stationen."

"Jag kommer just därifrån. Men gå du dit så väntar jag på dig här. Hur mår du?"

"Bättre men fortfarande svag."

"Det syns på dig."

Jag minns att jag tänkte att jag hade velat stanna med honom. Ärendet kunde kvitta. Men nu var han redan inställd på att jag skulle fullborda mitt ärende medan han skulle vänta på mig.

"Kan du vänta på mig här?"

"Javisst. Jag har ingen brådska. Sedan kan vi tillsammans besöka min fru."

Och jag lämnade honom.

När jag efter en kvart kom tillbaka till samma ställe – ingången till gångtunneln till stationen från Femman – så hade någonting hänt. Några flickor låg på knä på stenläggningen med någon man mellan sig. Det fanns spår av blod. En grupp människor flockades omkring flickorna. Alla var upprörda. "Kommer ambulansen?" hörde jag någon fråga.

Jag steg fram och frågade: "Vad har hänt?" Det röda blodet lyste gröllt och hårt från gatstenarna.

"Några ligister har slagit en försvarslös människa sanslös."

"Varför det?"

Det var en dum fråga, det fattade jag genast själv, så jag väntade inte på svaret. I stället gick jag fram till flickorna och fick se den slagne. Det var Bertil.

"Vad har hänt?" frågade jag och kunde knappast andas.

Svaret kom snabbt. "De hoppade på honom bakifrån. Den ena hade ett metallrör och den andra hade en järnkedja. De slog ner honom, och sedan försvann de."

Blodet forsade från Bertils huvud. Den ena flickan försökte hålla ihop ett stort fult sår som bubblade fram blod mitt i hjässan. Bertil var medvetslös.

"Jag känner honom," sade jag. "Kan jag vara till någon hjälp?"

I det samma kom ambulansen och ett antal poliser. Poliserna ställde genast en massa dumma frågor som ingen kunde svara på. Ingen hade sett brottslingarna annat än bakifrån, och ingen hade förstått motivet. Förmodligen hade två unga pojkar hoppat på honom bara för att jävlas.

"Han är illa därän," sade den ena läkaren. "Jag hoppas han klarar sig."

"Får jag följa med till sjukhuset?" frågade jag. "Jag känner honom."

Jag fick följa med.

Läkaren satt bredvid honom hela vägen i ambulansen och släppte inte greppet om hans puls, som ständigt blev svagare. "Fortare! Fortare!" mumlade läkaren mellan tänderna. Men ambulansen kunde inte färdas ännu fortare än vad den gjorde.

På sjukhuset fick jag sitta på en stol utanför operationssalen och vänta. Jag väntade i en timme. Sedan kom läkaren ut till mig och satte sig bredvid mig.

"Han är död," sade han.

"Död?"

"Det gick inte att rädda livet på honom. Ungdomarna hade spräckt skallen på honom och skadat hjärnan."

Jag kände marken försvinna under mina fötter.

Läkaren fångade mig innan jag föll av stolen.

"Varför?" frågade jag.

"Jag kände honom. Han var en skicklig läkare, men han hade många farliga kontakter. Även om vi kanske aldrig finner hans mördare kommer polisen att få mycket jobb med att spåra upp tänkbara motiv och gärningsmän. Förmodligen kommer även du att bli förhörd." Läkaren gjorde en paus.

"Vet ni ingenting?" frågade jag.

"Jo, vi vet någonting." Han samlade sig för att avslöja något. "Han återfick sansen under en minut medan vi försökte rädda hans liv. Då hälsade han till er. Ni är inför vittnens närvaro angiven som hans testamentsexekutör och troligen som hans enda arvinge, då han saknade familj. Han talade mycket lågt och snabbt under sin enda och sista minut, så det var svårt att uppfatta vad han sade, men det var tydligt att han tänkte klart. 'Forska inte i min bortgång,' sade han, som om han själv visste varför han hade överfallits. 'Jag förlåter mina mördare. Vad som hände var helt och hållet mitt eget fel.' Allt han sade var lika gåtfullt. Men det sista han sade var: 'Olof skall vara min hjälpare,' med en alldeles särskild betoning på ordet 'hjälpare'. Vad kan han ha menat med det?"

Jag förstod ingenting. Läkaren fortsatte:

"Så hade han några papper på sig, som han tydligt nedskrivit samma dag. Det ena är någon sorts personlig kommentar till gårdagens mord i Stockholm på Olof Palme. Kan han ha vetat något om det mordet?"

Jag förstod ingenting.

"Och det andra papper han hade är ett förseglat brev till er."

Han räckte mig det förseglade kuvertet, reste sig upp och lämnade mig.

Mitt hjärta bultade som en hammarsmedja. Jag var sjuk. Jag kunde inte öppna kuvertet. Jag blundade en stund och försökte sansa mig. Så slet jag upp kuvertet.

"Olof, detta skriver jag till dig om något skulle hända mig. Jag vill bara tala om för dig var min kassaskåpsnyckel ligger. I kassaskåpet finner du alla väsentliga handlingar rörande mitt underjordiska liv. Du får förstöra dem eller överta dem efter eget behag. Som Hjälpare försökte jag endast göra gott och lyckades även i viss grad, men jag tror att du kan ha ännu bättre förutsättningar till att använda dig av laglöshet för att göra det goda." Sedan följde anvisningar på hur jag kunde komma åt kassaskåpet och var det fanns.

Jag reste mig på skälvande ben på en jord som gungade under mina fötter, och jag visste att den jorden aldrig mer skulle vara säker. Jag gick in till sjuksalen var läkarna och sköterskorna höll på att avsluta sitt misslyckade arbete. Bertil hade fått frid. Jag sade till läkaren som talat med mig: "Om polisen vill mig något står jag till deras förfogande."

"Bra," sade han. "Men ni ser inte riktigt kry ut. Kan vi hjälpa er hem?"

"Jag är glad om jag får en taxi."

Jag var så dålig att de måste leda mig in i bilen. Jag undanbad mig dock deras erbjudande om att följa med mig hem. "Jag klarar mig," envisades jag, och jag skildes slutligen från läkaren efter att han givit mig sitt kort med telefonnummer. Bengtsson hette han och hade ett vanvettigt telefonnummer: 39 63 96.

Mitt tillstånd var sämre än på fredagen, och ändå hade aldrig mina tankar varit så klara. "Här sörjer nu en värld Olof Palme," tänkte jag, "men vem kommer att sörja Bertil? Olof Palme var etablerad i världens ögon, han hade redan sitt rykte på det torra, han hade gjort sitt eller åtminstone framgångsrikt givit sitt namn en gloria med att försöka. Han var färdigt världsberömd och hade därför egentligen ingenting att förlora på att dö. Han fick till och med bli martyr. Och hela världen kommer att sakna och sörja honom, han kommer att få en världsuppmärksammad statsbegravning med världspolitiska ledare från alla länder som kommer att tala till hans ära inför världen, men vem vet vad världen förlorat i Bertil? Han var ännu ung med framtiden för sig, i allt vad han gjorde var han osedvanligt framgångsrik och bar sin medgång utan att bländas därav, han om någon var en framtidens man som nu ingen sörjer utom jag och som världen aldrig får veta vad den gått miste om genom hans död. Hans förlust är större än Olof Palmes, ty Olof Palme fick fullkomna sitt liv, men Bertils hela livsgärning gick förlorad för världen genom hans brutala och alltför tidiga död."

Och var fanns Bertils hustru, och vem var hon? De hade inte fått vara gifta i ett dygn! Deras första och enda kärleksnatt hade förmörkats av mordet på Olof Palme, och

innan de fått en ny natt tillsammans hade deras lycka upphört genom mordet på Bertil. Och jag visste varken vad hon hette eller var hon bodde. Detta slog mig nu med hela sin häpnadsväckande oerhördhet. Jag hade ingen chans att få kontakt med henne om hon inte kontaktade mig eller vi fick kontakt genom polisen.

Egendomligt nog hörde jag aldrig något från polisen. De nöjde sig med versionen att två oidentifierade slynglar angripit Bertil med stålrör och kätting av rent okynne. Sådant hade hänt förut och inte bara i Femman. Dessutom var Palmemordet viktigare för polisen just nu än något annat mord.

Och jag utforskade Bertils kassaskåp. Det framgick alltför tydligt av de dokument som fanns där vad Hjälparen och hans rörelse egentligen hade haft för sig. Där fanns även Hjälparens speciella maskering: en svart duk att hölja huvudet ovanför ögonen med, en röd mönstrad duk att dölja nedre halvan av ansiktet bakom, ett par svarta glasögon och en laddad revolver med effektiv ljuddämpare.

Dock hade Bertil inte varit den enda Hjälparen. Organisationen var utbredd, där fanns fem namn på andra 'Hjälpare' som alla burit samma maskering, och det värdefullaste som fanns där var en så kallad loggbok där samtliga sammankomster med Hjälparen fanns registrerade, vad som underhandlats, hur lång tid varje sammankomst tagit och vem som iklätt sig "Hjälparens" roll.

Ett anonymt brev som jag fick på måndagen förklarade för mig Bertils död:

"Vi har avrättat en Hjälpare för att han ville hoppa av. Tag lärdom av detta. Vi vet att ni är den avrättades arvtagare. Vi fordrar att ni blir vår nye Hjälpare i Bertils ställe. Var vänlig svara preliminärt genast till följande adress" (som var ett boxnummer) "och går ni till polisen är ni lika död som Bertil. Han försökte svika hjälpverksamheten och bestraffades där för med döden. Vi kräver att ni tar ert ansvar och uppbär Bertils hjälpare mantel i hans ställe."

Jag skrev genast ett svar som jag postade följande dag som löd sålunda:

"Jag skall ej ange någon för polisen och gärna tjänstgöra som Hjälpare i Bertils ställe men endast på vissa villkor. I och med Olof Palmes död har situationen i landet radikalt förändrats. Med hänsyn till detta ber jag att som Hjälpare fullständigt få ta avstånd från all underminerande verksamhet av Socialförvaltning, Socialstyrelse och sjukhusförvaltning. Bertil visste vad Olof Palmes död innebar, och därför ville han börja ett nytt liv. Han insåg att ett samhälle utan Olof Palme ej längre behövde undermineras av skräck och droger. Jag är villig att fortsätta som Hjälpare i Bertils ställe, men endast om verksamheten ej längre får innefatta insmuggling av hasch, amfetamin, marijuana och LSD till sjukhuspersonal, socialförvaltningspersonal eller annan social personal anställda av stat eller kommun."

Jag fick svaret på torsdag: "Vi accepterar ert förslag och hälsar er välkommen i församlingen."

Därmed vill jag till sist tillkännage Bertils personliga kommentar till Olof Palmes död:

"Medan statsministern redan hade gått bort på Sabbatsbergs sjukhus utan att fler än ett fåtal i Sverige hade en aning därom befann sig undertecknad på en tillställning där han med en drink i handen belastade Olof Palme för Sveriges kulturella förfall tillsammans med likasinnade. Ingenting är mera ägnat att försona en med Olof Palmes minne och förlåta honom allt än hans orättvisa bortgång. Han hade många dolda fiender av vilka samtliga hatade honom, men inte en enda av dessa hade någonsin kommit på tanken att vilja mörda honom. Sannolikt ligger det dunkla motiv bakom dådet som kanske aldrig kommer att uppdagas, troligen var motiven mera personliga än politiska eftersom Lisbeth Palme tyckte sig känna igen gärningsmannen, och har mördaren en gång sluppit undan lär han väl aldrig åka fast. Dessa omständigheter bidrar ytterligare till den mystik och dramatik som gör händelsen så oerhört stark."

Om man blott ser till Olof Palmes förtjänster, vilket man bör göra efter hans livs fullbordan, så är han att jämföras med Dag Hammarskjöld, Gustav III och Carl XII. Dessa tre endast har varit lika internationellt betydelsefulla och tongivande, och liksom de blev även Olof Palme en martyr för sitt internationella freds- och nedrustningsarbete. Den som tog livet av honom gjorde honom i själva verket en björntjänst: en martyr är det yppersta en politiker kan bli. Det vet alla politiker, och det bästa man kan göra för sin fiende är att göra honom till martyr. Därför kan det knappast ligga politiska motiv bakom dådet.

Och vilken härlig död! Troget promenerande arm i arm med sin maka mitt bland folket, oskyddad och anonym, som en vanlig stockholmare bland alla andra, och så plötsligt ett skott, lungpulsådern träffas, vilket resulterar i en så kraftig blodutgjutning att väl blodfläcken aldrig försvinner från gatan och gör platsen helig för alla tider. Undertecknad skulle hellre vilja dö på ett sådant sätt själv än som en annan stor nyligen bortgången amerikansk koryfé, som gjorde anspråk på att vara världens hjälpare: banalt av hjärtslag i egen säng. Den religionsstiftaren fick aldrig någon martyrgloria över sitt liv och verk, vilket Palme desto klarare fick, och sannolikt kommer slutet på hans livs mission att verka för fred och kärnvapennedrustning i själva verket att desto starkare effektivera den."

Och ändå så tror jag att Bertil visste mera om mordet på Palme än kanske någon annan.

10.

Jag var redan ruinerad, förlåt, rutinerad som 'Hjälpare', när jag råkade ut för denna unga dam, som jag inte visste någonting om. Hon hade förlorat sin man, och i sin saknad av honom och längtan efter att få någon sorts kontakt med någon människa över huvud taget som stått honom nära hade hon vänt sig till den mest desperata av instanser: den laglösa terroristmaffians instans som gick under täcknamnet 'Hjälparen'.

Eftersom hon alldeles klart var ofarlig och bara en ledsen ung dam hade jag ingenting emot en intervju med henne. Och trots min totala maskering var det alldeles för svårt att hålla masken när damen i fråga inte visade sig vara någon annan än Marta.

Emellertid anade hon inte att det var jag, och jag använde mig i en yttersta självövertvinnelse och behärskning av den reglementsenliga förställda basrösten:

"Och vad kan vi göra för er?"

"Jag har ryktesvis hört att ni hade affärer med min älskade man Bertil. Jag vill bara träffa någon som kände honom och som jag kunde prata om honom med."

(Jag ville fråga: "Var *du* gift med Bertil?" och tusen andra frågor som genast började skrika i mitt bröst, men en enda sådan fråga hade genast förrått vem jag var.)

"Vi känner många som kände honom. Känner ni ingen själv som kan ha stått Bertil nära?"

"Nej, tyvärr gör jag inte det. Bertil var alltid så hemlighetsfull och höll mig alltid på avstånd, som om han levde ett dubbelliv och inte ville låta mig veta något om hans andra liv. Vi träffades aldrig utom på tu man hand."

(Så oförändrad hon var! Några skrynklor hade etsat sig in omkring hennes ögon och vittnade om lidanden och förnedringar sedan jag senast sett henne, men annars var hon alldeles den samma.)

"Varför har ni inte kommit till oss tidigare?"

"Jag ville att stormen omkring mordet skulle lägga sig först. Jag ville inte råka ut för polisen och hamna i pressen som 'den mördades hemliga älskarinna' och väcka uppmärksamhet på något sätt."

"Men ni var ju hans lagvigda fru."

"Vi var aldrig lagligt gifta."

(Mitt hjärta slog som en hammarsmedja. Vad var detta?)

"Själv påstod han att ni var det."

"Vi hade en enda kärleksnatt tillsammans, och den tog vi oss när tre präster hade nekat till att viga oss, och vi ville bli vigda religiöst och icke borgerligt. Eftersom han var katolik försökte vi först i den katolska kyrkan, men eftersom jag varit gift förut och var skild var det mot den kyrkans regler att viga oss. Vi frågade sedan en ortodox präst, men för att bli vigda i den kyrkan måste både bruden och brudgummen först vara medlemmar av den grekisk-ortodoxa kyrkan, och sådant tar det årtal att bli. Slutligen gick vi till den protestantiska kyrkan, som vi var mest skeptiska mot, men som i alla fall inte var borgerlig. Vi fann en präst som var villig att viga oss, och vi skaffade oss äktenskapsintyg. Allt var klart, och vår vigsel var bestämd, och så ringer den stackars protestantiske prästen upp Bertil precis en dag innan och meddelar att han inte vågar viga oss emedan han då riskerar att bli prickad av biskopsämbetet. 'Varför det?' frågar Bertil. 'Därför att Marta har gått ur statskyrkan.' Det hade jag mycket riktigt gjort av upprördhet över kvinnoprästfrågans onödiga och vanvettiga bråk, men den prästen hade förut vigt par som stått utanför statskyrkan. Det påpekade Bertil för honom. 'Varför kan du då inte viga oss som du vigt andra?'

'Fråga mig inte,' svarade han. 'Det är en formsak. Men det tar inte lång tid för Marta att återfå sitt medlemskap i kyrkan. Hon har bara att fylla i en blankett, och så tar det några veckor.'

'Men ni har ju redan bestämt vår vigsel! Vi har tillsammans kommit överens om dess tid och rum, och vi har redan inkallat bröllopsvittnen!'

'Det hjälps inte,' sade prästen och lade på.

Då gav vi fan i kyrkan och gick till sängs tillsammans samma natt. Och vilken natt det var! Och klockan fem på morgonen berättade radion att just den natten hade Olof Palme blivit skjuten. Och tolv timmar senare var Bertil själv död."

Hon tystnade, och jag respekterade hennes sorg.

(Vilken oändlig svårighet det var att förstå sig i detta ögonblick!)

"Vi känner en som kände Bertil tämligen väl. Hans namn är Olof."

"Inte musikern Olof?"

"Jo, han är faktiskt pianist."

"Finns han här i stan?"

"Jo, det gör han, och han har faktiskt frågat oss efter Bertils hustru. Han tyckte det var egendomligt att hon aldrig trädde fram för att göra anspråk på arvet."

"Det var för att jag inte var lagligt gift med honom."

"Men ni var hans naturliga hustru, och Olof, som utsågs till Bertils testamentsexekutör, har förvaltat arvet åt er och är villig att avstå det åt er."

"Jag vill inte ha det. Men hur kan jag träffa Olof?"

"Ni känner honom sedan förut?"

"Om! Han var min förste man."

(Jag fick nästan hjärtat upp i munnen.)

"Men ni var väl aldrig gift med honom?"

"Jag var lika gift med honom som jag var gift med Bertil. Jag var aldrig gift med någon annan."

"Var det för Olofs skull ni sade till den katolske prästen att ni hade varit gift tidigare?"

"Ja. Hur kunde ni veta det?"

"Ändå var ni aldrig gift med honom?"

"Jag älskade honom. Det var nästan med dåligt samvete som jag umgicks med Bertil, för det kändes som om jag bedrog Olof med Bertil."

"Vem älskade ni mera?"

"Jag älskade Olof mera och varmare, men jag låg aldrig med honom, som jag låg med Bertil."

"Vi vet att Olof aldrig har glömt er. Om ni vill kan ni få träffa honom."

"Jag trodde aldrig jag skulle få återse honom. Jag trodde han var död."

"Den man älskar dör aldrig."

"Ni talar så besynnerligt. Hur kan ni veta så mycket?"

"Hjälparen vet allt."

"Jag vet. Det är därför han existerar. Det är därför folk hellre uppsöker honom än går till Socialen, ty han har en förunderlig makt. Det har ni övertygat mig om nu i denna stund. Legenderna talar sanning. Dock skulle jag hemskt gärna vilja se ert ansikte och era ögon. Vill ni inte visa er för mig?"

"Det är förbjudet."

"Jag vet. Men jag får se Olof. Det räcker för mig. Jag är helt tillfreds om jag får återse honom."

"Ingenting skall kunna hindra det."

Intervjun var slut. Marta reste sig och gick. Och bakom mina svarta glasögon stod mina ögon fulla av tårar. Ingenting kunde nu hålla dem tillbaka. Hon hade inte känt igen mig.

11.

Vilken Guds lycka det var att åter få ge sig hän åt henne i hennes underbara armar! Jag grät av lycka när vi för första gången omfamnades på nästan fem år, och jag kysste hennes mun som jag aldrig kysst en kvinna förut. Och hon visade alla tecken på att hon delade min fullkomliga lycka till hundra procent.

Och ändå var vi inte samma människor som vi en gång hade varit. Vi hade båda gjort erfarenheter som hade förändrat oss, och det märkliga var, att dessa erfarenheter, som vi hade gjort, hade vi gemensamt, ty namnet på dem var Bertil. Samtidigt som han stod mellan oss var det han som förenade oss.

Likväl var våra första veckor tillsammans en oförgätlig harmoni utan slut som gränsade till konstant berusning. Vi levde som om vi ägde hela världen, och det gjorde vi egentligen också. Vi delade Bertils arv sinsemellan, han hade utom samlat en betydande förmögenhet även varit huvudägare av tre nattklubbar, fyra kaféer, två hotell, en bordell och några andra omoraliska etablissemang till. Dessa kom nu under min vård. Själv hade jag ej kunnat sköta dem, men Marta hjälpte mig däri. Med Bertil hade hon själv uppträtt i hans nattklubbar, och det fortfor hon med nu som om ingenting hade hänt. Det enda var att hon alltid uppträdde i svart, vilket bidrog till hennes dramatiska utstrålning.

Om jag hade älskat henne förr gjorde jag det tiodubbelt nu. Mitt kanske största och oskyldigaste nöje med henne var att fingra i hennes underbara hår, som jag förbjöd henne att någonsin klippa. När jag gjorde det svarade hon: "Då får du heller aldrig klippa ditt," och även om hon menade det som ett skämt var jag lydig så långt att jag i alla fall inte klippte mig förrän när jag blev tvungen därtill. En nattklubsägare och hotellvärd kan ju inte gå omkring som en Rolling Stone, om han ska verka seriös och kunna hålla disciplin.

Vi delade även Bertil tillsammans. Han hade fört en utförlig dagbok, och det var med starkt intresse som jag tog del av hans sakligt upptecknade historia med Marta. Det intressantaste med hans dagboksanteckningar var dock de egna filosofiska reflektioner som ibland kom till uttryck. Allra mest hade han skrivit i sin dagbok samma dag han dog efter natten med Marta och efter Palmes mord. Den dagens anteckningar (den första mars) kunde jag aldrig läsa mig mätt på. De ensamma kunde utgöra stoffet för en hel roman.

Samtidigt måste jag noga se till att Marta på intet sätt inblandades i Hjälparens skumma affärer. Omedelbart efter vår återförening invecklades Hjälparens organisation i farliga internationella konspirationer som riktades mot president Reagan och överste Khadaffi av Libyen. Jag ville ej bära något ansvar i eventuella mordförsök mot dessa båda omdömeslösa blindgångare, men jag kunde ej låta bli att delta i diskussionerna och ta del av vad som pågick. I princip var det klart att hela världen önskade och egentligen hade allt att vinna på att bli av med såväl den dillande Reagan som den spritt språngande galne Khadaffi, som mer och mer började använda sig av terrorism som vapen mot hela den värld som omgav honom, men kruxet var att båda kålsuparna var på alla håll och kanter omgärdade av levande pansar i form av bataljoner och livvakter. Endast en av deras egna livvakter skulle kunna komma åt dem, och i så fall finge Khadaffi falla först. Araber är alltid beredda att mörda sina välgörare. Däremot skulle det ha varit svårare att få Khomeini mördad då araber aldrig är beredda att mörda sina egna förtryckare.

Dessa spörsmål var Hjälparens intressantaste under min första månad som Hjälpare. Bertils kontakter var imponerande internationella, det var bara att harpa vidare på dem, och det var svårt att inte le åt det paradoxala faktum att flera av de terrororganisationer som Khadaffi själv stödde som mest generöst var de intensivaste i att försöka planera den tokige diktatorns död.

Under sin sista dag i livet hade Bertil skriftligen i sin dagbok mest umgåtts med två avlidna personer: Olof Palme och Dag Hammarskjöld. Han hade jämfört dem med varandra, alltid till Palmes nackdel och till Hammarskjölds fördel, han hade vridit och vänt på alla deras egenskaper, han hade gjort Olof Palmes dödshoroskop (Stockholm 28.2.1986 klockan 23.21 lokal tid) och kommit fram till att det var ett av alla tiders lyckligaste horoskop, han hade spekulerat över det faktum att han själv var lika gammal när Olof Palme dog som Olof Palme var när Dag Hammarskjöld dog, han hade jämfört Olof Palmes Jupiterplacering i Fiskarna med Hammarskjölds Saturnusplacering i Fiskarna och jämfört sitt eget horoskop med bådas och ständigt återkommit till frågan: vad tusan skulle han göra med sin egen framtid? Och den frågan hade han aldrig annat att samma dag skulle bli så brutalt besvarad.

Och jag endast älskade hans Marta. Jag kunde inte fatta att hon var min. För mig var hon trots allt mera hans, ty han hade legat med henne medan jag bara hade älskat henne. Och jag visste att jag aldrig skulle kunna ligga med henne, ty så mycket vördade jag Bertils minne. Och jag visste att hon även av samma skäl aldrig skulle kunna ligga med mig. Och det var det som förenade oss.

12.

Ju mera jag läste av Bertils dagboksanteckningar, desto klarare framstod det för mig att Bertil måste ha vetat vem Palmes mördare var. Det stod, som man säger, skrivet mellan raderna exakt vem som låg bakom, varför det gjordes och hur det planerades. Jag behövde bara komplettera aningarna med praktiska erfarenheter som Hjälpare.

Dådet i Malmö var det som gav den förlösande pusselbiten. Våra kontakter var på samma våglängd som deras som begick halvmiljonkronorsrånet i Malmö med ihjälskjuten vakt som krona på verket: naturligtvis sköts även han med magnumrevolver i ryggen precis som Palme, och ett utbyte av tips för framtiden var ofrånkomligt.

Snart stod det klart för mig hur oerhörd Hjälparens makt var. Hans kontaktnät omspände hela världen med försänkningar i nästan varje känd terroriströrelse från Röda Brigaderna till Japans kommunister, från Castros legosoldater till resterna av Khmer Rouge, från ayatollornas välorganiserade självmordspatruller till Action Directe, IRA, PLO och allt Khadaffis lösa folk, och från KGB till CIA. Det gick upp för mig hur

många yrkesmördare det fanns i världen som var hur beredda som helst till att gratis mörda vem som helst bara någon gillade det, och jag chockerade mig själv med att inte bli upprörd eller förvånad däröver. Och jag kände mig med ens som en fånge bunden till händer och fötter av detta system, detta grymma schackspel, där varje pjäs som inte skötte sig skoningslöst förpassades till evig anonymitet och där de lyckligaste var de som fick äran att bli offer, som Olof Palme och Dag Hammarskjöld.

Jag var fast, och icke med ett ord kunde jag svika en enda mördare som var med i spelet. Hjälparen hade även utmärkta försänkningar och kontakter med polisen, som han för formens skull ibland hjälpte blott för att stå sig väl med ordningsmakten. Även med etablerade politiker flirtades det för jämnan, och sådana var alltid mycket hövliga och tillmötesgående. En politikers första och sista åstundan är alltid att vinna varje själ över på sin sida hurdan denna själ än är och vad den sidan än tillåter sig. Det är inte frågan om att göra rätt eller fel, utan det är bara fråga om att vinna.

Det var bara att acceptera de omänskliga struptyglarna och följa spelets regler, ty enda vägen ut ur spelet var som förlorare. Endast ett mysterium lyckades jag aldrig få klarhet i, och det var vilka det var som mördat Bertil. Jag kunde förstå motivet: han hade försökt hoppa av för Martas skull. Därför hade han blivit sparkad av tåget och fått ett hårt fall. Och hans öde hade resulterat i mitt: automatiskt hade jag blivit hans efterträdare, nödgats acceptera evig fångenskap i maktens praktiska krigsspel eller röna hans öde, och fått Marta på köpet, som jag ej kunde ägna mig åt så mycket som jag ville av två anledningar: spelet krävde hennes totala okunnighet om spelet, och Bertils skugga stod mellan mig och henne. Vi umgicks, vi bodde tillsammans, vi var vänner, men vi älskade inte, vi gifte oss inte, jag kunde aldrig vara öppen och ärlig mot henne, och jag vet inte vem av oss som led mest av den ömsesidiga bristen på önskvärd kontakt.

Jag ansåg helt enkelt att jag varken hade råd eller rätt att riskera bägges våra liv.

En sak till hade mordet på Palme, Bertils naturliga giftermål, mordet på Bertil och initierandet av mig i mysteriernas mysterium Makt lett till: jag kunde icke längre musicera. Med Olof Palme och Bertil hade all musik dött inom mig. Och det var kanske det som var svårast av allt att stå ut med.

13.

En mycket märklig dröm uppfyllde mig en fredagsmorgon. Jag drömde att jag var tillbaka i min forna organisttjänst och att jag skulle spela vid en särskild gudstjänst tidigt en morgon. En solist skulle sjunga. Mera fick jag inte veta. Det gjorde det hela synnerligen misstänkt och mystiskt. Ty aldrig i mitt liv hade jag tidigare behövt spela vid en gudstjänst klockan åtta på morgonen.

Det visade sig att tre herrar deltog vid denna gudstjänst. Prästen var ensam framme vid altaret, de tre männen stod tillsammans i den första bänken, och jag och sångaren tjänstgjorde på läktaren längst bak. Det var väl en 50 meter mellan oss och de tre herrarna i första bänken.

Mannen i mitten var den längsta. Det var en äldre herre som dock såg yngre ut än vad han troligtvis var. Han var mycket mager. Det var sångaren som berättade vad allt rörde sig om. Den långe magre mannen i mitten var Dag Hammarskjöld.

Han hade kommit tillbaka. Flygolyckan vid Ndola den 17 september 1961 klockan 23 hade varit arrangerad av generalsekreteraren själv för att han skulle kunna avvika informellt. Nu var han efter 25 år kommen tillbaka men såg bara tio år äldre ut.

Hans återkomst var en stor hemlighet. Denna mäsas i en katolsk kyrka hade han själv önskat, och den försiggick under total sekretess.

Han sade inte mycket, men efter gudstjänsten kunde jag inte låta bli att gå fram till honom och skaka hand med honom. Då log han.

"Jaså, du är den berömde Hjälparen," sade han positivt. "Du har ett svårt arbete framför dig. Du har nu att axla den sammanlagda vikten av mitt och Olof Palmes ansvar. Men du klarar dig säkert. Akta dig bara för Gorbatjov, som utåt sett är en perfekt gentleman men som tänker och planerar mycket som han aldrig talar om. Lita aldrig på en ryss så länge någon sådan finns kvar i Afghanistan med vapen i hand. Och se upp för den åderförkalkade vettvilligen Reagan, som kom till makten med Ku Klux Klans hjälp, som är Amerikas fattigas historias störste mångfördblare och som förmodligen snart får silkessnöret. Det var ett stort misstag att göra en skådespelare till president, men det fanns ingen bättre när det hände. Mot honom och madame Thatcher kommer du att få det särskilt svårt i kärnvapenfrågan, ty båda är paranoiker med kommunistkräck och spränger hellre planeten i luften än släpper en kommunist över bron. De är värda all respekt som demokratins försvarare, liksom Gorbatjov är värd allt misstroende som kommunismens diktators försvarare; men herr Reagan och fru Thatcher är båda hysteriska, medan Gorbatjov ensam av dem försöker vara förnuftig.

Bär vårt arv väl, Bertil. Du är lika gammal nu som Palme var när jag gick bort. Han övertog arvet från mig på sitt speciella sätt och vanhedrade sig därigenom icke helt och hållet. Nu är han borta, och jag är pensionerad. Så nu är det högsta ansvaret för världens framtid, välfärd och öden enbart ditt, Bertil, och du kommer att få känna att du lever."

Så sade Dag Hammarskjöld till mig. Sedan gick han, och jag skulle aldrig få se honom mer. Det visste jag tydligt i drömmen. Och mest förbryllad var jag av det att han hade misstagit mig för Bertil.

14.

"Du har ingen chans, Olof. Du kommer inte undan det här. *We are in this together.*"

"Men ni gick med på mina villkor att upphöra med handeln med sjukhusen."

"Det var då det. Sedan dess har mycket hänt, och ingen vet det bättre än du."

"Tänker du på Reagans negativa kärnvapenpolitik?"

"Just det. Hur kan du hålla på en sådan supermakt? Hur kan du vilja skona ett sådant Västerland? Vi vet alla hur fördömda Sovjetunionen och alla dess underkuvade nationer är med deras diktatur som förlamar samhället och gör det hopplöst tråkigt, men Västerlandet är inte mindre ruttet. Visserligen är det demokratiskt, men även de demokratiska ledarna har sin inneboende ruttonhet. Du vet mycket väl själv att självaste Olof Palme nekade till att låta kriminalisera knarkandet endast för att han var mån om tillförsäkrandet av narkomanernas röster för socialdemokraternas parti. De borgerliga partierna var de ädla partierna, ty de ville kriminalisera knarkandet och befria narkomanerna från deras beroende. Därför vann Olof Palme valet, ty han fick narkomanernas röster, emedan de ville fortsätta knarka med eller utan Aids. Om Olof Palme lät narkomanerna få knarka, så varför vill inte du? Låt dem få knarka! Låt de Aids sjuka dö! Låt sjukdomen få spridas! Låt dem få ha lite roligt så länge de lever! Det är frihet. Den finns inte i Ryssland, var narkomaner sänds till arbetsläger där de dör i stället för i Aids eller av heroin."

"Men vår överenskommelse!"

"Den träffades när det fanns hopp för världen. När Olof Palme var död trodde alla att hans martyrium kunde leda till kärnvapenprovstopp för hela världen. Efter Reagans atomsprängning och angrepp på Libyen utan giltigt skäl och hans nobbning av Gorbatjov tror ingen det längre. Reagan är inte värd vår skonsamhet, herr Hjälpare. Hans Amerika förtjänar att bli dränkt i kokain. Och Sverige går Amerikas ärenden. Sverige följer Amerikas knep. Ronald Reagan kom till makten med Ku Klux Klans hjälp. Olof Palme behöll makten med att låta narkomanerna få fortsätta knarka i fred.

Därför förtjänar Sveriges sjukhus och socialförvaltning att dränkas i knark lika mycket som Amerika gör det."

"Jag vill inte!"

"Du har inget val. Vad föredrar du? Kommunism eller kapitalism? Du måste välja endera. Du kan inte vara oberoende av bägge. Kommunismen dödar friheten, och knarket främjar kapitalism. Knark ger pengar. Det ursäktar knarkhandeln och berättigar den. I fria länder har människor rätt att få knarka i fred. Därmed protesterar de mot kärnvapnen. De är Västerlandets självmordspiloter, och de är bättre än Libyens, ty de skadar blott sig själva och har därmed en konstruktiv effekt genom att de får världen att tänka efter. Ingen vill ha kärnvapen utom Margaret Thatcher och Ronald Reagan. Låt dem då få sina kärnvapen, men låt dem också få ta konsekvenserna av sin kärnvapenterror: folkomfattande verklighetsflykt genom droger.

Du gör världen en tjänst om du hjälper oss."

"Har du inte sett de narkotikaskadade nyfödda barnen, som föds med abstinensbesvär och får sina liv förstörda från början?"

"Det är mödrarnas fel som inte gjorde abort. Sådant händer bara i Amerika emedan endast Amerika förtjänar det. Det är rätt åt president Reagan, som skyller narkotikamissbruket på Nicaragua i stället för på de enda skyldiga: de missbrukande amerikanerna själva och deras onaturliga samhälle.

Glöm de nyfödda kokainbarnen. De dör snart. Naturen rensar ut dem genom Aids eller något annat."

"Eller de blir kriminella och mördare och terroriserar oskyldiga."

"Det tar femton år för dem att växa upp, och på vägen hinner de dö eller begå självmord."

"Din cynism är outhärdlig."

"Du måste uthärda verkligheten eller dö. Du vet, att om du inte hjälper oss är du slut som Hjälpare och lika död som Bertil."

"Jag trodde ni kunde hålla en överenskommelse."

"Det kunde vi, tills Reagan sprängde sin bomb, angrep Libyen och förolämpade Gorbatsjov. Det skall han få äta upp. Världen och Amerika får inte ett sådant tillfälle en gång till. Reagans tid är ute, och Gorbatsjov triumferar. Det skall Amerika och västvärlden få ångra, och det inkluderar Sverige. Släpp knarket fritt till sjukhusen och till socialförvaltningarna, Olof. Inte ens Bertil var emot det. Tvärtom, han insåg visheten och oundgängligheten i att knarket fick flöda på sjukhusen. De behöver det. Det är bara du som försökt sätta dig på tvären. Världen behöver straffas. Den behöver få känna att den lever. Med sådana som Reagan vid världsrodret krävs det verklighetsflykt."

"Jag drömde om Hammarskjöld härom natten."

"Han var lycklig som dog före Vietnamkriget och Flower Power-revolutionen, och Olof Palme var dum som tog ställning i frågan. Han avgjorde Vietnamkriget till Amerikas nackdel, och han var en världspionjär i uppdragandet av riktlinjerna för en liberal knarkpolitik. Det fick han fan för, och det skall världen få fan för, med din hjälp."

"Inte med min hjälp, men med Hjälparens hjälp."

"Givetvis. Ingen vet vem Hjälparen är. Inte ens Bertil visste det."

Vi skakade hand, och jag befann mig ett steg närmare avgrunden.

15.

Konferensen ägde rum den 26 mars, som var en onsdag, då Mars förband Uranus med Neptunus. (Vid mordet på Olof Palme hade Mars förenat Saturnus med Uranus.) Lokalen var en obskyr våning i ett rivningshus i Haga, vars ruffighet bjärt kontrasterade mot deltagarnas höga status och förhandlingarnas allvar. Vi var femton personer, som representerade Sverige, Västtyskland, Frankrike, Storbritannien, Italien,

Egypten, Österrike, USA, Tjeckoslovakien och Danmark. Tyvärr hade en representant för Östtyskland nödgats hålla sig borta, men i stället var en av brittena av särskild prominens då han arbetade för Förenta Nationerna.

Det var mest ekonomiska frågor som behandlades. Enhälligt beslöts det att fortsatt ekonomiskt understöd för vår verksamhet från överste Khadafi skulle accepteras tills det blev hans död. Även skulle all visad generositet från ayatollah Khomeini å det varmaste mottagas och uppmuntras, på det att hans intresse för vår verksamhet skulle stimuleras. I kontakterna med Libyens och Irans ledare hade vår vän egyptiern den viktigaste rollen, och han skötte den väl. Inkomsterna från Libyen och Iran var fortfarande de generösaste.

Vidare rådde det enhälligt om nödvändigheten av ökat stöd för Östeuropa. Detta talade vår vän från Tjeckoslovakien sig särskilt varm för, och vi beklagade att östtysken, som i denna verksamhet hade en nyckelroll, ej hade kunnat medverka. Böhmaren uttryckte att han redan inom en överskådlig framtid kunde se hur ett från Sovjet frigjort Östeuropa och Baltikum höll på att realiseras, vilken vision naturligtvis innefattade de båda tyska staternas återförening och Berlinmurens jämnande med marken. Om dessa skeenden och om situationen i Baltikum hade vår uteblivne vän östtysken de viktigaste informationerna, vilkas delgivande sålunda uppsköts till ett annat tillfälle.

Amerikanen informerade oss om situationen i USA. Han meddelade resultatet av den tillsatta kommissionen för utredning av den etablerade brottsligheten i USA, som omsatte 300 miljarder dollar årligen och hade 330,000 fast anställda amerikaner på heltid i sin tjänst. Han menade att kommissionen ej lyckats komma åt hela sanningen och att siffrorna i verkligheten var större. Han hävdade att motståndet mot kärnvapenprov och kärnvapenteologisk utveckling ökade för varje dag med tusenden i USA och att han inom en överskådlig framtid kunde förutse att det från själva Amerika kunde växa fram en avgörande internationell kraft för världsomfattande stopp för kärnvapenprov, vilket vore det första steget mot en skrotning av alla världens kärnvapen. Han hade goda kontakter med Greenpeace, och alla var enhälliga om att ekonomiskt understöd av denna växande rörelse kraftigt skulle ökas.

Den andre amerikanen, en representant för maffian i New York, vår värde vän mr Guardini, hävdade att utvecklingen var gynnsam inom den amerikanska maffian och att den strävade mot målet att få kunna utöva påtryckningar mot Amerikas president för upphörande av kärnvapenprov. Amerikas president hade ju tidigare givit vika för Ku Klux Klans önskemål, bifogade han.

En intressant fråga var de pågående internationella diskussionerna om ett pacificerande av Antarktis och en omvandling av Antarktis till världens största nationalpark. I princip var alla eniga om att denna plan borde understödjas, och härom hade vår FN-representant mycket att säga. Han avslutade sitt anförande med det överraskande uttalandet att FN icke stod främmande för så kallade egentliga politiska ingripanden genom den undre världens vägar så länge det gagnade mänskligheten och världen i dess helhet. Vår egyptiske vän tillade inom parentes, att något sådant uttalande hade aldrig de Cuellar vågat göra, vartill britten genmälde att dock Hammarskjöld hade vågat det om dock endast informellt.

Kriget mellan Iran och Irak diskuterades, och man var tämligen oenig om man skulle ingripa för att få slut på det eller om man skulle underblåsa det, om man skulle understödja Irak och leda den nationen till seger eller om man skulle upprätthålla dödläget. Ingen hade någon positiv teoretisk lösning på detta krig att föreslå.

Därmed kom man in på mordet av Olof Palme. Det var säkert att polisen fortfarande inte hade någon aning om vem mördaren var och att med största (99%) säkerhet ingen heller skulle avslöja honom. Nya vilseledande tips strömmade fortfarande in till polisen, som nu hade omkring 11,000 falska ledtrådar att följa. Det

skrattades åt polisens senaste fiaskon i utredningen. Man var med en viss skamsen enhällighet medveten om att ingen saknade Olof Palme utom kvinnor och narrar.

En fortsatt uppbackning av den vita regimen i Sydafrika var man enhällig om liksom av fackföreningen Solidaritet i Polen och judarna i Sovjet samt givetvis även de muslimska afghanerna. Egyptiern berättade med vemod att man ännu ej lyckats vända ayatollah Khomeinis hat från amerikanerna till hans eget brödrafolks förtryckare de kommunistiska ryssarna. Han berättade dock att man även bearbetade överste Khadaffi på denna punkt.

Rent informellt fördes till slut även Hjälparen på tal. Hans verksamhet lovordades och beundrades eftersom fortfarande ingen visste vem Hjälparen var. Däremot anfördes en del kritik mot mig själv personligen för mitt nära samröre med en viss nattklubbssångerska och danserska som var känd som Marta. Jag försvarade mig med att jag inte var hennes partner. Dock varnades jag för att någonsin löpa risken att begå misstaget att eventuellt låta henne veta för mycket.

"Känner hon Hjälparen?" frågade dansken rent ut.

"Ingen känner Hjälparen, och allra minst jag," svarade jag, och därmed slutade den diskussionen. Man var tillfreds med konferensens ärendens behandling och såg med tillförsikt mot fortsatt positiv utveckling i framtiden. Därmed upplöstes mötet, och var och en gick diskret därifrån var och en åt sitt håll och ensam.

16.

"Varför dödades Olof Palme?"

"Han ville det själv."

"Det tror jag inte."

"Om han inte ville det så bad han åtminstone om det."

"På vilket sätt? Han gjorde det väl inte bokstavligt?"

"Nej, men hans död var i högsta grad av nöden, och han kunde inte ha dött på något bättre sätt."

"Finns det inga bättre sätt än att bli skjuten i ryggen?"

"Märk väl: hans parti var i sjunkande popularitet och hade just nått ett nytt bottenläge. Själv var han ålderstigen och utsliten och stod inför sitt livs utförsbacke: han hade inte kunnat vinna ett val till. För varje dag som gick skämdes och ryste utrikesministern och hans efterträdare på statsministerposten mer inför den utslitna åldrande statsmannens allt grovare och vulgärare personattacker mot sina medarbetare i andra partier. Han var en färdig man.

Samma dag han dog hade han skrivit sitt berömda brev till världen som innehöll hans berömda internationella vädjan om världsfred och kärnvapenprovstopp. Han hade inte kunnat sätta ett mer effektivt sigill på det brevet än sin egen död. Och sättet på vilket han dog kunde inte ha blivit lämpligare: som en anonym medborgare bland alla andra tillsammans med sin hustru utan några säkerhetsvakter mitt bland folket. Tro mig. Det var ett välsignat ögonblick i vilket han dog. Med det vann han kanske alla sina tidigare fiender över på sin sida. Aldrig sedan mordet på Kennedy har ett politiskt mord varit så universellt betydande och påverkat så många. Indira Gandhis död var icke så vacker och gjorde inte alls ett lika djupt intryck som Olof Palmes, som dog som den perfekta demokraten mitt på krönet av sin levnadsbana."

"Och efter hans död har president Reagan blivit galen."

"Ja, det har han verkligen. Han har förlorat all anständighet, allt omdöme, all stil och all sin goda vilja. Ingen tror eller litar längre på honom."

"Sedan han dog har knarkhandeln gått spikrakt upp i taket rent statistiskt."

"Det förvånar mig inte. Med sina enfaldiga och hysteriska kärnvapensprängningar gör han sig själv till världens största och enda säkerhetsrisk för hela världen, och

därmed tvingar han miljoner till att desperat fly från verkligheten genom hasch, kokain, amfetamin, marijuana eller LSD."

"Och det främjar freden. Folk som knarkar protesterar därigenom mot upprustningens vanvett. Ingen är så oskyldig som de. I protest mot världens politiska ondska ägnar de sig åt självdestruktiv narkomani."

"Och det är bra för dina affärer."

"Tjänar det inte även Hjälpens syften?"

"Kanske på kort sikt, men jag tvivlar på att de leder till något gott i längden. Dagens fromma narkomaner är kanske morgondagens mänskliga vilddjur och gissel."

"Knappast kokainbarnen, som föds med abstinensbesvär och går miste om sin barndom."

"Ja, de är de yttersta offren för president Reagans omdömeslöshet och vanvett. Det är sådana som han som med sin kontraterrorism driver folk i desperat flykt från verkligheten med kokainet. Och därför är de skälvande darrande kokainspädbarnen enbart hans verk och på ingen annans ansvar."

17.

Ur ett brev till Utrikesministeriet:

"Tack för brevet av den 3 april.

Om Sverige har arbetat för att få fram ett världsomfattande kärnvapenprovstopp i 20 år lär det nog få fortsätta arbeta för den saken i minst 20 år till, eller åtminstone så länge det huserar sådana självsvåldiga självbedragare i världen som överste Khadaffi och president Reagan, innan det äntligen ger resultat.

Frågan är naturligtvis vad man kan göra rent praktiskt, vilket tyvärr inte är så mycket från ett så litet och neutralt land som Sverige.

Emellertid existerar det sådana internationella aktiva fredsrörelser som till exempel Greenpeace. Gör Sverige något för att hjälpa sådana pionjärrörelseras hjältemodiga initiativ? Även om det kan vara en känslig sak att giva dylika företag ren politisk och materiell hjälp är dock dylika praktiska fredsaktiviteter värda all moralisk uppbackning de kan få om den materiella hjälpen är svårare att erbjuda.

Det är berömvärt av statsminister Carlsson att fördöma såväl Sovjets Afghanistanpolitik som Sovjets behandling av sin judiska minoritet, men borde inte på samma sätt såväl USA:s fortsatta kärnvapenutvecklingshysteri som överste Khadaffis terrorstimulans fördömas minst lika föredömligt?"

I svaret som kom efter nio dagar hette det att Greenpeace ej fått något svenskt stöd emedan Greenpeace ej sökt något sådant. Däremot tillkännagavs att utrikesministern under den gångna veckan å det kraftigaste fördömt såväl överste Khadaffi som president Reagan som säkerhetsrisker för hela världen.

Ett brev till statsministern:

"Bäste herr Statsminister,

Tack för brevet av den 21.4 med belysande av den aktuella politiska synen på narkotikaproblemet. De synpunkter som anföres här nedan kan verka något radikala och anstötliga, men de utgör dock summan av min livserfarenhet av narkomanernas dilemma. Jag bodde granne med narkomaner i sju år och tvingades då grundligt sätta mig in i hela den dimensionen av vår ej alltid så lysande verklighet.

För det första: varför tar folk narkotika? Skälen är i princip tre: 1) Verklighetsflykt, 2) för att det är spännande, 3) emedan det är förbjudet. Skälen 2 och 3 är förknippade med varandra medan skäl 1 ej alltid är förknippat med de två senare.

Det är skäl 1 som är det kritiska skälet emedan vi här i Sverige knappast kan åtgärda det, emedan den främsta anledningen till varför folk vill fly från verkligheten är för att det ser ut som det gör i världen, och den främsta källan till otrygghet i världen är det ständigt överhängande kärnvapenhotet. Ingen president i USA har bekämpat narkotikan hårdare än president Reagan, och samtidigt har ingen amerikansk president så främjat knarket som han genom sin kärnvapenupprustningshysteri och sin dumdristiga attack mot Libyen, vilket endast har medfört att amerikanerna känner sig mera otrygga och mera i behov av verklighetsflykt än någonsin förr. Tyvärr är kokainet ett effektivt medel. Därför kan egentligen de så kallade kokainbarnen, som föds med abstinensbesvär, direkt skrivas upp på president Reagans ansvarsräkning.

Däremot kan skäl 2 och 3 åtgärdas även om det kräver utmanande initiativ. Det gäller att avliva "knarkkulten" och komma till rätta med "suget" som är ett så berömt fenomen i sammanhanget.

I Holland har omfattande experiment utförts i liberal riktning. Man har försökt avkriminalisera knarket och hellre givit det åt folk gratis än riskerat att dessa begick brott för att komma över det. Dessa experiment gick för långt när man även gav ut heroin gratis. Aidsjukdomen var inte känd då ännu.

I dagens läge borde definitivt all sprutnarkomani totalkriminaliseras då det är ett faktum att drogmissbrukarnas sprutor sprider Aids, vilket de själva vet om. All sprutnarkomani borde totalkriminaliseras på den enkla grund att den är ett uppsåtligt spridande av en dödlig sjukdom.

Däremot borde bruket av hasch, marijuana, amfetamintabletter och LSD snarare avkriminaliseras då den huvudsakliga anledningen till den lockande mystiken kring dessa droger är just att de är förbjudna. Alla vettiga människor som prövar dessa droger blir besvikna på deras verkningar och finner det dumt att hålla på med dem. Folk söker sig till dem i de flesta fall av samma anledning som barn söker sig till högt placerade och väl gömda kakburkar. Det finns otaliga exempel på tragiska fall som fått sina liv förstörda för att de prövade på något för första gången och råkade åka fast, varvid det som var en bagatell uppförstorades till helvetesdimensioner i lagens ögon. *Till varje pris måste häxjaksmentaliteten upphöra*, då den är lika dum som cigarettrökning, spritförtäring och narkotikamissbruket självt. Så länge det är spännande emedan det är förbjudet att använda narkotika kommer problemet aldrig att upphöra att växa. Även kaffedrickandet blev en gång så populärt emedan myndigheterna så kraftigt förföljde det. Ingenting ger narkotikamyten så mycket tilldragande livskraft som myndigheters överdrivna krafttag emot missbruket även i dess mest bagatellartade former. Låt ungdomen pröva på det och lära sig hur dumt det är. Annars lär de sig det aldrig. Den som är klok och förständig genomskådar dess intighet, och endast de som faller för det och blir missbrukare borde omhändertas.

Flera professorer har anfört samma åsikt och föreslagit att exempelvis hasch skulle försäljas receptfritt och billigt i felfri form på apotek för att motarbeta grovare våldsbrott. Jag sällar mig till deras skara.

Mina synpunkter är helt neutrala och opartiska då jag aldrig har provat på något själv.

Med vänlig hälsning, etc."

Detta brev rönste aldrig något svar.

Första gången jag hörde talas om den märklige misantropen blev jag så fascinerad av vad jag hörde att jag helt enkelt måste ta chansen att få uppleva något av honom. Därför följde jag med några goda vänner sent en lördagsnatt till en av stadens mest exklusiva nattklubbar.

Det hade redan varit en oförglömlig afton innan jag kom dit. Det var mitt under en svår kris av mitt liv, och jag hade därför ingenting emot att omhändertas av glatt sällskap och smussla undan sorgerna i av starka drycker bortbrända hjärnceller. När jag kom så långt som till nattklubben hade jag redan börjat nyktra till igen.

"Nej, mina vänner," sade jag, "hit men inte längre. Ni kan aldrig få mig in i en bordell."

"Men det här är ingen bordell, Klas," sade min bästa vän. "Det är en av stadens anständigaste nattklubbar."

"Nej, på den gubben går jag inte," envisades jag. "Jag går inte på strip tease och sånt."

"Men här förekommer ingen strip tease," sade min andre vän.

"Här förekommer det bara anständiga damer," sade den förste.

"Hur vet du det? Har du varit där?"

"Var inte dum nu, Klas. Det är inte farligt."

"Om där bara finns anständiga damer, varför är det då en nattklubb? Och hur vet du att de är anständiga? Har du känt på dem innanför och kollat?"

"Bråka inte nu, Klas! Det är ju bara för ditt eget bästa!"

"Det är just det jag är rädd för."

"Klubben ägs av den personen vi talade om," återtog min gode vän.

"Misantropen?"

"Ja, just han."

"Varför sade ni inte det genast?"

"Men jag sade det redan innan vi gick hit."

"Det har jag glömt. Ni får friska upp mitt minne."

"Det är ju det vi gör."

"Ja men gör det då!" Och så gick vi in.

Det fanns en liten scen på nattklubben, men vi hamnade tämligen långt ifrån den. Det var väl minst nio bord mellan vårt och scenen. Ändå såg jag scenen så oerhört bra. Jag blev genast starkt påverkad av stämningen där inne, som jag inte hade helt klart för mig om det var den samma som i "*Der Blaue Engel*" med Marlene Hayworth eller "*Gilda*" med Rita Dietrich.

Vi beställde omedelbart cognac och märkte snart att vi nog var de mest påverkade på hela krogen, ty alla andra var nyktra i förhållande till oss. De var alla snyggt klädda, förde sig artigt, sällskapade med fina damer och verkade allesammans höra till det yppersta tänkbara av alla jet set. Inga grovheter, inget fyllesnack, inga kladdanden och inga överdrifter förekom.

Jag märkte ett bord närmast scenen vid vilket det satt en ensam man. Det fanns två tomma platser bredvid honom som ingen hade gjort anspråk på eller som han avvisat alla inkräktare från. Jag fick genast det intrycket att ingen hade vågat sätta sig där av respekt och fruktan för honom. Han verkade ohyggligt ensam, och han verkade trivas med det. Han rökte långsamt en cigarill och verkade avskräckande kall. Ingen dam kunde attraheras av en sådan.

Först efter att jag observerat honom märkte jag att ett fruntimmer höll på med att uppträda på scenen. Först såg jag henne inte alls, jag tyckte mig höra att hon sjöng falskt, men så märkte jag att hon rörde på sig. Hon dansade medan hon sjöng, och hon

dansade bra. Det var inga stora åthävor, men de var effektiva och professionella. Hon rörde sig vackert.

Hon hade långt brunt hår och en mycket smal kropp. Hon var klädd i en lång svart klänning som glittrade något men inte mycket. Klänningen var kolsvart, och det endast antydde glittret framhävde den totala svartheten. Ansiktet såg jag inte så tydligt, men melodin hon sjöng var bra. Det var en gammal 50-talsschlager: *"The Man that Got Away"*.

Snart märkte jag även att urringningen var tämligen vågad och att hennes axlar var bara. Sedan observerade jag de långa svarta handskarna. Jag observerade när hon sakta började rulla ner den ena längs armbågen. Medan hon alltmera förföriskt dansade mjukt och sjöng närmade hon sig alltmer den ensamme mannen nära scenen. Det var snart uppenbart att hon dansade och sjöng bara för honom. Han verkade helt oberörd. Det var som om hon ville förföra honom med sitt uppträdande, eller ville hon bara provocera eller verka utmanande? Han var helt oberörd och rökte lika långsamt som förut. Hon fick till slut av sig den högra långa svarta handsken och lindade den om hans nacke. Det var en förödmjukande provokation. Alla andra kroggäster släppte henne inte med blicken. De var alla som hypnotiserade av henne.

"Är du säker på att det här inte var en strip tease?" frågade jag min bästa vän så högt att de flesta måste ha hört det, när hon började kavla ner sin andra handske alltmedan hon fortsatte ringla sig omkring den ensamme och sjunga bara direkt till honom.

"Håll käften," sade min kompis. "Strip tease är förbjudet här."

"Kvinnan måste vara berusad," sade min andre vän.

Detta hörde det ensamma offret för hennes konster, ty han vände sig omedelbart om till oss. Han skickade oss en förintande örnblick som gjorde att vi helst hade velat gömma oss under bordet. Vi såg bort och låtsades vara oskyldiga.

Hon hade tydligen observerat ordet och blicken, ty hon skrattade medan hon sjöng. Det skrattet vittnade om att hon verkligen var berusad. När jag åter mycket försiktigt vågade snegla åt den ensamma örnblickens håll var det bordet tomt. Den ensamme hade försvunnit spårlöst.

"Såg han dig?" frågade min bästa vän den andre.

"Jag hoppas inte."

"Den blicken kunde ha mördat dig."

"Ja, jag såg det."

"Vem var han?" frågade jag.

"Vet du inte det?" frågade min vän lågmält.

"Hur skulle jag kunna veta det? Jag har ju aldrig varit här förut."

Min vän viskade: "Det var hennes man."

"Och vem är hon?"

"Vet du inte det?" frågade den andre vännen. Jag sparkade honom på smalbenet. "Aj!" skrek han. "Nej, naturligtvis vet du inte det."

Min bästa vän viskade till mig: "De är inte gifta, men han äger henne liksom han äger krogen."

"Är det han?" frågade jag häpet.

"Ja, det är misantropen vi talade om."

Nu var jag intresserad och fallen för situationens lockelse. Nu såg jag bara henne. Hon sjöng fortfarande. Hon hade tagit av sig den andra handsken och kastat den ut i publiken. Det var ett påtagligt förhållande mellan henne och publiken. Men hon var oåtkomlig. Hon tillhörde en man som ägde henne men som aldrig rörde henne. Hon var bergtagen och förtrollad av en misantrop som aldrig skulle släppa henne. Hur hon än rörde sig så var det som inom en skottsäker glasbur. Hon kunde flirta med och förföra vem som helst, hennes kvinnliga makt var fruktansvärd, men ingen kunde våga närma sig henne en centimeter. Hon var sådan. Hon var besatt av en annan som aldrig

skulle ge henne fri. Hon kunde förföra vem som helst emedan hon själv var mest förförd av alla.

Hon satte sig sedan och tog sig ett glas. Jag gick fram till henne. "Gå inte dit," sade mina vänner, men jag var redan förlorad. Jag satte mig hos henne och stirrade på henne.

Hon stirrade tillbaka. Hon sade ingenting och verkade helt oberörd och avslappnad, nästan som hennes man hade varit. Hon tog ett djupt halsbloss på sin cigarett medan hon avmätt mönstrade mig, som en mångerfaren skräddare med ögonen tar mått av en man för en kostym.

"Älskar ni mig mycket?" frågade hon.

"Omåttligt."

"Det gör alla."

"Ni måste vara ohyggligt ensam."

"Det finns bara en som är ensammare."

"Är det påven?"

"Nej, min man."

"Är ni då gift?"

"Nej, men skändad."

"Det räcker."

"Jag är rädd för det."

"Älskar ni honom?"

"Omåttligt."

"Varför det? Han fryser ju ut er."

"Just därför."

"Ni dricker för mycket."

"Jag vet."

"Ni är inte lycklig."

"Jag vet. Men jag njuter av olyckan. Det är den enda sanna lyckan som evigt består."

Hon gav mig en vild blick. Jag fylldes av fasa.

"Vad heter ni?"

"Marta."

"Och vad heter han?"

"Olof."

"Får jag lära känna er?"

"Du kan få jobb här om du vill."

"Som vad då?"

"Garderobsvaktmästare, toalettvaktmästare, utkastare eller inkastare. Vad har du för jobb?"

"Jag är arbetslös kyrkomusiker."

"Kan du spela piano?"

"Ja."

"Visa vad du kan."

Hon tystade diskoteket och jag satte mig vid pianot. Jag spelade Chopin, valda bitar ur valda stycken.

Hennes röst var beslöjad när hon sade: "Även Olof började som du."

I samma ögonblick kände jag mig iakttagen. Jag vände mig om och mötte den ensammes genomborrande blick.

"Jag har anställt en ny musiker åt oss, chefen," sade hon.

"Vad kan han mer än spela Chopin?"

"Han är en arbetslös kyrkomusiker."

Denna etikett på mig måste ha varit som ett 'sesam öppna dig'.

"Han är anställd," sade den ensamme och gick.

"Hörde du," sade hon, "du är anställd. Du får sitta här och spela för mig alla nätter om du vill."

"Får jag det?" sade jag med barnslig förtjusning.

"Välkommen till din nya kyrka: stans hemligaste nattklubb, där det finns tusen mysterier och ingen lösning."

Plötsligt var hon glad. Plötsligt märkte jag hur charmfull hon kunde vara. Plötsligt märkte jag att hon var den vackraste kvinnan i världen.

19.

Jag kallades upp till chefen. Det var mitt första samtal med honom. Jag var inte mycket nervös men litet. Han var precis som han hade varit på nattklubben: otillgänglig, kall och gåtfull. Det var omöjligt att tränga igenom hans pokeransikte.

Hans yttre avskräckte mig således. Därför var det en lättnad att få höra den positiva och generösa tonen i hans röst:

"Min vän, Marta har funnit behag i er. Jag vill därför anställa er."

"Jag trodde att jag redan var anställd."

"Har du fått någon lön?"

"Nej."

"Vet du vad du kommer att få i lön?"

"Nej."

"Hur kan du då tro dig vara anställd? Hade du tänkt arbeta gratis?"

"Är man godtrogen så är man. Även min förra anställning började jag utan att veta om jag skulle få någon lön."

"Typiskt musiker." Han nästan fnyste. "Jag var också sådan en gång i tiden. Tills politiken grep tag i mig. Jag spelade en gång som du: vackert och romantiskt, som om alla människor bara var vackra och goda. Det kan de vara om man tror att de är det. Men förr eller senare våldtas man av en barbar som förför hela mänskligheten för en, och sedan upplever man att ingen mänska är enbart god längre. Och man lär sig att misstro den bäste och att utnyttja honom, förföra honom och våldta honom med politik eller makt. Du får aldrig låta dig våldtas – vad heter du?"

"Klas Bertil."

"Heter du Bertil? Vad mera?"

Jag sade mitt efternamn.

"Min företrädare hette Bertil," sade han. "Jag älskade honom. De mördade honom."

"Vilka?"

"Samma som sköt Olof Palme."

"Jag hoppas inte av samma anledning."

"Hur så?"

"Olof Palme sköts emedan han var hatad."

"Vet du någonting om det?"

"Jag vet bara att flera av mina bästa vänner betraktar den händelsen som det bästa som någonsin hänt Sverige och att många skulle vilja ge mördaren skyttepriset i guld."

Min arbetsgivare sade lågt: "Bertil slogs ihjäl bakifrån av ligister. Ingen i världen hade anledning att hata Bertil. Han var läkare. Jag älskade honom. Men han visste för mycket. Han visste för mycket om maffiorna i Chile och Sydafrika. Han visste vem Olof Palmes mördare var men sade det inte. Därför mördades han, för att han inte skulle säga det. Hade han sagt vem mördaren var hade han inte själv blivit mördad. Men han behöll hemligheten för sig själv. Därför kunde hans mördare vara säkra på att den inte skulle avslöjas om de en gång mördade honom. Och du heter också Bertil. Ett märkvärdigt sammanträffande. Är du något annat än musiker?"

"Nej."

"Då passar du oss."

"Skall jag bara spela piano?"

"Nej, det är det minsta du skall göra. Du är anställd som Martas livvakt. Du skall ständigt veta var hon är och vad hon gör. Du får aldrig förlora henne ur sikte. Du skall alltid stå till hennes tjänst och göra vad hon behagar. Du skall vara hennes ständige underhållare. Hon älskar musik över allt annat, så mest av allt får du spela för henne. Roa henne. Gå ut med henne. Gör med henne vad du vill bara hon trivs."

"Är ni inte gifta?"

"Nej, vi är inte gifta ännu. Vi är bara samboende."

"Sover ni tillsammans?"

"Min vän, varför frågar du det? I dessa aidstider ligger inte förnuftigt folk med varandra som först har legat med andra. Marta har legat med andra. Jag har inte gjort det, men Marta vill inte ta några risker. Vi älskar varandra men vi rör inte varandra. Du får heller inte röra henne. Det är det enda du inte får med henne."

"Varför skall jag då umgås med henne dag och natt?"

"Därför att hon tycker om dig. Hon vill leka med dig. Mig kan hon inte leka med, ty jag är för allvarlig. Jag leker med henne i stället. Men hon behöver någon som hon kan manövrera med hur hon vill. Därför var det bra att du dök upp. Du får bli hennes gigolo. Du får bli hennes enda gigolo. Du får bli hennes heltidsgigolo. Se det som ett ärofullt nöje."

"Men jag får inte röra vid henne."

"Nej."

"Det är ett svårt villkor."

"Jag rör henne inte heller, och jag är hennes man, gifta eller inte. Skulle du få ha större rättigheter med henne än hennes man? Jag varnar dig: går du henne för nära sågar hon av dig."

"Kan hon vara grym?"

"Omåttligt. Känner du inte kvinnorna?"

"Jag är oskuld."

"Så mycket bättre. Var glad för att du inte känner kvinnorna."

"Vad får jag i lön?"

"Äntligen kommer du till saken: den enda viktiga frågan. Du får en egen bostad. Här är nycklarna. Från den lägenheten kan du bevaka alla hennes in- och utgångar. Där finns även TV-apparater. Din lön blir 7000 i månaden till att börja med. Är det för litet?"

Jag nästan dånade.

"Vad är det? Är det för litet?" frågade han på nytt.

"För litet!"

"Vill du ha mer?"

"Tack, det räcker bra!"

"Det är ändå en blygsam början."

"På min förra arbetsplats hade jag 1500 i månaden."

"Som organist?"

"Som organist."

"Vilka heliga människor kan vara så snåla?"

"Bara de heligaste."

"Judarna?"

"Ja, tyvärr."

"Du var organist hos judarna?"

"Ja, och jag trivdes väl."

"Och du nöjde dig med en så låg lön?"

"Den var lägre när jag började för fem år sedan."

"Min vän, du har en historia att berätta, men du får berätta den senare."

"Det skulle jag gärna göra."

"Har du några frågor?"

"Är de 7000 taxeringspliktiga?"

"Naturligtvis. Åtminstone i viss mån. Det skall vi gå igenom sedan."

"Vad svarar jag polisen om de frågar mig vad jag gör?"

"Svara som det är. Polisen känner mig men vet ingenting."

"Och om polisen vill att jag skall spionera på er?"

"Det finns ingenting att utspionera. Skvallra vad fan du vill för vem som helst."

"Förekommer här inte droger?"

"Och var förekommer det inte droger i dessa dagar? Droger är varje storstads behärskare. Alla stadsmän lever på droger i form av te, kaffe, alkohol, mediciner eller knark. Även vi är stadsmänniskor."

"Förekommer det langning av knark på era krogar?"

"Vi ser mellan fingrarna. Vi låter vem som vill handla med vad han vill. Endast det intravenösa är bannlyst. Ser du en injektionsspruta på någon av mina krogar så se genast till att den varelsen blir omhändertagen. Vi vill inte ha aids inne hos oss."

"Förekommer det koppleri?"

"Du frågar för mycket. Din uppgift är att musicera och inte att prata."

"Det sade också synagogeföreståndaren. Men jag kan aldrig avstå från sanningen. Därför åkte jag ut."

Olof tog mig vänligt om axlarna med båda sina händer och sade:

"Min vän, stå för sanningen, men säg den bara till mig."

"Då vill jag också veta sanningen."

"Vad vill du veta?"

"Din inställning till droger."

Han släppte mig och vände sig bort.

"Jag skall vara fullt ärlig," sade han och satte sig. "Sätt dig," sade han. Äntligen fick jag sätta mig ner.

"Du förstår," sade han, "droger är inte värre än alkohol men bara något starkare, liksom alkohol inte är värre än kaffe men bara något starkare. Kaffe är skadligt men endast om det missbrukas, som det gjordes i exempelvis Balzacs och Napoleons fall: de drack kaffe så att de vid 50 års ålder spydde lakrits. Napoleon drack sju kannor om dagen. Det kallas drogmissbruk. Men att dricka kaffe då och då i gott sällskap är ett oskyldigt nöje i hela världens ögon.

Även vin drack man ursprungligen för nöjes skull och enbart i gott sällskap. Det har förblivit en god vana i alla latinska länder till våra dagar. Endast var man dricker destillerad sprit för fyllans skull och ensam uppstår det alkoholproblem.

Det sägs att varje uns alkohol förbränner miljoner hjärnceller hos människan. Jag vet inte hur sant det är. Ett faktum är att en människa under alkoholpåverkan blir mera själ än kropp. Hjärnan bedövas och själen tar överhanden. Därför talar de druckna alltid sanning. Man ljuger inte när hjärnan är omtöcknad och själen tagit över. Lögnen sker alltid med beräkning, och själen är oförmögen till överlagd falskhet.

Droger som haschisch och LSD har mycket kraftigare verkan än vin och sprit. Därför är det mycket viktigt att de endast intas i gott sällskap. Den som knarkar ensam riskerar att förlora förståndet. Vi ser alltid till att det på våra krogar och klubbar endast förekommer gott sällskap och att ingen blir ensam. Därför märks det inte om det knarkas litet här och var. Du kommer inte heller att märka det.

Jag får berätta mera om det en annan gång. Jag tolererar droger och önskar bara kriminalisera injicering av dem. De droger som inte kan leda till aids anser jag lika oskyldiga som vin och sprit, kaffe och cigaretter. De är skadliga men inte dödliga utom i orimliga doser."

"Ni vet mycket om livet under lagen. Ni borde skriva en bok om det."

"Aldrig. En författare måste vara Gud för att kunna skriva. Han måste veta allt och vara fullkomligt överlägsen. Han får inte skriva ett enda ord som är fel. Och han måste leva enbart för det som han skriver, som den store Balzac gjorde. Han måste leva isolerat och arbeta som en slav. Han får inte ha för stort umgänge eller för många

intressen, och han får inte lov att ha bekymmer med pengar, staten eller lagen. Jag är alldeles för splittrad och har alldeles för mycket bekymmer för att någonsin kunna skriva något vederhäftigt."

Jag vågade inte fråga honom om han skulle ha något emot att jag skrev något om det intressanta paret Olof och Marta, ty jag vågade inte riskera att svaret skulle bli ja. I stället beslöt jag mig i mitt stilla sinne för att faktiskt börja samla vad material jag kunde finna om Olof och Marta och deras aktiviteter.

Jag gjorde det därför att jag inte visste vad det var jag gav mig in på.

20.

Jag har alltid varit rädd för poliser. Varje gång jag får syn på en polis i ett gathörn grips jag av en panisk förskräckelse och tror att det är mig de är ute efter, och jag smyger mig då skamsat undan dem som om jag var världens farligaste brottsling fastän jag aldrig kunnat döda en myra. Men poliser inger mig den känslan. Jag är alltid säker på att de skall trakassera just mig och finna något att arresteras för vare sig jag gjort något eller inte och det endast för min blotta uppsyn.

En dag i skymningen när jag cyklade genom Haga blev jag mycket riktigt stoppad av två poliser. Min cykel var gammal och rostig, och själv hade jag misstänkt bråttom, så i och för sig hade de alla anledningar i världen till att känna sig provocerade av min blotta uppenbarelse.

"Halt!" sade de och ställde sig i vägen. Jag stannade och såg skuldmedveten ut. "Hur förhåller det sig här? Du har ju inga reflexer!"

"Reflexer?" frågade jag paralyserad av fasa.

"Ja, vet du inte att det är lag på att man skall ha reflexer på cykeln om man cyklar i mörker?"

"Och inte har du ljuset på heller," sade den andra polisen. "Det kan bli dyrt, det här."

"Men det är ju inte mörkt ännu."

"Uppkäftig är han också! Har du kanske bråttom också? Vill du kanske göra motstånd också?"

"Ta det lugnt, Sixten," sade den förste. "Du ser väl att han är menlös. Men vi måste kolla dig. Kom och sätt dig i bilen."

"Kolla mig? Varför?"

"Kanske cykeln är stulen? Kanske du är efterlyst? Vad vet vi?"

"Belysningen fungerar inte," sade den andre och snurrade på däckets.

"Cyklar du utan belysning?"

"Det är inte mörkt ännu," vidhöll jag.

"Kom och sätt dig i bilen."

Och jag fick placera mig mellan dem i deras bil medan de långsamt kontrollerade hela mitt liv på alla landets dataregister. Jag hade inget kriminellt förflutet, cykeln var inte stulen, men jag blev ändå bötfälld för att jag saknade lämplig lykta och erforderliga reflexer på hjulen, på styrstängens och längst där bak. De ställde mig också personliga frågor. När jag besvarade frågan om min anställning blev de lågmälda.

"Du arbetar alltså på nattklubben Blå Månen?"

"Ja."

"Vem har anställt dig?"

"En filantrop som heter Olof."

"Filantrop? Vad är det?"

"Motsatsen till er."

"Jag misstänkte det. Kolla upp det, Sixten," sade den förste till den andre, och det blev nya omständliga radiotelefonersamtal och datauppgiftskontroller. Till slut sade den förste:

"Du får följa med oss till stationen."

"Vad har jag då gjort?"

"Vi vill bara ställa dig några frågor."

Sålunda blev jag för första gången i mitt liv arresterad, som jag upplevde det. I varje fall var det första gången jag kom till en polisstation mot min egen vilja.

Jag hamnade i ett rum ensam med en högre polistjänsteman. Han verkade lugnare än de båda som haffat mig.

"Ta det lugnt," sade han. "Ni har ingenting ont gjort, och vi vill bara undersöka era arbetsförhållanden litet närmare. Er arbetsgivare heter Olof, sade ni?"

"Ja."

"Vet ni något om Hjälparen?"

"Vilken hjälpare?"

"Ni har aldrig hört talas om någon Hjälpare?"

"Aldrig."

"Hjälparen är en organisation som arbetar i det fördolda. Man kan kanske kalla det en maffia. Vi misstänker att de har med internationell terrorism att göra, och vi har skäl att tro att er arbetsgivare är insyltad i rörelsen. Ni vet således ingenting?"

"Absolut ingenting. Jag är bara musiker."

"Det var er vän Olof också. Kände ni läkaren Bertil, som blev nedslagen till döds vid Nordstadstorget?"

"Nej."

"Anledningen till vårt intresse är att vi har skäl att misstänka något samband mellan Hjälparen och mordet på statsminister Olof Palme. Eftersom ni inte vet något och troligen är troskyldig skulle vi vara tacksamma för ert samarbete. Har ni något emot att samarbeta med rättvisan?"

Kunde man svara ja på en sådan fråga? Jag svarade nej.

"Bra. Då ber vi er att göra följande. Jag ber er att bli vår spion. Vi vet alltför litet om er arbetsgivare och misstänker alltför mycket för att vi skulle kunna låta honom vara i fred. Men han får inte veta att han är bevakad. Litar han på er?"

"Jag tror det. Annars skulle han inte ha utnämnt mig till sin hustrus livvakt." Varför sade jag så mycket? Det var definitivt för mycket, men det bara halkade ur mig. Det var som en bön som indirekt sade: "Han litar för mycket på mig för att jag skulle kunna förråda honom." Men jag var säker på att där ingenting fanns att förråda.

"Ypperligt," sade polismästaren. "Ni är vår man. Räcker det med 2000 i månaden?"

"Vad skall jag göra?"

"Utforska er arbetsgivares liv. Ni behöver bara rapportera till oss vad han gör. Vår enda fråga som vi vill ha besvarad är: Är han en terrorist eller inte? Om han inte är det har alla rena händer och rent samvete."

"Vad har ni för anledning att tro att han är det?"

"Hans bästa vän var läkaren Bertil, som visste allt om mordet på Olof Palme. Och er arbetsgivare ärvde allt vad Bertil ägde inklusive hans älskarinna."

Mitt innersta reste ragg inför denna oförskämdhet. Men jag kunde ingenting göra. En vanlig människa har ingen talan inför ordningsmakten vad den än säger. Jag sade det enda jag kunde säga:

"Vad vill ni att jag skall göra?"

"Lev och arbeta som vanligt, men skriv en rapport till oss en gång i veckan om allt som kan tyda på antingen Olofs oskuld eller hans olagliga verksamhet. Vi är särskilt intresserade av vilka internationella affärskontakter han har. Meddela oss allt som verkar skumt eller som bevisar hans oskuld. Vi vill bara veta något om honom. Det är allt."

"Jag är säker på att han är oskyldig."

"I så fall har varken ni eller han något att förlora på er binäring."

Och han sträckte ut åt mig 2000 kronor kontant. Jag tog emot dem.

"Det är nästan mot mitt samvete," sade jag.

"Ni är osäker. Det är allt. Vi är också osäkra. Det är därför vi vill ha visshet i saken, och er osäkerhet kan bara botas på samma sätt. Ni tjänar bara den allmänna säkerheten."

"Vi får se hur det går. Men något säger mig att vi inte borde snoka."

"Luktat det illa är det vår plikt att snoka. Så länge ni inte känner någon odör är ni i fullkomlig säkerhet. Men hör ni ett enda ord om någon Hjälpare är det er plikt att spetsa öronen."

"Får jag gå nu?"

"Ja, det var allt. Låt oss höra från er senast nästa måndag."

Vi sade adjö och skakade hand, och jag avlägsnade mig tämligen genast. Jag tänkte inte på att jag sedan cyklade hem i nattmörker utan vare sig reflexer eller belysning, men jag svor över den nyttiga arbetstid som jag hade förlorat. Den var dyrbarare för mig än 2000 kronor.

21.

Jag berättade för Olof om det uppdrag jag fått hos polisen. Han var mycket förstående.

"Tack för ditt förtroende," sade han. "Du har gjort alldeles rätt i att acceptera uppdraget, och du har gjort alldeles rätt i att låta mig veta det. Så poliserna tror att jag är en terrorist? Det var inte dåligt. Du har min fulla tillåtelse att berätta vad som helst för dem om mig. Förtig inte den minsta detalj av sanningen. Och hur mycket får du betalt som spion?"

"Två tusen i månaden."

"Det är olagligt. Men det är deras sak. De har så mycket bekymmer ändå. Vi skall inte göra saken värre för dem. De är i panik nu när de inte fått fast Palmes mördare efter tre månader. Låt dem spionera på oss. De skall få veta allt, så att det också sedan står dem upp i halsen."

"Vem är Hjälparen egentligen?"

"Du är lycklig som inte har haft något med honom att göra. Förbliv lycklig och sök aldrig upp honom. Han är ett alternativ till Socialen. Han hjälper dem som ber om hjälp och som ingen annan kan hjälpa. Det är ett underjordiskt alternativ till socialförvaltningen. Undvik honom som du bör undvika alla sociala myndigheter, ty den som har makt att hjälpa har makt, och den är alltid riskabel.

Livet är ett schackspel, Bertil. Man måste noga betänka sig inför varje drag, ty varje nytt drag bereder en avgrunder av möjligheter till misstag. Man får inte begå misstag. Det är maktens regel nummer ett och dess enda regel. Gör man ett enda misstag har man förlorat mot livet.

Ty livet är ett upptornande problem. Varje schackspel kräver dödsoffer och drastiska urladdningar i vilka insatserna stryker med utan att man kan hejda det. Det gäller att alltid vara beredd på urladdningarna, som kräver offer och dödsoffer, och inte ha begått något misstag när de kommer, ty när de kommer kräver de ditt eget liv, och då gäller det att behålla det. Livet är ett schackspel mot ödet som i bästa fall kan sluta med remi, ty ödet har alltid överhanden och initiativet. Det finns ingen människa som kan vara så djävulsk som motspelare och fiende.

Så inrapportera allt vad du får veta, så att du får dina två tusen. Dem kan du behöva."

Jag var ohjälpligt nyfiken på Hjälparen. Jag kunde inte låta bli att provocera honom.

"Kommer jag att få träffa Hjälparen om jag behöver honom?"

"Du utmanar ödet. Var och en som har fått träffa honom har fått ångra det. Men eftersom du ber om det skall du åtminstone få träffa en terrorist. Det är dags att du får veta vad en terrorist egentligen är. Du skall få träffa Carl. Men på ett villkor. Honom får du aldrig avslöja för polisen."

Jag gick med på det villkoret. "Vem är Carl?" frågade jag.

"En typisk terrorist."

Och jag fick träffa Carl.

22.

"Vad vill du veta om Olof?" frågade mig Marta.

"Vad vet du om honom egentligen?"

"Ingenting."

"Ändå har du känt honom i hela ditt liv."

"Ja."

"Älskar du honom?"

"Jag har försökt älska honom, men jag tror inte jag har lyckats, för han har slutat älska mig."

"Har han någonsin älskat dig?"

"Han är den ende som någonsin älskat mig."

"Älskar du honom?"

"Det frågade du just. Jag tror inte han vill bli älskad. Efter det att Bertil, hans chef, dog, har han blivit fullständigt otillgänglig. Han har blivit mig en gåta. Jag känner honom inte längre. Han är inte längre av kött och blod för mig. Jag tror inte han kan få erektion längre. Han har förlorat sin själ."

"Är du olycklig med honom?"

"Endast du kan fortfarande muntra upp mig."

"Ändå är du alltid så glad."

"Det är mitt yrke."

"Har du ett yrke?"

"Ja, jag är ju en glädjeflicka. Kan man vara glädjeflicka och inte vara glad?"

"Glädjeflicka är det samma som hora. Jag har aldrig sett dig med någon annan man än Olof."

"I mitt hjärta begår jag hor med varje man jag ser."

"Med mig också?"

"Allra mest med dig."

"Vill du förföra mig?"

"Vi är redan förförda av varandra."

"Jag har aldrig velat röra dig av respekt för Olof."

"Rör mig. Jag har inte Aids."

"Inte jag heller."

"Jag tror du är jungfru."

"Är du jungfru?"

Hon skrattade ut mig. Vad hon var härlig när hon kastade sitt huvud och sitt långa mörka hår bakåt och skrattade ut mig.

"Jag har aldrig varit jungfru," sade hon sedan.

"Vill du lära mig att inte vara jungfru?"

"Du är alltså en sven?"

"Ja. Jag har bara hånglat med musiken."

"Olof skulle kunna mörda dig."

"Är han farlig?"

"Han är en avgrund av gåtfullhet. Man vet aldrig vad han tänker. Man kan aldrig få honom till att besvara frågor med ett enkelt ja eller nej. Han svarar alltid undvikande eller ställer motfrågor. Han är som ett paket Tomte-Skur, på vilket det finns en liten tomte som håller ett paket Tomte-Skur i handen, på vilket samma tomte finns som håller ett paket Tomte-Skur i handen, på vilket det finns en ännu mindre tomte som håller ett paket Tomte-Skur i handen, och så vidare i oändlighet. Man kan sitta och titta på honom i timmar och bara bli mer fascinerad hela tiden. Ibland undrar jag om han verkligen är en människa av kött och blod eller om han bara är en dröm. Om han bara är en dröm så är han en dröm utan slut."

"Skulle du verkligen vilja lära mig att älska?"

"Jag har velat gå i säng med dig ända sedan du först visade dig för mig."

"Tror du Olof verkligen skulle bli arg?"

"Han kan bara mörda dig."

"Får han veta det?"

"Han har spioner överallt."

"Törs vi riskera det?"

"Om jag vågar livet för det borde inte du vara fegare."

"Du menar att det inte är fel mot honom?"

"Det är fel av honom mot mig att inte älska mig. För resten är du anställd som min beskyddare. Det är din plikt att ta hand om mig. Jag förgås av åtrå annars."

Hon fann rätt på min mun och tystade den med en lång och mycket våt och varm kyss. Jag hade inget motstånd att erbjuda. Jag hade bara att följa med ner i avgrunden.

Och på något sätt kändes det som om avgrunden vi tillsammans sögs ner i var Olof.

23.

Hon talade till mig ur djupet av mörkret i natten.

"Fruktar du inte Olof?" frågade jag henne.

"Jag fruktar inte döden," svarade hon.

"Kan han bli svartsjuk?"

"Omåttligt."

"Kan han ge mig sparken för detta?"

"Aldrig. Han kan bara binda dig hårdare fast vid sina affärer."

"Vad har han för affärer egentligen?"

"Han har affärer med Hjälparen."

"Vem är denne Hjälpare, som jag hört så mycket om?"

"Det är han som har kommit mellan Olof och mig. Innan han kände Hjälparen var han inte så kall, desillusionerad och olycklig som han alltid är nu. Hjälparen förvandlade Olofs liv till ett omänskligt schackparti."

"Men vem är Hjälparen?"

"Ingen vet."

"Har du fått träffa honom?"

"Ja."

"Nå?"

"Jag vill aldrig träffa honom igen."

"Är det en terrorist?"

"Ja och nej. Hans verksamhet gör terrorismen laglig. Han har kontakt med terrorister och hjälper dem men deltar aldrig i deras eventuella brott."

"Hjälper han dem med pengar?"

"Hjälparen har inga pengar. Han har bara makt."

"Berätta allt vad du vet om Hjälparen."

"Vill du också bli fast i hans garn som Olof? Det är en maffia som fungerar som en alternativ socialbyrå som hjälper vem som helst med vad som helst utom med pengar. Behöver man pengar hänvisas man av Hjälparen till socialbyrån. Men allt annat utom pengar kan Hjälparen stå till tjänst med, ty hans makt är oerhörd."

"Det är alltså en enda människa?"

"Han uppträder alltid ensam."

"Hur ser han ut?"

"Ingen vet, ty han uppträder alltid maskerad."

"Du kan alltså yppa lika litet som Olof. Olof lovade mig att jag skulle få tala med en riktig terrorist som heter Carl. Vet du något om honom?"

"Jag har hört talas om honom. Han lär vara livsfarlig."

"Även för mig och för dig?"

"Kanske särskilt för oss nu när vi har bedragit Olof."

"Oroa er inte," sade en främmande röst, och en främmande man tog oss på bar gärning.

Först trodde vi det var Olof, men det var det inte. Vi fick båda hjärtklappning. Nakna som vi låg intill varandra i sängen kände jag genom min kropp hur hennes hjärta slog hårdare än mitt, och hon måste ha känt i min kropp hur mitt hjärta slog hårdare än hennes. Lyckligtvis var vi inte mitt inne i sexuella övningar.

"Vem är du?" frågade hon samtidigt som jag frågade: "Vem är ni?"

Han log och lyfte på hatten.

"Carl, till er tjänst."

"Vad gör du här?" frågade hon.

"Spionerar på er."

"Varför?"

"På Hjälparens befallning."

"Vad vill du oss?" frågade jag alltjämt gastkramad.

"Hjälpa er."

"Hur?" frågade hon.

"Ni behöver inte vara rädda. Jag överdrev litet. Jag var egentligen inte alls här för att spionera på er. Jag blev skickad hit av Olof för att meddela Bertil en sak. När jag så hörde att han inte var ensam tvekade jag inför vad jag skulle göra. Det var ju litet pinsamt att Olofs fru skulle frivilligt finnas i hans säng. Men det har jag ingenting att göra med. Du kan glömma, Marta, att du har varit här. Men klä gärna på er. Så länge ni ligger nakna så där kan det vara svårt att förneka pinsamheten."

Både Marta och jag lydde under tystnad. Slutligen var jag tillräckligt påklädd för att känna mig tillräckligt trygg för att våga fråga: "Nå, Carl, vad ville mig Olof?"

"Han har bett dig följa med på en liten resa."

"Vet han om att Marta gått till sängs med mig?"

"Inte ännu, och jag tänker inte tala om det, så det blir någon av er som får göra det."

"Och om vi inte gör det?" frågade Marta.

"Då gör ingen det."

Jag vidtog: "Olof har beskrivit dig som en terrorist. Du verkar inte speciellt terroristisk av dig."

"Ingen terrorist är terrorist förrän han ställs inför rätta. Det finns ingen terrorism utom den som blir lagligen dömd."

"Menar du då att Olof Palmes mördare inte var någon terrorist emedan han inte åkt fast?"

"Klok fråga. Så länge Olof Palmes mördare går fri är han oskyldig. Så länge ingen kan bevisa hans skuld är han utan skuld. Ja, det menar jag. För övrigt var Olof Palme terroristen i fråga som förtjänade att dömas och skjutas emedan han blev skjuten."

"Du hör tydligen till Palme-hatarna."

"Nej, jag är bara realist. Jag hatar ingen. Men Olof Palme var farlig, för mäktig och alltför styv i korken. Han levde i samma drömmar som en heroinmissbrukare: han inbillade sig vara överlägsen alla andra och ofelbar. Hade han fått sin vilja igenom hade alla vita i Sydafrika blivit mördade av negrer och hade alla chilenska medborgare blivit mördade av kommunister. Hans vilja var även att Nicaragua skulle bli kommunistiskt, och om det blivit så hade även hela Central- och Latinamerika gradvis blivit lika kommunistiskt som Sovjetunionen. Han försvarade Sovjetunionen mot Amerika, men han försvarade aldrig Amerikas frihet mot Sovjetunionens diktatur. Han angrep demokratins företrädare i Vietnam och försvarade kommunisternas diktatur i Hanoi, men han försvarade aldrig en demokratisk kapitalist mot en kommunistisk diktator. Han var en ensidig politisk naivist som förtjänade att bli mördad av just den bödel som sköt honom."

"Du vet således vem det var?"

"Givetvis. Det vet alla."

"Vem var det då?"

"En KGB-agent."

"Hur vet du det?"

"Det är enkelt. Det vet alla. Det var bara KGB som ägde något motiv."

"Vad var motivet?"

"Att den sista politiska handling som Olof Palme undertecknade var en överenskommelse med USA om att omöjliggöra all vidare smuggling av amerikansk teknologi genom Sverige in till Sovjetunionen. Kommunister tolererar inga politiska avhoppare. Därför avrättades Olof Palme genast."

"Vilka amsagor du berättar! Då menar du väl även att Libyen förtjänade bli angripet av president Reagan."

"Ingalunda. Överste Khadaffi är en tokfan men ingen terrorist. Han gör så gott han kan. Han flirtar med och understödjer alla terroristgrupper som han kan i världen, men han behåller sina händer rena. Det har aldrig funnits något som helst bevis för att han personligen eller hans regering skulle vara inblandad i terrordåd utomlands."

"Det är riktigt. Du anser således terrorism vara befogad, eftersom du försvarar Khadaffi mot Reagan?"

"I högsta grad. Det är en säkerhetsventil. Etablerade makthavare blir lätt övermodiga och särskilt i väst, var det finns mycket pengar och var de ibland saknar skräcken. Det behövs en bomb då och då för att tygla deras övermod."

"Du hyllar således godtyckliga sprängladdningar mot civilpersoner, åldringar och barn?"

"Vad tror du om mig egentligen?" Carl var indignerad. "Tror du att jag är en lika rå terrorist som president Reagan?"

"Jag tror ingenting. Jag vill bara veta."

"Mina händer är lika rena som överste Khadaffis och renare än Reagans. Jag diskuterar bara terrorism. Jag vidrör den aldrig."

"Det ante mig. Du är feg."

"Nej, jag är realist. Och det att jag försvarar Khadaffi hindrar inte att jag fördömer världens idag mest etablerade och utstuderade terrorist Khomeini. Han om någon borde skjutas med en dum-dum-kula i ryggen."

"Och Reagan också väl?"

"Nej, för hans del skulle det räcka med litet tortyr på sträckbänken."

"Och Margaret Thatcher?"

"Hon skulle må gott av en smula upprepad våldtäkt."

"Och Gorbatsjov?"

"Han har tillräckligt med problem i Tjernobyl. Han behöver ingen extra minnesbeta just nu."

"Och kärnvapensprängarna i Nevadaöknen?"

"De får sina varningar genom jordbävningarna i Kalifornien."
"Som de inte bryr sig om."
"Nej, de har inte upptäckt sambandet ännu."
Marta avbröt oss.
"Så som ni håller på fattas det bara snart att ni här börjar spela schack."
"Spelar du schack?" frågade jag min vän Carl.
"Gärna. Är du skicklig?"
"Jag vet inte. Jag slår inte vem som helst."
"Jag har klått Olof en gång. Jag bär alltid med mig ett fickspel i bakfickan. Är du intresserad?"
"Varför inte, eftersom vi ändå kommit in på ämnet."
"Ursäktar damen oss?" plirade Carl skälmskt mot Marta medan han tog fram ett fint litet etui med schackbrickor på magnetknappar.
Hon var trött på oss och gick indignerad ut ur rummet.
Jag försökte glömma våra avbrutna kärleksbestyr.
"Vad var det nu du sade om Finland?" frågade jag Carl.
Jag antog att Marta klarade sig hem ensam.

24.

Det var sällsamt att resa med Olof till Finland. Han mötte oss i Stockholm. Jag slapp inte Carl under hela tågresan till Stockholm, och jag njöt av hans sällskap bara när han var tyst. Det var dock intressant att betrakta honom då han inte såg det. Till det yttre var han en fullkomligt konventionell man. Det var bara den alldeles för konventionella hatten, som han alltid bar på sig, som skvallrade om att fodralet dolde oanade faror för envar. Denne man var fullständigt utan skrupler. Han kunde säga och göra vad som helst. Samtidigt var han dock rörande godtrogen: han skulle aldrig drömma om att någonsin sticka upp mot sin herr chef Olof.

Olof mötte oss i Stockholm och var mycket hjärtlig i sitt mottagande av mig. "Så roligt att du kunde komma!" sade han övertygande.

"Varför fick inte Marta följa med?" var min första fråga.

"Hon ville inte," svarade Olof. Det visste jag inte om jag skulle tro på.

Först på båten fick jag äntligen ett tillfälle att vara ensam med min gåtfulle arbetsgivare. Carl hade gått i bastun i kölsvinet och vi hade inte behagat medfölja. Vi gick till cafeterian i stället.

"Nå, vad tycker du om Carl?" frågade mig Olof.

"En ovanligt välklädd och hyfsad skurk."

"Inte sant, att ingen kan ana att han är en terrorist?"

"Jag kan det fortfarande inte."

"Det är det farliga med honom. Ingen kan någonsin gissa sig till vad han egentligen tänker. Själv misstänker jag att han följer mig så troget i vått och torrt bara emedan han åtrår Marta. Vad tror du om det?"

"Hur pålitlig är han egentligen?"

"Han är den bästa man jag har. Han har aldrig svikit mig, och han har alltid utfört sina uppdrag perfekt. Hans lojalitet är alltför vattentät. Det skrämmer mig. Han super sig aldrig ens full."

"Jag tror inte han åtrår Marta."

"Men det tror jag. Och därför ville jag be dig bevaka honom. Jag vill att du rapporterar till mig minsta tecken som kan tyda på att han vurmar för Marta."

"Har du inte honom också till att bevaka mig?"

"Varför skulle jag ha det?"

"Om du misstänker honom för att åtrå Marta så kan du lika gärna misstänka mig för samma sak."

"Aldrig."

"Vad menar du?"

"Det är just för att jag litar på dig så totalt som jag gjort dig till Martas livvakt. Tror du att jag skulle ha gjort det annars?"

"Nej." Jag medgav det utan att se honom i ögonen men med bibehållet pokeransikte.

"Du är den enda av mina vänner som Marta inte avskyr. Du är en oskuld i våra affärer. Du är grön, och därför kan man sätta dig till att vakta ormar emedan du inte vet hur de kan bitas."

"Är Marta en orm?"

"Nej, men Carl är det, och han kan bitas. Nu vet du det. Var alltid obehäpnad i hans sällskap, ty annars skulle han mörda dig direkt."

"Jag vet inte någonting om vapen."

"Det är det jag menar. Du är grön. Du är oskuld. Du är ren. Därför är du bra för Marta. Och ingenting uppskattar jag mera hos dig än just det att Marta delar mitt förtroende för dig. Det är nog för att du är musiker. Klassiskt utbildade musiker är alltid oåtkomliga för ondska. Om de råkar ut för den blir de inte besudlade av den. Gör aldrig som jag."

"Vad gjorde du?"

"Jag övergav musiken. Jag blev så insyltad i affärer, politik och kärlek att musiken dog inom mig. Det är det mest smärtsamma jag har erfarit i mitt liv."

"Marta säger att du blev en helt annan främmande mänska när du kom i kontakt med Hjälparen."

"Hon har så rätt. Kom aldrig i kontakt med Hjälparen, Bertil, vad du än gör. Undvik honom som pesten. Han är den mänskliga makt som fördärvar allt mänskligt. Jag blir aldrig av med honom nu. Jag kan bara hindra dem jag håller av från att smittas av honom. Själv kan jag aldrig mer än bara tillfälligt fly ifrån honom ibland. Det är vad jag gör nu. Vi reser till Finland, Bertil, för att ha roligt. Vi skall uppleva en tredagarsfest från förra seklet. Jag vill visa dig att även jag kan vara människa innan jag försvinner."

"Försvinner?"

"Ja, Bertil, och till det behöver jag din hjälp. Men det talar vi om senare. Låt oss tala om musik i stället."

Han tog fram en kortlek. "Vet du vad det här är?" frågade han.

"Nej."

"Det är zigenarnas bibel. Det är en kortlek som heter Tarot. Läger man ut kort enligt vissa stränga system och mönster avslöjar korten alla svar på de frågor man eventuellt har. Det slår aldrig fel. Det är lika ofelbart som astrologi. Vill du veta svaret på någon fråga? Jag skall i så fall visa dig hur det fungerar."

Jag trodde inte ett ögonblick på slika vidskepelser, och astrologi föraktade jag. Men jag tänkte efter och sade:

"Hur skall det gå för mig med min musik? Kan korten svara mig på det?"

"En mycket intressant och lämplig fråga. Vi skall se."

Han kuperade och delade ut korten i två högar, vart annat i varannan hög, så att de blev lika stora. Det blev 39 kort i varje. De två högarna delade han vardera i tre, som han kuperade ihop om varandra. Så vidtog delningen av hela kortleken i två högar igen.

Men det 49-e kortet lade han ut. "Detta är du," sade Olof innan han sett kortet. Det var en blommigt klädd yngling med en hund dansande vid ett stup. Kortet var markerat med en nolla och hette "Narren". Jag kände mig träffad.

De övriga 77 korten delades ånyo i sex högar som kuperades samman men enligt en princip motsatt den som han första gången tillämpat. Nu delade han inte korten fler

gång. I stället bläddrade han igenom dem, och vart sjunde kort tog han ut ur leken och placerade det framför mig på bordet. Sålunda tog han sammanlagt ut tio nya kort utom det första som bildade en stjärna.

Varje nytt kort fyllde mig med häpnad och skräck. När han sade: "Detta är medlet du använder dig av," kom det upp ett hemskt kort med nummer 15 som hette "Djävulen". När han sade: "Detta är din destination," kom det upp ett fasaväckande kort på ett brinnande torn ur vilket det ramlade konungar och påvar. När han sade: "Detta är ditt slutmål," kom det upp ett kort med nummer 13 som hette "Döden". Då fick jag nog.

"Vad vill det här säga?" frågade jag.

"Det vill säga så mycket som att det bara hittills har kommit upp fyra kort ur den högre Arcanan. Kommer det upp ett femte är det allvarligt."

I samma ögonblick kom det femte upp. Det hade nummer 12 och uppvisade en man som var upphängd i en galge. "Den hängde" hette kortet. Det var det sista av de tio.

Olof tittade förundrad på korten. Jag var gastkramad. Till slut sade jag:

"Nå?"

Han tittade över min vänstra axel. Jag vände mig om. Där stod Carl.

"Var det angenämt i bastun?" frågade Olof.

"Ja, men tyvärr var det bara herrar," svarade den grinande Carl. Jag hatade honom för att han stört oss.

"Du måste förklara korten," sade jag till Olof.

"Sådana kort får man inte tro på," svarade han. "Du måste själv vägra tro på dem."

"Spelar ni kort?" frågade Carl.

"Ja," svarade Olof, "men vi förlorade båda två, och det är det ingen av oss som kan acceptera." Han vände sin blick mot mig och tillade, medan han tycktes borra sin blick in i min själs naknaste känslighet: "Jag vägrar tro det om dig, Bertil, som korten vågat insinuera."

Jag älskade honom. Jag sade: "Du vet, Olof, att jag kan göra vad som helst för dig."

"Lovar du det?" returnerade han genast.

"Ja," svarade jag tveklöst.

Då smålog han på ett överkligt sätt som nästan var skrämmande, och han sade:

"Då blir det du, Bertil, som skall få den stora äran att ta livet av mig."

Jag visste inte om jag skulle tro om han blivit sjuk eller vansinnig.

Han fångade min spörjande blick och genomsådade den.

"Nu pratar vi inte mera om det," sade han. "Sätt dig, Carl."

Carl satte sig dumt. Hans konventionella hatt hade kommit litet på sned, så att man kunde ta honom för en berusad. Jag beslöt mig för att aldrig föra det ämne på tal med Olof igen som han så halsbrytande hade introducerat.

"Hur var det i bastun, Carl?" frågade Olof.

"Inga fruntimmer."

"Då talades det väl politik i bastun?"

"Ja, bara politik."

"Tjatade man om Sydafrika?"

"Nej, man tjatade om mordet på Olof Palme."

"Ja, en så het potatis tar man bara i munnen i bastun," sade Olof och log. Jag kände åter igen honom. "Eller hur, Bertil?"

"Kände du Olof Palme, Olof?" frågade jag.

"Nej, men min företrädare hade träffat honom en gång. Min chef, som jag övertog rörelsen av, hette Bertil liksom du."

"Hur upplevde han statsministern?"

"Han berättade faktiskt mycket livfullt om deras möte. Statsministern var då redan märkt. Han hade fått sina djupa hemska rynkor kring högra mungipan. Han var

kroniskt överansträngd, ständigt trött och skrämmande desillusionerad. Jag minns Bertils återgivning av statsministerns ord i detalj.

'Vet du vad, Bertil,' sade han, 'att jag börjar nu äntligen begripa mig på mitt öde. Ingen känner mig, ingen vet vad jag känner på djupet, och det är bara därför jag kan fortsätta vara politiker. Vet du om, att ingen man är så hatad i Sverige idag som jag är? Ingen tror att jag vet om det, men jag vet det bättre än de som hatar mig. Ingen svensk politiker har någonsin varit så smutskastad som jag. Jag har försökt att inte låtsas om det, jag har behållit min masks arrogantheit som till det yttre har struntat i det med ett sken av överlägsen likgiltighet, men under masken har mitt hjärta gråtit blod och förblött av den bittraste smärta. Jag likgiltig? Jag måste vara likgiltig mot andra människors sårande spjut för att kunna vara politiker. Jag måste kunna tåla varje stöt utan att falla. Men i verkligheten tål jag inte en enda. Min första tomat i ansiktet kastade mig ur sadeln för gott. Man har beskyllt mig för att som politiker vara den flitigaste personangriparen i Sveriges historia och dess demokratiska historias störste debattförstörare. Där har du de sår i mitt hjärta som aldrig läks. Där har du varet av den sorg som aldrig kan helas. Där har du resultatet av allt detta landets politiska okunnighet och kortsynthet, som jag får upp i halsen varje dag och som mot min vilja måste resultera i statsministerns dagliga diarréer i riksdagsdebatten.

Min vän, det är för djävligt att vara den jag är. Det är för djävligt att behöva vara den bäste och ej få andra att fatta det, det är för djävligt att veta sig alltid ha rätt och inte få andra att förstå det, och det djävligaste är att behöva vara så överlägsen att alla andra känner sig små. Jag vet vad som är rätt och kämpar för det, och bara för att jag kämpar för det maximeras motståndet till det absurda, varför jag måste slå mig blodig för det. Om jag inte kämpade för det skulle folk strunta i att bjuda motstånd.

Men det var mitt öde jag ville berätta för dig om. Mitt rykte som skitpolitiker är etablerat. Jag kan inte bli mer impopulär i fler läger än vad jag redan är. Sven Stolpe kallar mig fähund, alla kristna kallar mig antikrist, alla kapitalister kallar mig kommunistjävel, och alla utlandssvenskar önskar mig död. Vad kan jag göra åt detta? Det enda jag kan göra är att envist brottas med mitt eget öde och bevisa för framtiden att jag är hederlig, att jag bara vill rättvisa och att jag bara följer mitt samvete. Ödet bjuder mig spetsen. Jag kan knappast vinna ett val till. Jag har aldrig varit mäktigare men aldrig haft fler och större fiender. Därför får jag inte kompromissa en millimeter med mitt samvete.

Därför kallar jag Reagan för utpressare när han bjuder mig till Vita Huset "på vissa utrikespolitiska villkor", det vill säga om jag lägger om regeringens utrikespolitik när det till exempel gäller Israel och Sydafrika. Därför säger jag rent ut att apartheidssystemet är en skam för världen så länge det fortsätter, för det är det. Därför kallar jag Chilejuntan för satans mördare, för jag vet att de till och med skulle kunna mörda mig. Jag skräder inte orden, och därigenom skaffar jag mig fiender, för jag gör det hellre än att jag kompromissar med mitt samvete. Jag har så många fiender att jag inte får kompromissa en millimeter med mitt samvete. Och jag gör det inte heller, och därför får jag fler fiender.

Där har du mig, broder. Hjälp mig om du kan.'

Jag tror till och med att jag tog upp Bertils ord om Olof Palme på band. Jag lärde mig de orden utantill.

Och Bertil avslutade sitt minne av Palme med att säga: 'Och ingen kunde hjälpa Palme mot hans eget öde. Inte ens Hjälparen kunde rädda Palme.'

Så sade han."

"Icke desto mindre var Olof Palme en stor skitstövel," sade Carl trosvisst.

"Och för dig är ingenting heligt, Carl," svarade Olof. "Du kan ju till och med tala illa om statsminister Olof Palme utan att blygas fastän han är död."

"Det finns många som hatar honom mera som död än som levande," fortsatte Carl utan att vika.

"Och det finns många som har större anledning att frukta honom som död än som levande."

"Vem då?" frågade Carl utmanande.

"Sydafrika, till exempel."

"Och varför skulle Sydafrika frukta Olof Palme som död?" Det låg hån i Carls röst.

"Därför att nu när Olof Palme är borta blir Sydafrika världens nästa syndabock."

Ingen av oss förstod riktigt vår chefs tankebana. Han tycktes märka det och fortsatte:

"Så länge Olof Palme levde fruktade Sydafrika endast Olof Palme. Världen behöver alltid syndabockar. Olof Palme blev en sådan. Nu gör västvärlden Sydafrika till nästa syndabock. Nu när Olof Palme inte längre kan vara måltavlan för världens hat fruktar Sydafrika hela världen."

Efter någon tvekan sade Carl:

"Du har rätt. Världen gör Sydafrika till sin syndabock just nu. Den dagliga terrorn i Afghanistan protesterar ingen emot, Berlinmuren är inte mindre accepterad idag än vad den var för 25 år sedan redan när Öst-Berlins befolkning murades in, ingen knystar längre ett ord om förtrycket i Öst-Europa och folkorden i de baltiska staterna, Gulag-arkipelagen finns inte mer enligt västvärldens mening, men Sydafrika! Vilken skam för världen så länge det fortsätter! Vilken härresande nationell orättvisa! Vilken fascism! Vilken upprörande oegentlighet! Skam över Sydafrika, skriker hela världen hysteriskt. Bojkotta Sydafrika, utrota Sydafrika, utplåna dess minne bland nationerna, utrota hela dess vita befolkning! Den har ju inget existensberättigande, emedan den är vit och därför en förtryckarminoritet!

Och till vad syfte gormar världen så? Jo, den behöver en syndabock. Alla nationer vill skyla över sin ekonomiska korrupcion med att predika ekonomisk bojkott mot det skändliga Sydafrika. Alla andra vita demokratiska kolonialvälden har också blivit svarta diktaturer, så låt då Sydafrika gå förlorat det också! Varje negerstat i Afrika är en enpartistat. Varför skulle Sydafrika vara ett undantag? USA och Storbritannien har prisgivit Rhodesia, Bechuanaland, Nigeria, Kenya, Tanganyika och Uganda; Varför skulle de låta bli att spola även Sydafrika? Varför skulle negrerna ha det bättre där än i något annat afrikanskt land? Låt alla världens nationer blanda sig i Sydafrikas inre angelägenheter! Det är de i sin fulla rätt att få göra. Alla andra nationer, och företrädesvis de svarta, borde få bestämma över Sydafrikas öde som nation och inte Sydafrika själv. Det är inte mer än rätt. Eller hur?"

"Just det," sade Olof. "Och det vet den svenska regeringen, och därför tvekar den, och därför utsätts även den för allsköns grova personangrepp utifrån. Alla predikar ju mer eller mindre som den mycket kristne biskop Tutu, som säger till alla demokratiska nationer: 'Dra åt helvete!' och avfärdar alla deras försök till dialoger med: 'De snackar skit.' Så talar med biskop Tutu alla världens heliga kristna."

"Men man får dock inte överge det demokratiska idealet, som är att alla, vita och färgade, skall vara lika inför lagen."

"Men det fungerar inte i praktiken," sade Carl. "De svarta kan inte fungera demokratiskt. Det brittiska samväldet står nu inför det faktum att det måste inse vilket kapitalt misstag det var att ge alla samväldesmedlemmar demokratisk frihet, när dessa samväldesmedlemmar, av vilka inte en svart nation överlevt med intakt demokrati, kräver att den sista afrikanska staten med vit demokratisk regering skall begå självmord. Det brittiska samväldet står inför ett moraliskt vägskäl: skall det hålla på ogenomförbar absolut demokrati och svika Sydafrika och låta det gå under, eller skall det avvisa sådana hotelser som Zambia och Zimbabwe, tidigare Rhodesia, gör sig skyldiga till och låta sådana odemokratiska negermaffior lämna imperiet och begå självmord själva? Det är mycket en politisk fråga, tyvärr: skall London välja att behålla det rika Sydafrika som allierad, eller skall det föredra att behålla ett större antal negerrötäggsstater som allierade i stället? Om Sydafrika faller går det inte över till

Östblocket, vilket man kan tänka sig att sådana urartade stater som Zimbabwe och Zambia kan göra om de lämnar samväldet."

"Du menar att London skulle tänka sig att föredra Zimbabwe och Zambia som medlemsstater och överge Sydafrika hellre än att icke svika Sydafrika och se Zimbabwe och Zambia bli Moskvamarionetter?" sade Olof.

"Det är fullt möjligt," sade Carl.

"Om du så kan försvara rasismen," utmanade jag denne utmanare, "så försvarar du väl Klanen härnäst."

"Hur vet du att jag varit klanmedlem?"

"Det visste jag inte."

"Polisen har förhört mig om Palmemordet just emedan jag är en avhoppad klanmedlem: de hoppades att jag skulle kunna ge dem ledtrådar till någon eventuell rasistisk Palmemördare. Klanen var ju alltid mot Olof Palme och all socialdemokrati. Några sådana ledtrådar kunde jag dock tyvärr inte ge, fastän jag gärna hade velat. Jag kunde bara säga sanningen till dem. De kom till mig och frågade mig om jag visste vem som mördat Palme. 'Ja,' sade jag, 'det vet jag.' Då frågade de mig vem det var, och jag var fullkomligt ärlig när jag sade: 'Det var jag.' Då gick de och kom aldrig mer tillbaka."

"Du hatar alltså Klanen?"

"Hatar är inte rätta ordet. Jag förbannar den. Min egen mor bedrog sin äkta man, min fader, och sitt eget kött och blod, sin enda son, mig, med den förbannade Klanen och dess flummerier. Hennes engagemang i den politiska kapitalistiska rörelsen har kostat min familj 100,000 kronor och nästan ruinerat våra liv. Hon försökte även förföra mig in i den, jag gick med i den emedan jag bara var 15 år, och när jag insåg mitt misstag tre år senare försökte jag begå självmord, då jag var ihjälfrustrerad över att jag hade förstört början på mitt eget liv. Tyvärr misslyckades jag. Hade jag lyckats hade hon kanske blivit väckt. 70,000 kronor, som hon ärvde av sin far, som han testamenterade till hela familjen, kastade hon åt rättorna i Klanen och fick ingenting tillbaka utom falska drömmar och hjärntvätt. Jag har förlorat henne som mor. I min moders ställe har jag en fanatisk galning som skulle kunna mörda för Klanen. Hon skulle kunna mörda mig, sin ende son, för sin klan, om hon fick höra vad jag nu säger. De människor som uppslukas av Klanens självbedrägeri blir ekonomiskt och socialt totalt ansvarslösa och blir materiellt beroende och livegna för resten av livet. Försöker de bryta sig ur systemet krossas de av korrektionsmetoderna. Det är den minst demokratiska rörelsen i världen: all opposition och kritik bemöts som fiendskap. Deras grundare var inte klok. Därmed är allt det bästa sagt som kan sägas om denna terroriströrelse. Resten av sanningen är endast ohygglig."

"Och hur lever du själv, Carl?" frågade jag. "Kommer du inte ursprungligen från Sydafrika, där alla vita automatiskt är extrema rasister? Levde du inte alltför länge ensam med din mor? Hon måste väl ha kastat ut dig till slut, när du blev för gammal? Du var väl över tjugo då redan?"

"Hur vet du det?"

"Jag bara gissar. Och hur har ditt sexualliv varit sedan 15 års ålder? Jag gissar att du aldrig knullat någon flicka. Desto flitigare har du väl masturberat. Det gör du väl varje natt, eller hur? Jag känner din sort. Du frossar i sinnebilder och masturberar medan du frossar i deras fasor. Vad tänker du på när du masturberar? Sexualbrott? Narkomaner i deras missbruksorgier? Aktiva knarkarkvartars mysterier? Långhåriga unga män? Har de svarta glasögon också? Sprider de droger också? Mest hasch och LSD, eller hur? De vill väl erövra hela världen med 'snö', eller hur? Eller är det bara vanliga långhåriga nakna strip tease-flickor, som du i dina drömmar binder fast och misshandlar?"

Jag visste inte vad jag sade. Fantasin skenade iväg med mig. Jag kunde inte kontrollera mina egna förhastade slutledningar. Vad jag sade var alltför fantastiskt för att jag själv vid mina sinnens fulla bruk skulle ha kunnat ta det på allvar, men faktum är att jag inte visste vad jag sade.

Men min överraskning blev som mest total när jag fann att jag framför mig hade en blek och darrande Carl som verkade helt fallen från skyarna.

"Du, Olof," sade han nästan skyggt till chefen, "denne man vet mer om mig än du. Hur kan han veta allt det och så in i minsta detalj? Han har blottat min innersta själs naknaste svagheter för dig och mig. Det klarar jag inte. Jag trodde jag kunde vara ensam om mitt privatliv. Det kan jag nu inte längre.

Du Bertil, du vet allt om mig. Hur kan du veta det, du som inte alls kände mig? Och hur kan du avslöja det för Olof här, vår arbetsgivare, när du vet, att jag för honom kan avslöja mycket värre saker om dig?"

Jag hade ännu inte fattat vad jag själv hade sagt. Vi var andlöst tysta alla tre medan vi nervöst bevakade varandra i spänd väntan på nästa oväntade eruptioner.

"Men var lugn. Jag skall inte avslöja ditt sexualliv för Olof," fortsatte Carl. Det verkade som om han plötsligt hade glömt allt vad som tidigare hade sagts.

"Olof, Bertil här har just avslöjat för dig en terrorist."

"Det visste jag redan att du var," sade Olof.

"Du visste ingenting om min perversitet. Men jag har alltid avgudat dig, Olof. Här är mina identitetshandlingar." Han lade fram sitt pass, sitt identitetskort, några bankböcker, sitt körkort och några andra papper på bordet.

"Vad vill du med dem?" frågade Olof.

"Ta dem. Du ville ju begå självmord. Du ville ju till och med ha Bertil till att expediera dig. Nu slipper du det bekymret. Bertil har redan tagit livet av mig i stället."

"Jag begriper ingenting," sade Olof kallt. Det förstod både Carl och jag att han mycket väl gjorde.

"Du *vill* inte begripa någonting," korrigerade Carl honom.

"Hur tänker du göra det?" frågade Olof.

"Hoppa över bord utan vittnen."

"Du kan inte mena allvar," sade jag. "Jag visste inte vad jag sade."

"Du visste mera väl vad du sade än vad du själv visste om. Du blottade mitt innersta för Olof. Du avslöjade min innersta brottslighet för mina två enda vänner i livet som jag litade på. Jag har själv genom dina ögon fått se min innersta ruttenhet i full dager. Det kan ingen av er begära att jag skall överleva."

"Lugna dig, Carl," sade jag.

"Låt honom vara," sade Olof till mig. "Hans öde är hans ensak. Vi har ingen rätt att ingripa. Om han behagar begå självmord är det åtminstone konstruktivt."

"Hur då?"

"Till straff och bättring för honom själv, och för att jag skall kunna överleva."

"Du menade således allvar med att vilja dö, Olof?"

"Polisen är efter mig, Bertil. Jag måste försvinna från den officiella världen. Jag måste ha en officiell dödförklaring. Tro inte att jag menade allvar med att jag ville ha dig till min mördare. Du hade bara fått bli officiellt vittne till min officiella död. Nu har Carl här erbjudit sig att göra saken betydligt enklare för oss bägge. Om han försvinner i praktiken har jag sedan bara att överta hans identitet och låta hans döda opåträffade kropp vara min identitet. Menar du allvar, Carl, med att vilja försvinna över bord?"

"Jag skämtar inte med döden."

"Jag trodde väl det."

Jag lovade mig själv att aldrig mer säga sanningen om folk till dem själva.

"Du blir en bra Hjälpare med tiden, Bertil," sade Olof till mig.

Jag uppfylldes av fruktan i hela mitt väsen inför dessa förfärliga ord utan att jag visste vad de betydde.

Det var efter midnatt. Det var ännu ljust, ty det var blott några dagar efter midsommar. Det var den 29 juni. Den vid Gotland byggda Finlandsfärjan 'Olympia' hade just lämnat de sista skären av Stockholms skärgård bortom akterns horisont och befann sig nu mitt ute på Ålands hav. Det var inte särskilt mycket passagerare ombord. Jag satt ensam kvar i den stängda cafeteria när Olof ensam dök upp. Han fick syn på mig på avstånd. Han stannade och betraktade mig en stund på avstånd. Så kom han fram till mig och sade:

"Olof har gått över bord. Han gjorde det helt frivilligt, och ingen såg honom. Ingen i livet kommer heller att sakna honom utom jag. Jag heter hädanefter Carl Nielsen och kommer att leva denne mans liv: ett flyktigt ungarliv utan ordning, en svårtillgänglig misantrop som för det mesta är bortrest, en avskryvad rasist och terrorist, som saknar syskon och släktingar, vars far är avliden sedan sju år och vars moder har förnekat och förkastat honom för hennes firmas skull. Han är världens mest rotlösa människa.

Också mitt utseende kommer att göras om. När jag stiger i land tänker jag uppvisa Olofs identitetshandlingar om de begärs av honom, men sedan kommer dessa att förstöras och ersättas av Carls, vars porträtt kommer att modifieras och anpassas efter mitt samtidigt som mitt anpassas efter hans. Antagligen kommer ingen att begära att få se mitt eller hans pass eller körkort."

"Är det så angeläget för dig att försvinna?"

"Det är ytterst angeläget. Du och jag får vid eventuella behov senare vittna om hur vi plötsligt saknade Olof ibland oss denna natt. Jag hoppas hans lik aldrig återfinnes."

"Chanserna är små. Får jag se var du sista gången såg min bästa vän Olof?"

Jag såg på honom att han såg på mig att han kunde lita på mig. Vi gick ut tillsammans.

Den som en gång ensam har fått stå på aktern av ett högt fartyg mitt ute på ett hav med oskymda horisonter i klar sikt med det bubblande kölvattnet upplöjt som en bred gata tvärs över detta ändlösa hav kan kanske förstå det svindlande majestät som en dylik belägenhet inger dess åtnjutare. Blickar man över kanten på relingen ner i det forsande djupet 30 meter längre ner, som fartyget upprör med en ständig, förkrossande hastighet, blir svindeln inför denna fart, detta majestät och detta havs överväldigande oändlighet outhärdligt, ty då blir detta stora gigantiska fartyg, som man står på, som färdas så snabbt och så säkert i alla sina gigantiska dimensioner ändå så försvinnande litet i förhållande till det omgivande havet. Det är denna den mänskliga storhetens absoluta litenhet som ger anledning till den absoluta outhärdliga svindeln.

"Här gled han över bord," sade min vän. Vi stod längst ute vid hörnet av relingen på det översta däck. Det som ett Niagara forsande kölvattnet upprevs av fartyget 30 meter under oss. Han tillade liksom i en parentes: "Ingenting har förvånat mig så mycket i mitt liv som det som hände i kväll."

"Vad då? Självmordet?"

"Nej. Ditt avslöjande av honom."

"Vad var det med det?"

"Insåg du inte själv vad som hände? Du visste ingenting om denne man. Ändå kunde du avslöja saker om honom som var så intima att aldrig en Sherlock Holmes kunde ha spårat upp dem. Du visade dig ha en högst förunderlig förmåga att kunna gå in i denna främmande människas innersta tankar, läsa dem i klartext och skoningslöst formulera dem på ett sätt som han säkert aldrig själv hade kunnat göra. Det var som ett psykologiskt drastiskt kirurgiskt blixtingrepp. Denne man var pervers ända in i själen, och du upplöste hela hans perversitet blott genom intuition. Sådant kunde jag tro om en Edgar Cayce vid omedvetet tillstånd men aldrig om dig vid medvetet."

"Jag visste inte vad jag sade."

"Visste du inte det? Hur kunde du då säga det?"

Det visste jag inte vad jag skulle svara till.

"Var inte så blygsam," fortsatte han. "Lita på mig att jag inte skall avslöja din hemlighet."

"Men skall du nu bli en ny Carl och leva med hans lastbara förflutna?"

"Ingen av oss kände till det lastbara förflutna som du avslöjade. Du måste själv medge att du omöjligt kunde ha läst hans innersta tankar. Utåt sett var hans liv ett ungarliv utan kvinnor, utan laster, utan alkohol, utan knark och utan kriminalitet. Utåt sett visste vi inte att han var en terrorist. Detta liv övertar jag. Det blir lika fläckfritt utåt sett som Carls var. Och det som du genomskådade hos Carl kommer du aldrig att få se hos mig."

"Skall du då överge Marta?"

"Jag övergav henne redan då jag fick henne. Bertils död gav mig henne samtidigt som den berövade mig henne. Jag har aldrig varit hennes efter det. Att överge henne är för mig att göra henne den tjänsten att ge henne fri. Säg mig blott en sak."

"Vad då?"

"Upptäckte du något mellan henne och Carl?"

"Nej, absolut ingenting. Han rörde henne aldrig."

"Och det vet du säkert?"

"Absolut säkert."

"Det gläder mig. Då kan jag lugnt fortsätta med att dyrka henne, ära henne och älska henne i andan. Jag trodde att hon hade bedragit mig, och jag såg Carl som den enda möjliga. Han var alltså oskyldig och hon också. Det gläder mig mest av allt.

En annan sak. Tror du att du kan gå ensam till den stora fest som jag bjöd dig till som Olofs representant?"

"Visst kan jag det. Varför vill du smita?"

"Carl var inte bjuden."

"Var jag det då?"

"Du var med värdens tillåtelse inbjuden av mig. Men jag bjöd aldrig Carl."

"Varför tog du då med honom på denna resa?"

"Min avsikt var att låta honom tjänstgöra som min officiella mördare och hädangångsvittne. Jag ångrade mig när vi samtalade i cafeterian vid zigenarkorten: du skulle bli min dödgrävare i stället. Men situationen blev plötsligt en annan, när Carl föll över bord. Men kom ihåg: jag är nu officiellt död. Det är Olof och ingen annan som är den verkliga självmördaren."

"Varför?" frågade jag dumt.

"Varför?" svarade han lika dumt. "Fråga Hjälparen."

"Du har en förmåga, Olof, att alltid få ett argument att återvända till var det började."

"Några fler frågor?"

"Ja, om du ursäktar. Här är något som inte stämmer. Carl var inte någon naturlig självmördare, och jag kommer alltid att grubbla över det här. Är det säkert att han verkligen självmant hoppade över bord? Är det säkert att du inte expederade honom?"

"Även det, Bertil, får du grubbla över för resten av ditt liv. Men det lönar sig inte. Så glöm det bara. Och Carl är inte död. Det är bara jag som är det."

"Och vad har Hjälparen med saken att göra?"

"Hjälparen, Bertil, är den som överlever vem som än dör."

Jag hade ingen möjlighet att backa ut från festen. Carl-Olof, alias Carl, egentligen Olof, lyckades helt enkelt få mig att känna mig skyldig att bevista den i hans egen

frånvaro. Ingen märkte att den riktige Carl saknades från fartyget, och jag har till denna dag aldrig fått höra att någon skulle ha saknat honom.

Det var svårt att hitta stället för den märkvärdiga festen. Vägen ringlade ut längs mot stranden söderut från Borgå i riktning mot Albert Edelfelts ateljéer i Haiko, man passerade förbi ett underbart gammalt brukssamhälle som hette Hammars med idel pittoreska och fantasifulla trähus, och framför en stor öppen parkplan vid vattnet, som erinrade om Drottningholm, tog vägen helt abrupt slut. En skylt pekade in mot skogen vart man skulle ta vägen. Man fick följa en till större delen igengrodd stig genom ormbunksdjungler och över spångar uppför backar och genom bärbusksnår förbi ett gammalt spökhuis till träslott utan fönsterrutor. För hundra år sedan hade detta urblåsta hus påtagligt varit ett herremansresidens. Jag fick senare höra att allt som fanns kvar i det huset nu var glassplitter från alla de tomma fönstren, ett par trosor och blod.

Omsider kom man fram till en jättelik sekelskiftesvilla av den mest fantasifulla träarkitektur. Denna villa var helt isolerad från omvärlden. Skogar och berg omgav den på alla håll, den var helt otillgänglig för all denna världens stress och fåfänga, och endast från vattnet kunde man kanske på däckat av den dagligen förbigående passagerarhjulångaren 'Johan Ludwig Runeberg' till Helsingfors skåda det makalösa träslottet som ett finlandssvenskt Hohenschwangau. Ett torn prydde den praktfulla patriciervillan, och detta torn med glasveranda överst var stoltare än hela Borgå.

I denna tidlöshetens egna patriciervilla hade redan ett intressant sällskap samlats när jag kom dit. Värden, som inbjudit Olof, var ett original från Borgå som hette Horst Sandström. Han hörde hemma i Kyrkslätt och hade hyrt det unika träpalatset enkom för denna fest. Han var invalid och gick på kryckor. Icke desto mindre väntade hans sköna fru, en glad liten norska, barn. Det var detta som var festens anledning.

Gästerna var cirka tjugo till antalet redan när jag kom dit. De var huvudsakligen från Norge och trakterna kring Bergen, från Danmark och trakterna kring Århus, från Sverige och trakterna kring Göteborg samt finlandssvenskar från hela Finland. Där förekom ingen finne.

Jag framförde till värden mitt beklagande av att Olof själv inte kunde närvara och att han skickat mig som sin representant i stället. Horst Sandström svarade generöst: "Alla Olofs vänner är mina vänner. Jag lärde känna Olof under min tid på Östra Sjukhuset i Göteborg, och en sådan människa kan inte umgås annat än med goda människor." Horst Sandström var av allt att döma en underbar mänska.

Mänskorna från Århustrakten var idel unga glada danskar. Jag drogs genast av en oemotståndlig sympati till deras sällskap. De var de yngsta, gladaste och vackraste på hela festen.

Horst Sandström hade två bröder som kom dit för att fira sin handikappade broders bemärkelsedag. Den ena brodern hette Kurt och den andra Ernst. Kurt Sandström kom direkt med sin fru från sin tjänst i Sydafrika, och Ernst kom direkt men utan sin fru från sin tjänst på Sumatra. Jag frågade dem om de inte var rädda för Aids på sådana arbetsplatser med outvecklat sjukhusväsen. De svarade: "Blir man sjuk är det bara att chartra ett privatplan direkt hem till Finland var man ofelbart får rätt vård och blir frisk från vad som helst." Kanske det var logiskt ur deras synpunkt.

Min ankomstdag var bara den första festkvällen. Nu så här långt efteråt måste jag erkänna att denna första festkväll var den angenämaste. De två hundra gästerna var bara tjugo än så länge, alla kunde lätt lära känna varandra, samvaron var intim och öppen hjärtlig, ingen var ännu berusad, och alla såg med förväntan fram mot kulmineringen av festen den andra dagen.

Likväl skulle jag vilja minnas hela denna enastående fest som ett enda ögonblick. Det var något så tidlöst över hela tillställningen. Samtliga människor var så utomordentligt kvalitativa, från de kultiverade finlandssvenskarna till de genomärliga göteborgarna och de oskyldigt livsglada danskarna. Många var invalidkollegor till Horst; dessa satt i rullstol, var puckelryggiga, hade MS, hade förvridna lemmar eller

något annat bedrövligt lyte, men även dessa var fullkomliga original som man enbart kunde ha nöje av att prata med. Där förekom en trollkonstnär som hade full föreställning alla tre dagarna. Skickligast var han med en kortlek, som han blandade med en hand, fick alla kort att ha blanka framsidor, fick alla kort att dessutom ha blanka baksidor, kunde utan vidare plocka fram kort som en annan tänkte på, trollade fram dessa ur andras öron och näsor, och allt detta kunde han göra i korta ärmar. Där förekom gamla ättlingar till ryska emigrantfamiljer i Viborg, där förekom en ung dansk professor i finsk litteraturhistoria, och den trevligaste av dem alla var en kraftig man i rullstol vars röst överträffade alla andras i klangfärg och styrka, – han hade brutit nacken av sig när han en gång oförsiktigt dykt på ett för grunt ställe vilket förvisat honom till rullstol för livet. Där förekom ett stort antal entusiastiska drakflygare: den störste entusiasten var en prillig gynekolog som förevisade flera prisvinnande drakar. Den mest minnesvärda var en gigant med flabbande ansikte, vansinnigt långa och löjliga ben och med tokiga skära korvtår på slutändan. Den flög faktiskt till barnens förtjusning i synnerhet.

Barn fanns där gott om. Alltid då och då saknades någon, varvid värdinnan lät utbasunera, att alla måste upphöra med sina aktiviteter för att gå ut och söka barn. Småningom tröttnade man på det evinnerliga barnsökandet, då barnen ständigt försvann på nytt men dock alltid kom till rätta igen av sig själva.

Vid midnatt den andra dagen avfyrades ett präktigt fyrverkeri nere vid stranden som aldrig ville ta slut. Många raketer fräste snöpligt ner i vattnet, andra försvann i tomma luften utan en enda stjärna, andra åkte rätt in bland den hundrahövdade publiken och försvann i någons kjolar, och för varje raket som lyckades uppstod hänryckta applåder och beundrande utrop av omåttlig förundran och glädje. Raketerna tröttnade fastän de aldrig tog slut medan publikens entusiasm aldrig tog slut.

Ett par rätt så berusade rikssvenskar for ut mitt i natten och seglade mitt i fyrverkeriernas sken. Utanför stranden fanns det endast en sten, och denna sten grundstötte naturligtvis seglarna på medan raketerna regnade. Naturligtvis kom de inte loss från stenen heller. Vinden var obefintlig, segelbåten var en enkel jolle utan köl, och seglarna for aldrig längre bort än 20 meter från stranden. I lägsta tänkbara hastighet körde de upp på fjärdens enda sten så ordentligt att det tog timmar för dem att komma loss medan fyrverkeriraketerna bubblade neråt i plurret och den hundrahövdade överentusiastiska publiken jublade åt de misslyckade raketerna och skrattade åt seglarentusiasternas mödor uppe på grundet.

De flesta drakar som flögs strandade uppe i träden som belamrade hela tomten. Underligt nog tycktes de allra flesta stranda i ett och samma träd och på en och samma gren nära toppen. Det var den prillige gynekologen som sedan heroiskt besteg det höga trädet och räddade alla de skeppsbrutna vackra drakarna.

Den andra dagen förekom det finnar på festen, och dessa gjorde sig bemärkta med att hålla i gång ett discothèque hela natten i husets salong fram till klockan sju på morgonen och dansa därefter till alla deras utomordentliga förargelse som önskade sova den tiden på natten. Det var dessa stackars utbölingsfinnars förtjänst att många den tredje och sista dagen var utslagna av brist på sömn, kamp mot myggor och outlösta hämndkänslor mot allt vad discomusik heter.

Där förekom dock även riktiga musiker. En hade engagerats för att stämma husets piano, som var så ostämt, att de flesta strängar brast då han försökte stämma upp dem. Hans musik under detta arbete var inte heller den bästa. En angenäm trubadur fängslade en hel salong under flera timmar med att intimt med gitarr uttrycka sina egna poetiska visor för en dödyst publik av tjugo människor som satt omkring på golvet, under bord och på och under stolar och njöt. Detta var kanske hela festens stämningshöjdpunkt.

Prägeln av tidlöshet förhöjdes allra mest av miljön. Gud vet hur många angenäma fester den praktvillan hade erfarit sedan den hade byggts 1880. Det var som om alla

förflutna fester hade samlats och återkommit i denna tre-dagars-fest för ett sällskap utan motstycke handplockat ut ur alla Nordens angenämaste städer och kulturbygder. Trävillan var förfallen och provisoriskt reparerad, färgerna flagade från väggarna, vindeltrapporna rullade som i sjögång när man försiktigt använde dem, toaletten fungerade inte så att man provisoriskt fick snickra ihop några torrklosettbankar vars tunnor naturligtvis snabbt fylldes till brädden av de 200 ständigt ätande mänskorna, folk låg i sovsäckar om nätterna överallt på golven som kålmaskar i en orensad trädgårdssäng, allt var provisoriskt men förnöjsamt och sublimerat av den anrika villans atmosfär. Man rörde sig där plötsligt i Anna Kareninas, Dostojevskijs romanfamiljers, Victor Hugos och Charles Dickens villamiljöer och Anton Tjechovs vemodiga rollfigurers tidlösa sällskap. Det var en värld som icke hörde till denna, som var bättre än denna och som dock var mera verklig och mänsklig än hela atomåldern. Man glömde hela 1900-talet med dess båda världskrig, fascist- och kommunistdiktaturer, terrorister och atombomber, och det var som det skulle vara.

Tornet på huset var kronan på verket. En pelare i mitten höll upp taket däri som en parasoll. Dess glasveranda bestod längs alla fyra väggarna av olikfärgade glas i fyra färger: färglöst, blått, rött och gult. Genom dessa olikfärgade glas kunde man se fyra olika världar: en vanlig i alla naturliga färger, en gyllene i gult, en rosenskimrande i rött och en kusligt stormvarslande i nästan gråblått. Under taket förekom det längs väggarna sällsamma visdomsord skrivna i nästan gotiska bokstäver med gammal stavning. Jag tror att det var ett 20-tal. Somliga etsade sig in i mitt minne, som: "Säg inte allt vad du vet, men vet alltid vad du säger," och "Dygd är makt," och "Stå för vad du går för," och "Ingen är vad han är om han inte är det i andras ögon." Naturligtvis kunde man diskutera somliga av dem, men alla var de tänkvärda. Det var ett filosofiskt torn som avslöjade världen för en i fyra olika dräkter och förmanade en att hålla distans lika mycket till världens fåfänga som till ens egen fåfänga. Tornet var som en fläkt från Sokrates, Marcus Aurelius och Alfons den Vises dagar. Det fattades bara den astronomiska detaljen.

Och alla dessa unika människor kände Olof. Det var som om han var den andra medelpunkten för hela tillställningen liksom värden var den första. Jag kände inte värden, och därigenom var det en mindre bland dessa 200 människor som kände värden än som kände Olof. Och ständigt under dessa tre dagar hörde jag Olofs namn nämnas. Alltid talade någon om honom någonstans och enbart med positiva ord. Det var tydligt att han saknades.

Och jag ansåg mig ej kunna meddela någon att han var borta. Antagligen skulle de alla förr eller senare få veta den officiella nyheten att han var död, och jag såg framför mig hur de alla då skulle storma fram till mig och fråga: "Varför talade du inte om det?" Jag kunde inte, emedan det hade förstört stämningen.

Samtidigt visade det sig att ingen egentligen visste vem Olof var, och själv insåg jag, när jag hörde allt som sades om honom, att jag själv visste det minst av alla. Alla kände honom och älskade honom, men för alla var han lika gåtfull och okänd. Ingen visste vad han egentligen nu för tiden höll på med.

Jag förde försiktigt 'Hjälparen' på tal några gånger, men det blev inte fler, ty jag insåg genast, att av dessa 200 människor visste ingen någonting om någon hjälpare.

De var alla sådana som inte behövde någon sådan utan klarade sig bäst själva.

27.

Hur skall jag skildra den mardröm som mitt liv sedan blev? Det finns bara ett sätt: att medge hela sanningen. Och hela sanningen är i princip att allt var mitt eget fel.

Medan den stora festen ännu höll på författade jag ett passionerat brev till Marta i vilket jag avslöjade att Olof var död och hur han hade begått självmord. Vad jag

avslöjade var helt enkelt den officiella sanningen såsom Olof själv ville ha den. Alla de normala klyschorna under sådana omständigheter ingick i brevet: att Marta och jag nu inte längre behövde gömma oss, att vi inte längre behövde frukta Olofs svartsjuka eller vedergällning, att det nu var min sak att helt och hållet ta hand om henne, och att jag älskade henne. Hur kunde jag tro på allt detta nonsens som jag själv skrev? Därigenom, att jag i det ögonblicket helt och hållet behärskades av en infernalisk idé. Jag var i det ögonblicket övertygad om att varje brott var tillåtet som inte upptäcktes. Och jag brydde mig inte alls om riskerna för att brottet skulle upptäckas, därför att jag trodde mig älska Marta, för att jag ville ha henne ensam för mig själv, för att jag ville äga henne, för att jag var förblindad av min egen egoism.

Jag var säker på att Olof skulle hålla sig där han var: under jorden, för tid och evighet. Jag var så säker på det så att jag nästan inbillade mig att han verkligen var död. Jag bedrogs av mitt eget önsketänkande, och festens myckna öl, vin och whisky var kanske i någon mån medskyldigt därtill.

Jag var alltjämt som berusad av Olofs demissionering när jag kom hem till Göteborg. Jag störtade hem till Marta och önskade bara kasta mig i hennes armar.

Hon tog vänligt emot mig, och vi hade en glad natt tillsammans. Hon var mycket generös och lät mig göra vad jag ville med henne och tycktes glatt njuta av det. Men när vi vilade efter den stormiga kärleken undslapp det henne:

"Hör du, jag har något att berätta."

"Vad då?"

"Olof är inte död."

Jag flämtade.

"Varför tror du det?"

"Han skickar mig dikter."

"Nu?"

"De första kom efter ditt brev om hans död. Den senaste kom idag."

Det kändes som om världen snurrade ifrån mig och kastade av mig.

"Vad är det för dikter?"

"Du får gärna läsa dem."

Vi tände lampan. Hon var omåttligt skön i sin totala avspänning. Hon hade ingenting att dölja för mig och var fullkomligt naturlig.

Med stigande förundran tog jag del av Olofs dikter, som faktiskt bara kunde vara av honom, ty de avslöjade saker som bara han kunde veta om henne och som bara han och hon kunde ha gemensamt. Somliga var skrivna tydligen för länge sedan, andra var kanske skrivna nu, men de bar alla tidlöshetens prägel och var därför omöjliga att datera.

Här är en del av dikterna:

Om kärleken

Aldrig har någon dam lyckats förföra mig,
och aldrig har jag förfört någon dam eller ens det försökt.
Sigmund Freud sade: "Undertryck ej det sexuella,
ty det leder bara till sjukdom. Ge utlopp för ondskan i stället."
Det kunde man säga när världskrigen ännu ej givits fritt utlopp
och när ej atombomben uppfunnits och givits utlopp för i krigiskt bruk.
Själv förbannar jag det sexuella. Det är mitt livs bittraste fiende.
Visserligen är det oemotståndligt, naturligt, ofrånkomligt och oundvikligt,
men jag kan dock ej det betrakta som annat än avskyvärt,
djuriskt och lågt, billigt, fult och groteskt i sin obscenitet.
Hellre jungfru på livstid, jag föredrar ensamhet och isolering,

jag blir hellre utskrattad, avhånad och även vanryktad
 än att jag låter min kärlek besudlas av djuriskhet och egoism.
 Jag kan älska – det vet jag, det gör jag, det älskar jag även att göra,
 min kärlek är stor, den är innerlig, pålitlig, ståndaktig, djup och beständig;
 jag har aldrig svikit en vän, och de enda jag övergett
 har varit fala förförerskor som velat missbruka vänskap
 med att kräva obsceniteter för sin egen skull.
 När jag älskar så kräver den kärleken trohet allenast –
 allt annat är oviktigt. Kärleken är störst
 när den är som renast, och det enda någonsin
 som kan besudla ett kärleksförhållande är egoism.
 Egoismen är alltid ett djuriskt begär som man ej har distans till
 och ej själv behärskar: den är alltid utom kontroll.
 Därför är den så farlig.
 Dess motsats är hänsynsfullhet och respekt,
 eftertanke, besinning och ansvar,
 försiktighet och den totalaste ärlighet.
 En enda lögn kan förgöra en värld,
 om den så är än aldrig så vit.
 Ett steg bort ifrån sanningen, och man kan drunkna,
 ett uns egennytta och allting blir skeppsbrott,
 en omedveten kompromiss med ens samvete,
 och allting faller direkt i ruiner.
 Blott luftsloppen och idealen är hållfasta grunder
 att bygga en verklighet på och en framtid.
 Strukturerna som överlever den timliga världen och tiden
 och som alltid håller historien i gång och i rörelse
 är alltid andliga.
 Allt det konkreta är blott apparanser och slagg
 av det evigt gudomliga bakgrundsarbetet
 som alltid sker bakom kulisserna
 och som är det enda riktigt väsentliga.
 Drivfjädern till det som alltid består, strävar vidare och upprätthåller
 är alltid den outrannsakliga höjden av gåtfullhet:
 den sköra kärlek som alltid är älskad emedan den alltid är ren.

7. Den tragiska friheten

Att giva sig ut på de gyllene böljorna
 helst i en öppen kanot,
 att bli ett med naturen,
 dess vildhet och skönhet,
 dess gyllene värme och liv,
 och i skydd av dess ohöljda realitet,
 den totala konkreta helt avklädda sanningen
 i dess mest naturalistiska mörker och grymhet,
 förglömma allt mänskligt ont, dödens hot
 och hela vår skräckcivilisation
 med dess våld, hat, narkotika,
 kärnkraftsvansinne, politiska missbruk,
 experimentell radioaktivitet,
 och den eviga mänskliga vidriga leken med döden.

Naturen är döden för all mänsklig dårskap
och därför den enda befintliga vägen till liv.
Men den vägen går genom besvärliga prövningar:
för att rätt komma åt moder Naturs charm och väsen
så måste man slussas förbi ut ur alla de mänskliga
vansinnen först. Alla fåfångor, alla personliga
dumma konflikter med medmänniskor,
allt dumt beroende av stimulantia och materialismer,
och framför allt slöheten, likgiltigheten, det intiga inom en
måste man själv operera kirurgiskt ur kroppen och själen.
Först då är man fri och en mogen själ för att ta del av
den utomordentliga friheten ute hos moder Naturen.
Att kämpa med stormarna, frossa i deras herkuliska överdåd,
flyga och susa med vinden bland träden
och flamma med åskan i natten
och njuta av att bliva våt genom ösregn;
att glömma allt ansvar för småaktigheter,
att slippa ta del av den mänskliga lågheten,
att endast få lyftas upp till det universella
och umgås med allt det allenast
som övergår och överträffar en själv,
att få flyga i tankarna utan att någon försöker
att dra dem tillbaka till jorden bakom lås och bom,
att få sjunga för full hals förutan att någon ber en hålla käft
och allenast ha hela naturens andäktiga tysta publik,
att få frossa i renheten och glömma all mänsklig fulhet,
att få dyrka fritt utan att någon hädar i närheten,
att få blott höra naturens musik och bakom sig få lämna
allt mänskligt elände i form av omänskliga oljud,
det är nog på denna jord den enda frihet som finns,
som all mänsklig civilisation är som gjord för
att inmura människan från till självdestruktiv olycka
såväl för människan som för naturen.

8. Olof Palme och Dag Hammarskjöld

Han är odräglig, tråkig och dyster.
Han tiger rent avskyvärt och håller inne med allt vad han känner.
Han verkar helt kall som en fisk,
hal som ålen och varför ej lömsk, dolsk och feg även
i sin utmanande och otillgängliga gåtfullhet.
När han ger uttryck åt något så är det blott
för att få andra att känna sig mindre,
för att kritisera dem, visa sitt missnöje med dem
och som översittaren uppfostra dem till vad de icke vill.
Är han omänsklig, är han vidunder och monster,
är han ett slags obotligt missfoster,
eller är han blott en människa?
Svaret på frågan kan man endast få
om man avrättar honom.
Om man därmed misslyckas
och han ej låter sig avrättas

är han ett monster, vidunder, tyrann
 och ett omänskligt missfoster.
 Men om han låter sig ödmjukas
 blir hela situationen en annan.
 Då märker man plötsligt, när det är för sent,
 att han lärde en mycket, att han visste väl vad han gjorde,
 att han gick i täten för andra och upptäckte nya oanade vägar,
 att han var omistlig, att hans överlägsenhet ej var en sjukdom
 men endast ett ädelt Prometheussyndrom.
 När han blivit ett minne blott
 blir han med ens lika stor
 som han under sin levnad var avskryvård.
 Filmregissör Ingmar Bergman förkunnade en gång
 att stora författare var endast de som var avlidna
 eller som grät.
 Det är mycket i det,
 ty det finns inget mer mänskligt ödmjukt
 än tårarna, än den uppriktiga sorgen,
 som låter sig komma till uttryck konkret.
 Och en stor koryfé som kan gråta,
 överlägsenheten som visar förkrossande mänsklighet
 med att emellanåt taga till lipen
 behöver ej avrättas för att bli erkänd som stor.
 Överlägsen är den som i sin överlägsenhet
 inser att han alltid blott är en människa.
 Den må man följa och lyssna till,
 lära av och efterlikna,
 ty han är långt större och mera väsentlig
 i livet och nuet än vad han i människors minnen
 kan någonsin göras till efter sin död.

När jag var klar med läsningen och såg upp, sade hon:

"Den sista av dem skrevs medan Olof Palme ännu levde."

"Är du säker på det?"

"Ja, ty han skrev den för Bertil."

Jag såg ut som ett stort frågetecken. Hon tillade: "Hans arbetsgivare."

"Jaså."

Olof hade överlistat mig. Han ägde fortfarande Marta, ty han ägde hennes själ, medan jag bara ägde hennes kropp. Och jag visste att jag genom mitt handlings sätt aldrig skulle få äga henne helt och hållet: hennes själ skulle aldrig få tillhöra mig. Olof hade utmanövrerat mig utan att ana att jag försökt utmanövrera honom från Martas hjärta.

"Är detta alla hans dikter?" frågade jag.

"Nej, den nionde kom idag."

Hon visade mig den. Den var lika lång som de föregående och i samma stil:

9. Ödmjukheten

Ödmjukheten är ett livselixir.
 Ödets offer är kamrat med hela världen.
 Fattig, är han aldrig ensam,
 ty majoriteten av vår mänsklighet

är fattiga som han.
Om han är utan bostad är han icke ensam,
ty majoriteten av vår mänsklighet
är bostadslös och fredlös liksom han.
Om han är utan bröd och pengar
och helt maktlös därigenom mot världsordningen
så har han flera milliarder med sig
som är allihop i samma båt.
Och är han ödmjuk i sin olycka
så är han glad,
ty han är då medveten om sitt sällskap av miljarder,
och han inser då att olyckan är ensamheten,
som allenast rika, etablerade och mäktiga få lida av.
Allenast maktlöshet ger lycka,
endast fattigdom ger god förnöjsamhet,
och den allena skänkes hälsa.
Ensamheten är en sjukdom,
som av makt och pengar endast kan förvärras
och som endast kan bli botad av förlust.
En sinnessjukdom, isolerande och grym
och ondare än något annat
är all makt, all rikedom, all ensamhet,
som måste tvärt beröva varje frossare däri
allt mänskligt sällskap, alla milliarder fattiga,
den maktlösa majoriteten av vår mänsklighet,
den lyckliga majoriteten,
som är nöjd med all sin ödmjukhet och ringhet
och som inte eftersträvar något annat
än att lugnt få hålla på med sitt
hur litet pengar det än skänker.
Krossa makten, ersätt den med ödmjukhet,
och hela mänskligheten skall bli frälst
från våld, förtryck och ofrihet.
Släpp ödmjukheten och förnöjsamheten fri,
och harmonin skall härska på vår jord.
Var glad åt all din tuktan, människa,
välkomna den och skratta åt den,
ty tyrannen är en löjlig man
som aldrig kan av evigheten tas på allvar.
Sälj din makt och bli en ödmjuk människa,
och hela världen skall bli din,
och hela mänskligheten skall med glädje följa dig.

Jag inte bara kände mig besegrad. Jag *var* besegrad. Hon sade:
"Olof har frigjort sig från oss båda, och han vill att vi också skall vara fria. Låt oss
därför älska, Bertil. Låt oss vara fria."

Men jag hade fått nog för den natten. Jag steg dyster upp ur sängen, klädde på mig
och gick hem till mitt.

Jag hade fått nog av att bedraga Olof.

Nästa dag såg jag Marta tillsammans med en mycket långhårig ung man på krogen.
Hon höll honom om nacken och kysste honom. Följande natt gick hon i säng med
honom.

Morgonen därpå sade hon till mig: "Du nobbar mig och ratar mig. Olof vill att jag skall vara fri. Jag vill älska. När jag inte får dig tar jag därför andra."

Det blev många andra. Varje natt älskade hon. Jag undrade varifrån hon fick lusten, inspirationen och energin. Och ständigt var det bara mycket långhåriga unga män, som bara blev yngre för varje natt. Hon såg noga till att hon själv alltid var äldre än sina långhåriga älskare.

Jag gick omkring och var dyster. Jag skämdes för henne men mest för mig själv.

En afton väntade en man på mig i mitt mottagningsrum. Han var blond och blåögd.

"Carl!" utbrast jag.

"Bra, Bertil, att du kommer ihåg mitt nya namn!"

"Olof!" utbrast jag.

"Nej, det namnet får du inte använda mera. Har du glömt att Olof är död?"

Jag synade honom noga och trodde inte mina ögon. Maskeringen var perfekt.

"Men Olof hade bruna ögon, och du har blå. Hur har du lyckats med det?"

"Specialkonstruerade kontaktlinser."

Det var Carls utseende, men ändå var den ädla hållningen, den lugna personligheten och den mjuka rösten Olofs. Jag bävade.

"Vad kan jag göra för dig?" stammade jag.

"Ingenting. Jag ville bara visa mig för dig, så att du vet att jag finns och håller kontakten. Glöm aldrig bara att jag är Carl numera. Jag har hans adress, även om jag nästan aldrig är där."

"Vad vill du då?"

"Bara visa, att jag inte har glömt er, även om ni har glömt mig."

Han log åt att jag generades sinnena av mig.

"Var inte rädd för mig," klappade han mig på axeln. "Om någon vill mig något kan han alltid vända sig till Hjälparen, som ensam alltid skall veta var jag är."

Han gick. Jag förblev förstenad inför det oväntade besöket av honom och kände mig ännu mindre efter hans återkomst än vad jag gjort inför alla Martas älskare.

28.

"Är du inte rädd för att få Aids?"

"Varför skulle jag vara det?"

"Du ligger med så många karlar."

"Jag ligger bara med svenner."

"Är du inte rädd för att smitta ner dem?"

"Med vad?"

"Du har inte enbart legat med svenner."

"Jag är frisk."

"Hur länge tror du att du kan få förbli det?"

"Så länge jag vill."

"Och hur länge tänker du hålla på med att förföra nya svenner?"

"Jag förför ingen. Jag bara älskar."

"Du lockar dem till dig och utnyttjar dem sexuellt så länge de orkar tills antingen de får nog av dig eller du har förbrukat dem. Hur många förbrukar du varje natt? Och hur vet du att de verkligen alla är svenner? En man kan man aldrig vara säker på att är oskuld."

"Vad vill du egentligen? Älskar du mig inte längre?"

"Jag älskar dig intill vanvett."

"Varför ligger du inte längre med mig då?"

"Därför att du tillhör Olof."

"Olof är död. Det har du själv sagt och bevisat."

"Han är inte död. Han skriver dikter till dig."

"Han älskar mig inte längre. Alltså är han död för mig."

"Älskar han dig inte? Varför skriver han dig då kärleksdikter?"

"Jag menar att han inte längre ligger med mig. Alltså är han död för mig."

"Har du då ingen själ?"

"Jag lever bara när jag känner att jag lever i min kropp."

"Har du då ingen skam? Har du ingen heder? Har du ingen känsla?"

"Brottet är tillåtet så länge man inte åker fast. Det har du själv sagt. Jag har bedragit Olof, det är riktigt, men han har inte bestraffat mig eller ens uppträtt inför mig såsom levande. Vi vet inte vem som har skrivit dikterna."

Hon slog mig med mina egna vapen. Brottet var tillåtet så länge man inte åkte fast. Det var mina egna ord, och jag böjde mig för mitt eget argument. Jag hade själv sagt dem. Jag var den ende skyldige till Martas äktenskapsbrott mot Olof. Jag hade ingen rätt att tillmäta henne någon skuld för att hon hade bedragit även mig.

Men vad jag hatade henne för att hon besegrade mig med mina egna vapen! Vad jag hatade henne för att hon var vackrare än någonsin! Vad jag hatade henne för hennes fulländade figur och skönhet, ungdom och charm! Vad jag hatade henne för hennes betagande vackra hår, som hon kunde drapera sig i som i en slöja! Det gick ner till höften på henne och var rikare och djupare i sin mörka trolska färg än någon annans. Och vad jag hatade henne för att hon alltid gick i trikåer, vilket framhävde hennes bens så förskräckligt utmanande formfulländning! Vad jag hatade henne för att hon var den vackraste av alla utan jämförelse och ändå inte tillhörde mig! Hon tillhörde inte heller någon av alla de vackra unga naiva långhåriga män som hon förförde. Ju fler hon tog med sig i sängen, desto mer tillhörde hon endast Olof, som var den enda hon åtrådde i alla sina omfamningar. Och hon fick inte ens veta i vilken form han ännu levde. Hon fick inte ens se Olofs nya utseende.

Jag hade kunnat mörda henne, och jag sade det till henne. Hon svarade enkelt:

"Då älskar du mig åtminstone."

"Hur länge tror du att du kan klara av det?"

"Klara av vad då?"

"Knulla varje natt."

"Varför skulle jag inte klara av det så länge jag lever?"

"Ingen prostituerad orkar med det utan heroin."

"Jag är inte prostituerad."

"Men du knullar varje natt."

"Jag nöjer mig med litet LSD emellanåt."

"Hur ofta då?"

"Då och då."

"Hur länge har du hållit på med det?"

"Sedan jag kände Olof."

"Gav han dig det?"

"Nej, jag tog det själv."

"Varför?"

"För att få distans till min kropp. För att rädda min själ från kroppens fördärv."

"Är du inte rädd för att bli galen?"

"Jo, men endast av kärlek."

Och hon log mot mig med sitt mest gäckande och oemotståndliga leende. Jag kunde inte uthärda det.

Den natten var jag hennes offer. Den natten blev jag den som hon förförde, och jag var den enda hon hade hela den natten.

Och för första gången hade jag inte dåligt samvete för att jag med henne bedrog Olof.

Tänkte hon bara på Olof när hon låg med mig?

Hennes vällust var så gränslös att jag tyvärr kände mig alltför liten för att kunna vara det enda föremålet för den.

Och Olof? Vad tänkte han? Skulle han skicka Hjälparen på oss?

Jag fruktade att när som helst uppslukas av Hjälparens mörkers ogenomträngliga mysterium.

29.

Därför beslöt jag att ta tjuren vid hornen. Jag besökte Olof, numera Carl, och frågade honom direkt:

"Varför vill du aldrig låta mig få träffa Hjälparen?"

"Det har jag sagt dig förut, min vän. Han förstörde mitt liv, och jag vill inte att han även skall förstöra ditt."

"Men om det förstörs ändå?"

"Varför skulle det göra det?"

"Jag är arbetslös och lever bara på nåder av dig och Hjälparens organisation. Jag älskar Marta och riskerar att falla för henne varje dag. Och vilken försäkring har jag mot att inte Hjälparen och hela hans laglösa imperium tar slut i morgon dag?"

"Vad vill du egentligen?"

"Jag vill träffa Hjälparen."

"Varför?"

"Jag har problem."

"Vad har du för problem?"

"Alla."

"Vill du åter bli vad du var: en arbetslös musiker?"

"Minst av allt."

"Vill du ha mera arbete?"

"Kanske det."

"Du har aldrig satt mig in i vad som egentligen hände mellan dig och din judiska församling. Varför slutade du där egentligen?"

Jag överräckte honom kopior av några brev som jag skrivit till församlingen men tillfogade inte den märkliga omständigheten, att den sista dagen jag spelade i synagogan, den 26 april, då rabbinen och ordföranden försvarade det självsvåldiga angreppet mot Libyen, samtidigt råkade vara den dag då kärnkraftverket i Tjernobyl fattade eld och ruinerade hela Ukraina och halva Europa. Jag kunde efteråt räkna ut att olyckan i Tjernobyl hade inträffat precis i samma ögonblick som rabbinen hade hållit sin galna predikan för politiskt självsvåld och storhetsvansinne.

När min beskyddare läst de tre breven hade han en allvarlig min och sade till mig utan att se på mig:

"Du spelade alltså den sista gången den 26 april då Tjernobyl flög i luften?"

"Det stämmer tyvärr."

"Detta är intressant. Min vän, jag skall rådfråga Hjälparen i saken. Jag lovar dig att ge dig besked snarast. Och vad beträffar Marta, så var inte orolig."

"Hur så?"

"Jag vet att du inte är sådan att du skulle gå i säng med henne. Är det inte så att hon har många andra älskare?"

"Jo."

"Idel långhåriga unga män?"

"Jo. Hur vet du det?"

"Hon hade den böjelsen redan under min tid. De enda män hon gärna går i säng med är långhåriga unga sådana som helst är narkomaner. Annars gör hon dem till sådana. Och är de alltför korthåriga ser hon till att de aldrig klipper sig."

Minns du att du inför Carl avslöjade en liknande böjelse hos honom? Minns du hans omåttligt starka reaktion? Jag vet inte om han var sådan själv, men vad jag tror är, att han inför ditt avslöjande trodde att du visste allt om hans förhållande med Marta. Hans reaktion var för mig beviset för att han hade haft ihop det med Marta. Därför lät jag honom dö utan vidare. För det var väl för att du visste vad du visste om honom och Marta som du sade vad du sade? Ja, det spelar ingen roll. Kanske du inte visste det och sade det ändå av en impuls. Det spelar ingen roll. Men jag skall kontakta Hjälparen."

Han hade anat allt utom sanningen. Eller hade han snuddat vid själva sanningen och själv stängt ögonen inför den?

Det var oundvikligt att jag samma natt låg på nytt med Marta, och hon sade inte nej därtill.

30.

Efter några dagar ringde mig min välgörare.

"Kom hit!" sade han.

"Har du talat med Hjälparen?"

"Visserligen."

"Vad menade han?"

"Det får du veta när du kommer hit."

Mera ville han inte säga. Jag begav mig till honom.

Det som han hade att säga var ganska förunderligt.

"Min vän," sade han, "vi måste ut på en resa."

"En resa?"

"Ja. Vi skall uppsöka rabbinen i Verona."

"Verona? Var ligger det?"

"I nordöstra Italien alldeles under Brennerpasset. Vi reser i morgon."

"Vad vet väl han då om mig?"

"Han är den rätte att vända sig till i så trassliga frågor som din."

"Men hur reser vi dit?"

"Med tåg. Men jag varnar dig. Resan sker i yttersta hemlighet."

"Reser du med?"

"Ja, men på avstånd. Du får uträtta uppdraget."

"Uppdraget?"

"Ja, ty resan är dyr. Vi måste få den betalad på något sätt, i synnerhet som den sedan kanske måste förlängas."

"Förlängas?"

"Ja, antingen resan eller vistelsen eller båda."

"Vad är det för uppdrag det gäller?"

Jag var lika häpen som Passepartout inför sin herre Phileas Foggs plötsliga beslut att resa jorden runt på 80 dagar. Men min häpnad var intet mot vad den blev när jag hörde 'uppdragets' natur.

"Uppdraget är en gammal dam."

"En gammal dam?"

"Ja, åttioåtta år."

"Skall vi uträtta ett uppdrag åt henne?"

"Nej, vi skall eskortera henne."

"Kan en så gammal dam resa?"

"Ja, om hon får hjälp."

"Vem skall då hjälpa henne?"

"Du, med mig som omväxling vid behov."

"Har hon då anställt två ledsagare till Verona vilka hon bjuder på resan?"

"Nej, hon har bara engagerat en."

"Hur kan vi då bytas om?"

"Hon märker inte om vi byter."

"Är hon då senil?"

"Ja, hon är senil."

"Är vi då till för att utnyttja henne?"

"Ja, vi är till för att utnyttja henne."

Hör på. Hon är inte vilken gammal dam som helst. Hon är juris doktor sedan 1920, hon är österrikiska, under 30-talet arbetade hon frenetiskt mot Hitler genom *Vaterländischer Front* tills hon tvingades i exil till Sverige 1938. Sedan 1946 reser hon varje sommar tillbaka till Österrike. Sedan sin 80-årsdag reser hon inte längre dit ensam. Varje år engagerar hon någon till att organisera hennes resa och sköta om henne på resan. Jag har rest med henne förut, hon är en gammal jungfru och besvärligast av alla tanter, och dessutom kedjeröker hon. Hon har blivit besvärligare för varje år. I år har alla andra resällskapskandidater backat ur. Hon hade definitivt engagerat en 90-årig annan jungfru att följa med henne, men hon var inte fullt lika senil, så hon backade ur. I stället har jag åtagit mig henne, då det passar med mina övriga planer. Hon är så rik att hon inte själv vet hur rik hon är, hon kan ta ut hur mycket pengar på banken som helst och ändå tro sig vara nödgad att ta ut mer på grund av sin påstådda fattigdom, hon har alltså inget omdöme kvar i kroppen men vill ändå resa. Läkarna förbjuder henne det, men hennes envishet trotsar dem. Vi kan göra vad vi vill med hennes pengar. Ber jag henne om en resa till Rom ger hon mig den gärna, och en dubbel sådan resa skulle vara småpotatis för henne. Vi för henne alltså ner till Österrike, lämnar henne där och fortsätter själva till Verona."

"Får jag träffa henne?"

"Ja, gå du dit till henne i morgon i stället för mig. Här har du adressen."

Han gav mig även alla resedetaljer.

Allt verkade komedi från början till slut, men det var en komedi som var sann.

Menade Hjälparen verkligen allvar med den?

31.

Att få träffa den gamla damen var en sällsam upplevelse. Hon såg ut som Golda Meir men var ännu äldre, mera rakryggad, stoltare och envisare. Hon bodde i en dyster enrummare med utsikt över några av stadens fulaste kvarter, och hennes våning var tjockare av cigaretttrök än vad den ogenomträngliga atmosfären brukar vara hos en fullfjädrad haschmissbrukare: man fick inte bara såga sig igenom den, utan man fick dessutom klämma sig igenom den. Det verkade som om hon aldrig vädrade, och ej heller tycktes hon det minsta märka att luften inte var dräglig. Men det var något mycket anmärkningsvärt och imponerande med hennes praktfulla uppenbarelse, som liksom strålade en härlig integritet omkring sig. Hon tog emot mig med en rykande cigarett i handen och med en naturlighet som gjorde mig spak:

"Välkommen, välkommen, min kära reskamrat! Så ni är den som skall hjälpa Olof att föra mig till Österrike? Men ni ser ju nästan ut som han. Är ni lika gammal?"

"Vet ni då om att vi är två som skall föra er till Österrike?"

"Vilket?"

"Har Olof då berättat om mig?"

"Vilket?"

Tydligen hörde hon dåligt. Jag skrek till henne:

"Ja, jag skall föra er till Österrike."

"Ja, det gläder mig, min gode reskamrat. Men är ni då lika gammal som Olof?"

"Nej, jag är yngre."

"Vilket?"
Jag fick skrika igen.
"Nej, jag är yngre!"
"Ja, det tror jag det. Ni ser mycket yngre ut. Tror ni att ni orkar med mig hela vägen ner?"
"Det ska nog gå bra."
"Vilket?"
"Det ska nog gå bra!"
"Ja, ja, ni behöver inte skrika så. Jag är inte döv. Jag ser lite dåligt, men min hörsel är det inget fel på. Men hör nu på. Det är vissa detaljer som vi måste diskutera. Jag har här två biljetter, och här har jag 3000 kronor som Olof har hämtat ut från banken för mig. Vad står det på biljetterna? När måste vi resa?"
"Det är avresa söndag kväll klockan 21.55."
"Och hur mycket pengar har jag här?"
"Det är tre tusen kronor."
"Och skall det räcka för resan?"
"Det räcker säkert. Biljetterna är ju redan köpta."
"Ja, men vi behöver ju också litet pengar för resan. Vi måste ju äta på vägen ner."
"Ja, men ni har ju tre tusen kronor."
"Räcker det?"
"Det räcker säkert, för biljetterna är ju redan köpta och betalda."
"Men vi måste också ha litet respengar tillgängliga. Hur mycket har jag?"
"Tre tusen kronor."
"Räcker det?"
Jag började inse hela företagets provande natur.
"Det räcker säkert."
"Och när måste vi fara?"
"Söndag kväll klockan tio."
"Då måste ni vara här i god tid för att föra mig till stationen. Kan ni komma klockan åtta?"
"Är inte det lite väl tidigt?"
"Men vi måste ju prata igenom allt innan vi reser, och ni vill väl då ha lite kaffe."
"Men allt är ju klart."
"Vilket?"
"Allt är ju klart för avresan. Biljetter finns, och ni har bara att packa. Vad är det mer att diskutera?"
"Men vi vill ju inte jäkta när vi går till stationen. Kom i god tid klockan åtta, så får jag lite sällskap innan jag far bort."
"Men jag följer ju med er."
"Vilket?"
"Jag följer med er!"
"Ja, det vet jag att ni gör. Det är ju därför ni är här. Men har vi tillräckligt med pengar för resan?"
"Ni har tillräckligt med pengar för resan för oss bägge."
"Ja, det vet jag. Men har ni tillräckligt med pengar för resan?"
"Jag har litet extra så att det räcker."
"Hur mycket har ni?"
"Tre tusen kronor."
"Räcker det?"
"Det räcker säkert."
"Men hör nu på. Det är en viktig sak som jag vill ha klarhet i. Resan är ju betald, inte sant?"
"Ja, alla biljetter är betalda."

"Men vi behöver ändå litet pengar för resan att klara oss på, inte sant? Vi måste ju äta under resan?"

"Förvisso."

"Alltså behöver vi pengar. Därför ville jag be er gå till banken och ta ut lite pengar."

"Men det har ju Olof redan gjort!"

"Har han det? När gjorde han det? Tänk, det har jag inget minne av. Och hur mycket har han då tagit ut?"

"Tre tusen kronor."

"Men är det tillräckligt?"

Och så fortsatte vår konversation i det oändliga. Hon ville inte låta mig gå förrän hon fått klarhet i sin ekonomiska situation, och den klarheten fick hon aldrig fastän jag klargjorde situationen hundra gånger för henne. Nästan uppretad gick jag till Olof och sade:

"Den damen är för gammal för att resa."

"Det vet jag nog, men ingenting kan stoppa henne. Hon har framgångsrikt bekämpat alla som försökt tala förnuft med henne. Hon reser med eller utan sällskap, och då är det bättre att hon reser med. Tänk dig då om hon till resällskap fått sin 90-åriga kollega. De båda damerna hade då gått förlorade i Hamburg och skickats hem igen kanske per ambulans utan ett korvöre kvar av de tre tusen kronorna. Till och med hennes släktingar och hennes läkare har misslyckats med att stoppa hennes avresa. Hon reser, vare sig världen går under samtidigt eller ej."

"Då måste vi hjälpa henne."

"Det är det jag menar."

Och jag fann mig stå inför mitt livs vanskligaste företag, som liksom Mont Blanc dolde alla sina mest hisnande och lurande faror ovan molnbankarna i skyn: jag visste att klyftorna i resans glaciär fanns där, men jag kunde inte se dem. Jag var en blind man som skulle leda en döv ner i graven. Ungefär så kändes det.

32.

Det kom an på min lott att inleda avresan. Olof skulle komma direkt till stationen. Jag fick det stora nöjet att stifta bekantskap med den gamla damens släktingar, som utgjordes av hennes systerson och systerdotter, båda i 50-årsåldern med avancerade familjer och sitt på det torra. Dessa båda kände sin gamla moster. De var tacksamma för att jag ville hjälpa henne på resan och för att de själva skulle få bli av med henne på ett tag. Systerdottern sade: "För oss får hon sedan gärna stanna där nere, så får vi ett bekymmer mindre och staten en långvårdspatient mindre. Annars måste vi, när hon kommer tillbaka, sätta henne på ett hem, och vem vill göra det med sina släktingar?" För syskonbarnens del verkade det vara ett hopplöst faktum att mostern var senil.

Systersonen sade: "Ta nu hand om käringen, och se till så att hon själv inte får bära några pengar eller viktiga papper på sig. Dem skulle hon bara förlora. Hon är inte i stånd att ha en enda klar tanke i sitt huvud längre. Hon är som en lobotomerad: hon har inget omdöme längre."

Den gamla tanten ville nödvändigt ha båda sin börsar med sig. Systersonen gav henne grälör för det. "Vad tusan skall du med två börsar till? Tar du båda med dig vet du inte vad du har i den ena och vad du har i den andra, och så förlorar du säkert den ena om inte båda." Han tömde den ena börsen med våld i den andra och lade den första åt sidan. Det skulle sedan visa sig att den gamla ändå tog båda med sig och mycket riktigt förlorade den ena.

Syskonbarnen var glada åt att överlämna henne i mina händer och själva försvinna. En taxi väntade utanför. Själva försvann de hastigt i sina egna bilar sedan de skyndsamt och kort önskat en lycklig resa. Det var nästan grogrund för misstanken att de önskade

att hon icke mer skulle komma tillbaka. Det var alltför tydligt att de båda ansåg att hon hade levt för länge och inte längre hade någon rätt att dra några växlar på evigheten.

När jag satte mig med henne i taxin övergiven av hennes släktingar var det precis som att starta utför en skidbacke som slutade i mörker. Jag var mera skakis än vad jag någonsin varit inför en konsert.

Lyckligtvis väntade Olof på stationen. Jag hade lyckligtvis någon att dela ansvaret med. Annars hade jag fått diarré och hysterisk dysenteri genast.

Olof tog hand om henne på nattåget. Jag fick ligga i en annan liggvagn tillsammans med fem andra passagerare, och oturen eller ödet ville att en av dem skulle vara en annan senil gammal fröken och att jag skulle få platsen närmast henne. Hon hade en släkting på tåget som kom och såg till henne så sällan som möjligt. Hon kunde inte tala begripligt. När hon skulle gå på toaletten kom hon inte tillbaka utan irrade omkring kors och tvärs genom hela tågets alla korridorer halva natten innan hon slutligen lamslagen av fasa återfann sin plats. Hon hade ett strängt ansikte och ett vördnadsbjudande pokeransikte som väckte respekt för hennes inre gåvor, men dessa visade sig ha blivit helt förbrukade av åldern. Hennes huvud var tommare än en boll.

Och på natten snarkade hon som hundra sågverk. Detta var det värsta. Hon var som en vindmaskin med högtalare åt mig. Och hur säga till en människa att hon snarkar och be henne låta bli när hon dessutom är senil? Det var bara att uthärda braket hela natten.

Olofs natt med vår tant blev inte bättre, ty hon snarkade också och förlade dessutom allt som hon onödigtvis plockade ut ur sin handväska. På morgonen var kupén full av förlagda medicinflaskor, glasögon och papper och folk som letade efter dem. Lyckligtvis hade konduktören eller sovvnagnsdirektören i god tid tagit hand om hennes pass.

Vi kom dock fram till Hamburg efter en synnerligen livlig och minnesvärd natt. Inför tågbytet i Hamburg placerade vi henne i en väntsal var det var förbjudet att röka, men vi lät henne röka så mycket hon ville. Stationspolisen kom där förbi och tog hand om ett och annat redlöst människovrak som sökt sig dit under natten, men vår gumma vågade de inte röra hur mycket hon än bolmade.

Resan genom Tyskland ner till Österrike blev den svåraste prövningen. Hade vi inte arbetat i stafett hade någon av oss gärna kastat ut henne genom fönstret. Någon av oss måste ständigt sitta bredvid henne, och när den ena var färdig och slut måste han bli avlöst av den andre. Avlösningarna inträffade tätare och tätare ju längre vi kom.

Hon talade ständigt om samma sak, i en timme kunde hon förgäves försöka försäkra sig om att hennes pass var med utan att bli övertygad därom, den andra börsern, som hon mot systersonens våld ändå tagit med, hade redan någonstans gått förlorad med diverse kappsäcksnycklar, solglasögon och bruna piller mot vind i magen, och varje gång tågstewarden kom förbi med en pinglande kärra med läskedrycker, kakor, kaffe och te beställde hon nya omgångar med kaffe och kakor som hon sedan spillde ut hälften av medan kakorna av sig själva tycktes upplösa sig i smulor som lägrade sig som avfall överallt på oss, omkring oss och i kläderna i synbarligen mycket större kvantiteter än vad hon hade inköpt i form av kakor. Jag tror att inte en enda av de dussintals kakor hon köpte någonsin nådde hennes mun. Och på detta sätt slösade hon bort hela sin tyska reskassa, som den som satt bredvid henne pliktskyldigast måste utbetala om han ville slippa bråk. Vi tackade dock Gud för att hon inte ville gå till restaurangvagnen, som lyckligtvis var i andra ändan av tåget.

Nog av, vi lyckades lyckligt framföra henne ända fram till hjärtat av Österrike var vi äntligen fick dra en suck av lättnad över att ha kommit så långt på våra strapatser. Jag fick den stora äran att få bo med henne hos hennes värdfolk, och jag fick en hel våning till min disposition. Mitt värdfolk var en rik gammal läkare och hans duktiga fru, som jämte son och svärdotter bebodde ett fyravåningsslott, som tillhört Wiens kejsarliga hov och tjänstgjort som sommarstuga. Slottet hade stannat i familjen och gått

i arv i fyra generationer. Tyvärr var sonen impotent, och hans vackra fru var liksom denna melankoliska slottshistorias sista och vackraste blomma i sin skönhet och friskhet. Sonen hade blivit impotent i en bilolycka, vilket inte hindrade att han fortsatte köra bil som om han önskade sig döden: på de smalaste vägsträckorna uppnådde han självsvåldigt de högsta hastigheterna. De var katolskt gifta och skulle aldrig skilja sig, och jag beklagade hennes öde. Den förmögne sonen till en aristokratisk familj hade funnit världens vackraste hustru bara för att själv bli impotent.

Olof for före mig vidare till Verona för att sondera terrängen. Den dagen som jag fick ledig där i detta sällsamt vackra och jungfruliga bergslandskap i hjärtat av Österrike omkring floden Ybbs begagnade jag till en bergsvandring. Jag klättrade upp till en bergsstuga som hette Kitzhütte som ägdes av en vänlig familj. När jag kom dit var stugan full av folk som festade med vin och musik. Vinet flödade, folket skrattade och sjöng, två trumpeter ackompanjerade stämningen tvåstämmigt, och stämningen var så hjärtlig att många glas fick sopas upp i bitar från golvet. I denna avlägsna fjällstuga bortom Königsgebirges högsta toppar och kammar fick jag det synnerliga nöjet att få påträffa det hjärtligaste, äktaste och folkligaste Österrike i sin prydno. Det var en avlägsen primitiv fjällstuga långt bortom alla konventionella resebyråkulisser ägnade åt att avlocka alla dumma turister deras rikedomar. En timme i detta rustika kalas bortom bergen var mera värt än en krogrunda på alla Honolulus hotell.

Jag reste sedan till Verona.

33.

Den judiska rabbinen i Verona var en liten rund man med tangorabatt och flintskalle. Han var väldigt lik H.G.Wells men hade en slugare blick, en elakare mun och ett mera misstänkt småleende: denne man visste alltför mycket, kunde alltför mycket och teg om alltför mycket.

Jag fick se honom för första gången på en hebreisk konsert som var anordnad av styrelsen för de världsberömda Arena-föreställningarna, som sändes i TV över hela världen. Konserten bestod av enbart hebreiska kompositioner. De enda tonsättarnamn jag kände igen var Marcelli och Offenbach. Det var en typiskt judisk konsert: kälkborgerlig, knutpatriotisk och naivt nationalistisk. Judiska bröllop tillåter inga andra musiknummer än Mendelssohns bröllopsmarsch ur "En midsommarnattsdröm" och "Sunrise, sunset" ur "Fiddler on the Roof", och skulle Wagners bröllopsmarsch ur "Lohengrin" användas någon gång är den inte av Wagner utan en judisk folkvisa. De tre solisterna var tre gamla harpor av vilka en hanterade en harpa, en var spanjorska och sjöng falskt, och den tredje var en god italiensk sopran med mycket långt mörkt hår som var utsläppt. Spanjorskan sjöng hela tiden utantill men falskt, medan dock både harpan och sopranen klarade sig väl. Offenbachs "Barcarole" avslutade det ganska varierande och tillfredsställande programmet.

Under hela konserten såg rabbinen lömsk och sammanbiten ut, som om han planerade att råna en bank. Efter konserten presenterade mig Olof för honom, och han var då till det yttre älskvärdheten själv. Men det var tydligt att han hade en räv bakom örat. Han såg ut som en bonde från skogarna som var både livsfarlig att lura och livsfarlig att bli lurad av.

Olof hade redan ingående diskuterat mitt fall med honom. Icke desto mindre blev jag inbjuden och välkommen i den lilla judiska församlingen i Verona, som bara bestod av några hundra själar.

"Min vän," sade rabbinen till mig, "rätt person att tala med om dessa teologiska problem är rabbinen i Rom. Här har du hans hemliga adress och telefonnummer. När du ringer honom så vänta på svar under sju signaler. Han svarar aldrig tidigare av

säkerhetsskäl. Han kan med säkerhet hjälpa dig. Han vet dessutom mera om församlingen i Göteborg än vad jag gör."

Med det fick jag låta mig nöja.

"Är det ett byråkratiskt svar eller skall jag ta det på allvar?" frågade jag Olof.

"Pröva att ta det på allvar. För övrigt är väl ett besök i Rom bara angenämt?"

"Om du följer med."

"Jag följer gärna med."

Platsen för denna hebreiska konsert i Verona var också betecknande. Det var det gamla Franciskanerklostret vid Julias grav utanför stadsmuren. Där svärmade av turister och bröllopsfirare. Turisterna trängdes för att få komma in i gravkapellet och skåda den stenformation som kallades Julias grav. Denna så kallade grav var egentligen ingenting annat än ett kar för hästar att dricka vatten ur. Där fanns till och med kran och rör vid dess botten. Den var visserligen gammal men lika litet en grav som Wagners bröllopsmusik var en judisk folkmelodi.

Och på detta ställe gifte sig massor med par borgerligt, bara för att stället omgavs av det romantiska skimret som var helt och hållet Shakespeares egen konstruktion. Naturligtvis kan ingen bevisa att Shakespeares sagor inte har ägt rum i verkligheten och att det inte var på denna plats som Julia dog, lika litet som man kan bevisa att det verkligen var Shakespeare som skrev dramat, men det är dock ett faktum att hennes påstådda grav är ett tomt kar för kreatur att dricka ur och inte någon sarkofag.

Även Julias påstådda balkong är föga övertygande som sådan. Då tjänstgjorde den trädgård som jag bodde vid som en mycket lämpligare scen för Romeos och Julias andra möte.

Vad skall vi mera berätta om från Verona? Jag fick vara med om ett verkligt guldbrällöpskalas. Mitt under festandet fick en flicka plötsligt ett epileptiskt anfall och lade sig skakande över festbordet så att alla dess maträtter hotade skaka ner på golvet. Alla blev mycket förskräckta. Endast Olof var lugn, steg upp, tog den epileptiska om handen och hindrade henne från att ramla ner på golvet och slå sig, medan han sade till alla de närmaste: "Det går över om en minut. Ta det lugnt," och det gick också mycket riktigt över. Efter anfallet visste flickan ingenting om vad som hade hänt. Alla var förskräckta över hennes beteende, och hon undrade varför alla var så förskräckta. Hennes hjärna hade varit helt fränkopplad.

Jag såg dock Olofs hand efteråt, som hade hållit i flickans. Den bar spår av naglar som hade trängt djupt in i Olofs kött. Märkena satt kvar i dagar efteråt.

Dagen efter guldbrällöpet fick det kvinnliga festföremålet ett slaganfall och blev till ett fullkomligt paket. Dagen innan hade hon varit piggast och gladast av alla, dagen efter kunde hon inte längre lyfta på huvudet eller använda en lem, inte uttala ett tydligt ord eller inta någon fast föda utan att spilla merparten över hela bröstet. Hon kunde bara säga: "Wah wah" och "Da da" och "Ga ga" och annat sådant och blev mycket ilsken om man inte klart förstod vad hon menade. Hennes aptit förblev god, och hon förblev ständigt hungrig, men ingenting kunde hindra att vid varje matintagande hela hennes klänning blev fullständigt nersölad. Och att byta kläder på henne ville man ogärna göra mer än en gång per dag, då även detta ju var ett brydsamt företag. Denna kvinna, som levat så länge, festat så mycket, älskat så mycket och njutit så av livet, skulle aldrig mera i sitt liv bli nöjd igen.

Nog om Verona. Vi reste till Rom.

34.

Det är alltid något skrämmande över Rom. På ett sätt är det den största av alla städer. Den är för mänskligt gigantisk för att vara hälsosam för människor. Den första kejsarstaden är även den första omänskliga staden. I dess spår har städer följt som

Berlin, Sankt Petersburg och Moskva, världens tre mänskligt sett mest ohälsosamma och förfärliga städer.

Rom kan man förlåta emedan den varit med om så mycket. Det är inte längre bara kejsarmaktens, Tiberius', Caligulas, Neros och påvarnas stad, utan det är även kristendomsförföljelse, folkvandring, förstörelse, ruinernas, konstnärernas och Michelangelos stad. Kejsarna och de maktfullkomliga påvarna är alla döda och begravda, och det enda man inte kan förlåta det moderna Rom är Lösghommen, eller Protesen, som fortfarande skryter om ingenting på Piazza Venezia.

Olof lyckades ordna det så att vi fick besöka det Sixtinska Kapellet alldeles ensamma. I en hel halvtimme fick vi ha hela kapellet för oss själva, ligga på golvet och njuta utan att någon skymde utsikten, och frossa i Michelangelos oändliga skaparglädje. Det var särskilt intressant att jämföra de renoverade freskerna med de som ännu inte var renoverade. Jag tyckte för min del, att musklerna och den skulpturala plastiken fortfarande kom mera till sin rätt hos de obearbetade freskerna än hos de färdigrenoverade. Rörelsen och livet var trots dunklet äktare hos de orörda än hos de färdigminkade målningarna. Och Olof höll med mig. Kanske vi båda hade fel. Det får eftervärlden avgöra.

För mig var Pantheon en vackrare kyrka än Peterskyrkan. Antagligen hade Peterskyrkan varit den vackraste om den gjorts som Michelangelo velat ha den. Men kupolen gjordes spetsigare, och Berninis fasad skymde bort kupolen från torget, två avgörande fel i arkitekturen. Pantheon däremot var fullkomligt genuin och äkta, ett oansenligt tempel i en grop som invändigt var världens mäktigaste kyrkorum. Däremot var jag mycket besviken över att inte finna färsk blomma på Rafaels grav.

Rabbinen träffade vi på kvällen. Mötesplatsen var en av Tiberkajerna vid Lungotevere Michelangelo: man måste gå ner för en trappa till kajen, som var blott en halv meter över floden. Det var mötesplatsen för bovar och banditer, knarkkurirer och hemliga agenter, och där fick vi i halvdunklet träffa Roms judiska rabbin, en liten förskrämd människa, vars utseende knappast framgick i blänket från Tiberns vågor men vars oroliga och rädda, nästan torterade ögon jag aldrig glömmer.

Han visste allt om mig. "Min vän," sade han, "du får nöja dig med att vara en martyr och den största organisten i din stads judiska församling någonsin. Du har kämpat hjältemodigt mot all fiendlighet som kan finnas i en judisk församling, och genom ditt avsked har du segrat. Förlorarna är som alltid de ortodoxa fanatikerna, som inte ser bortom sin religions falska skygglappar. Nöj dig med det. Försök inte att krusa dem ytterligare. Då förstör du bara din egen gloria."

Men varför träffades vi på ett sådant hemlighetsfullt sätt och ställe om det var allt vad han hade att säga? Därför att Olof var med, och antagligen hade han mycket om Hjälparen att tala med Olof om. Deras konversation där i natten var så hemlighetsfull att jag till slut krävde att få bli invigd.

"Min vän," sade Olof leende, "vi diskuterar bara Hjälparens aktuella projekt att bringa alla världens diktaturer på fall. Vad som särskilt intresserar rabbinen här är situationen i Chile. Det är troligen den första diktatur som kommer att falla härnäst, och därefter följer väl Khomeini." Och de återupptog sina hemliga samtal.

Natten i Rom förstördes av oupphörliga sirener från ambulanser som tydligt i stafett körde hjärtinfarktspatienter till olika sjukhus omkring i hela staden. Knappt hade en siren tjutit och tutat förbi så började en annan. Det var rena skytteltrafiken non-stop hela natten. Jag saknade bittert mina öronproppar.

Följande dag återvände vi mot norr. Vi stannade till i Florens, som efter Rom utgör en hälsosam uppbygglig och mera konstruktiv civilisationsmoder än det vulgära och depraverade Rom, som dock är mera imponerande. Men den skräck som tränger sig på en överallt i Rom är helt obefintlig i det mer humanistiska och konstruktiva Florens, som alltid förblir Italiens kulturella hjärta; ty Rom är som sådant fallet en gång för alla.

Jag fick det stora nöjet att få ge en konsert i Verona. Det var i samhället Peschiera strax utanför den vackra kärleksstaden vid sydöstra hörnet av Lago di Garda. Det var ett sällskap på 17 personer som samlats i en villa på en kulle ovanför byn, och från denna villa, var det fanns ett piano, hade man en underbar utsikt över den vackraste av Italiens sjöar. Pianot var inte det bästa, och rummet var det stod var inte det rymligaste, och dessutom spelade jag knappast som bäst. Men det var inte musiken som var det viktigaste, utan det var samvaron med de underbara människorna, det var den förtrollande vackra skymningen över den storslagna sjön, det var den sagolika omgivningen, och det var stämningen.

Även Olof njöt av konserten, men det märktes på honom hur bittert han saknade det att han inte längre hade möjlighet att spela själv.

Det var mitt på dagen på Piazza dei Signori som vi följande dag tilltalades av en främling. Det var en medelålders smårund gentleman med glasögon. Han var inte klent byggd, och jag gissade av hans jovialiska sätt att han egentligen var österrikare. Men hans italienska var perfekt.

Olof tycktes först bli förskräckt över att möta honom, men småningom kom han över sitt besvär och sin uppenbara motvilja. Mannen presenterades för mig som onkel Sylvester.

"Är han din onkel?" frågade jag oskyldigt.

"Nej. Han bara kallas så. Han heter Konrad Sylvester och är en för renodlad skurk för att kunna vara släkt med någon hederlig människa."

Detta hade vem som helst utom denne onkel Sylvester upptagit som en förolämpning. Men han var inte alls förolämpad. Med den gemytligaste artighet svarade han till mig:

"Eftersom herr Olof här stämplar mig som skurk är det min moraliska skyldighet att för hans vän demonstrera vad jag egentligen går för och är. Får jag ta med honom på en utflykt till min villa idag, herr Olof?"

Jag misstänkte ett hemlighetsfullt samband mellan onkel Sylvester och Olof. Var detta samband Hjälparen?

"Min vän följer inte med er någonstans, onkel Sylvester." Jag genmälde genast:

"Säg inte så, Olof. Du har förolämpat denne man, och det är min skyldighet att låta honom få rättfärdiga sig."

"Han är inte rättfärdig, Bertil." Då svarade österrikaren:

"Låt nu er vän få ta reda på den saken själv, herr Olof."

Denne mystiske främling intresserade mig. Instinktivt kände jag att här förelåg en möjlighet att äntligen få veta något mera om Olofs underjordiska affärer.

Jag följde med onkel Sylvester. Vi körde norrut uppför de så kallade Torricelle, kullarna norr om Verona som utgör Alpernas yttersta täspetsar mot söder. För att hämta hans bil gick vi först till fots upp till ett kloster, som visade sig vara stadens vackraste och intressantaste sevärdhet genom såväl sitt läge som genom sina trädgårdar. Där fanns i en helig lund en exakt kopia av grottan i Lourdes med både madonnabild och allt, och från den punkten hade man stadens bästa utsikt över hela staden. Men detta ställe var oåtkomligt för allmänheten. Onkel Sylvester hade utnyttjat sina privilegier och kontakter för att visa mig den. Det uppskattade jag mycket.

Vi satte oss i hans bil och körde norrut.

Den dagen blev sedan som en långsam ridåöppning för den mest vidunderliga scen jag fått häpnad inför under mitt liv. Onkel Sylvester visade sig vara den etablerade civiliserade brottsligheten själv. För honom var ingenting omöjligt eller förbjudet. "Nu när Olof fått träffa mig här," sade han, "lär du nog få återvända till Sverige utan honom," var dock den enda kommentar och upplysning han kunde ge om Hjälparen, som han dock klart var alltför nära bekant med.

Vi körde i timmar ut i vildmarken uppför ständigt allt ödsligare alpslutningar, och jag blev nästan rädd. "Skyll dig själv," sade han leende. "Olof varnade dig."

Slutligen stannade vi. "Där är Österrike," sade han och visade mig en ny dal som öppnade sig för oss. Vi hade stannat nedanför en mäktig villa, som tornade upp sig över oss nästan som ett slott tillhörigt greve Dracula. "Som du ser har min villa ett förmånligt läge för mina affärer."

"Vad arbetar du med?"

"Jag är smugglare."

Han var professionell smugglare. Han smugglade över hela världen. Han hade en firma som bara verkställde smugglingar på beställning.

"Vad smugglar ni?"

"Mest vapen och narkotika."

Och han skröt med sin etablerade ställning som välbeställd smugglare. Han var så etablerad och respekterad som smugglare att han kunde smuggla öppet vad som helst, köra in på grönt hos tullen, visa sina smuggelvaror för tullpoliserna, (exempelvis kokain,) och tillfredsställa dem med att bjuda dem på några sniffar och lova dem fler i framtiden. Detta kunde inte vara sant, men det var vad han sade.

"Har ni inga skrupler?" sade jag. "Har ni inga moraliska betänkligheter?" Han genmälde leende på sitt gemytliga sätt:

"Tyvärr är jag född utan samvete, och jag har aldrig lyckats skaffa mig något heller. Jag är alltför sinnlig för att veta vad moral är. Jag följer bara mina nycker och ställer dem i världens tjänst. Världen vill låta sig bedragas. Världen vill frossa i vapenhantering, rusdrycker och narkotika. Jag endast tjänar världen som en gigolo betjänar en gammal nyckfull dam. Han får rikligt betalt och nöjer sig med det, ty därigenom kan han tillfredsställa sina njutningsbehov, och det är det enda han begär."

"Är ni gift?"

"Nej. En njutningsmänniska bör hålla sig obunden på det att hans njutningar icke må begränsas."

Tyvärr var han inte enbart smugglare. Han drev även flera internationella bordellkedjor och var dessutom en drogspridare. Detta skämdes han inte alls för.

"Jag ser det som min mission i världen. Mänskorna vill vara glada och släppa sig lösa genom alkohol och droger. Droger är bara en annan form av vin. Dock sprider jag endast gräs, kitt, syra och snö, ty injektionsmaterial är alldeles för destruktivt. Jag tillverkar amfetamin i tabletter, men jag vill gärna att hela mänskligheten skall fortsätta leva så länge som möjligt och leva gott på ofarliga droger och inte i förtid gå under i Aids på grund av osmakliga injektionssprutor."

Det var genom denne man jag första gången hörde talas om det så kallade tiger-systemet.

"Vi plockar ut dem en och en och ser till att de får fullständigt förtroende för oss. Vänskapen och tillförsikten är det viktigaste mellan droghandlaren och hans kund. Vi finner de bästa tigrarna bland unga ensamma män som saknar ställning. Vi inleder en uppbygglig vänskapskontakt med dem, gradvis låter vi dem förstå att det finns pengar att tjäna, vi bevisar oss vara fullkomligt hederliga affärsmän, och hela saken ligger egentligen i den fullständiga trovärdigheten som affärsman. Sedan visar vi dem hur de skall gå till väga för att aldrig åka fast. Mycket hänger på att de blir övertygade om sin egen trygghet. Mycket hänger också på att de blir övertygade om att det de gör icke är moraliskt antastligt, men det är mindre svårt. Grundprincipen är, att precis liksom tigrarna värvas individuellt, så skall även tigrarna värva sina offer individuellt. För att hålla oss själva moraliskt rena är det viktigt att såväl vi själva som tigrarna inte själva är drogmisbrukare. Endast de betalande kunderna har rätt att få vara det."

Hur reagerar man inför ett sådant resonemang? Blir man upprörd, skall man gråta, skall man protestera, skall man himla sig, skall man hota, eller vad? Jag visste rakt inte vad jag skulle tänka om denne skurks ärliga blottläggande av sig själv.

"Är ni inte rädd för att jag skall ange er?" frågade jag.

"Nej, ty ni känner Olof. Ni är omedvetet inkapslad i all terrorisms oskrivna grundlag, som är, att man tiger om det som inte är hälsosamt för någon att veta. Det är lagen som sammanhåller alla maffior och får dem att överleva och utvecklas, och det är lagen som skänker all den narkotika åt hela världen som världen är i behov av. Vad är terrorism? Terrorism är en omistlig ingrediens av livet, ty det är bara den som gör livet spännande för mänskligheten. Och mänskligheten behöver spänning. Den klarar sig inte utan den."

"Ni är precis som 'Harry Lime' i 'Den tredje mannen'."

Han svarade leende: "Jag medger att liknelsen är träffande. Skillnaden är emellertid den, att Harry Lime förråddes och åkte fast."

"Anser ni ej att jag har makt att överantvarada er åt rättvisan?"

"Min herre, ni är en gentleman, och det är lättare för mig att döda er här utan vittnen än för er att ange mig, ty ni har skrupler, men jag saknar sådana. Det är därför jag alltid kommer att klara mig på något sätt."

"På ett sätt är ni den typiske österrikaren."

"På vilket sätt?"

"Det att ni är så fullkomligt säker på att ni ändå kommer att klara er på något sätt."

Han log. "Min vän, ni har kanske förstått mig."

36.

"Min vän, kalla mig cynisk om ni vill, ange mig om ni vill, jag åker ändå inte fast, mitt rykte ute i världen är höjt över alla misstankar, jag erkänner att jag är en etablerad terrorist, men alla män som över huvud taget innehar etablerade ställningar är korrumperade och därigenom etablerade terrorister. Alla människor har terrorismen inom sig. Det är bara när man blir etablerad i samhället som man kan göra bruk av dessa egenskaper, och så länge man brukar dem till att befästa sin ställning accepteras det, ty däråt ägnar sig alla så kallade förnuftiga människor. Kalla mig terrorist, skurk, cyniker och ange mig om ni vill, men i grund och botten skall ni för er själv erkänna att jag bara är realistisk."

"Menar ni då att de som benämns terrorister inte är det?"

"Nämn något exempel."

"Baader-Meinhof-ligan."

"Medlemmarna i den ligan var alla lika potentiella terrorister som alla andra. De hade intellektuella rötter i samhället, de var alla på väg att bli etablerade i samhället, när de gjorde revolt, demonstrerade vad de trodde var sin hederlighet, tog avstånd från samhället och började bekriga det med våld. Detta gjorde de emedan de var dumma. Hela grunden för deras ideologi var helt befängd. Ulrike Meinhof blev galen på grund av en uppslitande skilsmässa från fadern till hennes två barn. De bekrigade den västerländska demokratin i kommunismens namn. De kallade det västerländska demokratiska samhället för en diktatur och ägnade sina liv åt att med bomber och kulsprutor bekämpa vad som endast egentligen var deras egna hjärnspöken. Deras verksamhet hade varit berättigad bakom järnridån i Östtyskland eller Sovjet men var det absolut inte i väst. De hade dock den nyttiga funktionen att de gav spänning åt tillvaron och omskakade människors nerver och gav samhället anledning till självvranssakan. För övrigt var de allesammans narkomaner."

"Var de verkligen beroende eller tog de droger bara då och då för skojs skull?"

"Det finns ingen skillnad. En som en gång provat en drog är därmed narkoman för resten av livet, ty han har ingen mödom längre och är följaktligen inte rädd för fortsatt självbefläckelse. Han har övervunnit sin blyghet, sin oskuld och sina skrupler. Han är

en etablerad terrorist och skall aldrig upphöra med terroristiska aktiviteter mot sig själv och mot sin omgivning."

"Vad har Olof emot er om ni enbart är en realist?"

"Jag skall tala om vad han har emot mig. Ni såg staden Verona, denna välmående okrönte jungfru bland Italiens städer, blomstrande såsom hjärtat i Italiens kanske viktigaste jordbruks- och vingårdsdistrikt, Lago di Gardas, Bardolinos, Valpolicellas och Soaves härskarinnor, en stad med en prunkande framtid framför sig. Olof kallar mig denna stads våldtäktsman, ty han anser att det är mitt fel att Verona står som nummer tre efter Köpenhamn och Amsterdam som Europas mest nerknarkade stad."

"Är det ert fel?"

"Jag vet inte. Som jag sade: jag har varken skrupler eller samvete. Jag vet bara att marknaden för droger är god i Verona emedan veronesarna allesammans är tokiga, som hela Italien väl känner till. Om veronesarna är så dumma att de vill knarka ner sig kan jag dess värre inte ändra på det förhållandet med att backa ur, ty om jag ej tjänade pengar på detta skulle någon annan göra det. Dessutom tror jag inte på att Verona är nummer tre i Europa. Jag tror att Milano är värre."

"Har ni affärer med Olof inom drogmarknaden?"

"Nej. Däremot har vi båda affärer med Hjälparen."

"Vem är Hjälparen?"

"Ingen vet. Han har alltid funnits, och hans existens är outhärlig för Europas undre värld. Hjälparen kan definieras såsom alla terroriströrelsers enda anledning till självaktning. Hjälparen är en institution som är hederlig och god och som utgör kanske den enda förbindelselänken mellan lagen och laglösheten. Tack vare Hjälparen finns det i alla länder möjlighet för en brottsling att bli hederlig. Utan Hjälparen skulle alla maffior bli fritt byte för alla poliser. Gangsterkriget skulle bli totalt, och alla poliskårer skulle bli lika kriminella som gangstersyndikaten. Hjälparen håller brottsligheten i schack och förhindrar världens polisväsen att urarta till diktatur."

"Hur länge har Hjälparen funnits?"

"Åtminstone sedan 1945. Men jag har hört legender om att han skulle ha börjat redan under Heydrichs dagar. Hans historia lär bli ett intressant ämne för framtiden att forska i. Men så länge hans historia ännu pågår och han själv ännu inte blivit känd lär han förbli oåtkomlig för historisk forskning."

Men jag tror att jag får köra er tillbaka. Det skymmer snart, och om Olof ännu är i Verona lär han vänta på er."

"Varför skulle han inte mera vara i Verona?"

"Därför att han där råkade få se mig."

Vi var mestadels tysta under återfärden. Onkel Sylvester skildes från mig lika godmodig, gemytlig och vänlig som han varit hela dagen trots sin brist på samvete. Och jag skulle åtminstone inte ange honom ännu.

Han fick rätt. Hemma väntade mig ett meddelande från Olof: "Är i Milano. Res före mig till Amstetten. Vi träffas där."

37.

I den gamla kejsrerliga sommarvillan i hjärtat av Österrike var allt kaos när jag kom dit. Men även min resa dit var ett kaos.

Konduktören som klippte min tågbiljett efter Trento sade: "Ni behöver en extra biljett för Merano."

"Merano?"

"Ja, denna vagn går till Merano."

"Men jag skall inte till Merano."

"Då måste ni byta vagn."

Och jag bytte vagn.

I Bolzano blev det frånkoppling och tillkoppling av lok och vagnar. Omsider satte sig tåget i rörelse.

Men något kändes galet. Ingen konduktör kom och klippte biljetten. I min vagn var den enda passageraren utom jag en galen sydtirolska som satt och skrek och jämrade sig medan hon läste en bok. Och tåget verkade gå åt fel håll.

Mina farhågor besannades när tåget stannade och stationen visade sig vara Lana-Burgstall. Nästa station skulle vara Merano.

Rasande gick jag genom hela tåget på jakt efter en konduktör. Han fanns i sista vagnen och var en ung blond grabb. Jag förklarade situationen för honom på bruten italienska och tyska, och han förklarade endast att jag måste betala för misstaget. "Det är alltid någon som hamnar på fel vagn och kommer till Merano i stället för till Innsbruck." Jag menade att en konduktör borde ha varnat mig och berättade att en tidigare konduktör hänvisat mig till fel vagn. Han ryckte på axlarna och medgav att det var konstigt.

I och med denna malör var hela mitt reseschema satt ur funktion. Och jag hade meddelat mina vänner i Österrike att jag skulle komma fram exakt 17.43 i ett dyrbart telegram, och de skulle köra 10 mil i bil för att möta mig....

Stationen i Merano blev nästan jämnad med marken under min jakt på obefintliga telefoner och ännu mer obefintliga telefonkataloger. När jag skulle växla till telefonpengar fanns inte dessa, när jag skulle använda en telefon fungerade inte denna, när jag hänvisades till telefonkataloger fanns inte den rätta, och tåget tillbaka till Bolzano skulle gå om två minuter. Man kunde krevera för mindre.

På alla tåg mellan Verona och Innsbruck borde det sättas upp en skylt som säger: "Varning för Merano!" Annars kommer det att för alltid resa enstaka förvillade passagerare till Merano utan att ha den ringaste intention att besöka detta vackra ställe.

Min resa blev därigenom två timmar försenad. Från tåget till Salzburg kunde jag lyckligtvis ringa till mina vänner och meddela det inträffade.

Som sagt var, i den gamla kejsarvillan var allt kaos, ty vår gamla dam hade tappat sina nedre löständer. Alla i huset hade hjälpts åt med att söka efter dem hela dagen från vinden till källaren, och den skyldiga professorskan kunde inte bringas till att förstå att hon måste ha spolat ut tänderna i klosetten. Men det var inte det värsta.

Jag kom till huset just lagom för att lyckas förhindra att en katastrof utbredde sig i sin fullaste förödelse men ändå inte tillräckligt tidigt för att förhindra den helt och hållet. Husets hund hade lagt några rejäla biffar på golvet i den toalett som professorskan utnyttjade. Hon hade utan att märka det klivit i skiten och gått omkring med den under skorna på alla värdinnans finaste mattor och golv. Min upptäckt därav utlöste allmänt alarm, professorskan berövades sina skor nästan med våld, dessa blev nästan dränkta i desinficerande medel, själv förpassades hon och låstes hon nästan in på sitt rum, och resten av dagen utmärktes genom ett frenetiskt skurande och tvättande och bonande och gnidande av mattor och golv som verkade att aldrig bli färdigt och under oupphörligt ackompagnemang av den goda värdinnans ack och ven.

Följande dag kom Olof. Han gratulerade mig till att inte ha kommit senare än vad jag gjorde. "Du kom i tid för att rädda värdfolket ur en kinkig situation," sade han. Jag beklagade att han inte kommit tidigare, ty jag hade hellre sett honom tvingas söka efter löständer i hela det väldiga huset och riskera att trampa i hundskit bakom varje tröskel än att jag själv med välbehag hade funnit mig i denna ödets terror.

Summan av det hela blev tyvärr den värsta tänkbara: Olof beklagade djupt att han genast måste återvända till Italien för brydsamma affärer med onkel Sylvester, varför jag tyvärr ensam måste frakta professorskan hem. Ty att låta henne stanna kvar i Österrike var en otänkbarhet med tanke på de lidanden som hennes närvaro hade vållat hennes hårt prövade värdfolk.

Han skulle dock stanna en dag till hos oss. Denna dag skulle vi tillbringa tillsammans under bestigandet av ett berg i närheten. Men vi berättade inte om våra planer för någon.

38.

På grund av grannlagenhet gentemot professorskan i alla hennes omständigheter kom vi inte iväg följande dag förrän klockan halv tre. Men vädret var idealiskt. Vinden var praktiskt taget obefintlig, solen strålade klart ohämmad av moln, och det var varmt i solen. Allenast ett dis fördunklade tillvaron men obetydligt.

Vi följde noggrant vägen förbi den siste bondens stuga, var en sandväg tog vid. Stigningen blev ständigt allt brantare, och vi svettades svårligen i solen. I skuggan var det desto kallare, när vägen ledde in i skogen. Där körde en bil upp mot oss bakifrån och stannade för att synbarligen vilja tala med oss. En man steg ur bilen. Vi kände igen honom såsom den siste bonden vars hus var det sista vi lämnat bakom oss.

"Ni kan inte fortsätta," sade han till oss. "Vägen tar slut."

"Inte enligt vår karta," svarade Olof.

"Vart har ni tänkt er?"

"Upp till Teufelskirche."

"Dit kan ni inte gå. Det är för sent på dagen. Det blir snart mörkt."

Klockan var fyra.

"Enligt kartan är det inte långt kvar till toppen."

Och för att demonstrera sin vederhäftighet vecklade Olof ut vår karta på bondens förlucka. Han visade för bonden de vägar som kartan utvisade, frågade om kartan stämde, och bonden hade inget att invända. Men han vidhöll: "Vägen tar slut. Ni kan inte fortsätta." Därpå satte han sig åter i sin bil och körde förbi oss vidare upp längs vägen. Vi fortsatte gå framåt efter honom.

Vi hann upp hans bil efter några krökar var den stod parkerad inför ett avbrott i vägen. Det var tydligt att en lavin störtat ner här och tagit en bit av vägen med sig. Vägen fortsatte på andra sidan brottet. Där såg vi bonden gå för sig själv långsamt vidare bortåt. Vi hann upp honom.

"Ni får inte gå här. Det är förbjudet," sade han. "Vilka är ni? Var bor ni?"

Det hade han ingenting med att göra, men det sade vi inte. Olof frågade endast mycket artigt efter vägen till toppen. "Dit kan ni inte gå," sade bonden. "Det tar två timmar att komma upp, och ni hinner inte ner igen innan det blir mörkt." Vi fick klara oss utan honom på egen risk.

Vi gick tillbaka till lavingatan. Man skönjde toppen väldigt långt där uppe. Slänten dit var helt öppen och fri och låg i brant lutning. Men att ta sig upp den vägen var otänkbart på grund av att slänten var genomkorsad av vattendrag som gjorde den terrängen alltför lerig.

Vi hittade stigen upp till toppen längre bort. Den gick rakt in i mörkaste skogen och stannade där. Det var mörkt i skuggan där inne. Stigningen var brant. Det stod omedelbart klart för oss att uppklättringen skulle bli besvärlig.

Detta berg Stumpfmauer bildade gränstoppen mellan Ober-Österreich, Nieder-Österreich och Steiermark. Vad som hade lockat oss upp på det var namnet Teufelskirche, som ingen i byn hade kunnat förklara oss betydelsen av. Det gick gamla legender om Teufelskirche som ingen längre kände till utom de allra äldsta i byn, som hade glömt bort dem. Namnet var paradoxalt: djävul och kyrka går knappast ihop, och denna paradox hade lockat oss till att försöka utröna mysteriet.

Uppstigningen var synnerligen intressant. Snart kom vi upp i renare och klarare luft, och när skogen glesnade och fjällvegetationen tog vid kunde vi se hur dalarna långt där nere under oss var täckta av en tjock brungul dimma. Det var den luft som

mänskligheten andades för att överleva. Vi stod ovanför, fyllde våra lungor med den njutbaraste och renaste bergsluft och såg klarare än 99% av mänskligheten. Och vi var helt ensamma på hela berget.

Världen bredde ut sig under oss allt längre och vidare ju högre upp vi kom. Slutligen nådde vi ett slags platå på vilken en angenäm alpäng utbredde sig. Det var cirka 70 meter kvar upp till toppen. Vi var på 1700 meters höjd. Vi stannade för att rasta.

I öster höjde sig en mur av kala berg. Nedanför dessa fanns ett slags station med kalhuggna gator mellan sig och bergsryggen. Det hade funnits en linbana där som inte fanns längre. Olof förklarade saken för mig:

"På den gode Bruno Kreiskys goda tid satsades det där 70 miljoner för att bygga en konkurrerande vintersportstation i socialistisk regi, som skulle slå ut alla andra i trakten. Man gjorde braskande reklam över hela landet, byggde lockande lekplatser för barn på vägen dit, konstruerade livbanan och byggde ett lyxhotell högst upp med flera linbanor därifrån upp mot fjällen och väl anordnade skidbackar. Man ville plöja fler gator genom skogen för fler linbanor och backar, men då sade Domänverket nej, då detta skulle skada skogsbruket. Det socialistiska högfjällshotellet fick nöja sig med vad de redan skaffat sig för 70 miljoner.

Sportorten öppnade, och det blev fullt med folk från början. Men när de skidat i backarna hela dagen och var svettiga och varma fanns det inga skidbackar ända ner till var de hade sina bilar: Domänverket hade förhindrat utbyggnaden av sådana. I stället måste turisterna åka lift ned, stå och vänta i tjugo minuter för att få plats i liften, frysa på vägen ner och sedan sätta sig i sina bilar blåfrusna och komma hem med ordentliga förkylningar. Alla ställets gäster drog samma slutsats: "En gång och aldrig mer."

Snart upphörde sportorten att frekventeras. Stället gick i konkurs, linbanan såldes och monterades ned, och hotellet uppe på berget plockades sönder bit för bit av tjuvar innan socialisterna hann åtgärda dess öde. Summan av hela projektet blev inga turister, inget hotell, ingen linbana och en förlust på 70 miljoner. Ett skolexempel på socialistisk ekonomi. De borde ha stoppat projektet genast när Domänverket inte lät dem ordna med skidbackar ner från hotellet till bilarna. Men då hade beslut redan fattats, allt höll på att materialiseras, och att stoppa alltsammans då hade varit en skandal. I stället genomförde man hela företaget varpå skandalen i stället blev fyra gånger värre. Bruno Kreisky är en av de få som Hjälparen alltid har nekat att hjälpa."

Fjällnaturen här uppe är mycket märkvärdig. Klippspetsar spretar upp från ingenting flera hundra meter rakt upp i luften, hålor och klyftor stupar brant med flera hundra meter ner i avgrunder, och jag fick redan ofrivilliga associationer till den australiensiska filmen "*Picknick at Hanging Rock*" eller vad den hette, där ett antal deltagare i en skolklass med deras lärarinna försvann uppe på toppen av ett berg utan att någonsin kunna återfinnas. Man anade dunkla magnetiska krafter även omkring Voralm, var vi befann oss.

"Detta var en gång oceanbotten," berättade Olof. "Här uppe på topparna har man funnit fossiler av fiskar, som lugnt simmade omkring i ett ostört hav, tills någon plötsligt ville ha det på detta viset," och han visade med en gest alla de vita spetsiga som spiror upptornande topparna omkring oss. Vilken kraft hade plötsligt skjutit så spetsiga berg upp genom havsbotten för att höja hela oceanen 4000 meter över havet?

"Samma kraft som störtade Atlantis," svarade Olof. "Vet du om att den gåtan numera är löst?"

"Ja, det var ön Santorin som var Atlantis och flög i luften."

"Det är en teori, men det finns en annan som är mycket mera intressant.

Den egyptiska kalendern är den äldsta i historien. Dess astronomiska tideräkning är exakt från 4000-talet före Kristus. Platon nämner att han fått sina uppgifter om Atlantis från Solon, som fått dem av en egyptisk präst. Enligt denne egyptiske prästs

tideräkning skulle Atlantis ha gått under omkring 9000 år före Kristus. När gick Santorin och den minoiska civilisationen under?"

"Omkring 1500 år före Kristus."

"Den egyptiska kalendern är exakt åtminstone 2500 år bakåt från det. Anser du att dateringen av Atlantiskatastrofen till år 9000 före Kristus av en egyptisk präst kan vara så felaktig att den minoiska katastrofen 1500 år före Kristus är mera trolig som Atlantiskatastrof?"

"Nej. Men vad hände då 9000 år före Kristus?"

"Mammutar översvämmades och frös ner i is i Sibirien. Civilisationer sjönk till havets botten. Utanför Perus kust har man hittat hus på havets botten som en gång byggts på land. Vad som antagligen hände var att jorden kolliderade med en gigantisk komet, varvid jordens axel och jämvikt plötsligt rubbades och försköts från troligen södra Grönland till var den är nu. Resultat: gigantiska översvämningar, islossningar och nedisningar över hela jorden."

"Och i det sammanhanget skulle Atlantis ha gått under?"

"Ja."

"Och var låg då Atlantis?"

"På Antarktis. Om man företog arkeologiska utgrävningar under isen på exempelvis Graham Land skulle man kanske påträffa en helt intakt men levande begravd civilisation."

Den geografiska formationen på Sydamerikas sydspets och Antarktis udde upp mot Sydamerika har alltid förbryllat forskarna. Det är ju precis som om en liten himlakropp plöjt upp havet, trasat sönder Patagonien och Graham Land och kört upp Sydorkneyöarna och Sydgeorgien innan den åter lämnat jordens yta. Antag att en sådan kollision ägde rum 9000 år före Kristus. Det skulle bland annat även ha haft till följd att jordens rotationshastighet minskade till hälften, och försättningen av jordaxeln skulle ha resulterat i att man plötsligt ej längre kunde navigera efter stjärnorna, då hela stjärnhimlen förskjutits. Därför skulle man aldrig mer ha hittat tillbaka till Atlantis."

En spillra av det atlantiska folket skulle dock ha överlevt och klarat sig. Det skulle vara eldsländarna, stora som jättar, askblonda och utan vare sig språk eller utseende som hade något gemensamt med något annat folk på jorden. Man har aldrig kunnat förklara eldsländarnas ursprung. Atlantiskatastrofen 9000 år före Kristus med meteor i Drakes sund, jordaxelförskjutning och världskataklymer skulle vara en förklaring till detta och även till de översköldade nedisade mammutarna i Sibirien."

"Din undervisning slår mig med häpnad."

"Nej, det är naturen som slår oss med häpnad. Se dig omkring. Hur liten är icke mänskligheten mot denna storslagna natur, som veckat upp dessa Alper från havets botten, och som kanske förintat en civilisation underbarare än vår för 10 tusen år sedan under loppet av några minuter! Hur små blir inte alla världens och mänsklighetens problem mot de resurser som finns i naturen! En meteor liknande Atlantismeteoren, och världens överbefolkning skulle vara ett blekt minne blott. En minuts världsomfattande jordbävning, och vi skulle bli en lika diffus legend för framtiden som Atlantis är det för oss. Människan är störst i naturen och universums medelpunkt, men hon är svagare än ett korthus. En pust från ovan, och hela hennes civilisation blir mindre än vad byn där nere nu är för våra blickar."

Byn där nere var som ett mikroskopiskt dockhus. Över oss tornade alltjämt de hisnande storslagna Voralpstopparna, döljande sina mysterier bakom namn som Teufelskirche, och när som helst hotande att krossa allt i deras ständigt på nytt lavinutlösande väg. Vi var mindre än maskar mot dessa toppar, och byn där nere, inhöljd i dalens buna luft, var mindre än en fluglort.

Vi fortsatte uppför mot toppen.

Vi närmade oss toppen. Stigningen blev allt brantare, klipporna blev allt skrovligare, sikten blev allt mera vittomfamnande, skådespelet blev allt storslagnare, och svindeln blev allt mera påtaglig. Allt större och vidsträcktare blev berglandskapet, vi kunde se Hochschwab i sydost och Dachstein i sydväst, och de var de enda berg som tycktes vara högre i grannskapet.

Stigen slingrade sig upp för allt oframkomligare kalkknölar, och den utvecklade sig till att uteslutande bestå av kammen av en ås, som ständigt blev allt smalare, och vars sidor ständigt stupade allt brantare nedåt.

Vi hade målet i sikte. Toppen utmärktes av ett kors konstruerat av järnstänger, och vid foten av detta kors skulle det finnas en liten metallåda som man skulle kunna öppna. Inne i den skulle det finnas en liten Gästbok med penna.

Lådan var där vid foten av korset på vilket det stod "*Der Herr der Berge*". Men ingen bok fanns i lådan. Vårt illustra besök måste dess värre äga rum anonymt.

Stigen fortsatte förbi korset över kammen och började följa kammen långsamt neråt. Vi sökte efter vad som skulle kunna vara Teufelskirche. Vi fann det inom kort.

Toppen av berget var kluven, och den klyfta som skilde de båda topparna åt stupade brant ner flera hundra meter. Det var som om någon hade klivit bergstoppen med en fruktansvärd yxa och spjälkat den i tu. Den ena toppen var den som vi hade passerat. Den andra toppen var Teufelskirche, en naturskapelse som fick det att vända sig i magen på en.

Teufelskirche var en gigantisk bergssplittra, som endast i basen hörde till berget men som för övrigt lutade ut ifrån det. Det var en skräckinjagande hotande vacklande monstros klippa som var så beskaffad att den ständigt måste ge upphov till laviner. Teufelskirche var en ständig lavinframkallare.

Att med ögonen utforska dess klyfta och hål, avgrunder och överhängande klippor var nästan lika ogörligt som att ta sig över till bergsspillran. En alpinists mardröm, skulle man kunna kalla Teufelskirche. Dachstein var okänt för att ha uppslukat åtskilliga djärva bergsbestigare. Teufelskirche var sådant, att man inte skulle kunna bestiga den utan att förlora sig i den. Vi drog oss baklänges.

Vi återvände till vår egen topps trygga kors och torkade kallsvetten ur pannan. En alltför frestande avgrund, skulle man kunna kalla Teufelskirche – därifrån var det bara några minuter ner till botten, medan vår mödosamma väg tagit timmar. Teufelskirche hängde över den branta slänt som vi sett från dess botten, den slänt som ständigt hållits fri från skog genom ständiga laviner.

Jag hann nätt och jämnt se att något rörde sig bakom Olof precis när han satte sig, och jag skrek till: "Akta dig!" men han satt redan och skrek själv till: "Aj!" Han reste sig genast, och vi såg bara änden av det rostbruna bandet hastigt avlägsna sig. Men vi såg tillräckligt för att identifiera en huggorms karakteristiska sicksackmönster.

Den måste ha legat där och solat sig när av alla människor en skandinav kom och störde den med att brutalt sätta sig på den.

Olof betraktade sin hand. Två röda prickar skrek med sin närvaro till oss från handens köttiga undersida. Vi såg på varandra. Vi sade ingenting. Jag var blekare av fasa än han.

Vi var tysta i en minut. Så sade han lågt: "Vi måste kvickt tillbaka."

"Hur?" frågade jag dumt.

"Det finns bara en möjlighet," sade han och reste sig.

Vi vidtog alla försiktighetsåtgärder: blodutsugning och utspottning, en hård rem om armen; men det var inte tillräckligt. Ormen hade tömt en fulltankad giftblåsa i Olofs blod. Han skulle dö om vi inte nådde en bil inom en timme.

"Ta det lugnt," sade jag till Olof. "Ditt blod simmar saktare om du inte stressar."

"Det spelar ingen roll," sade Olof och rusade på.

Efter en kvart var vi nere på den vackra alpängen. Nu skulle det bli lättare.

Vi nådde krönet av den stora slänten. Över den gapade Teufelkirches ohyggliga klyfta som för att kasta sig ner över den.

I några sekunder stod vi stilla. "Vi är räddade," sade Olof. I nästa ögonblick såg jag vad han såg. Oändligt djupt där nere, som ett litet knappnålshuvud, kunde vi urskilja den bil som ännu stod parkerad på samma ställe var den varnande bonden hade ställt den vid vägens slut framför ravinen.

"Följ inte efter mig," sade Olof och hoppade över krönet. Jag såg honom hasa neråt i vild hastighet. Han turvis åkte och rullade.

Plötsligt förlorade jag honom ur sikte. När han åter kom till synes var han mycket mindre och säkert hundra meter längre ner. Jag var sedan säker på att han skulle vara räddad.

Då hörde jag ett olycksbådande mullrande. Det kom ovanifrån. Djävulskyrkan genljöd av vaknande avgrundsläten. Det lät som ett åskväder som närmar sig utan att avbryta sitt ständigt växande mullrande. Skräckslagen drog jag mig baklänges från kanten av bråddjupet.

I nästa ögonblick överväldigades jag av en jordbävning. Berget skakade i sina grundvalar, bröt ut i vrede, vrålade och höjde sig som ett stort grått moln mot himmelen. Teufelskirche hade plötsligt rämnat. En av dess ohyggliga klippkammar hade störts och rämnat och följt efter Olof med ner i avgrunden. Jag såg Teufelskirche stå kvar långt ovanför mig med sina toppar kvar ovan stoftmolnet, men under mig såg jag bara förödelse, rasande stenar och klippor och damm och hela helvetets samlade uppror och kaos. Vad skulle det bli kvar av Olof och bondens bil efter en sådan kataklysm?

När jag skakad och färdig slutligen nådde bergets fot och slutet på stigen gick jag längs den stora skogsvägen till stället var bondens bil stått parkerad. Stället var kvar, lavinen hade dragit fram på andra sidan, men bilen var borta. Det betydde att Olof hade klarat sig.

För mig var det nu bara att förbereda mig på att ensam föra den gamla professorskan tillbaka till Sverige.

40.

Resan hem gick relativt smärtfritt. Visserligen var professorskan odrägligare än någonsin med sitt infantila prat som bara bestod av upprepningar och sitt förskräckliga kedjerökande: hon konsumerade 60 cigaretter om dagen, och varje enskild cigarett utnyttjade hon maximalt med enbart halsbloss. Hon menade att hon rökte för att pigga upp sig. Värst var hon när hon bara pratade och pratade vitt och brett med alla människor i kupén bara för att, som hon sade, hålla sig vaken och inte somna. Hon tänkte inte alls på att hon därigenom även hindrade alla de andra från att somna. Hur gärna hade inte alla kupéns fem andra människor välkomnat henne till att sova så mycket hon någonsin ville!

Hennes mest fixa idé under resan var att tåget gick långsamt. För att råda bot på detta oacceptabla missförhållande bad hon mig hela tiden gå och be lokföraren att köra fortare. Det hjälpte inte hur mycket jag insisterade på att jag inte var släkt med lokföraren: hon hävdade ändå att jag med mitt inflytande måste kunna få honom till att för att behaga henne höja farten till åtminstone det dubbla.

När hon emellanåt trots allt sov var hon den fulaste gamla kvinna man kan tänka sig. Man kunde under de slutna ögonlocken se hur ögonen skelade medan den tandlösa underkäften hängde slappt ut som en öppen avfallspåse. Lyckligtvis dreglade hon inte. Det var också skönt att hon inte fick den idén att jag skulle börja söka efter hennes förlorade underkäkslöständer i kupén bland de fyra andra stackars passagerarna.

Efter ett kaotiskt tågbyte i Hamburg blev det bättre för henne att komma i en sovvagn. Hon hade turen att få disponera en hel sovvagnskupé för sig själv. Jag hade själv en plats bland fattigare passagerare i en liggvagn, men jag hade ingenting emot att hålla henne sällskap i sovvagnen var det fanns bättre plats.

Medan vi satt där och drack kaffe med godis tilldrog sig något ytterst intressant och gåtfullt. Jag insåg att hon tog mig för en annan människa, men jag visste inte vem hon trodde att jag var. Jag lät henne tro att jag var vem hon ville, ty det intressanta var, att hon plötsligt var alldeles klar i hjärnan, blott för att hon trodde att jag var en annan. Plötsligt resonerade hon kristallklart som den briljanta och högt bildade kvinna hon hade varit tjugo år tidigare. Hennes minne var det inget fel på, varje detalj stod fullkomligt klar för henne, hennes logik var vattentät, och hennes förnuft var beundransvärt. Jag utnyttjade situationen till att ställa henne frågor om hennes kampår på 30-talet.

Och hon berättade om Dollfuss och Schuschnigg, om det väl organiserade motståndet mot Hitler i Österrike, om sina upplevelser av Bruno Walter och Stefan Zweig i Villa Europa i Salzburg, om erfarenheten av den vidriga infiltrationen av nazister och det fatala Anschluss, som när det inträffade ingen österrikare kunde hejda: vanmakten var 1938 total.

När det sedan blev tal om kriget kunde jag inte låta bli att fråga henne vad hon visste om Heydrich och Tjeckoslovakien 1941. När hon visste väldigt mycket vågade jag presentera den mest brännande av alla mina frågor:

"Råkade ni någonsin i samband med Heydrichs karriärs kulmen höra talas om en hemlig organisation som kallades Hjälparen?"

Hon svarade genast: "Heydrich visste att han skulle bli mördad. Något av det allra sista han utförde i livet var att dra upp vissa riktlinjer för den organisation som du nämner. Hjälparens huvudsakliga uppgift skulle vara att inom Nazistpartiet och enkannerligen Gestapo och SS skydda och rädda judar mot Hitler. Heydrich skapade Hjälparen såsom en politisk fristad som vanliga medborgare alltid skulle kunna söka skydd hos mot regimen."

"Varför upprättade Heydrich denna rörelse?"

"För att konsolidera sin ställning. Det var hans yttersta satsning mot ödet för att blidka tjeckerna och undgå att bli mördad. Glöm för all del inte, att Heydrich var lika mycket jude som jag, och han var väl medveten om sin fantastiska ställning. Han visste att han hade blivit för mäktig inom det Tredje Riket. För att rädda sin ställning gjorde han för första gången i sitt liv något gott, men det blev hans fall."

"Varför blev det hans fall?"

"Hjälparen hade aldrig kunnat bestå om Heydrich bestod. För att rädda och bevara Hjälparens organisation mördade tjeckerna Heydrich. Annars hade Heydrich blivit mördad av Hitler eller åtminstone av sina egna partibröder och Hjälparen som institution med honom. Tack vare att Heydrich avrättades av tjeckerna klarade sig Hjälparen."

"Fanns Hjälparen kvar efter kriget?"

"Jag har hört att den skulle ha varit aktiv i Wien fram till 1955 och efter det i Berlin, men efter 1961 har jag inte mera hört talas om Hjälparen."

Detta var kuriöst. Jag tog genast fasta på dessa uppgifter: "1955 lämnade ryssarna Wien, och 1961 byggde de Berlinmuren. Hade dessa skeenden något samband med Hjälparens försvinnande?"

"Det är möjligt. 1961 träffades ju även Kennedy och Chrusjtjov i Berlin, varvid Chrusjtjov passade på att fullkomligt avrätta Kennedy verbalt. Hjälparen kan mycket väl ha haft en hel del med den hemliga diplomatin mellan Washington och Moskva att göra, men den avbröts ju av Chrusjtjovs raseriutbrott mot Kennedy, Berlinmurens tillkomst och Dag Hammarskjölds död. Sedan kulminerade det kalla kriget med Cubakrisen året efter."

Jag var mycket nöjd. Äntligen hade jag fått en tråd att dra i som kunde lösa Hjälparens historiska mysterium. Jag lämnade henne i fred för natten och återvände till det glada gänget i min liggvagn.

När jag följande morgon sökte upp henne på nytt var hon sig själv igen: fullständigt gaggig. Det enda hon kom ihåg av den föregående kvällens samtal var att hon hade suttit och pratat med sin son. Men han var ju död. Vem hade hon då pratat med? Var det jag? frågade hon mig. Och hon bad mig tusen gånger om ursäkt för att hon hade trott mig vara hennes avlidne ende son. Sedan tjatade hon om detta i en halvtimme och ojade sig förfärligt över att hon var så förvirrad att hon inte längre hade reda på vem det var hon umgicks med.

Och jag kunde på intet sätt få henne att förstå, att under den timma hon hade trott mig vara hennes avlidne son hade hon inte varit det minsta förvirrad.

41.

När jag kom hem från Österrike var jag mycket nöjd med mig själv. Jag ansåg att jag hade gjort en god gärning i att ta hand om den gamla professorskan och göra det möjligt för henne att få återse sitt kära hemland för säkert den sista gången i hennes liv utan att utnyttja henne eller använda mera av hennes pengar än vad resan och uppehållet hade kostat, och dessutom hade jag gjort ett trettiotal människor lyckliga med att ge mina tre konserter i Verona. Jag kom hem glad och stolt och vederkvickt av min framgångsrika resa. Dessutom hade eskorterandet av den gamla damen utan intermezzon hela vägen hem varit något av en prestation. Vem skulle frivilligt åta sig att tjänstgöra som resällskap åt en 88-årig senil dam som hittade på tusen tricks under den ett dygn långa resan? Ingen förnuftig människa.

Glad i hågen uppsökte jag min gamla arbetsplats för att återse min kära Marta. Jag faktiskt längtade efter henne. Jag åträdde henne varmt i tankarna och såg fram emot en lång och vällustig kärleksnatt.

När jag kom in på krogen varseblev jag en förändring. Ingenting av interiören var förändrat, men det hade lagts en sordin på stämningen. Ingen jag träffade där inne var glad, och Marta syntes inte till. Jag frågade efter henne. Bartendern hänvisade mig till kontoret, var Olof brukat sitta. "Men du är den siste som borde gå dit," tillade han. Jag frågade varför, men han svarade inte. Desto viktigare ansåg jag det vara att jag gick dit.

Jag knackade på dörren. Jag hörde Martas röst svara: "Stig in." Men den rösten var förändrad. Den lät distansierad och sordinerad och nästan trött. Jag steg in.

Marta satt bakom arbetsbordet. Hon såg helt annorlunda ut. För första gången kom jag på henne med att vara konventionellt klädd och ha håret uppsatt. Hon var strängt engagerad i sitt skrivbordsarbete, men hon slet sig från detta för att höja sin blick mot mig. Hennes blick maskerades av ett par svarta glasögon.

Vi var båda tysta i en halv minut. Hon bröt tystnaden. "Vad gör du här? Har du kommit för att begära mig? Tror du att fältet nu är fritt för dig?" Hennes röst var iskall.

"Vad menar du?" frågade jag stammande av förskräckelse inför hennes fientlighet.

"Och det kan du med att fråga?" Jag var tacksam över att slippa se hur hatisk hennes blick var bakom de svarta glasögonen, men jag kände hennes brännande krav på en förklaring.

"Vad har då hänt?" frågade jag och försökte få min oskuld att låta övertygande.

Hon tog fram ett papper och visade det för mig. Jag steg fram och läste. Det var en dödsattest. Den som var död var Olof, eller Carl, som han hetat under sin senare verksamhetstid. Dödscertifikatet var underskrivet av doktor Konrad Sylvester.

Jag var blek av fasa och stum av häpnad. "Men han klarade sig!" stammade jag.

"Hur då?" Hennes röst förblev helt känslökall.

"Hur skulle han ha dött?"

"Jag har talat med onkel Sylvester i telefon. Enligt honom måste du ha lämnat Olof att dö där uppe på berget av sitt huggormsbett."

"Det är lögn!" skrek jag. "Olof kastade sig ut för ravinen!"

"Ja, han påträffades nedanför en ravin ensam. Han hade själv försökt ta sig ner för berget men bara kommit halvvägs. Det var en bonde som hittade honom som hade sett er två tillsammans."

"Och hur kom onkel Sylvester plötsligt in i bilden?"

"Han kom till er by samma dag. Dagen efter hittades liket, och han identifierade det."

"Men bilen!" skrek jag.

"Vilken bil?"

"Bondens bil! Den stod nedanför ravinen! När jag kom dit var bilen borta! Jag tog för givet att Olof själv kört bort den därifrån."

"Du såg inte efter om Olof låg kvar i slutningen?"

"Nej."

"Det skulle du ha gjort."

Jag blev tyst och tittade ner i golvet. Efter en kort tystnad medgav jag: "Ja, det skulle jag ha gjort."

"Olof är död, och även om det inte direkt var ditt fel gjorde du ingenting för att hjälpa honom. Du lät honom dö. Det var ditt brott. Det förlåter jag aldrig. Du är färdig här. Kom aldrig mer tillbaka. Jag vill aldrig se dig i livet mera."

Hon tog sin blick ifrån mig och fördjupade sig åter i sina skrivbordspapper.

"Sköter du nu hela rörelsen ensam?" frågade jag försiktigt.

Hon såg upp på mig och svarade med en köld som var ägnad att krossa mitt innersta:

"Ja, jag sköter hela rörelsen ensam nu – tillsammans med mina älskare."

Och hon såg ner igen i sina papper för att inte mera lyfta blicken därifrån.

Jag drog mig baklänges som en katt som sköljts i en tvättmaskin.

Det stod inte klart för mig då ännu att hela mitt liv var slaget i spillror.

42.

Jag hade stadens vackraste lägenhet med utsikt över halva staden. Särskilt underbart var det att vakna i den om morgnarna, när solen spred sina strålar över den gyllendagsskimrande staden, ty jag hade utsikt mot öster. Jag älskade min lägenhet och vårdade den ömt. Men utan arbete hade jag inte råd att betala hyran för den.

Därför fann jag mig för första gången i mitt liv tvungen att gå och söka hjälp hos Socialbyrån.

Jag blev alltför vänligt bemött, ty jag var en sådan sällsynt kuriositet som en social jungfru: jag hade aldrig tidigare begärt socialhjälp. Därför togs jag om hand med de öppnaste armar. Jag anade inte att de omslingrade mig bara för att likt en bläckfisk aldrig vilja släppa taget igen förrän allt mitt hjärteblod var utdruckt.

Jag blev kallad till att tala med en assistent. Det var en kvinna. På hela socialförvaltningen såg jag bara kvinnor. Hon ställde mig idel personliga frågor, och det hon tyckte att var märkligast av allt var tydligen det att jag aldrig tidigare sökt socialhjälp. Jag var grönt oskändat, jungfruligt material.

"Yrke?" frågade hon.

"Musiker."

"Vad för sorts musiker?"

"Pianist."

"Då har du spelat på kaféer?"

"Nej, jag är konsertpianist."

"Vad menar du med det?"
"Jag spelar bara klassisk musik."
"Jaså. Då spelar du väl i konserthuset ibland?"
"Nej, det har jag tyvärr inte fått tillfälle att göra."
"Men du ger konserter?"
"Ja, gratis." Jag menade att detta skulle vara en merit. Icke alls.
"Om ditt yrke är konsertpianist, och du ger konserter gratis, hur kan du då leva på det?"
"Det är det jag inte kan."
"Varför omskolar du dig inte då?"
"Den klassiska musiken är mitt liv."
"Hur kan den vara det om du inte kan leva på den?"
"Jag älskar den."
"Jag har då aldrig hört på maken! Om du går här på Socialen och uppbär socialbidrag får du finna dig i att ge avkall på din klassiska musik och söka jobb som ger pengar. Yrken som inte ger pengar går inte an."
"Men det är bara den klassiska musiken som jag kan!"
"Se till att du gör pengar på den då."
"Är ni till för att hjälpa mig eller för att göra mig deprimerad?"
"Vi har inte befogenheter att slösa med statliga medel. Om du tar emot socialbidrag och inte söker jobb som ger pengar måste vi remittera dig till Arbetsmarknadsinstitutet, som gör något av dig."
"Är det då ingenting värt ur Socialförvaltningens ögon att man gör andra människor lyckliga med att spela Bach och Beethoven gratis?"
"Vi är till för att hjälpa socialfall hjälpa sig själva. Om de inte vill hjälpa sig själva kan vi heller inte hjälpa dem. Vi får pengar och ger pengar för att socialfallen skall förtjäna pengar. Idealistisk verksamhet finns det inget utrymme för inom det sociala."
"Jag beklagar, men då har jag ingenting här hos er att göra. Jag lever blott för andliga och konstnärliga värden för att med dem som medel ge folks tillvaro en högre mening. Om ni vill beröva mig mitt livskall tar jag hellre mitt liv än avstår från dess mening."
"Jag är ledsen, men vi måste hålla oss till paragraferna. Du får inte tro att bara för att du får socialbidrag kan du göra vad som helst. Du måste göra rätt för pengarna och söka arbete som kan ge dig pengar. Vi är inte till för att socialfall ska bli kroniska av ren slentrian och bekvämlighet."
"Men det är det resultat ni åstadkommer om ni vid era intervjuer med socialfallen enbart går in för att slå ner dem och göra dem deprimerade så att de tappar lusten att göra även det som de duger till."
"Ingen mänska är så oduglig att hon inte kan arbeta med sina händer."
"Jo, just så odugliga gör ni era klienter, om enda resultatet av er 'hjälp' och era 'råd' och era 'regler' är att socialfallet inspirerad av dem så fort han kommer utanför socialbyrån går och knarkar. Och det är många som gör så."
"Hur vet du det? Varifrån har du sådana fantastiska uppgifter?"
"Det vet jag från Hjälparen."
Detta syntes ha någon effekt på henne. Plötsligt var hon noga på sin vakt.
"Vad vet ni om Hjälparen?"
"Ingenting."
"Vad har ni haft med Hjälparen att göra?"
"Tyvärr ingenting personligt, men jag känner flera som haft mycket med honom att göra."
Hon blev med ens rädd för mig.
"Jag beklagar, men om du inte vill söka vanliga grovarbetarjobb som ger pengar får du klara dig utan oss. Vi har nog med socialfall redan som det är."

"Vill ni inte ha något med klassiska musiker och idealistiska levnadskonstnärer att göra?"

"Nej, vi vill inte ha något med parasiter att göra som inte kan skämmas över att de är parasiter. Ut!"

Och jag blev faktiskt utkörd. Aldrig mer Socialförvaltningen för mig. Om priset för socialhjälp skall vara ens själ avstår jag hellre från den materiella hjälpen än från fattigdomen.

Jag blev tvungen att hyra ut min lägenhet i andra hand till en person som ändå lät mig få använda mina instrument under vissa tider på dagarna. Själv flyttade jag till en evakuerad rivningslägenhet i Haga, var jag fick lov att bo gratis.

Gården var Hagas finaste men även den mest förfallna. Alla lägenheterna kring den vackra vildvuxna gården var övergivna utom en. I denna bodde det en gammal senil tant som drack mycket sprit och endast umgicks med de hemlösa katterna.

Gården och husen vimlade av katter som förde oväsen i husen och skrek om nätterna. Det var kusligt när det blåste, ty vinden ven alltid i knutarna med ett klagande spökaktigt ljud, och det var alltid lösa föremål på husen och gården som slamrade och slog och föll omkull. På gården fanns Hagas tre sista utomhustoletter och kanske stadens sista torrdass. Någonstans i huset bodde det en ockupant, men han förekom endast efter klockan tre på natten.

Den gamla tanten var mycket gaggig och sällskapssjuk och pratade gärna alltför mycket och alltför mycket nonsens. Hon påstod att det hade kommit främlingar till huset på nätterna med knivar och skurit sönder telefonledningar och ljusledningar, att det hade förekommit knarkarorgier i husets öde lägenheter och att hon var livrädd för att någon en natt skulle komma och skära halsen av henne. Därför var hon glad åt att även jag hade börjat bo i rucklet. Hon frågade ständigt om hon fick komma och sova hos mig, men jag måste tyvärr hävda att jag bara hade en säng och att jag måste få sova i den själv. Visst var det kusligt att bo i det övergivna huset med tjutande vindar och kattor och oidentifierbara buller och ljud överallt, men hennes besök av nattliga gäster och deras våldsverkan tog jag som överdrifter och fantasier, då hon alltid var spritpåverkad då hon talade om detta. Men det var kanske bara under sin spritpåverkan som hon alls vågade tala om det.

Lägenheten som jag bebodde låg på bottenplanet mellan gatan och gården. Det var en tvårummare med kök med en kakelugn och två elektriska element, en järnspis som kunde eldas med ved jämte en portabel gasspis som komplement. Jag placerade min säng i köket bakom köksbordet, som jag använde till arbetsbord. Köket hade ett fönster i en liten trevlig nisch åt gården. Där hade jag telefonen.

Vissa nätter hörde jag störande buller som jag antog att kom från ockupanten och hans lägenhet, men annars upplevde jag inte röken av allt det som den alkoholiserade kattanten hade inbillat sig.

Andra veckan jag bodde där nåddes jag av en nyhet som gjorde mig galen av sorg. Mot det var skilsmässan från Marta, hennes avstängning av mig, det deprimerande besöket hos Socialförvaltningen och den nödtvungna flyttningen från mitt hem till ett ruckel, ingenting. Vad som definitivt bragte mig ur balans var något helt annat. Judiska församlingen hade anställt en ny organist.

Då var det något som gick sönder i mig. En annan spelade på min orgel, en annan spelade för min församling, en annan använde mina noter och handskades kanske vårdslöst med dem, den judiska församlingen hade definitivt skrotat mig, efter att jag hade slitit för den i fem år utan att få någon anständig lön för mina ansträngningar. För en svältlön hade jag älskat denna församling och detta arbete, för ingenting hade jag skrivit och kopierat noter, jag hade kämpat mot omusikaliska och falska försångare och förståsigpåare som ville bestämma allt men varken arbeta eller betala, och jag hade njutit och lidit i denna tjänst som en Michelangelo och städse överträffat mig själv, jag hade översett med alla mina judiska vänners snålhet, småaktighet, bigotterier, fördomar

och otacksamhet och erbjudit mig att stanna kvar som organist för en icke anspråksfull lön, och de hade skitit i mig och anställt en annan. Jag hade skrotats emedan man hade funnit mig besvärlig som krävt att få bli behandlad med samma anständighet av dem som en annan jude. I sin tystnad hade de sagt till mig: "Dra åt helvete! Du är ingen jude." Och de hade med gott samvete låtit mig dra åt helvete.

Min lön hade varit 1500 kronor i månaden för ett omöjligt jobb som inte kunde kombineras med någon annan fast anställning. Jag hade haft fräckheten att begära 2400 brutto, vilket netto precis hade täckt min hyra. De hade inte ens svarat på mitt anbud.

Stadens rikaste församling med stadens största samling miljonärer på sina medlemslistor till vars gudstjänster kvinnorna kom uppsminkade med diamanter i öronen och miljoner på fingrarna ville inte ge sin hårt slitande organist en rättfärdig lön enligt Musikerförbundets avtalsnormer. Och de hade hittat en annan organist som inte kände till Musikerförbundets avtalsnormer och som de kunde lura.

Häri ligger anledningen till nästan allt judehat som förekommit sedan kejsar Claudius dagar. Judarna anser sig genom att vara Herrens utvalda folk ha rätten att utnyttja alla andra folk. De fick inte ta räntor av varandra, alltså tog de räntor av alla icke-judar, och så inleddes bankväsendet. Många i toppskiktet av drogförsäljare i världen är judar. De får inte missbruka droger själva, men de anser att de är dumma om de inte förtjänar pengar på att andra missbrukar droger, varför de gärna uppmuntrar drogmisshandelen hos icke-judar. Doktor Konrad Sylvester var en jude, liksom Richard Heydrich.

Judendomen är en folkegoism utan motstycke i världen. Vanliga människor är egoister var och en för sig, men judarna är egoister tillsammans och därför den mäktigaste av alla egoismer. Därför hade jag som *shabes-goj* ingen rätt att begära en rimlig lön som organist och ännu mindre att få någon sådan, emedan jag inte var jude.

Och samma nationalegoism har spillts ner på islam, som på samma sätt hävdar sin egen religions större helighet än alla andras, till och med än judendomens. Denna universalegoism, som tidvis även utmärkt de kristna, är som en sinnessjukdom som utgör baksidan av monoteismens trygghet, som då bara framstår som en illusion. Monoteismens smala lycka är att Guds icke-existens lika litet kan bevisas som hans existens.

Jag älskar judarna och kommer alltid att göra det, men jag kommer alltid att beklaga den brist på mänsklig vidsyn inför resten av mänskligheten som alltid kommer att vidlåda judendomens ortodoxa bigotteri på grund av dess totalt folkegoistiska innersta beskaffenhet.

En man som såg en sedan länge intensivt älskad hustru i en annan mans säng kunde inte ha blivit så galen av sorg som jag blev inför nyheten om att den judiska församlingen funnit sig en annan organist.

43.

Det hände mig något mycket egendomligt i natt. Jag minns, att när jag kom hem igår kväll, så fann jag att köksfönstret hade öppnats utifrån. Men ingenting hade rubbats i lägenheten. Ingen hade tagit sig in. Om någon annan än vinden och kattorna hade öppnat fönstret så hade han bara gjort det för att kanske titta in en smula. Kanske någon ville se om någon bebodde lägenheten eller inte.

Men det som hände i natt vet jag fortfarande inte om det var dröm eller verklighet. Jag har sovit mycket oroligt alla nätter här i rucklet och drömt ännu oroligare, och på grund av vindens tjutande och kattornas lekar och ylanden har jag satt vaxproppar i öronen för att slippa störas av vad som händer här på nätterna. Men vad som tilldrog sig i natt var följande.

Det var vid den tiden på natten då mörkret börjar ljusna, den så kallade vargtimmen. Jag upplevde att tre unga män stod i min lägenhet. Jag försökte se efter om fönstret var öppet eller stängt, men det verkade löst tillslutet. Jag minns inte hur de två andra såg ut, men den tredje såg bra ut. Han hade mörkt långt hår ner till skuldrorna, och han log när han såg att jag var vaken. "Kom här," sade han till de andra två, "han är vaken."

De andra två kom fram. Den ena höll fast mig i armarna, och den andra i fötterna, så att jag inte skulle röra mig mera i sängen. Jag satt redan upp till hälften, men jag upplevde deras våld som relativt mildt. "Vi skall bara hjälpa dig litet," sade den tredje och tog fram något ur fickan. Det var ett vitt pulver. "Andas in det här," sade han. Jag gjorde som han sade.

Sedan gav honom någon av de andra en fylld injektionsspruta. Den tredje tog fram min arm, och han tömde injektionssprutans innehåll i armen. Jag gjorde inget motstånd. Jag visste inte om jag drömde eller om jag var vaken, men deras våld var mildt.

Slutligen gav mig den tredje en pastill. "Svälj den," sade han. Jag svalde den. Den smakade härligt. Han verkade nöjd med mig och sade: "Nu sover du bättre. Vi ses igen."

Och jag sov mirakulöst gott. Jag drömde besinningslösa, glada, euforiska, berusande drömmar.

När jag vaknade var klockan 11 på dagen. Så länge hade jag aldrig sovit förut. Jag hade för första gången i mitt liv inte vaknat av väckarklockan.

Hela dagen har jag undrat om det var dröm eller verklighet. Det enda som skulle tyda på att det kan ha varit verklighet har varit en brännande önskan att upplevelsen skulle upprepa sig. Jag skulle inte ha något emot att få smaka på de tre drogerna en gång till.

44.

Det har upprepat sig, och i natt bad jag själv de tre unga männen att komma tillbaka. Deras droger lugnar mig och ger mig distans till min egen tragedi: jag glömmer min judiska församling, jag glömmer min lägenhet, jag glömmer social-Sverige, jag glömmer Marta, och jag glömmer världen. Och det gör mig gott.

Kom tillbaka, vackra unga änglar! Låt mig få vara hos er! Låt mig få prata med er! Ni vet säkert vem Hjälparen är och hur jag kan få träffa honom.

Vad vet jag om Hjälparen? frågar de. Det är just det, att jag ingenting vet om honom! Men jag vill bekänna mina skuld känslor för Olofs bortgång inför honom. Jag vill tala med honom och träffa honom. Det enda jag vet om honom är att det var Richard Heydrich som instiftade honom.

De tittar på varandra och frågar varandra till råds. Slutligen lovar de mig att ta reda på om det går an att Hjälparen skulle komma till mig.

Några nätter senare är det någon annan som följer med de andra in till mig om natten. "Vad vill du veta av Hjälparen?" frågar han. Han är mycket långhårig och har svarta glasögon.

"Jag vill veta om och hur Olof verkligen dog."

"Det kan han inte svara på."

"Jag vill veta varför Marta aldrig vill se mig mer."

"Det kan han inte svara på."

"Jag vill veta varför ni förgiftar mig med droger."

"För att de skall göra dig gott. För att du inte skall bli galen. För att du skall glömma dina sorger, problem och bekymmer."

"Får jag dem varje natt?"

"Så länge du själv vill."

"Varför ger ni mig dem gratis?"

"Det är på Hjälparens befallning."

"Vill han ta livet av mig eller rädda mig?"

"Det får du veta när du får träffa Hjälparen. Han kommer till dig när du är färdig för honom."

Jag skriver ner allt vad som händer mig som ett slags fortsättning på den historia om mig själv som jag skrev de första veckorna jag bodde här. Men jag upplever nu min tillvaro här i detta spökhus som mer och mer osannolik. Verkligheten försvinner för mig mer och mer samtidigt som jag för varje dag längtar mera intensivt efter de nattliga besökarnas mission hos mig. Jag skäms inte för att medge att jag redan med en viss stolthet anser mig som fullständigt beroende av deras droger. Utan deras besök och deras droger skulle jag bara vilja dö.

45.

Hjälparen har äntligen kommit till mig. Han kom tillsammans med fem andra mycket långhåriga unga män med svarta glasögon. Hjälparen själv var den yppersta terroristen: man kunde inte se något av hans ansikte. Nedre delen av ansiktet, från näsroten neråt, täcktes av en rödmönstrad Paisleyduk, pannan och hela huvudet var ombundet av en svart duk som hängde ned utefter ryggen, och ögonen maskerades av kolsvarta glasögon. Men jag fick veta allt vad jag ville.

"Varför dog Olof?"

"Han ville hämnas på dig."

"Varför?"

"För att du hade förfört hans hustru."

"Visste han om det?"

"Ja, han visste om det."

"Sedan hur länge?"

"Sedan er första natt tillsammans. Carl hann avslöja det för honom."

"Alltså är inte Olof död. Han iscensatte sin död för att hämnas på mig och beröva mig Martas kärlek. Han fick onkel Sylvester att skriva en falsk dödsattest. Vet Marta att han lever?"

"Jag vet inte om han lever."

"Han måste leva! Säg att han lever!"

"Det kan han bara säga själv i så fall, om han lever."

"Vad vill ni med mig? Varför har ni kommit och givit mig droger?"

"För att du skall bli en av oss."

"Vad är ni för ena då?"

"Vi är terrorister som bekämpar terrorism."

"Vad är det då för terrorism som ni bekämpar?"

"Den enda terrorism som finns, som är den etablerade terrorismen. Terrorism finns var det finns makt. En etablerad person med ställning och inflytande är en potentiell terrorist, och förr eller senare korrupperar och terroriserar han sin omgivning. Endast de maktlösa och ödmjuka är inga terrorister. Vi arbetar för att alla människor i världen skall bli maktlösa och ödmjuka, goda och glada."

"Med droger?"

"Droger är ett ypperligt medel till att korrumpera Makten med och bringa den på fall. Vi arbetar för närvarande med att infiltrera droger i alla socialförvaltningar, socialbyråer, polisstationer och polisers privatrum. Det är särskilt angeläget att poliserna ödmjukas av drogerna. Man kan ju nästan inte gå ut på kvällarna i staden nu för tiden då det ju finns poliser i varje gathörn som skrämmer vettet ur en. De gör tillvaron och gatorna farliga om nätterna när de är så många."

"Är droger inte skadliga då?"

"Man bekämpar skadedjur med skademedel."

"Är jag ett skadedjur?"

"Du har tagit ifrån Olof hans hustru Marta. Därför måste vi straffa dig. Ditt straff blir att bli helt beroende av oss. Det är du redan. Vi litar redan på dig. Du är redan en av oss. Du är en färdig terrorist i Hjälparens tjänst. Vi skall aldrig svika dig så länge du inte sviker oss."

"Får jag droger varje natt?"

"Regelbundet."

"Jag har ingenting emot att vara krokad av er så länge jag mår bra av det."

"Det är i vårt intresse att du alltid skall må bra av det."

"Tack för er omtanke."

"Ditt hår har börjat växa. Det är bra. Klipp det inte. Men håll det rent. Och du behöver ett par svarta glasögon. Det är bra att du inte varit utomhus nu på tre veckor. Om du vill gå ut, så gör det på nätterna. Och inte utan glasögon. Ljuset kan sticka dig i ögonen."

"Tillhör Marta också er?"

"Ja, Marta tillhör också oss."

"Får jag träffa henne igen?"

"Aldrig mer som den Bertil som förförde henne. Du skall få se henne igen, men du skall aldrig mer få röra vid henne."

"Tack för det."

Sålunda var inte Olof död. Han hade bara iscensatt sin död för att hämnas på mig för att jag bedragit honom med Marta, vilket han hade känt till hela tiden. Det var helt i sin ordning. Hans hämnd var skälig, och jag hade till följd av min sorg och min dårskap blivit narkoman. Det var helt i sin ordning.

Ödet hade rätt mot mig. Jag hade lika litet någon talan mot det som jag hade haft det mot mina älskade judar.

46.

Var det på Dachstein eller på Grossglockner som jag förlorade Olof ur sikte? Tog ravinerna honom? Jag vet ingenting mer och blandar ihop allt med varandra. Jag skulle inte kunna spela piano mer ens om jag försökte. Det skulle vara roligt att sätta hela Socialförvaltningen på droger, ha-ha! Det skulle de förtjäna, som gjort så många narkomaner och hållit så många nere i narkotikan med att slå ned deras mod och få dem att inse hur värdelösa de är. Det skulle bli min uppgift här i livet: att göra alla socialarbetare till narkomaner.

Hjälparen var hos mig en gång, eller var han det? Han kom i varje fall aldrig mer tillbaka. Jag har heller inte varit utomhus sedan det. Jag gömmer mig i min smutsiga säng för världen var jag firar mina orgier i droger, som jag får varje natt. Jag frossar i mitt öde. Jag blev en gång galen av sorg och blev aldrig frisk mera.

Men lever Olof? Jag minns inte om det var på Hochschwab eller på Berchtesgaden som jag förlorade honom ur sikte. Var vi över huvud taget uppe på det där berget? Var jag över huvud taget i Österrike? Var det jag som en gång gav konserter i Verona? Jag är så osäker på allt numera. Jag har skrivit massor om mig själv här tidigare, men det är nog bara dumheter, precis som detta. Jag orkar inte ens läsa det för att se vad det är för lögnar och flummerier som jag egentligen har skrivit.

Fantasierna, verkligheten och mina drömmar flyter ihop med varandra, och jag vet inte vad som är vad längre. Jag är nog överansträngd. Drogerna hindrar mig från att sova alls. Jag lever drömande i vaket tillstånd. Det kan inte vara hälsosamt.

Fanns Hjälparen någonsin? Nej, det var nog bara en hemsk fantom som bara uppenbarade sig för sådana som strax skulle till att dö. Uppenbarligen var det det Olof Palme såg innan han dog.

Marta, jag fick se dig dansa och sjunga igen! Jag fick se dig glad och sexig igen! Jag fick se dig igen såsom nattklubbens drottning! Men jag fick inte röra dig eller ens synas för dig. Jag fick bara stå bakom en pelare bakom mina svarta glasögon bakom mitt långa hår och vara tyst och varken synas eller höras. Jag fick stå där som en zombie bland alla de andra Hjälparens offer. Men jag fick se dig. Eller var också det bara en av mina hemska besinningslösa feberfantasier?

Ack, jag vet ingenting mer!

Tredje delen : Hämnaren och offret.

47.

Jag vaknade. Hjälparen satt bredvid mig. Jag isades av skräck. Han var ensam. Jag darrade i hela kroppen av feber och mådde illa. Jag ville spy. Hjälparen talade till mig.

"Du är min nu, Bertil. Vi två hör samman. Du tillhör nu min värld och är död för den konventionella. Glöm musiken. Glöm dina anställningar. Du skall nu bli en anonym terrorist i min sold. Glöm alla människor du har känt, alla dina förbindelser, alla dina vänskaper, Olof och Marta, deras nattklubb och Carl, och tänk blott på att hämnas, att sköta din plikt och att odla ditt hat. Männkligheten är värd bara hat, Bertil. Den är värdelös och naturens största skadedjur. Det räcker med att man går ut på stadens gator en fredagskväll och tittar på alla berusade ungdomar som pissar, rapar, spyr och hånglar ofta liggandes på huvudgatans trottoarer, för att man skall förlora allt hopp om männkligheten. Man måste se sanningen i vitögat, Bertil, och acceptera det hopplösa mörkret. Man måste kunna hata. Man måste kunna vara ond. Annars är man försvarslös."

"Men du har gjort mycket gott också ibland," invände jag.

"Bara i den mån att jag har gjort gott genom att göra ont."

"Jag dör om jag stannar kvar här i detta tillstånd."

"Du skall inte behöva dö. Vi har användning för dig. Du skall bli en terrorist som alla andra. Du skall bli en av männklighetens försvarare genom att bli en av männklighetens bekrigare, ställa dig utanför männkligheten och krossa all den omänsklighet som behärskar männkligheten. För det första, glöm att du lever, glöm din identitet och ditt förflutna, och tag aldrig av dig dina mörka glasögon."

"Vad vill du att jag skall göra?"

"Jag skall skicka ner dig till överste Khadaffi. Han behöver några goda råd. Du skall få instruktioner av mig. Efter Reagans klumpiga anfall mot Libyen kan inte Khadaffi längre ta risken att kompromettera sig. Alla brott han begår måste hädanefter ske i fullständig löndom. Deras ursprung får aldrig mer kunna spåras. Du skall hos honom även få träffa några syrier och några iranier. Du har mycket att lära dig av deras konster."

"Jag vill inte bli ond. Jag vill inte bli någon terrorist. Hellre dör jag."

"Du behöver inte göra något. Du behöver bara prata och lyssna, informera och hämta upplysningar. Du är bara en hemlig agent. Du skall bara förmedla ord. Ditt inkognito skall aldrig avslöjas. Du reser utan namn. Du tycker ju om reseupplevelser. Vill du hellre dö än avstå från sådana?"

Jag accepterade och fick resa till Libyen i privatflygplan, och jag fick träffa Khadaffi och diverse andra gangsters. Jag fick även träffa den engelsman som varit med när israelerna i båten vid Cypern blev kallblodigt mördade. "Varför var du med?" frågade jag honom. "Därför att jag tyckte det var roligt," svarade han.

Jag fick i detalj lära känna alla förberedelserna inför kuppen i synagogan i Istanbul, och jag gjorde ingenting för att förhindra massakern. Mina judiska arbetsgivare gjorde ingenting för att hjälpa mig i min nöd, och jag gjorde i gengäld ingenting för att informera någon om vad som skulle hända i synagogan i Istanbul. Jag lät massakern ske, och jag kände varken glädje, sorg eller vämjelse därvid. Jag var känslomässigt död.

På Hjälparens uppdrag deltog jag sedan i kvartersockupationen vid Österbro i Köpenhamn. På den ockupationen lärde jag mig mycket, jag fick träffa många av alla Europas skummaste och mest erfarna element, och jag fick lära mig att leva på ingenting. Det var en nyttig lärdom.

Jag kom tillbaka till Göteborg lagom för att få vara med om ockupationen av kvarteret Furiren. Min gård låg bredvid ockupanternas, så vi var faktiskt grannar. Föga anade myndigheterna vilken hemlig organisation som låg intill det ockuperade huset, höll ockupanterna om ryggen och drog in underjordiska krafter till sin hjälp från hela Europa i den lilla unkna lägenheten på nedre botten, den enda bebodda lägenheten på den gården. Och föga anade myndigheterna vem de retade när de för att bestraffa ockupanterna även skar av vattentillförseln till det hus som jag var den siste kvar att försvara mot grävskoporna. Jag bodde där lagligt. Ockupanterna bodde i huset bredvid olagligt. Jag behandlades som olaglig ockupant. Det var förnedrande.

Man förolämpar inte en terrorist och allra minst om han lyder under Hjälparen.

48.

"Min vän," sade Hjälparen, "jag har ett uppdrag åt dig."

"Vad då?"

"Gud vet att vi inte är omänskliga. Det har du nu chansen att bevisa för hela världen."

"Vad menar du?"

"Den senila gamla damen, du vet?"

"Ja. Vad är det med henne?"

"Hon vill skriva sina memoarer innan hennes minne tar fullkomligt slut."

"Låt henne skriva dem då."

"Hon kan inte skriva dem själv. Hon behöver en sekreterare."

"Det är lätt. Skaffa henne en bandspelare och låt henne tala till en mikrofon. Sedan kan en stenograf översätta det."

"Hon vill inte ha någon automat. Hon vill ha en levande människa att diktera för."

"Och jag skulle bli offret?"

"Du måste. Jag kräver det."

"Det är en omänsklig begäran. Hon är ju värre än någon terrorist. Jag skulle bli nikotinförgiftad direkt av hennes kedjerökande. Dessutom är hon för gaggig redan för att kunna minnas något klart."

"Du har inget val. Du måste göra det."

"Om du ber mig om det så. Jag är ju tyvärr livegen nu för tiden."

"I det godas tjänst. Glöm inte det."

"Säg hellre som det är: i dubbelmoralens tjänst. Ni gör ont för att åstadkomma gott. Ni låter ändamålet helga medlen."

"Om inte vi gör det gör andra det. Vi måste använda oss av kriminella medel för att konkurrera ut andra maffior som gör mera ont än vi. Hjälparen är alltid konstruktiv."

"Det får eftervärlden bedöma."

"Utför du uppdraget?"

"Jag har ju inget val."

"Du måste då klippa dig och ta på dig en kostym. Även skägget måste du ta bort. Hon tål inte skäggiga personer. Hon väntar dig i morgon klockan två."

Allt var i sin ordning. Jag fick kostymen och var följande dag en människa igen. Hon kände igen mig och välkomnade mig. "Jag visste väl att jag skulle få en sekreterare som jag kunde lita på," sade hon, och jag tackade suckande för komplimangen.

Att skriva ner exakt vad hon dikterade var en omöjlighet, då hon var alltför gaggig. Men genom dialog och ständiga frågor som i en intervju lyckades jag bringa någon sorts klarhet i hennes liv.

Jag förstod snart att hennes skrivande av sina memoarer var en ofrånkomlig uppgift, och jag hade varit den ende som hade kunnat göra det, ty Olof var ju död eller åtminstone frånvarande. Det var hennes fixa idé att få dem skrivna medan hon ännu mindes något av sitt långa liv. Jag överlåter åt läsaren att bedöma huruvida det var värt att uppteckna dem eller ej och om jag därigenom utförde en god gärning eller ej.

Här är nu vad jag fick ihop av hennes liv:

49.

Från Wien till Göteborg.

"1898 bodde min familj i den lilla idylliska byn Floridsdorf utanför Wien på andra sidan Donau. På den tiden fanns där ingen stadsbebyggelse, utan vidsträckta gyllene ängar och åkrar stördes bara av en och annan liten by och en och annan liten lövträdsdunge i sina böljande stråk mot horisonten. Det var långt till Wien därifrån fastän man såg staden på avstånd. Det fanns ingen bro över Donau, utan man måste åka båt, och Wiens egen strand mot Donau var lika vild och obebyggd som den östra. Först när man nådde ända fram till Donaukanalen kunde man äntligen sannfärdigt påstå sig vara i Wien.

Min far var en framstående advokat, och min mor skötte om hemmet, min bror och mig och min gamla farmor Annetta från Trieste. Hon var italienska och behärskade inte tyska språket utan svårigheter. Min fars familj var katoliker, men min mors familj, vars namn var Schmied, hade varit protestanter, och det blev också jag och min bror. Någonstans i min mors familj fanns det även judiskt blod, men det var för litet för att det skulle ha någon religiös betydelse. Ändå har på något sätt det judiska blodet satt någon prägel särskilt på mig, ty ända sedan 60-talet har jag fått höra att jag liknar Golda Meir, en dam som jag för övrigt alltid har varmt beundrat; och ju äldre jag har blivit, desto oftare har jag mött människor som tagit mig för judinna. Men jag är övertygad katolik, jag konverterade redan på 20-talet, och jag har aldrig underlåtit att besöka den heliga mässan på söndagar.

Min bror hette Hans och var två år äldre än jag. Vi var alltid de bästa vänner, och vi var mycket lika varandra. Vi var båda företrädesvis intellektuellt intresserade, mitt yrke kom också att infalla inom den högre intellektualismens område, medan min bror valde fel yrke. När det första världskriget bröt ut var han en 18-års pojke och blev mycket svårt skadad psykiskt av sina krigsupplevelser som soldat. Efter kriget fick han tillbringa ett antal år på nervhem i Schweiz innan han kunde ta i tu med ett normalt liv igen. För den friska luftens skull och den djupa fridens och harmonins skull i naturen utbildade han sig till lantbruksingenjör, fastän han hade varit lämpligare inom något intellektuellt område i huvudstaden. Men han blev lyckligt gift och fick tre präktiga barn och klagade aldrig över sin lott, medan jag alltid förblev ogift.

Mitt första yrkesval var läkare på grund av vad jag såg vad kriget hade gjort med mänskorna, men jag slog sedan in på den juridiska linjen i stället, ty jag var alltid

oerhört intresserad av politik. 26 år gammal var jag färdig doktor i juridik, och jag var med när *Vaterländische Front* bildades, det viktigaste österrikiska bålverket mot sådana företeelser som Hitler och liknande diktatursträvanden. Arbetet för *Vaterländische Front* blev sedan min viktigaste uppgift så länge jag levde i Österrike fram till 1938.

Vi flyttade in till Wien innan jag ännu var alltför gammal och medan jag ännu var så ung att jag ännu idag tydligt kan minnas livet i Floridsdorf. Jag var kanske tre år gammal när vi blev stadsbor. Det var en upplevelse och ett privilegium att få växa upp i Wien mellan sekelskiftet och det första världskrigets utbrott. I Musikföreningens Konsertsal kunde man höra Wienerfilharmonikerna under ledning av Gustav Mahler, man växte upp samtidigt som den stora berömda Wienska sekelskiftesförfattargenerationen, som bestod av namn som Hugo von Hofmannsthal, Arthur Schnitzler, Stefan Zweig, Arthur Koestler, Rainer Maria Rilke, Robert Musil och andra som aldrig fick nobelpriset fastän de förtjänade det bättre än många som fick det. Både Koestler och Zweig har jag upplevat som föredragshållare, och femtiotal gånger under 20- och 30-talet har jag i Salzburg sneglat upp mot Stefan Zweigs gula "*Villa Europa*" uppe på Kapuzinerberg, där den låg väl inbäddad i grönskan, och jag undrade alltid vilka gäster han underhöll som bäst. Var det Toscanini? Var det Thomas Mann? Var det Bruno Walter? Eller var det Maxim Gorkij?

En som dock förtjänade nobelpriset som fick det var den svenska författarinnan Selma Lagerlöf, som hörde till de författare som jag slukade med varmt intresse. Genom hennes romaner föddes och odlades mitt stora intresse för Sverige. Jag läste även mycket Heidenstam och Strindberg, men Selma Lagerlöf ingöt i mig min definitiva livslånga kärlek till Sverige; och sedan reste jag till Sverige varje sommar i tjugo års tid. Jag lärde mig språket, jag fick massor med mycket goda vänner i Sverige som skulle vara livet ut, och jag lärde mig framför allt att älska den nordiska sommaren och den svenska naturen. Flera år före Anschluss hade jag redan beslutat mig för att flytta till Sverige om Hitler tog makten i Österrike.

Vi visste att det skulle hända förr eller senare egentligen redan 1934, när Dollfuss mördades. Jag kände både Dollfuss och Schuschnigg, och mina politiska förbindelser med Schuschnigg kom mig till mycket god användning när Anschluss slutligen tvingade mig att överge mitt älskade Österrike. Som medlem av *Vaterländische Front* hade Hitler gjort processen kort med mig om jag stannat kvar. Jag var självskrivnen bland de första på hans svarta lista.

Det var i Sverige som min långa vänskap med Bruno Walter inleddes. Han hade sin bror och syster boendes i Göteborg på Erik Dahlbergsgatan som han ofta besökte, de blev mina goda vänner, och genom dem fick jag även nöjet att få umgås med Bruno Walter. Han var den älskvärdaste musiker jag har känt. Han var aldrig nödbedd, han ställde gärna upp med gratis- och välgörenhetskonsserter, och som människa var han både generös och okonventionell. Han hade ingenting av Toscaninis stränghet, Furtwänglers anspråksfullhet, Otto Klemperers otillgänglighet eller von Karajans divalater över sig. Karajan var en av de första österrikare som frivilligt skrev in sig i nazistpartiet, han var lika galen som Knut Hamsun, medan Bruno Walter samtidigt var den sundaste musiker och den sundaste människa jag har träffat. Samtidigt som han inte ville ha något med atonal musik att göra ville han över huvud taget inte diskutera politik. "Redan Beethoven hävdade musikens rätt att stå över både politik, filosofi och religion," menade han.

En av mina bästa vänner i Österrike var svensken Karl Söderberg, som jag kände i 17 år och umgicks med flitigt både i Österrike och i Sverige. Han gifte sig med dottern till hovintendenten för Schönbrunn och dennes konstnärliga hustru Pepi Weixl-Gärtner, som sedan gjorde sig ett namn. Fru Weixl-Gärtner tilltalade mig aldrig, hon var direkt osympatisk hur massiva skulpturarbeten hon än utförde, hennes dotter var mildare men mindre begåvad; men när dessa flyttade till Göteborg skaffade jag dem alla bostad för Karl Söderbergs skull, som var älskvärdheten själv. Pepi Weixl-Gärtner var judinna,

så ingenting hade kunnat rädda hennes familj om de stannat kvar i Wien. Karl Söderberg dog efter att vi hade känt varandra i 17 år. Hans änka Elisabeth Söderberg-Weixl-Gärtner har även hon gjort sig ett namn både som konstnär och författarinna, men hon blev aldrig samma goda vän till mig som hennes man hade varit.

Göteborg blev min hemstad efter Wien, och där har jag nu bott i samma lägenhet i 48 år. Jag flyttade in hit när jag fyllde 40, och om två år fyller jag 90. Under dessa 50 år har egentligen ingenting hänt. Allt har egentligen bara förändrats till oigenkännlighet.

Direkt när jag flyttade till Göteborg 1938 var det redan min stora angelägenhet att få min brors familj att komma efter. Själv var han död, men alla mina tre brorsbarn lyckades jag få överflyttade den ena efter den andra. Kärast var mig min äldsta brorson Josef, som bodde hos mig de första åren. Han blev med tiden teaterregissör och en av de främsta krafterna vid Malmö Stadsteater. Han arbetade även som regissör vid Göteborgs Stadsteater i början men sade upp sig när han blev överkörd av regissörer från Stockholm. Hans syster blev lyckligt gift liksom hans yngsta syskon Ernst, som utbildade sig till lantbruksingenjör som sin far. Småningom övergick han till bilbranschen och arbetar nu framgångsrikt med att göra affärer i begagnade bilar. Men Josef var alltid den av de tre som stod mig närmast. Han var som en son för mig, vi förstod varandra precis, och det öde var grymt som ville att han skulle gå bort före mig medan jag ännu levde. Det sade jag till honom en gång, att det bara var *en* sak han aldrig fick göra, och det var att gå bort före mig. Ändå gick han bort före mig samma dag han blev pensionerad. Därmed slapp staten betala ut hans välförtjänta pension.

Min enda sorg under min nästan 50 år långa levnad i Göteborg utom min brorson Josefs död har varit de förändringar som ägt rum i Sverige och i Göteborg under denna tid. Göteborg och Sverige upplevde en makalös storhetstid under 50-talet, då var hamnen som livligast och rikast, då härskade Broströmskoncernen som mest, och då var hela staden som trevligast och mest mänsklig. Rikedomen och överflödet blev ännu större på 60-talet, men på något sätt spårade allting ur omkring 1965. Jag vet inte om det var den liberaliserade sexuella debatten som gjorde det, om det var Hammarskjölds och Kennedys bortgång, om det var kolonialväldenas sönderfall, om det var den vulgariserade populärkulturen med popmusik och psykedelism, om det var Vietnamkriget eller om det var den då begynnande drogkulturen som gjorde det, men troligen var det väl alla dessa trista omständigheter gemensamt som fick även det svenska samhället att spåra ur. Jag minns debatten kring filmen "491" år 1963 och hur jag förfasade mig över att inte alla ansåg det för självklart att en sådan film bara inte fick göras. Det var ju en smakförsämring utan like och ingenting annat. Jag har aldrig tyckt om offentlig sex, och all pornografi borde alltid vara totalförbjuden för kulturens skull.

Samtidigt förlorade jag under de åren många av mina vänner bara för att de skaffade sig television. I stället för att umgås med varandra började folk sitta hemma och titta på TV. I stället för att gå ut på konsert, teater och bio satt de hemma och tittade på allt skräp som hjärntvättade och fördummade dem från TV-skärmarna. Det var kanske denna kulturnivellering som upprörde mig mest under 60-talet.

Vad skall man sedan säga om 70- och 80-talet? Jag hade börjat åldras då redan, mitt liv inskränkte sig till mina kurser och elever, min katolska församling och mitt hem. Men jag lider ännu idag av den stora destruktiva kulturrevolutionen under 60-talet som för mig definitivt gjorde Sverige till ett mindre lyckligt land än vad det hade varit på 40- och 50-talen. Och det största levande beviset på den saken tycker jag att är alla de nya moderna sterila stadsdelarna för ensamma människor som har ersatt de gamla mänskliga pittoreska och fattiga stadsdelarna Masthugget, Landala, Olskroken, Annedal och Haga, där folk dock var lyckligare och mera levande än vad de är idag i sin isolering i Kortedala, Frölunda, Biskopsgården, Hjällbo, Hammarkullen och Bergsjön. När jag kom hit var välståndet inte så överdimensionerat; det var då ännu tillåtet att vara anspråkslös, fattig och lycklig. Idag är det svenska välståndet överdimensionerat på

bekostnad av lyckan, miljön, kulturen, umgänget och den mänskliga faktorn, som är det viktigaste av allt för det mänskliga livets kontinuitet och utveckling."

50.

Så långt kom jag i min uppteckning av hennes minnen. Jag samlade det i stolpar som jag sedan sammanförde till en helhet efter att jag inte kunde skriva ner hennes erinringar längre. En dag hade plötsligt hennes släktingar satt in henne på ett ålderdomshem var hon absolut inte kände sig hemma. Där sov hon inte på nätterna, hon blev nervösare än någonsin, hon hittade ingenting längre och blev fullkomligt senil. Ibland trodde hon sig befinna sig i sin gamla lägenhet som hon bott i i 48 år, och då blev hon genast klarare i skallen, men när hon fattade att hon inte var där blev det kaos i hennes hjärna igen. Och jag kunde inte längre fiska fram något ur hennes hjärna av hennes så högintressanta minnen från början av 1900-talet. De hade grumlats till av den brutala miljöförändringen för ordentligt för att någonsin kunna ses klart igen.

Jag träffade efter detta den hemvårdarinna som skött om henne i hennes gamla bostad. Hon sade att hon hade blivit glad åt att äntligen få slippa henne. "Snart har Socialförvaltningen ett bekymmer mindre," menade hon.

Och hon fick rätt, 88-åringen försmäktade andligen på ålderdomshemmet och var snart fullkomligt hjärndöd.

Men hennes hjärta vägrade envist att upphöra slå. Det arbetade till långvårdspersonalens stora förargelse ännu i två månader efter att hjärnan hade givit upp inför den grymhet som enligt hennes mening sedan 60-talet hade förvandlat hela Sverige till ett självdestruktivt sjukhus.

51.

"Jag vill aldrig mer ha något med dig att göra," sade jag till Hjälparen.

"Ja, men jag vill ju bara hjälpa dig."

"Din makt och din terrorism skrämmer mig från vettet. Jag vill ha tillbaka min musik och den jag älskade, och ditt maktspråk utesluter all kärlek."

"Om du överger mig förlorar du all hjälp du kan få, alla inkomster och alla möjligheter."

"Jag vet det."

"Kan ingenting få dig att vara förnuftig i stället?"

"Jo, en sak. Avslöja din identitet."

"Vad menar du?"

"Jag menar, att bakom den där masken och de där svarta glasögonen finns det bara en vanlig människa. Visa mig honom, och jag skall arbeta för dig igen."

"Det är omöjligt. Hjälparen lever blott på sin totala anonymitet."

"Dra då åt helvete varifrån du kom."

"Du är välkommen tillbaka," sade Hjälparen och avlägsnade sig ur mitt liv. Jag antog att jag aldrig skulle få veta vem han hade varit.

I mitt kvarter bredvid min gård hade ett sällskap ungdomar ockuperat den gården. Husen hade stått övergivna, portarna hade låsts med massiva järnkedjor och hänglås, och ungdomarna hade klättrat in över muren mot parkeringsplatsen. Den muren hade de innanför byggt upp till en försvarlig barrikad som måste anses svårintaglig.

Deras ockupation hade väckt sensation i hela staden. Göteborgshem, som ägde en fjärdedel av Göteborgs bostäder, greps av panik och vidtog alla åtgärder som kunde vidtas mot de stackars ungdomarna. De stängde av elektriciteten, gasen och vattnet och posterade ett gäng vakter utanför barrikaden som fick stå där 24 timmar om dygnet och

hindra att ungdomarna fick förstärkning. Men ungdomarna klättrade över taken och in genom fönstren i stället. Det kostade vaktbolaget Abab 100,000 kronor att ha några vakter där i några dagar.

Dessutom blev min gård utsatt för deras överdrivna tjänstenit. I ett försök att komma åt ockupanterna stängde de av vattnet till mitt hus, i vilket också en annan hyresgäst bodde kvar. De ville också stänga av elektriciteten och gasen, men då blev min granne så heligt vred att vaktmanskapet avstod frivilligt.

Men vår port låste de med järnkedjor och hänglås för att inte ockupanterna skulle komma in och ockupera även det huset. De glömde därvid att då inte heller husets lagliga hyresgäster kunde komma in.

Jag fick ringa till vaktbolaget mitt i natten för att be dem låsa upp för mig. Sedan fick jag stå och frysa i en halvtimme innan de kom. Sedan fick jag visserligen min nyckel till hänglåset, men nästa dag hade de bytt hänglåset till ett annat, som de inte gett mig nyckel till. Så jag fick ringa dem mitt i natten igen och be dem släppa in mig igen och ge mig nyckel till det nya låset. Det gjorde de även, men det dröjde inte många dagar innan de bytt ut hänglåset för tredje gången utan att ge mig nyckel.

En dag hade de också stängt av elektriciteten för mig. Det var kallt i lägenheten när jag kom hem, och inga lampor fungerade. Jag fick gå till min nattliga telefonkiosk igen och ringa upp vaktbolaget, stå och frysa i en halvtimme innan de kom och sedan följa med vakten från skåp till skåp längs hela gatan medan han endast kunde konstatera att elektricitetsverket hade stängt av strömmen för hela gatan på begäran av Göteborgshem, vilket han medgav att var underligt när det ändå fortfarande lagligen bodde två hyresgäster kvar i en av gårdarna.

Nästa dag kopplades strömmen på igen. Mitt sista bekymmer var att Göteborgshem inte ville ge mig något ersättningskontrakt för det kontrakt på min ständiga tillfällighetsbostad som skulle gå ut med månaden. De hade tidigare lovat mig ett annat kontrakt i stället, de hade också försökt finna bostad åt mig, men när de inte genast lyckats utan vidare ångrade de sig, tänkte de om och menade de att de inte var skyldiga att ge mig något ersättningskontrakt medan de dock samtidigt vidhöll att jag inte kunde bo kvar längre än månaden ut.

Allt detta ledde till att jag gjorde gemensam sak med ockupanterna, som endast ockuperat sitt hus emedan de icke hade någon annanstans att bo. Endast därför bodde de också kvar i sin ockuperade saneringskåk trots de umbäranden de där måste utstå. Det var ett tjugotal ungdomar mellan 13 och 20 år som varken hade elektricitet, vatten, gas eller värme. De måste värma sig med levande eld, de måste smugla in vedkaminer, de måste själva bygga sina torrklosetter, de måste smugla in sitt vatten, de kunde inte tvätta sig eller sina kläder eller värma vatten, de hade ingen annanstans att bo, och hela stadens etablerade ordningsmakt motarbetade dem av alla krafter. Ingen pardon visades dem trots att de alla var förkylda eller än mera sjuka till följd av den omänsklighet som visades dem. De höll ordning på sitt torp, ingen fick förstöra något, pundare och narkomaner var portförbudna, disciplinen och moralen var god. Det var rena Warszawaghattot i miniatyr före slutstriden.

52.

"Jag har sagt upp bekantskapen med Hjälparen."

"Varför det?" frågade Marta utan att se på mig.

"Han kände till granatkastandet vid Klagomuren, gjorde ingenting för att förhindra det och var alltså medskyldig."

"Vad sade han till det?"

"Att jag var välkommen tillbaka till hans trygghet."

"Han kommer att mörda dig om du inte återvänder."

"Det spelar mig ingen roll. Jag vill hellre ha kärlek och musik än makt och politik."
Marta hade ytterst motvilligt tagit emot mitt besök. Nu såg hon mig i ögonen för första gången. Hon tog av sig de svarta glasögonen.
"Och hur tror du att du kan bekämpa Hjälparen?"
"Med att avslöja honom."
"Ingen har lyckats avslöja honom."
"Jag vet, därför att ingen har försökt. Men jag skall nu sätta polisen på honom och vidta alla lagliga medel för att få hans maffia krossad."
"Du slåss mot väderkvarnar, och jag är en av dem. Hur tror du att jag någonsin kan förlåta dig Olofs död?"
"Han är inte död."
"Vad menar du?"
"Jag är säker på att han fortfarande lever."
"Bevisa det för mig då. Än så länge har jag bara sett bevis på att han är död."
"Jag lovar dig att göra allt för att avslöja Hjälparens identitet, få honom fast och leta fram Olof levande."
"Jag vill inte ha ett likadant dödscertifikat över din död som jag fick över Olof."
"Det var det första vänliga ord du har sagt till mig idag. Tack för det."
"Jag sade bara min mening."
"Då älskar du mig alltså ännu."
Hon såg bort.
"Bevisa först att du inte hade någon skuld i Olofs död."
"Han är inte död, och det skall jag bevisa."
Jag förstod att hon inte längre tänkte se åt mig. Audiensen var över. Jag reste mig och gick.
Medan jag gick ut såg jag henne åter ta på sig sina svarta glasögon.

53.

Hjälparen har vunnit över mig. Jag är i hans våld. Jag ser honom aldrig mera mask mot mask, men hans hantlangare försörjer mig. När jag behöver knark ger de mig det i obegränsade mängder.

Dock är jag inte någon heltidsnarkoman. Jag är bara periodare. Då och då måste jag helt enkelt droga ner mig ordentligt. Under sådana perioder har jag kommit upp till tio pipor hasch om dagen.

På något sätt är också Marta i hans våld. Hon har inte heller direktkontakt med Hjälparen, och hon är inte heller den som knarkar, men någon hållhake har han på henne. För hon fungerar som en mellanhand mellan mig och Hjälparens hantlangare. När jag behöver knark meddelar jag mitt behov till henne, och då kommer Hjälparens hantlangare till mig och ger mig det. Dessutom får jag min försörjning genom dem.

Min hemmiljö blir allt gräsligare. Ibland ligger jag efter med hyran i och för tre månader. I diskhon ligger det tre månaders otvättad disk med lika gamla matrester, och jag vågar inte vända på det översta fatet av fruktan för vilken stank och vilken ohyra som kan finnas under det. Ur matresterna i avfallspåsarna har det kommit en sorts små äckliga gula flugor, som har förökats i tusentals. Jag tror de kallas bananflugor. De flyger omkring överallt och sätter sig i alla skåp, gardiner och kläder. De är så små att man inte kan döda dem. De flyger lätt in i munnen och öronen och näsborrarna. Jag vet inte hur många tjog jag har måst peta ut ur ögonen. Förr eller senare kommer väl Anticimex hit.

I fredags hälsade jag på min vän vaktmästaren i synagogan. Han hade mycket att berätta. Synagogan hade anställt en ny organist. Det var en ilsken tysk som hade papper på att han kunde spela orgel, och därför måste de betala honom 4000 i månaden

vilket de gjorde utan krumbukter. Mig hade de betalat 1500 och vägrat löneförhöjning emedan de sagt sig icke ha haft råd med mera. Sålunda hade de hänsynslöst utnyttjat min billiga och kärleksfulla arbetskraft i fem år, vilket skulle bevisas.

Tysken var en hårding. Han kunde bita ifrån sig, han tålde inte förolämpningar utan gav dem tillbaka med ränta utan att svälja dem, den som trampade honom på tårna riskerade livet, så han var rätt man på rätt plats. Den skulle de inte utnyttja eller trakassera ostraffat.

Rabbinen gick från klarhet till klarhet. Efter att ha lyckats avskeda vaktmästaren, en omskuren, krävde han löneförhöjning och en villa vid havet som extra bostad utom den som han redan ägde med stadens förnämligaste utsikt över hamnen. Han fortsatte samtidigt med sitt utsvävande playboyliv, sin israeliska vulgärpropaganda, sina dåliga predikningar och sitt groteska falsksjungande. Han hade nu en årsinkomst av 360,000 kronor utom fria resor och bostad och krävde 380,000 plus en villa. Jag hade haft 18,000, krävt 30,000 och blivit kategoriskt refuserad. Och jag drog mig till minnes hans sista predikan med mig som organist, den predikan som avgjorde mitt avsked, när han i predikstolen på sabbatens högtidsgudstjänst hade försvarat president Reagans krigsattack mot Libyen. Jag hade sagt upp mig samma dag, vägrande att mera sätta min fot i en synagoga var en gång på en sabbat under en gudstjänst överlagt mord hade försvarats. Så får inte en ortodox rabbin göra. Och det var han som en gång till en gästande kantor hade sagt, att han skulle göra vad som helst för att bli av med synagogans musik, kör och orgel.

Gud själv krävde hämnd för sin av en rabbin oskärade synagoga. Och helt plötsligt stod det klart för mig, jag vet inte efter hur många pipor hasch, att jag helt enkelt måste döda den rabbinen. Gud själv krävde det av mig. Jag hade inget val. Jag var så illa tvungen. Gud krävde av mig sin gudomliga rättvisa.

Genom Hjälparens hantlangare fick jag lätt en revolver. "Jag behöver ta lagen i egna händer," var min motivering. De frågade inte ens efter vem jag tänkte döda. De lät mig mörda vem som helst bara de slapp göra det själva.

Jag visste vilken väg rabbinen dagligen tog från sin synagoga till sitt hem. Det var bara att gå upp jämsides med honom, falla i samspråk med honom och återknyta bekantskapen. Jag hade alltid förr kommit väl överens med honom. Han var alltid öppen och vänlig. Han besvarade mitt tilltal som en gammal vän.

"Hur mår du, Bertil? Det var länge sen!"

"Tack, bra. Hur trivs ni med en ny organist?"

"Han är litet besvärlig, han är inte så god som du alltid var, och vi saknar dig. Varför slutade du egentligen? Blev du sjuk?"

"Nej, jag blev frisk."

"Du ser ut att lida av sömnbrist. Arbetar du hårt? Vad gör du nu för tiden?"

"Ja, jag arbetar dag och natt för att överleva. Vet du vad er nye organist har i lön?"

"Nej. Hur skulle jag veta det?"

"Du vet ju så mycket om pengar."

"Vet jag mycket om pengar? Nej, vet du vad!"

"Organisten har 4000 i lön i månaden. Jag hade 1500."

"Omöjligt."

"Varför säger du så när du vet att det är sant?"

Han stannade och såg på mig.

"Hur är det med dig, Bertil? Är du sjuk?"

"Nej, jag är bara tillnyktrad."

"Du verkar onaturligt aggressiv. Jag har aldrig upplevt dig sådan förut."

"Nej, jag var alltid bara snäll och beskedlig så länge jag var organist."

"Tala om vad som trycker dig. Du vet, att jag alltid var din vän."

"Var du det? När jag begärde högre lön och inte kunde betala min hyra och vägrades ett öre mer i lön gjorde du ingenting."

"Det är inte en rabbins sak att sköta om pengar."

"Ändå sköter du om pengar, rabbi. Du sade till och med offentligt en gång i predikstolen att man bara var berättigad till pengar om man var studerad som du. En självutbildad som jag var helt värdelös."

"Du måste ha missförstått mig."

"Jag har aldrig missförstått dig, rabbi. Men du har aldrig vetat med vem du hade att göra med i min person."

"Vem är du då?"

"Händelsevis råkar jag vara omskuren."

Han skrattade. "Du är rolig. Vaktmästaren var också omskuren, men han var en pajas."

"Jag är mer än bara omskuren. Jag är jude."

Plötsligt blev han allvarlig. Han började förstå vart jag ville komma.

"Vart vill du komma?" För första gången låg det ett spår av fruktan i hans röst.

"Jag var er shabesgoj. Ni anade aldrig att jag egentligen var jude. Jag kunde inte avslöja det, för då skulle jag inte längre kunna vara anställd av er. Jag ville vara med er. Jag ville känna på att få vara jude. I hemlighet var jag en av er utan att ni anade det. Nu först kan jag avslöja det, när även du, käre rabbi, har blivit avslöjad. Ingenting kan rädda dig längre. Du har gjort bort dig genom din girighet och missunnsamhet och kulturfientlighet."

Han såg plötsligt att något pekade mot honom genom min ficka. "Vad har du där?" frågade han, som om han trodde att han drömde.

"En revolver med ljuddämpare. Jag ämnar mörda dig, rabbi."

Han blev genast helt lugn, som om han nu var säker på sin sak. "Varför det?" frågade han.

"Därför att du är korrumberad och den mest korrumberade av alla i din korrumberade församling."

"Jag har arbetat hårt för att nå min ställning, jag har studerat i många år, och jag sliter som ett djur för den lön jag får. Menar du att jag inte är värd den?"

"Jag slet som ett djur, utsattes för hån och trakasserier, tvingades svälja förolämpningar och offrade mig helt för 1500 i månaden."

"Jag vet, min vän, att du hade det svårt. Men den som inte belönas på jorden får sin belöning av Gud."

"Du får 30,000 i månaden, är inte nöjd med det och dina gratis resor och vill dessutom ha en egen villa. Du kan inte predika, och du kan inte sjunga och gör ändå båda delarna. Du talar om Gud och håller fanatiskt på din ortodoxi och märker inte själv när du oskärar sabbaten med att under pågående gudstjänst predika krig."

"När har jag predikat krig?"

"Den 26 april detta år. Du försvarade Reagans attack mot Libyen."

"Ja, jag var galen då. Förlåt mig."

"Nej, det gör jag inte. Jag förlåter dig men inte din församling. Den församlingen har behandlat mig som en hund. Du är den församlingens högsta höns. Därför skall du dö."

"Du är intre frisk. Du är påverkad."

"Det spelar ingen roll."

"Du är världens olyckligaste och sjukaste människa."

"Det behöver du inte påminna mig om."

"Du vet att jag har hustru och barn."

"Jag vet också att du har hela framtiden framför dig. Du är ung och frisk och har en strålande karriär att tillmötesgå."

"Du ser själv att jag håller mig lugn och inte ropar på hjälp. Du kan inte döda en annan människa, Bertil. Det är du för god för. Du försöker bara skrämma mig."

Jag hade hållit min laddade revolver i fickan riktad mot honom utan att han hade kunnat se det. Nu avlossade jag raskt tre skott i magen på honom. Jag blev själv förvånad över hur tyst revolvern med sin ljuddämpare avrättade honom. Han vek sig dubbel utan ett ljud. Knappt någon hade märkt det. Jag avlägsnade mig raskt därifrån.

Det var mitt på Kungsgatan mitt på dagen. Gatan var full av folk. Det var rusningstidsträngsel. Att försvinna i hopen var nästan för enkelt. Det var bara att visa att man inte hade bråttom.

Jag vände mig inte ens om när jag hörde att det blev någon uppståndelse åt det håll varifrån jag kom.

Nästa dag läste jag i tidningarna att den judiska församlingens så synnerligen högt värderade och avhållne rabbin hade skjutits ned på öppen gata. De tre kulorna hade träffat hjärtat och skurit av kroppspulsådern. Han hade omedelbart avlidit.

Tidningen skrev vidare, att en man hade setts, men ingen hade sett honom i ansiktet. Man hade sett rabbinen i sällskap med någon, men ingen visste vem denne någon var. Mördaren hade raskt försvunnit i folkvimlet utan att någon i närheten av den skjutne rabbinen hade haft tillräckligt snabb reaktionsförmåga för att kunna hindra mördarens tysta flykt. Alla som diffust hade sett mördaren var eniga om att han hade sett ut som en normal vanlig människa. "Ett alldagligt utseende," hette det, omöjligt att göra någon klar fantombild av.

Man hade intervjuat höga befattningsinnehavare i rabbinens församling, men ingen kunde tänka sig att någon hade kunnat ha något motiv för mordet. Det måste ha varit någon galning utan motiv, kanske en rånmördare, kanske en drogpåverkad. Många slogs av den kusliga likheten med omständigheterna kring mordet på Olof Palme.

Allra minst, tänkte jag, kunde någon i församlingen ha någon aning om att jag visste hur mycket den nye organisten hade i lön, emedan den avskedade vaktmästaren fått reda på denna siffra endast genom hemligt spioneri. De visste inte ens att jag umgicks med honom. Och organistens lönesiffra hölls för övrigt hemlig för de flesta i församlingen, liksom alla den församlingens anställdas lönesiffror hölls så hemliga som möjligt för så många som möjligt.

Revolvern lät jag falla i älven från toppen av Älvsborgsbron.

Jackan med skotthålen genom fickorna brände jag upp.

Därmed var alla spår utplånade.

Ett mord var begånget. Jag var nu en mördare. Jag endast konstaterade faktum. Jag frågade mig inte ens om jag ångrade det.

54.

Jag blev kidnappad följande natt. Det var Hjälparens hejdukar som tog mig. Jag låg i min säng, som jag alltid gör nu för tiden, när de bröt sig in i min lägenhet.

"Här är ju smutsigt som i ett fängelse. Vad är det för insekter du har här? Är det bananflugor? Vi måste nästan kalla hit Anticimex."

"Min säng är ännu smutsigare."

"Ja, vi märker det, så som den stinker. Upp nu och klä på dig."

"Vart ska vi?"

"Hjälparen önskar förhöra dig."

Tämligen omilt fördes jag med våld till ett ställe som skulle tjäna som någon sorts rättegångslokal. Hjälparen själv satt där mitt emot mig. Han hade någon svag ljuskälla bakom sig så att jag såg honom bara i silhuett. Det var bara han och jag och de fyra som fört dit mig. Två av dem höll fast mina armar bredvid mig. Hjälparen inledde förhöret.

"Vi vet att det var du som mördade den judiske rabbinen. Varför går du och gör en sådan idiotgrej?"

"Rabbinen fick skylla sig själv."

"Hur så?"
"Jag handlade bara i enlighet med hans egna ord."
"Vad menar du?"
"Han fick ta konsekvenserna av vad han sade. I en predikan på en sabbat försvarade han överlagt mord."
"Omöjligt."
"Men sant. Han försvarade Reagans krigsattack mot Libyen."
Den av de fyra andra som satt bakom mig sade:
"Det är sant. Den predikan har blivit ryktbar."
"Så du lät konsekvenserna av hans egna ord gå ut över honom själv?"
"Ja, han vanhelgade ju sabbaten. Och i en annan predikan fem månader tidigare hade han sagt offentligt att sådana som jag inte förtjänade en bättre lön än den vi hade emedan vi saknade akademisk utbildning. Min lön var 1500 mot min efterträdares 4000. Jag hade inte betalt för att fördömas offentligt, för att utvärda dåliga predikningar eller för att hålla inne med mitt missnöje. Därför slutade jag och sköt rabbinen."
Vittnet bakom mig sade:
"Den rabbinen var känd inom vissa kretsar såsom 'hippierabbinen'.
"Ja," sade jag, "han var en hippie på 60-talet, en amerikansk hippie. Han hade många böcker om droger."
"Det räcker," sade Hjälparen. "Anklagelsen faller tills vidare. Vi ville bara veta ditt motiv. Han var alltså en rabbin som oskärade sabbaten med att i en predikan försvara överlagt mord under gudstjänsten, och du handlade därefter. Det är nästan logiskt. Men vi har fler anklagelser.
Vi har hört att du ämnar avslöja Hjälparen och överlämna honom åt rättvisan. Är det sant?"
"Vem har ni hört det av?" stammade jag.
"En viss änka efter en nattklubbsinnehavare."
"Det har ni tvingat ur henne," flämtade jag.
"Inte alls. Hon berättade det helt självmant därtill manad av plikt och samvete."
"Ni måste ha utövat påtryckningar mot henne."
"Vi utövar aldrig påtryckningar."
"Nå," sade jag och vände mig till de andra fyra, "är inte ni också nyfikna på vem denne hemlighetsfulle maskerade terroristiske Hjälpare egentligen kan vara och hur han ser ut? Varför springer vi inte fram och bara drar glasögonen och masken av honom?"
Hjälparen tog fram något.
"Den förste som rör sig mot mig skjuter jag."
Det var en annan revolver med ljuddämpare. Hjälparen förblev oåtkomlig.
"Förstår du inte," återtog han, "att vi med lätthet kan överlämna dig åt rättvisan och ange dig för mordet på den judiske rabbinen? Men vi är humana och vill bara hjälpa. Du har fått en varning denna gång. Du får inga fler skjutvapen av oss mera. Säg mig bara en sak: var är den revolver du använde mot rabbinen?"
"På bottnen av älven."
"Bra. Låt den ligga där. Och minns: nästa gång du använder våld skonar vi dig inte."
"Men ni göder ju mig för att göra mig till en terrorist. Ni försörjer ju mig med knark."
"Det är ditt straff för att du förförde änkan vi nämnde."
"Kan då Olof hämnas efter sin död?"
"Ja, om han kände Hjälparen."
"Jag förstår," sade jag.
"Nej, du förstår ingenting, och var glad för det. Ut med honom."

Jag fördes brutalt ut från stället, som var en källarlokal i ett rivningshus, och jag kastades ut på gatan och landade omilt i en vattenpöl. Därifrån fick jag sedan leta mig hem, vilket inte var det lättaste. Hjälparen och hans medhjälpare såg jag inte röken av mera. Jag hoppades att aldrig någonsin behöva se dem mera. Jag hade fått nog av all terrorism.

Men starkast av mina känslor var min bitterhet mot judarna. "De förbannade skitstövlarna!" tänkte jag. Min efterträdare gjorde samma jobb som jag och kanske mindre men fick mer än dubbelt betalt emedan han hade formell utbildning medan jag varit autodidakt. Judarna hade vägrat att belöna och erkänna en 'self-made' mans förtjänster och ansträngningar. Det var deras brott som jag aldrig skulle kunna förlåta dem. De hade visat sig vara lika nedriga och trångsynta som vanliga svenskar.

Skulle jag avrätta dem en efter en som jag avrättat rabbinen? Nej, det var bara rabbinen som offentligt hade vanhelgat sabbaten. Gud hade hämnats genom mig. Min egen privata hämnd fick jag söka genom andra.

Och egentligen hade det enda mordet på rabbinen redan tillfredsställt hela mitt hämndbegär. Han hade varit en playboy som varken kunnat predika vettigt eller sjunga annat än sprucket. Han hade varit en jude av värsta sorten: en talmud-jude, som hjärntvättat sig med en massa vulgärt och tarvligt talmud-nonsens, som hör till världens lägsta litteratur och som egentligen bara är förvanskningar av Bibeln. Hela hans liv och stil hade varit lika vulgärt och tarvligt som hans talmudkunskaper.

Men han hade varit en vänlig och hjälpsam människa och haft en förtjusande fru. Detta grämde mig, att han inte hade varit enbart korrumperad.

Och i nätter utan tal skulle jag förföljas av hans vänligt leende ansikte, som bara strålade godhet och välvilja.

Och det var inte han som hade bestämt min lön, utan det var de andra. Han hade kanske varit den enda icke-skitstöveln i hela församlingen. Och även om vissa andra där verkligen hade varit skitstövlar hade de kanske inte ens varit medvetna om det. De hade ju faktiskt inte vetat att jag var jude.

Det tålde att tänka på. Ingen rättvisa är någonsin fullständig.

55.

I en av mina garderober fanns det hemskt mycket antändbart skräp. Det var gamla avhandlingar, kataloger, kartor och pappersrullar som låg där och väntade på sin pyroman. Det var så antändbart att det välkomnade en tändsticka, bara väntade på en sådan och nästan framkallade en sådans existens automatiskt.

Jag lekte med tanken. Det skulle bli en skön brand att få omkomma! Hela kvarteret var av trä och skulle brinna upp på fem minuter. Och porten hade jag låst inifrån, så ingen skulle kunna komma in och släcka den i tid och rädda mig. Hade jag tur skulle till och med mitt lik försvinna bland ruinerna. Knappt någon visste ju att jag bodde här, och brandens upphov skulle aldrig kunna klarläggas.

Då knackade det på fönsterrutan. Den som stod där utanför var min gamle vän vaktmästaren från synagogan. Han blev glad åt att se mig. Jag måste släppa in honom.

Porten låstes upp, och den magre skinntorre stackaren blev insläppt.

"Vad jag är glad åt att se dig!" utbrast han. "Du kan inte tro vad jag har saknat dig!"

Jag bjöd in honom till mig, vi satte oss vid bordet i det primitiva köket, och han höll låda hela tiden.

"Synagogan är sig inte lik efter att du lämnade den. Men du kommer väl tillbaka? De säger på kontoret att du har skrivit att du gärna skulle komma tillbaka. Du behövs där nere så väl. Den nye gubben där är en ilsken surkart som mest bara skäller och bits. Han verkar inte alls att trivas där utan spelar där bara för pengarnas skull. Han får 4000 i månaden."

"Jag vet."

"Ändå kan han inte musiken ännu. Han spelar alldeles för långsamt och kommer hela tiden av sig och vet inte vad som händer i gudstjänsten. Han förlorar lätt både humör och tålamod, och ungdomarna i församlingen gillar honom inte heller. De är mycket mera på honom än vad de var på dig. Han vet inte i vilket getingbo han har stuckit sin fot, och han lär inte komma loss därifrån lika lätt som du, så mycket som han får i lön.

Alla klagar på att han alltid kommer bort sig i gudstjänsterna. Det var väldigt lite musik under de stora helgerna i år. Du visste alltid exakt vad som hände och när och kunde till och med hebreiska, så att du alltid kunde svara omedelbart på försångarens texter, men den röde tysken vet inte nåt.

Säg, du kommer väl tillbaka? Du var som klippt och skuren för den platsen, och du skötte den så bra. Det var bara de ortodoxa terroristerna där nere som förstörde ditt arbete för dig. Den där tysken varar säkert inte så länge. Sedan kommer du tillbaka och får samma lön som han."

"Jag accepterar aldrig 4000."

"Vad menar du?"

"De hade kunnat få behålla mig för 2400, och det visste de, när de anställde tysken. Om jag någonsin kommer tillbaka blir det för 2400. Men allt talar för att jag aldrig mer kommer tillbaka."

"Varför säger du så?"

"Därför att jag känner vissa terrorister. Mitt umgänge är inte fritt från antisemitism. Jag vet till exempel vem som mördade er rabbin."

"Det är du den ende som vet i så fall. Men han fick vad han förtjänade. Han höll ju på med att ruinera församlingen med att kräva en villa vid havet av dem utom alla de andra förmåner som han redan hade: fria resor, fritt uppehälle, stadens flottaste lägenhet plus hundratusentals kronor. Det var rena biskopslönen."

"Men han slet för sin lön."

"Men han fick den också. Det fick inte du. Han kunde dra åt helvete, och det gjorde han också."

"Jag ville honom inget illa."

"Du var den ende i så fall. Alla var arga på hans tarvlighet och korrupktion. Men du kommer väl tillbaka, säg?"

"Jag beklagar, men den församlingen gjorde mig till antisemit. Jag är antagligen aldrig välkommen tillbaka. Jag var grön och fläckfri och judedyrkare när jag började där, men i deras sällskap måste man bli terrorist och vad som är värre, nämligen paranoid, och det vill jag aldrig mera bli."

"Ändå var du den enda i det sällskapet som inte var en galen paranoid terrorist. Men här bor du ju alldeles för eländigt. Och vad är det för sötaktig stank du har här? Du röker väl aldrig hasch?"

"Understundom tar jag mig ett bloss."

"Varför det?"

"För att bli snäll. För att glömma all terrorism. För att glömma min judiska församling."

"Tro mig: den glömmet dig aldrig."

"Jag tror snarare den gärna skulle vilja glömma mig."

"Du var en gåta för den församlingen. De förstod dig aldrig riktigt."

"Jag förstod dem alltför väl."

"Luften är renare där nu när rabbinen är borta."

"Tror du inte att det är för att jag är borta som den har blivit renare?"

"Din avgång resulterade i panik där nere. Rabbinens avgång har nästan återställt freden."

"Tror du det var Olof Palmes mördare som sköt honom?"

"Varför inte? I så fall har han slagit två flugor i en smäll och gjort världen en dubbel björntjänst. Men Palme hade också förtjänat att bli skjuten framifrån. Många beklagar att de inte var de utvalda som fick göra det."

"Hyllar du då mord?"

"Rabbinen gjorde det i en predikstol på sabbaten när han försvarade Reagans attack mot Libyen under gudstjänsten. Varför skulle jag då vara sämre?"

"Du kan bli skjuten som rabbinen."

"Av vem då? Av dig?"

"Nej, jag blir aldrig mer en terrorist, en av dem, en livegen till kollektivet. Om jag inte får leva fri och självständig så dör jag hellre."

"Akta dig bara för dig själv."

"Vad menar du?"

"Du bor ju här i ett elände och ägnar dig åt laster. Det luktar självdestruktivitet."

"Kanske du har rätt."

Jag rörde samtidigt som jag upprörde av hans bön om att jag skulle komma tillbaka. I samma stund som jag blev organist i synagogan var det kört för mig – jag visste redan då att jag aldrig skulle komma levande ut ur den församlingen, ty jag var född jude, hade levt under en icke-judisk förklädning och poserade i synagogan som icke-jude, för att falskeligen känna på hur det egentligen var att vara jude. Allt vara bara bedrägeri. Jag var värre än en *freak* – jag var en *fake* och helt moraliskt fördärvad. Mitt mord på rabbinen var blott en konsekvens och höjdpunkt av utvecklingen: det var oundvikligt. Judendomen är världens största maffia – på gott och ont.

Ingen älskade den som jag tills min egen lojalitet tvingade mig att lämna den.

56.

Det var bara fyra dagar senare som jag fick höra nyheten att min vän vaktmästaren hade avskedats från synagogan. Anledningen var att han hade vågat yttra alltför många oförmånliga sanningar. Men en fackansluten vaktmästare avskedar man inte utan vidare. För att vara utan hans arbete måste synagogan punga ut med sex månaders extra lön för honom – en synnerligen dålig affär för synagogan, nästan lika dålig som att anställa en organist för 4000 i månaden och avstå från mig, som hade begärt 2400.

Därmed tvingas jag av min egen brottslighets och lastbarhets konsekvens till att gå till synagogan här i staden och kasta granater in genom dess fönster så att den fattar eld och brinner upp. Detta måste jag göra, liksom jag sköt rabbinen.

Men jag vägrar. Hellre än att göra det sätter jag eld på mig själv.

Skräpet står färdigt serverat i garderoben för att antändas. Jag skall ordna en fest för alla stadens pyromaner.

Och dessa anteckningar lämnar jag dessförinnan in i ett paket på posten adresserat till "Hjälparen, c/o Marta" och hennes nattklubb. Hon har ju blottat mig för honom förut.

Kanske att Hjälparen kan få Olof att komma till liv igen.

Marta behöver ju honom mer än mig.

Brinn, förspilda liv, och fördärva aldrig världen igen med Hjälparens onda makt! Ty all makt är av ondo, och det är Hjälparens enda fördömelse, att han har makt.

Min sista önskan i livet är att Hjälparen aldrig mer med sin makt må fördärva oskyldiga offer som jag.

Förlåt mig, Marta, att jag älskade dig! Förlåt mig, Olof, att jag bedrog dig!

Förlåt mig, mina älskade judar, att jag övergav er och dog för er.

Minns du den Långfredagen, Marta? Det var vår fullkomligaste stund tillsammans. Det var nästan den första dag vi hade helt för oss själva. Olof var bortrest och hade anförtrott dig åt mitt sällskap. Vi var ensamma hela dagen i den stora underbara lägenheten. Staden var död, allting var stängt, men vi levde, och du bjöd på mat, medan vi lyssnade till musik. Det var klassisk musik, det var min musik, det var Sibelius, och det var Maciejewskis Requiem.

Du var klädd helt uti svart Långfredagen till ära. Du hade inga urringningar, inga trikåer, inga byxor, inga bara knän, men ditt hår var utsläppt, och du var på gott humör. Vi hade det trevligt den Långfredagen. Du var på ditt mest underhållande och uppspelta humör. Och du dansade för mig. Du dansade till Maciejewskis Requiem. Denna den mest storvulna och mest hysteriska dödsnära dansade du vilt till, Jesus och korsfästelsen till ära, som en lössläppt och galen Maria Magdalena, med din långa svarta kjol och din svarta långärmade blus med krås och med ditt långa utsläppta hår. Till Maciejewskis galna hysteriska tretakt i "*Quantus tremor*" utförde du din vilda betagande långfredagsdans mig till ära, och det var inget vanhelgande i det. Det var bara så genialiskt, så oerhört, så groteskt och fascinerande och så överväldigande.

Du dansade för mig din långfredagsdans till Maciejewskis hysteriska Requiem med strapatserade körer och fugor och dubbla slagverksbatterier med gong-gong och gigantisk orkester. Det var bara din extra solistinsats som det verket ytterligare behövde för att bli alldeles fulländat. Din dans tänkte inte Maciejewski på, men jag har aldrig glömt den eller upphört med att återvända till minnet av den.

Detta är det sista jag skriver innan jag förseglar mina minnen med det sista brev jag skrev till församlingen och som jag aldrig avsånde till dem.

Jag har redan tänt på det ljus som sedan skall förtära mitt liv, min kropp och denna min levnads sista kvarter, som hade rivits av grävskopor om jag ej hade förekommit dem.

Efter att jag postat detta manuskript skall jag röka mig redlös och sedan tända på på allvar.

Fjärde delen : Kloakrensaren och torpedmasturbanten.

Jag visade Marta vår olycklige vän Bertils tragiska självbiografi. Hon var inte förvånad över att jag kom tillbaka. "Jag visste hela tiden att du inte var död," sade hon lakoniskt.

När hon hade läst färdigt anteckningarna frågade hon mig lika lakoniskt:

"Varför kom du tillbaka?"

"För att meddela dig att Hjälparen finns inte mer."

"Har han bränt sig inne som Bertil och utplånat sig själv?"

"Han har mera än så. Han har tagit på sig mordet för både Olof Palme och den judiske rabbinen, tagit konsekvenserna och försvunnit för gott. Hans självpåtagna straff är att aldrig mer komma tillbaka."

"Jag tror dig. Och du? Har du åter blivit Olof nu?"

"Carl är död. Jag lever."

"Så du kommer hädanefter att vara dig själv och ingen annan?"
"Jag tänker försöka."
"Jag vågar inte tro att du framdeles kommer att leva bara för mig utan att dela mig med Hjälparen."
"Hjälparen är död. Han var det enda hindret för vår kärlek. Han är borta nu."
"Jag kan inte tro det."
"Beviset har du här." Jag indikerade Bertils manuskript.
"Var *han* Hjälparen?"
"Nej, men hans mission var att oskadliggöra honom."
"Och han lyckades?"
"Över sin egen förväntan."
"Jag kan tro på ditt ord att Hjälparen är död, men jag har svårt för att tro att Bertil är död."
"Han är död, men hans kärlek lever."
"Hans kärlek för mig?"
"Nej, hans kärlek för judarna.
Du förstår, han dog av olycklig kärlek till judarna. De visste inte att han var jude själv. Han dolde det för dem, för att få kunna vara hos dem som en av dem i fred utan att utmärkas."
"Jag tror dig."
Och vi kysstes. Men i den kyssten tänkte vi båda på Bertil medan ingen av oss längre tänkte på Hjälparen.
Hans makt, hans kriminalitet och hans terrorism var förbi.
Bertils olyckliga kärlek till judarna hade krossat all makt i världen utom kärleken. Så verkade det. Så kändes det. Han var borta, och ingen saknade honom, ty hans kärlek levde kvar.

59.

Aldrig förut hade jag haft någon anställning på en nattklubb. Jag var utbildad musiklärare och hade plågats i åtskilliga år av ostyriga ungar som var mera antimusikaliska än mottagliga för den bästa sortens undervisning i musik när jag beslöt mig för att pröva nya vingar och ta reda på om jag skulle kunna duga som pianosolist. Jag hade ju en hel del klassisk musik på min repertoar som jag i skolan aldrig hade fått användning för efter det att de ytterst nyttiga och uppbyggliga morgonsamlingarna en gång i veckan hade slopats.

Det var förmodligen den enda nattklubb i staden som sökte en seriös pianist. I regel ville ju nattklubbar bara ha skvalmusikunderhållningsdockor i stil med Hoagy Carmichael och negrer som kunde spela "*As Time Goes By*" och inte en Rachmaninoffspecialist som jag. Men det att jag var specialist på Rachmaninoff avgjorde min anställning vid den skumma nattklubben *Blå Månen*.

Att den nattklubben var skum stod klart för mig genast. Redan när jag första gången fick skåda min chef i vitögat begrep jag att jag stod inför mitt öde. "Vi har alltid enbart haft klassiska pianister här. Därför passar ni som Rachmaninoffspecialist perfekt. Vi har inte haft någon Rachmaninoff här tidigare. Bara Chopin och Schumann," sade min chef, som var en hon, och därvid såg hon direkt så utmanande på mig att jag fylldes av vrede. Jag genomskådade henne direkt. "Den tanten är ute efter mina könsorgan" slog det mig genast, och den tanken var så påfallande omedelbar att jag först vägrade ta den på allvar. Den var för stark för att kunna vara säker. Jag blev förvirrad och visste inte om jag skulle ta mig i akt för min arbetsgivareska eller för mina egna misstankar mest. Jag beslöt att hålla mig på avstånd från båda.

Även om hon var äldre än jag var hon inte direkt avskräckande. Jag gissade att hon var omkring 40 men hade ännu ingen rynka i ansiktet. "Hon måste vara olyckligt gift när hon ser på mig så där," tänkte jag också. Den intuitiva tanken vägrade jag också att genast ta på allvar. "Akta dig! Din fantasi skenar iväg med dig själv!" sade jag till mina misstankar.

Hade jag mött henne i vilka andra sammanhang som helst hade jag tagit henne för en prostituerad, ty hela hennes väsen var så sexuellt utmanande. Hennes utsläppta långa mörka hår var vad hon spelade mest med. Hennes byst var högre än de flestas, och den spelade hon också med. Men värst var ögonen, som tycktes gå igenom hela den delen av kroppen på en som fanns under kläderna. Hon var nyfiken, farligt nyfiken, och den nyfikenheten sårade mig. Jag accepterade jobbet bara för att det var så väl betalt och för att det gav mig fria tyglar när det gällde musiken. Där på den nattklubben skulle jag få spela hur mycket Rachmaninoff, Skrjabin, Tjajkovskij, Brahms, Grieg, Schumann och Beethoven jag ville, och dessutom fick jag improvisera fullständigt fritt. Denna nattklubb var fri från löst folk som sluddrande med glaset i hand kom fram och sade: "*Play it again, Sam.*" Man tvingades här inte till att spela vad man inte kände för.

Jag fick aldrig klarhet i frågan om hon var gift eller inte, men på något sätt hade hon i alla fall en karl som tydligen ägde stället. Det fick jag veta av andra. En gång skymtade jag honom vid ingången just när jag en kväll kom dit. Han hann bort innan jag kom fram, men jag hann konstatera ett blont hår och klara blåa ögon, som fäste sig i mitt minne, ty de ögonen var inte naturliga. Ej heller var det sådana ögon som ser ut som de gör emedan de bär kontaktlinser, utan det var något annat märkvärdigt med ögonen. De var alldeles för klara och blåa. Han hade mycket skyndsamt, och jag hann nätt och jämnt skymta hans blick innan han satte på hatten och försvann.

Men det var något med honom som fick mig att grubbla. På något vis framstod han genast för mig som ett mysterium, som lockade mig till forskning och lösning. Och enbart för att komma åt denne märklige chef började jag bli något tillmötesgående inför den förföriska ägarinnan Martas lockelser. Jag tillät mig glas med henne i baren, jag eskorterade henne till och från scenen när det gällde att före ett framträdande blotta hennes axlar och efteråt hölja dem igen med en glittrande svart sammetscape, och jag tillät mig att öppet kritisera henne endast för mig själv då jag iakttog hennes uppträdanden.

Hennes säkerhet var att hon kunde sjunga absolut rent. Rösten var inte stark, men den räckte till för att demonstrera renheten. Hon dansade också, men det var inte särskilt imponerande hur snygga hennes ben än var, ty hon vågade inte röra sig mer i dansen än att hon inte blev andfådd, då hon ville orka sjunga. Det hedrade henne att hon alltid sjöng själv och aldrig körde med playback. De flesta artister mimar ju bara medan de låter automater spela vad de sjungit in förut. Sådant var hon för god för, och det var det enda jag kunde respektera hos henne.

I vilken sällsam situation jag egentligen hade hamnat började tydligt framgå för mig från den dagen då polisen kontaktade mig. De uppsökte mig i min bostad och bad mig bli spion för dem på nattklubben *Blå Månen*. "Varför det?" frågade jag.

"Vi misstänker allt möjligt om det stället. På ytan är det stadens mest respektabla nattklubb, och den ytan är det er funktion att ständigt hålla polerad med den kvalitativa pianomusiken. Men bakom kulisserna misstänker vi allt det värsta som kan misstänkas idag om ett discothèque i Göteborg."

"Som vad?"

"Vet ni vad som hände er företrädare?"

"Nej?"

"Han blev avskedad och brann inne under mystiska omständigheter i en rivningskåk i Haga. Han hade tidigare varit organist i judiska församlingen, vi har efteråt fått veta att han var jude själv, och antagligen visste han något om rabbinmordet här för tre månader sedan."

"Spionerade han också för er?"

Det var tydligen en väl placerad fråga, ty de såg på varandra och verkade lika förvirrade som presidenten Reagan när han inför världstelevisionen skulle försvara sina vapenaffärer med Iran.

"Han hjälpte oss inte," sade slutligen den ena.

"Ändå menar ni att han blev mördad."

"Det har vi inte sagt. Allt tyder på självmord. Men vi är även helt övertygade om att nattklubben i fråga bedriver narkotikaaffärer i stor skala. Vi har bara aldrig lyckats skaffa säkra bevis, ty hanteringen sker så professionellt. Vi misstänker chefen för att vara den största knarksmugglaren i landet."

"Vem är chefen?"

"En blond man vid namn Carl. Han tog över både stället och frun efter att den tidigare chefen på ett gåtfullt sätt försvunnit från en av Finlandsfärjorna. Officiellt var det självmord med skriftlig förklaring och allt, han skall ha hoppat i havet på natten, men hans kropp har aldrig hittats. Och det är mycket med rasisten Carl som inte stämmer med den banditen Carl som var allmänt ökad innan han blev krögare. Ägaren till *Blå Månen* är en allmänt respekterad man."

"Det är tydligen mycket för mig på det stället att spionera ut. Vad misstänker ni mera?"

Det var den andre stramare polismannen som talat om Carl. Nu talade den förste, den mera talföre igen.

"Allt. Vi misstänker delaktighet eller åtminstone kännedom om viktiga detaljer i frågan om mordet på Olof Palme. Vi misstänker kontakter utomlands med olika maffior, och framför allt är vi nyfikna på en gåtfull rörelse som styrs av ett gåtfullt överhuvud som kallas 'Hjälparen'. Det sägs att en sådan organisation har upphört nu, men det tror vi inte på."

"Och hur tror ni att jag, som bara är en musiker, skall kunna hålla reda på allt detta?"

"En expert på Rachmaninoff kan även genomskåda människor," sade den stramare. Han visste tydligen något om musik.

Jag lovade dem ingenting, och de bad mig egentligen bara hålla ögonen öppna. Det löftet kunde jag lova att uppfylla, för jag går ju inte gärna omkring dagtid med ögonen stängda.

Och min kontakt med Marta fördjupades. När jag nämnde Hjälparen en natt visste jag att jag hade fått hennes fulla förtroende, för efter det hade hon inga hemligheter för mig mera.

"Carl lovade mig vid din företrädares tragiska självmord att aldrig mer ha något med Hjälparen att göra. Ändå vet jag att han har fortsatt. Han kunde inte låta bli. Det är något av en drog för honom."

"Är det sant att han bedriver knarkaffärer?"

"På en nattklubb är allting tillåtet. Det enda vi utesluter är sprutnarkomaner. Sådana blir utkastade här, och allt intravenöst knark har vi bannlyst. I stället försöker vi få sprutnarkomaner som ännu inte har Aids att övergå till säkrare former av narkotika, som sådant som röks och äts och sniffas."

"Men sådant handlar ni med?"

"Ingen kan någonsin sätta fast oss på en sådan anklagelse. Det är ingen idé du försöker forska i saken."

"Jag forskar inte. Jag är bara nyfiken."

"Nyfiken på vad?"

"På Carl."

"Varför då?"

"Vem är han? Varför försummar han dig? Är du lycklig med honom? Är ni gifta eller inte? Du skulle inte flirta med mig som du gör om han inte lämnade dig alltför mycket ensam."

"Egentligen är han en annan. Men mest orolig är jag för hans politiska engagemang."

"Hur så?"

"Hjälparen har beslutat att han skall mörda president Reagan."

Vad säger man som genmäle till sådant? Jag försökte under en längre stund bringa detta sanslöst absurda yttrande i någon sorts ordning för mig själv utan att lyckas.

"Nu förstår jag ingenting. Skall hjälparen eller Carl mörda presidenten?"

"Hjälparen har beslutat att Carl skall göra det."

"Varför?"

"Presidenten är galen. Han får inte göra värre saker än han redan har gjort."

"Vad har han gjort?"

"Tillräckligt för att utgöra en ständig säkerhetsrisk för hela världen, säger Carl."

"Och vem är Hjälparen?"

"Det vet ingen. Carl sade att Hjälparen inte fanns mer efter din företrädares tragiska bortgång, men tydligen har Hjälparen gjort sig påmind."

"Älskade du min företrädare också?"

Då log hon så spetskt och så utmanande som bara hon kunde göra det innan hon svarade:

"Nej, men han älskade mig."

Sedan vände hon sig bort ifrån mig.

60.

Min första offentliga konsert gavs på Röhsska Muséet. På programmet stod några verk av Debussy, Grieg, Schumann och Rachmaninoff. Den sista programpunkten utgjordes av Rachmaninoffs Preludium i G-moll opus 23 nummer 5, ett stycke som jag excellerade i när det gällde att få fram den musikens humor och kraft. Även de stycken av Schumann som jag hade utvalt var utpräglad humoristiska, vilket ju också Grieg nästan alltid är, medan Debussys stycken var de enda tråkiga. Men folk ville höra sådant också. Hur enfaldiga man än finner de konstruerade harmonierna i "*Clair de lune*" så tycks aldrig någon publik märka hur artificiell denna musik är.

Publiken bestod av ungefär trettio personer, och det förundrade mig att inte Marta hade kommit till min första konsert, för det hade hon lovat. Men till dem som kom hörde Carl.

Han såg på något vis beklämmande ut. Det var något med honom som inte stämde. Efteråt slog det mig att det var första gången han visade hela sitt ansikte för mig i öppen dager.

Eftersom han alltid hade gäckat mig och nu för första gången visade sig tillgänglig hade jag ingenting emot att följa med honom in på ett kafé efter konserten.

"Det var en makalös konsert, Bengt. Jag har aldrig spelat bättre själv."

"Jag tror också att publiken var nöjd."

"Den var mycket nöjd. Det här blir språngbrädan för dig till en dynamisk karriär. Efter detta kommer alla portar att vara öppna för dig. Fanns det någon journalist med som kommer att skriva om det?"

"Åtminstone en."

"Då är din lycka gjord i vilken tidning han än skriver."

"Jag visste inte att du själv spelade piano."

"Det är riktigt att jag spelade piano, men jag gör det inte längre."

"Varför?"

"Jag lade av."

"Varför?"

"Politiken blandade sig i mitt liv."

"Kunde du inte ge avkall på politiken?"

"Den kunde inte ge avkall på mig."

"Vad var det som hände?"

"Olof Palme sköts."

"Och för det fick du skulden?"

"Nej, jag fick arvet."

"Det var illa," sade jag. Vad skulle jag säga? Jag förstod ingenting av vad karlen menade, och det var kanske lika bra det. "Men varför kom du ensam till min konsert? Det var Marta som hade lovat mig att komma."

"Jag vet. Jag kom i stället."

"Skickade hon dig i stället?"

"Nej, jag kom i stället."

"Ville hon inte komma?"

"Nej, hon ville inte komma."

"Varför?"

"Låt oss säga att hon var indisponerad."

"Varför kom du då i stället?"

"Det får du se."

Jag ryste. Av någon anledning ville han inte tala om varför Marta inte hade velat komma.

"Hindrade du henne från att komma eller förbjöd du henne att komma?"

"Är du hennes älskare?"

"Nej."

"Då kan jag lita på dig. Sanningen är att hon har kört bort mig. Hon vill aldrig se mig mera."

"Varför?"

"För att jag är så insyltad i politik. Men hur politiskt insyltad jag än är har jag alltid älskat henne också samtidigt hur mycket politiken än separerat mig från henne. Men hon fick nog till slut. 'Din förbannade kejsare, välj en gång för alla mellan makten och mig!' skrek hon åt mig. Men jag ville inte avstå från någondera. Då kastade hon ut mig och sade upp bekantskapen med mig.

Makten är liksom musiken lika fatal som en beroendeskapande drog: har man en gång givit sig hän åt den slipper man den aldrig. Det borde du förstå som är en så renodlad musiker. Men man behöver också den biologiska tryggheten, som för mig Marta alltid har varit. Och vad är en man utan den kvinna som han älskar? Ensam på en Medusaflotte, ett förfärligt nervvrak, en ständigt skräckslagen fegis utan självförtroende och trött som en sengångare utan skelett. Jag är förtvivlad. Därför ville jag tala med dig."

"Jag förstod att något inte var som det skulle så fort jag såg dig."

"Nu vet du var skon klämmer. Drick nu ditt kaffe."

Jag läppjade på det. Det värmdes skönt i halsen och tillrade tillfredsställande ner i magen.

"Jag kan inte upphöra att tänka på henne. Varje gång jag ser någon ung man som varit bekant med henne måste jag undra: är han hennes älskare? Jag tänker ständigt på hur många älskare hon haft och beklagar bittert att jag inte vet det exakta antalet eller vem var och en har varit som fått älska henne. Jag vet bara att hon företrädesvis valt ut unga män med långt hår. 'Ju längre hår, desto mera kärlek,' har hon sagt. Så att varje gång jag ser en ung man med långt hår blir jag galen av svartsjuka."

Plötsligt var det inte längre han som satt framför mig. Jag trodde inte mina ögon. Det var Albert Einstein. Jag reflekterade inte ens över hur det plötsligt kunde vara Einstein. Det bara var han, och jag tog chansen direkt.

"Men hur i all sin dar kunde du aktivt medverka till att en sak som atombomben kom till?"

"Vi hade inget val," sade han. "Vi måste till varje pris hinna före tyskarna, som var inne på samma spår."

"Men hur kunde du förbli atombomben trogen efter Hiroshima och Nagasaki?"

"Det fanns kommunism i världen. Enligt min mening borde andra världskriget inte ha tagit slut, utan efter Berlins fall borde vi ha fortsatt slåss mot ryssarna i Berlin och Tjeckoslovakien, som general Patton ville. Även general MacArthur hade helt rätt när han ville fortsätta Koreakriget in på kommunist-Kinas område. Truman var feg som avskedade honom. Även Bertrand Russell hade rätt när han predikade fällandet av atombomber mot Moskva. Då var det dags. Efter 1949 var det för sent."

"Hyllar du då också president Reagans militanta politik av idag?"

"Naturligtvis. Ronald Reagan mognade med 40-talets höga moraliska och etiska standard och fick Joseph MacCarthy-febern i blodet var den alltid har förblivit etablerad. Han har lika fullkomligt rätt idag som Joseph MacCarthy hade 1950. För Ronald Reagan har tiden sedan dess stått still."

"Dra på trissor! Dra åt skogen! Det trodde jag aldrig om dig, Albert Einstein. Om du har sådana vansinniga politiska åsikter borde du avrättas som krigsförbrytare, för att du deltog i skapandet av atombomben, med samma rätt som de nazistiska bödlarna i Nürnberg blev avrättade."

"Det är för sent nu," sade han och log. "Och ta mig inte så på allvar. Hur kan du ens veta säkert att jag är verklig och inte en inbillning från din sida? Och visst medger jag att fler än jag begick misstag. Exempelvis gick ju Joseph McCarthy alldeles för långt och spårade ur som en annan vettvilling, vilket också Ronald Reagan gjorde. Ändå hade de rätt i grunden, hur mycket de än ballade ur sedan."

"Och atombomberna? Var det också rätt i grunden att använda dem i krig?"

"Det hade varit rätt om de hade använts mot Tyskland och om Tyskland varit på väg att göra atombomber själva. Eftersom Tyskland inte var det och eftersom Japan inte ens utgjorde någon fara när atombomberna fälldes var det helt fel att använda dem, och det kan aldrig förlåtas."

Alltså var han klok i alla fall. Då såg jag plötsligt hur han bleknade och försvann, och kvar satt bara Carl mitt emot mig och betraktade mig uppmärksamt. Så fort jag såg honom igen förstod jag att jag råkat ut för något djävulskap.

"Vad tusan är det som pågår här?" frågade jag honom.

"Ursäkta mig," sade Carl blidkande, "jag ville bara pröva dig."

"Vad har du gjort med mig?"

"Ursäkta mig. Jag spetsade ditt kaffe en aning."

Jag tittade ner i min tömda kaffekopp.

"Med vad då?"

"Med en liten portion hallucinogener."

Jag var utom mig. Han hade gett mig knark! Jag reste mig och välte stolen.

"Vem tusan är du egentligen? Vad vill du med mig egentligen?"

"Ta det lugnt, Bengt, allt är i sin ordning. Du är välbehållen tillbaka och faran är över."

"Men varför gjorde du det?"

"Jag ville bara pröva dig."

Jag satte mig ner igen. "Pratade jag till dig när jag var borta?"

"Nej, men du rörde på läpparna, som om du diskuterade något av högsta vikt med någon annan."

"Så du hörde eller förstod ingenting?"

"Ingenting. Vem talade du med?"

Jag såg bort. "Det spelar ingen roll."

"Kommer du ihåg vad du upplevde?"

"Varje ord."

"Talade du med Gud?"

"Det kan man kanske säga."

Jag ville inte tala med Carl längre. På något vis hade han våldtagit mig utan att jag gett honom något tillstånd, och det upplevde jag redan som mitt livs värsta förödmjukelse. Jag insåg att jag måste vara helt för mig själv ett tag. Därför bröt jag strax upp, ursäktade mig och gick hem. Jag var faktiskt i stånd till att göra vad som helst bara för att komma bort från denne Carl, som jag tidigare varit så intresserad av, som varit så otillgänglig och som när han för en gångs skull blev tillgänglig genast gav mig skräcken.

61.

Den skada han vållat mig visade sig vara obotlig. Jag kunde inte upphöra med att grubbla över mitt samtal med Einstein. Genom drogen hade en uppenbarelse vederfarits mig från den andra sidan som jag varken kunde förneka eller glömma. Verkan hade varit för stark.

Dessutom grubblade jag ständigt över vad som hade varit Carls motiv. Varför hade han gjort så med mig? Vad ont hade jag gjort honom? Jag var ju inte ens hans älskarinnas älskare, så även om hon kastat ut honom hade han ingen rätt att därför hämnas på mig.

Eller var det bara ren mänsklig avund, för att jag spelade så bra? Hade hans avsikt varit att stäcka min karriär?

Jag fick inte tag på honom, men genom krogen jag arbetade på och min vackra arbetsgivareska, som nu hade flera nya långhåriga älskare, var jag tvungen att skaffa mig medel till att återuppsöka mitt undermedvetna och 'den andra sidan'.

På min andra resa fann jag mig i ett annat oväntat historiskt sammanhang. Det var den 15 augusti 1969, och jag befann mig i Woodstock utanför New York. Där var 500,000 unga människor utom jag, och en av dem var Carl. Han var min ciceron där.

"Jag vet, Bengt, att du inte är intresserad av popmusik, klassicist som du är, men det är inte jag heller. Varför vi är här beror på att denna tilldragelse som vi upplever här är världshistorisk. Fem hundra tusen ungdomar har samlats här för att under några dagar tillsammans fira en sorts gudstjänst och gemenskap genom musik och droger. Tro mig. Det är ingenting ont i det. Det är bara historiskt intressant. Alla dessa fem hundra tusen unga deltagare är oskyldiga som barn. De vill bara fred, de har alla protesterat mot Vietnamkriget, de är nästan alla pacifister, och de är absolut inte kriminella. Men här under dessa varma augustidagar i musikens tecken tänder de alla på eller åtminstone 90%.

Av någon underlig anledning har alla de fem hundra tusen tillgång till droger här. Nittio procent röker marijuana, men även bruk av LSD och hasch är allmänt här.

Det är detta som är historiskt intressant. All musik som framförs här är värdelös och kommer att vara glömd om tio år. Men som historisk tilldragelse kommer dessa dagar aldrig att glömmas, ty under dessa dagar etableras det allmänna narkotikamissbruket i USA och världen.

Ty alla som tänder på här under dessa dagar kommer att ha så goda erfarenheter av det att det kommer att bli en livslång vana för dem att fortsätta med det, precis som om det gällde vanlig rökning eller vinintagande. Alla som 'blir stenade' här idag kommer att i fortsättningen betrakta det som en god och naturlig vana att fortsätta med det och helst minst två gånger dagligen.

Hur kommer det sig då att det finns så mycket och så lättillgänglig narkotika här på denna plats just idag? Är det i någons intresse att den amerikanska ungdomen skall droga ner sig och bli narkomaner på livstid? Det verkar ju så välorganiserat. Inte alls. Och det är detta som är det historiskt intressanta.

Maktfullkomliga organisationer som vissa religiösa högerrörelser kommer att hävda att CIA ligger bakom det generösa utbudet av knark vid detta tillfälle, men något sådant ligger varken i CIA:s intresse eller skulle CIA ha något som helst motiv för. Dämpa kritiken mot Vietnamkriget? Redan president Kennedy vidtog åtgärder för att få slut på det och det så gediget att det förr eller senare måste avvecklas. President Kennedy utarbetade en långtgående fredsplan för framtiden som innefattade ett slut på Vietnamkriget, och för det blev han mördad, påstår CIA:s fiender, men vem skulle väl vilja mörda Amerikas mest populära president för en sak som det låg i hela världens intresse att genomfördes och som redan var så långt gånget att den inte längre kunde avstyras?

Nej, den massiva tillströmningen av droger till Woodstock den 15 augusti 1969 var en ren tillfällighet. Det var i alla deltagares intresse att droger skulle vara tillgängliga. Alla hjälpte till med att duka bordet. Det var drogkultens dittills mest aktningvärda historiska höjdpunkt. Det ingick i 'gudstjänstens' ritual: utan droger är ingen ungdomsmusikfestival någon succé. Utan droger hör de hur dålig musiken är och går hem. Drogerna är arrangörernas medel för att hålla publiken kvar och göra konserten spännande. Av en tillfällighet lyckades de över alla förväntningar vid Woodstock i augusti 1969 på grund av gynnsamma förhållanden och vad Jung kallar 'synkroniciteter': ödet spelade mänskorna i händerna.

Och faktum är att från och med idag den 15 augusti 1969 skall drogkulten vara definitivt etablerad i hela världen. Polisen skall intensifiera sina förföljelser, tullen ska kläda av resenärerna mera rigoröst, men smugglarna skall då bli försiktigare, och de drogfrälstas skara skall aldrig upphöra med att tilltaga. Och den dagen kommer då myndigheternas beslag av narkotika genom tull och polis statistiskt skall börja minska utan att för den skull drogbruket skall upphöra med att tilltaga."

"Carl, varför gav du mig min första tripp egentligen?"

"Jag ville visa för dig att din musik inte är allt här i livet."

"Alltså var du avundsjuk på mig som musiker."

"Jag ville bara hjälpa dig att förbli en människa och inte bli en diva."

"Jag ville bara hjälpa dig. Den frasen i din mun passar där lika bra som hos bödeln när han lägger snaran till rätta om sitt offers hals."

"Du kommer att tacka mig."

"Du ville bara välla mig skada. Du har kanske därigenom gjort mig schizofren och tagit ifrån mig min musik och karriär. Om så är fallet måste jag sedan en dag mörda dig."

Carl bara hånlog åt mig och försvann. Han försvann såsom i en dröm liksom hela den utomordentliga människomassan av ungdomar där vid Woodstock 1969, de fem hundra tusen drogade deltagarna vid den historiskt så märkliga och för övrigt farligt ignorerade tillställningen.

Tyvärr visade sig mina farhågor besannas. Jag började grubbla mera och spela och arbeta mindre. Min karriär var plötsligt inte längre viktig för mig. Jag upphörde med att spela skalor och etyder tre timmar om dagen, vilket man måste göra om man vill hålla sig i form, och i stället blev metafysiken viktigare. Jag genomskådade min egen musikaliska fåfänga och erfor att jag egentligen var utan betydelse: det fanns ju så många etablerade pianister som var så mycket bättre än jag.

Jag måste återvända till mitt undermedvetna. Under min tredje tripp, som jag fick genom Marta, upplevde jag mig själv som en dykare som under dykningen ner till havets botten där fastnade i något geléaktigt på botten. Det var en snäcka som drog mig till sig. Den grep om mig och sög mig till sig. Jag kunde inte fly. Den bäddade in

mig i sin gelé, och jag upplevde hur den drog in mig i sin snäcka och slöt sitt lock omkring mig för att dricka upp mig levande. Och jag insåg att jag nu var fast för livet.

När jag fick kontakt med verkligheten igen låg jag i Martas säng. Och hon låg bredvid mig. Vi var båda avklädda och låg omslingrade i varandra.

Gud vet vad hon hade gjort med mig.

1. Den farliga kärleken

Låt mig få älska dig, om ej i ord, ej i handling, ej i något tecken
dock genom min själ, genom hela min själ,
och det fullständigt förbehållslöst utsägligt.
Måhända har du ock en själ som kan känna
ej enbart vad som finns i kroppen
men även allt det som är så mycket större än kroppen.
Om jag ej får tala om kärlek med dig
kan dock intet förhindra mig i att få tala om kärlek
med själens osynliga stämman, vars ord ej kan synas
och ej skadligt tolkas men blott endast kännas med själen.
Förbjuden är all kärlek mellan oss
men därför just är den desto mer levande.
Aldrig i hela mitt liv har det hänt mig förut
att jag omedelbart blivit kär i en kvinna
när jag henne såg första gången i livet.
Det kunde blott hända med dig,
som var lyckligt gift och hade hem och två barn.
Nio månader dröjde jag med att få se dig på nytt in persona,
i hopp om att kärlekens känslor på den tiden skulle bli botade.
Botade blev de, men när jag fick se dig på nytt efter de tre kvartalen
så blossade de upp på nytt mera påtagligt än första gången.
Jag hade bestämt att jag skulle gå hem klockan sex.
Jag blev kvar hela kvällen och fick sova över,
och hela den natten låg jag blott och önskade dig.
Och på morgonen skildes vi utan din man,
din förnuftige, jordbundne, ärlige, duktige,
helt realistiske och socialdemokratiska man,
som jag aldrig väl kommer att få någon nära kontakt med.
Jag kan högt värdera hans chosofrihet,
men aldrig kan han bli mer för mig
än blott ett hinder emellan oss.

2. Den ljuvliga risken

Är det du som är farlig för mig eller jag som är farlig för dig?
Vår förbindelse kan leda till en moralisk bankrutt,
evig oro och grämselse och livslång vanära för mitt vidkommande,
och själv riskerar du man och två barn, hem och trygghet
och ekonomi samt en ärbar gift frus oantastliga anseende.
Eller är kanske vi båda farliga för hela världen?
När vi första gången sågs mördades en statsminister i Sverige,
och när vi nu återsågs inleddes den största kölden i Nordeuropa
med lägsta rekordtemperatur i Leningrad någonsin

och med fatala och överskådliga kriser och olyckor för hela Norden.
Men faran vi löper för världen och mest för varandra är ljuvlig,
och det att den faran tycks vara så oerhörd
är blott det säkraste tecknet på det
att vår kärlek är större än världen.

3. Hemlighetens lycka

Hur mycket tänker Du på mig?
Det kan ej vara lika mycket som jag tänker ömt på Dig.
Min älskade, vi voro gjorda för varandra,
men vi får aldrig ge vår kärlek något ord av luft.
Jag får ej lyfta någon lilltå för att skada din familj,
beröva Er det minsta av Er välförtjänta egenhändigt byggda lycka,
sätta någon ringaste osynlig fläck på Ditt anseende, Din själ och framtid.
Jag är ju bara ett socialfall. Jag får icke älska någon.
Jag får bara lyssna till min kropp som skriker ut sin längtan
i den tystaste mest oerhörda, outhärdliga, psykosomatiska och djupa smärta.
Jag är ingenting, och Du är allt. Det är min lycka.
Den består så länge endast ingen känner till den
utom jag och kanske Du,
om Du kan tänka blott en bråkdel av det universum
av ursinnig kärlekslängtan
som beständigt i min själ rör sig om Dig.

4. En förklaring

Vad är jag? Jag är ingenting. Inga inkomster har jag,
jag är sedan urminnes tider förföljd av det träskfolk
som den svenska byråkratins köpta inkvisitorer är:
arbetsförmedlare, myndighetstjänstemän, socialarbetare och kuratorer,
skattmasar som blott skönstaxerar de fattiga
och andra monster i maktens bordell,
som är ofelbar i sin funktion av den lömskaste av alla bläckfiskar,
legaliserad och ensidigt tjänad och vaktad av inkastare
varifrån ingen mer kommer levande ut som en gång blivit fångad.
Jag talar om Storebror, Träsket, Etablissemang,
den Legaliserade Ofelbarheten, en maffia mer lömsk
än den värsta på jorden: den ökända maffian i Kreml.
Ja, jag känner det träsket, Socialbyrå, samhällets sopnedkast,
varifrån ingen mer slipper upp från som en gång blivit skrotad.
En enda sak kunde jag och var min glädje och livsmening:
jag kunde sjunga. Som sångare ville var kyrka, teater och kör
äga mig helt och hållet, och jag ställde alltid upp, tills det blev bråk.
Aldrig kunde jag uthärda någon konflikt. Blev det bråk gick jag ur,
konsekvent och direkt utan villkor för evigt.
Ty bråk och konflikt är den yttersta mänskliga småaktigheten,
och småaktighet är det sista som går med musik.
Var det finns någon småaktighet kan det ej finnas någon musik som är sann.
Därför går jag när småaktigheten går in, och därför har jag blivit ett offer
för småaktigheten: den har alltid följt mig och uppsökt mig

vart jag än flytt för att komma ifrån den.
Som jag aldrig kunde ha någon fast tjänst någon längre tid
    och desto längre tid oftast var arbetslös officiellt
    blev jag slutligen skrotad och hänvisad till Socialbyrån,
det enda träsk här i världen som är ännu värre än knarkträsket:
    ifrån det senare kan man bli räddad men ej från Socialbyrån:
    en stämpel därifrån varar så länge man lever
    som ett inbränt nummer på armen från koncentrationslägret.
Genom förödmjukelserna och de ständigt mer deprimerande förolämpningarna
    från socialassistenternas mörbultning psykiskt
    kom jag i kontakt med fördömda som jag,
lika plågade, lika rebelliska och lika hatiska mot hela det sociala systemet som jag,
    som upplyste mig om att det fanns en väg ut genom Hjälparen,
    en underjordisk men dock högre alternativinstans.
Jag var då bostadslös, jag hade lämnat min senaste bostad
    på grund av konflikter med grannarna:
när jag en gång stod och övade sången så ringde det någon på dörren,
när jag gick och öppnade var det min granne som ej hade något att säga
    men dock desto mera att ge: generöst gav han mig direkt
    en tveklös höger i ansiktet: jag hade blåmärken
    i hela högra obrukbara delen av ansiktet i fjorton dagar.
Jag stämde min granne och anmälde honom för snuten.
    I tingsrätten friades han då det icke fanns vittnen.
Då lämnade jag hellre bostad och hem än fortlevde i lägenhet
var jag ej längre fick sjunga förutan att ständigt riskera bli nedslagen.
    Hemma får man icke tåla rent våld, det får ej tolereras,
    och var man ej längre kan leva förutom i skräck
    är ej längre ett hem.
Jag gick utan hem i trenne månader
varunder jag bodde hos goda vänner och slapp leva
    på den förödmjukande Socialen
tills jag fick en bostad och det genom Hjälparen.
Ej fick jag se honom eller ens veta det minsta om honom.
Jag blott fick en bostad, och där bor jag nu.
Men jag vet nu att den bostad som jag har fått
    har haft före mig liknande fall som jag själv.
Jag fick överta bostaden mot att jag städade upp efter den
    som bebodde den senast. Och den hyresgästen
    var ett stort mysterium: han städade aldrig,
han diskade aldrig och han slängde aldrig bort matrester,
    så att när jag övertog den möblerad var hela lokalen
    förpestad av småflugor i millioner.
Jag hämtade då Anticimex, och sedan begynte jag städa.
Jag fyllde tre soptunnor, skurade golv i tre veckor
    och diskade händerna oigenkännliga.
Och det mest dunkla av allt i den mannens historia
    var slutet: han flög genom fönstret,
    förmodligen under inflytande av LSD.
Det var känt att han brukat den drogen.
Det är även känt att han var pianist, att han ägde ett piano,
att han alltid spelade hemma men mest bara klassiskt,
och att hans förträffliga grannar såg till att hans piano
blev avlägsnat från detta hus. Jag har även fått veta att

han hade anställning som pianist på en nattklubb
som hette *Blå Månen*. Och slutligen har jag fått veta,
igenom de brev som jag påträffade bland hans böcker,
att han var förälskad i någon och det outsägligt,
ja, att han precis som jag själv var högst olyckligt kär.
Om det så blir det sista jag gör här i livet
så skall jag ta reda på varför han dog.
Ja, där har du mitt liv: det är bara en trasa
som ständigt så länge jag levat har blivit blott trasigare.
Men ej är jag som människa den enda trasan.
De är utan tal, och ej älskar jag människor som jag älskar dem,
ty de är mina bröder och systrar, de enda jag har
och de enda jag kanske kan uträtta något för.
Han som var här före mig var en trasa som jag, och han dog,
och det minsta jag kan göra för honom är att ta reda på varför.
Kanhända jag därigenom kan återupprätta honom,
och kanske jag kan komma åt Socialbyråns träsk genom honom.
Han kanske blott visste för mycket om Det Etablerade Legaliserade Träsket.
Jag kan kanske avslöja världens fatalaste maffia genom att lösa hans fall.
Och han kan kanske leda mig till mera data om Hjälparen.
Du är en välbärgad rik friherrinna som lever i slott
med en lycklig familj och två barn. Jag är endast en trasa.
Förstår du nu varför jag aldrig får tänka på att söka vinna dig,
på att uttrycka min kärlek för dig, på att realisera den,
när jag som ett socialfall i den sociala träskbläckfiskens armar
allenast kan indraga andra i det fördärv
som jag ej kan annat än endast ständigt förvärra
på grund av dess samhällsociala natur?

5. En kris

Hur kunde du göra mig detta?
Du reser till Burma och tar med dig hela familjen
och det utan att ens bekymra dig om vad jag tänker om saken.
Du struntar i vad dina barn tänker och vad din man tänker,
din dotter hatar att resa från Sverige och ändå vill du tvinga henne
bort från sina rötter, din man vill ej heller så gärna till Burma,
blott du vill se världen och njuta av societetslyx i U-länder
såsom imperialist och kolonialist
och vill tvinga din man och din dotter och son till
den i diktatoriska U-länder så ofrånkomliga rasismen.
Du flyr – ifrån vad och till vad? Ifrån mig? Ifrån Gud?
Nej, du flyr endast ifrån dig själv ut på nöjen och äventyr
som kan ge dig underhållning i den outhärdliga leda
som kommer allenast av din egenkärlek och själviskhet.
Så har det besannats igen
att den regeln ej har något undantag
att kvinnor tänker allenast och blott på sig själva.
Jag älskade dig som ett ideal och en gudinna,
och nu har jag straffats därför: det att du reser
till Bortre Indien för att stanna där kanske alltid
har gjort att min kärlek har skiftat till vanvett.

Det står skrivet i dagens tidning att någon berömd diger drottning
 har mördats på den exklusiva nattklubben *Blå Månen*
 och att det är något stort svartsjukedrama bakom tragedin:
 hon var ökad som vamp, det var hon som drev klubben
 och utgjorde dess attraktion, och hon brukade driva uppvaktande karlar
 från vettet med att aldrig nöja sig med någon enstaka av dem.
 Hon kallades Marta och ströps med en svart silkeshandske
 av det slag som går över armbågen och som hon ofta sågs uppträda i:
 hon var specialist på att trollbinda män med att dansande kavla ner handskarna.
 En blond och blåögd man som heter Carl söks för mordet.
 Hans signalement stämmer bra in på din man:
 ej för att jag tror det är han, men för din skull så skulle jag kunna
 ta livet av din man: så galen har kärleken till dig nu gjort mig.
 Och å andra sidan tror jag även han skulle kunna ta livet av mig
 om han fick reda på att jag älskar dig mera än han gör.
 Jag misstänker att strypta discothèqedrottningen
 är ingen annan än den som min lägenhets hyresgäst före mig
 älskade. Jag tror att han även drevs till sitt vanvett av kärlek.
 För mig, när jag nu har förlorat dig, återstår blott klena tröster som verklighetsflykt,
 narcissism in absurdum, promiskuitet med långhåriga pojkar
 och masturbationer och kanske mer destruktivt missbruk av livet än så.
 Dickens skriver att L.S.D. står för lyx, sensualitet och dissolution.
 Kanske det är en drog som är den rätta kuren för mig, när du nu har förskjutit och
 skrotat mig.
 Det stod i tidningen även, att en underjordisk och hemlighetsfull
 maffialiknande rörelse söks som bär kodnamnet "Hjälparen",
 då den förmodade mördaren Carl hade mycket med den skumma firman att göra.
 Om "Hjälparen" kunde få en nattklubbsångerskas mördare att strax försvinna
 så är det i det labyrintiska dunklet
 jag bör söka tröst, bot och flykt för att du,
 som stod höjd över all mänsklig småaktighet,
 ändå kallt kunde skrota mig.

6. Försoning

Min älskade, är det måhända en prövning allenast
 som nu ämnar skilja oss åt för ett år,
 dig för att du skall rädda ditt äktenskap och din familj
 och mig för att min kärlek skall prövas och omprövas?
 Är mina syften helt rumsrena, hederliga och pålitliga?
 Är ditt familjeliv och ditt så kallade äktenskap sant eller falskt?
 Är det ödet allena som skiljer oss åt för att pröva oss?
 Gud vet allenast. Ett vet jag blott: du reser bort med din man
 medan jag lämnas ensam kvar: sällskap har du av din man
 alla dagar, men jag skall ej ha något sällskap i världen
 förutom blott drömmar om dig, illusioner om dig och en olycklig kärlek till dig.
 Det har sagts att det bättre är att vara olyckligt kär än att leva som olyckligt gift.
 Det har även sagts att det ej finns några lyckliga äktenskap,
 men detta sägs endast av gifta par som ej mer orkar skiljas.
 Jag vet blott att jag älskar dig – är det olyckligt eller en lycka vet ingen av oss.
 Endast framtiden kan för oss giva ett svar på den frågan.
 Om mordet på nattklubben har jag fått veta,

att kvinnan blev mördad emedan hon visste för mycket och ämnade skvallra.
Hon kände till Hjälparens underjordiska organisation,
och hon visste en hel del om även den förre klubbägarens,
hennes mans, mystiska drunksolycka, och allt vad hon visste
var det hennes avsikt att lägga fram i öppen dager för våra poliser,
när Carl kom och mördade henne – ett antal indicier pekar på honom,
och så länge han icke framträder kommer ej någon att vara så misstänkt som han.
Under tiden så forskar jag vidare i den mans öde
som bodde i min våning här före mig.
Jag har just i hans vindskrubb påträffat hans brevsamling.
De kanske kan hjälpa någon på traven i utforskandet av Blå Månens
och Martas och Carls och Bengts och ditt och mitt dunkla gåtfulla öde.

7. Den skyldige

Så det var din man och ej du som var initiativtagaren till er vådliga flyttning.
Jag ber dig om ursäkt för mina anklagelser. Plötsligt så visste jag ej var jag hade dig;
nu, när din man och ej du var den skyldiga, känner jag åter igen dig.
Men varför vill då din man flytta med dig till så avlägsna trakter
med två minderåriga barn just till hjärtat av var Asiens svåraste
gerillakrigsskådeplatser nu utspelar sig? Du får ursäkta mig,
men det verkar ej alldeles klokt. För mig verkar det som något av ett
besinningslöst självmordsförsök som han absolut vill dra med hustru och barn i.
Är det vad han vill hellre än att ge mig något lillfinger av dig?
Vill han hellre dö än åt din kyska älskare avstå ett uns av din kropp?
Du får ursäkta mig, men så verkar det. Inte ens Punjab och trakterna mellan
Lahore och Amritsar är nu så högspänningsmättade som de berg ni ämnar bosätta er i.
Men om detta nu är hans avsikt, att hellre dra er alla med i ett familjesjälvmord
än ge mig ett hopp om en kärlekens ynnest från dig, så är det min sak
att då försvara min kärlek och vidtaga åtgärder för att försäkra den
och rädda ditt liv och dina barns liv ifrån honom.
Besinningslöst älskar jag dig, och jag vill ej förlora dig åt Vietnams och Kambodjas
blodtörstiga djungler, var folk blott försvinner för att aldrig påträffas mera.
Jag vill inte offra dig eller försaka dig såsom din man ämnar göra.
Och därför har jag nu stämt möte med Hjälparen.
Jag skall få tala personligen med honom nu denna afton,
och jag skall be honom att rädda dig och dina barn från din man.
Det är den första gången som jag får se Hjälparen öga mot öga,
och spänd är jag inför det mötet. Om du inte mäktar försvara dig mot din gemål
så finns alltid ett öde i världen som kretsar kring varje person
och som aldrig kan lämna en endaste mänska i fred
och som alltid skall ingripa när det krävs mera än mänsklig makt
för att åstadkomma rättvisa.

Jag släpptes in i ett dunkelt upplyst rum. Hjälparen satt bakom ett skrivbord. Jag kunde inte se hans ansikte. Det var beslöjat. Det var maskerat. Han var maskerad som en terrorist med svarta glasögon, rödmönstrad duk över nedre delen av ansiktet och en svart duk som täckte in hjässan. Ingenting av ansiktet eller huvudet syntes. Hans klädsel för övrigt var mörk, och han hade svarta handskar på händerna.

Jag framlade mitt ärende för honom. Hans svar var negativt.

"Ni är alltså kär i en gift dam som har två barn med en man som hon är lyckligt gift med, ni vill hindra mannen från att rädda sitt äktenskap och evakuera sin familj från

den stad ni bor i, och ni vill inte göra det själv, utan ni ber oss att mörda honom. Unge man, vi är ingen maffia."

"Jag varnar er. Jag vet mer om er än vad ni tror. Jag vet nog vad ni går för och att ni bara är en maffia och ingenting annat. Jag vet allt om er. Jag vet allt om er nattklubb Blå Månen. Jag bor i pianisten Bengts lägenhet, och jag har läst de brev som han har lämnat efter sig. Han var kär i en viss Marta, som ni lät mörda, emedan hon ämnade avslöja allt om er och era tidigare mordoffer för polisen. Varför kan ni inte mörda min älskades man lika gärna som ni lät mörda Marta och före henne hennes man på den finska färjan? Som ni ser så vet jag allt om er, och jag gissar att ni heter Carl."

"Unge man, jag ser att vi ingenting har att tala om. Var så god och gå."

Då blev jag förbannad. Jag kunde inte behärska mig. Innan jag själv fattade vad jag gjort och hur det hade gått till hade jag rusat fram till honom och ryckt av honom glasögon och näsduk. När jag ändå höll på slet jag även av huvudslöjan. Då gapade jag och blev mållös och drog mig baklänges. Framför mig vid skrivbordet satt det inte alls någon blond och blåögd Carl som jag hade väntat mig, utan i stället var det en helt vanlig människa med sympatiska drag. Jag var handfallen. Han bröt tystnaden.

"Tacka er lyckliga stjärna för att vi inte känner varandra. Hade ni vetat vem jag är hade jag nödgats döda er. Nu vet ni det lyckligtvis inte, och det är er räddning."

"Då – då är ni inte Carl?" stammade jag dumt.

"Carl är död. Vad var namnet på er älskarinna och hennes man?"

Jag uppgav namnen och deras adress och arbetsplatser.

"Tänker ni döda honom?" stammade jag dumt.

"Ni är inte klok. Om han verkligen söker döden med sin familj, vilket hans destination väcker farhågor om, skall vi ändra hans destination och se till att han kommer hem igen. Det är allt vad vi kan göra."

Jag slogs av en tanke. "Och om hans fru ändå ligger bakom och uppmuntrar hans Burmaföretag för att bli av med honom?"

"Då skall vi se till så att hon inte blir av med honom, tack vare att ni har varnat oss för den möjligheten. Ni bor i pianisten Bengts lägenhet, sade ni?"

"Ja."

"Fick ni inte den lägenheten av oss?"

"Jo."

"Om ni vill behålla den och ert liv så ha aldrig mer något med Hjälparen att göra. Det är mitt råd till er."

Jag förstod att jag var färdig och reste mig för att gå. Innan jag hunnit ut sade han:

"Och en sak till."

"Vad då?"

"Glöm mitt utseende." Han tog åter på sig de svarta glasögonen, och det var det sista jag såg av honom. Det var det sista jag såg av Hjälparen.

Och jag insåg att jag var förlorad, ty nu var jag bara tvungen att forska vidare i Hjälparens hemlighetsfulla underjordiska verksamhet. Jag kunde inte lämna honom i fred nu, när han hade tagit min älskarinna ifrån mig.

8. Natten

Natten tjuvar i gräsliga gnyn,
grannarna dunkar på med sin undermåliga popmusik,
staden behärskas av Hjälparens narkotikalangare,
samhället är blott ett spindelnät fullt utav spindlar,
och dem som de fångar är alla som flyger,
som omvandlas av samhällsspindlarna till nya spindlar
att snärja, förgifta och fångsla och trälbinda alla

som ännu ej har blivit vingklippta.
Samhället är blott ett knarkträsk,
en knarkbyrå som heter Hjälparen,
som gärna hjälper men vars hjälp är trældom och död,
en socialbyrå och socialförvaltning
som lever på att folk är utslagna
och på att se till att ständigt fler blir i behov av vård.
Det är samhällets innersta kärna: ett ruttet svart håll,
en social institution som är till för att hjälpa
men som är en Hjälpare blott som gör människor beroende
av andligt, bildligt, konkret eller bokstavligt knark.
I det ogenomträngliga nattsvarta mörker som samhället är
finns blott du som en alldeles ensam och avlägsen stjärna på himlen,
och den skall nu falla och störta i Asiens gerilladjungler
för att där förgås i ett träsk. Endast du var min glädje i livet,
och den vill du nu taga från mig.
Det sade mig Hjälparen, att han ej alldeles klart kunde lova
att du skulle komma tillbaka med din man i levande skick.
Om ett öde så skulle sig skicka, att du kom tillbaka
men utan din man, och jag sålunda skulle få tillgång
till partnerskap med dig, så vet, att jag då skulle så respektera din man
och hans minne, att jag skulle så respektera dig
att jag ej någonsin skulle besudla hans minne
med att kränka honom med att ta hans plats som din man.

Jag gick till polisen och förklarade mig vilja ge dem upplysningar om vad jag visste om Hjälparen. Jag berättade allt det lilla jag visste, och de bad mig visa mig till den plats var jag haft min intervju med honom. Jag kunde visa dem stället, och rummet var Hjälparen hade suttit var oförändrat: skrivbordet fanns kvar. De bad mig ge hans signalement, men det var svårare, ty belysningen hade ju varit så dunkel, och jag hade bara lagt märke till att han såg sympatisk ut och varken var blond eller blåögd. "Kunde han ha varit förklädd? Kunde han ha haft färgat hår?" undrade de, till vilket jag svarade, att hans utseende hade sett helt äkta ut.

Mina uppgifter kom ut i pressen följande dag. Polisens misstankar att det var Carl som hade strypt Marta bekräftades av min berättelse, och intressantast för dem var vad jag fått veta om och genom Bengt pianisten. Att han hoppat ut genom fönstret under påverkan av LSD var ett redan verifierat faktum, det hade två bröder till honom redan gjort tidigare, som dock hade varit konstnärer och inte musikanter. De tre brödernas far levde ännu och var konstnär själv, och vad han tänkte om sina tre ihjälutflippade söner lär väl ingen människa någonsin få veta eller kunna fatta.

Tidningsartikeln måste för Hjälparens personliga del av honom uppfattas som ett slag i ansiktet. Jag visste att jag genom mina skvallranden hade utmanat honom på liv och död. Nu återstod det bara att vara beredd på konsekvenserna.

9. Min sjukdom

Min sjukdom är olycklig kärlek.
Du snäste idag av mig i telefonen som om jag var en giftig ödla,
men jag är ej giftig. Jag är bara olyckligt kär
i en gift kvinna som har två barn och som för min skull
skall flytta till andra sidan av världen
för att rädda sitt ekonomiska äktenskap,

som om det kunde kureras min kärlek!
Ej indiska och ej atlantiska världsoceanen kan släcka min härdsälta,
den sjuka kärlek som bränner i hjärtat och som ej får utlopp
och därför blott leder till mjältbrand och mjältsjuka.
Hur kan jag älska dig när du är så lyckligt gift och har två så bedårande barn
med din make, din förste mest älskade make?
Och därför har du ej fått läsa en enda av dessa fatalt nymfomatiska dikter
och skall heller aldrig få läsa dem förrän jag lyckligt är död.
Min olyckliga kärlek skall icke tillåtas att röra ett hårstrå på ditt huvud
utan skall desto mer fräta ihjäl mig så långsamt som möjligt och inifrån.
Ty denna plåga är ljuv. Endast därför kan jag härda ut med den.
Den är den största och svåraste och mest olidliga av alla plågor
men även den frivilligaste av alla. Må jag tyna bort och förtäras
av denna befriande sjukdom långt hellre än
att jag får leva som frisk utan dig.

10. Situationen

Nu känner jag din make. Han är stark och duktig,
präktigheten själv och har god hand med sina barn,
ej någon kan väl mera väl uppfostra dem än han,
han känner dem och han är ett med dem,
och varje bräda i ert hus har han själv snickrat
och lagt dit. Han har en syskonskara och en god familj
i Småland, underbara människor, ärliga och hederliga liksom han
men ganska tråkiga. Själv ser han icke heller ljust på framtiden:
han har ej särskilt god kontakt med dig, han litar kanske inte på dig,
du har alltid dominerat honom och måhända mer valt honom
än han dig. Två stora ljusa blåa ögon som kan stråla klart
av mänsklig godhet är vad som bestämde dig för honom och allenast det.
Nu har ni levat samman i måhända åtta år, men aldrig
hade ni tillsammans vigts om det ej erfordrats av
marockanska myndigheter, när ni bodde i Marocko.
Han har kommit nu till slutet av sitt liv med dig, det känner han,
och Burmaäventyret är blott sista räddningsplankan, ett måhända
desperat försök från honom att försöka finna någon väg hem till ditt hjärta.
Och ditt hjärta stödjer honom och skall stödja honom
för så länge som han lever och ej någonsin mer stådfast
än när han begynner deklinera. Han är realist
och är ej blind för att hans äktenskap måhända var ett misstag
och är inte rädd för att ta konsekvenserna. Jag respekterar honom.
Aldrig vill jag splittra er familj, riskera ditt anseende och komplicera ditt familjeliv.
Jag vill blott älska dig och det för evigt, och det vill jag göra desto mera,
ju mer omöjligt det är.

11. Älskarinnan

Krig har nu utbrutit vart ni skall resa,
och ändå så propsar din man på att evakuera dig med dina barn
från det tryggaste samhället till det mest otrygga,
och du ger honom allt stöd och slår dövörat till alla varningar.

Det kallas anfäktelse. Och du säger att ni har sökt bistånd
 hos Hjälparen, som nu har lovat beskydda er.
 Ja, lita du bara på denne Hjälpare, som snart är hela
 vår världs underjordiska kejsare. Söker man hos honom hjälp
 och beskydd så ger han det beredvilligt och generöst,
 men för honom finns det inget människovärde hos mänskorna.
 Han ger er hjälp kanske och även trygghet, men sedan
 när det passar honom så offerar han er tveklöst i alla fall.
 All hans trygghet och säkerhet, understöd och ekonomiska hjälp
 är blott humbug och bluff som berövar er själen och integriteten.
 Att lita på andra, på överhet och bli beroende av dess beskydd
 är den värsta förvillelsen i mänsklighetens historia.
 Man är aldrig trygg om man icke kan lita långt mer på sig själv än på andra.
 Så res då och kasta er ut i det brinnande kriget och dö där
 och låt er begravas helt levande – Hjälparen skall nog se till
 att ni blir riktigt nedgrävda i laga ordning och helt anonymt.
 Och hur du, kära Agnes, mitt livs härskarinna,
 som ödet gav till mig som min älskarinna,
 så lätt kan riskera din dotters och sons liv
 och överge mig utan vidare, som ändå älskade dig
 mycket mer än du vägrade låta mig uttrycka,
 kan jag ej fatta. Är det ditt livs flykt från dig själv?
 Är det bara en utsvävning med din sympatiske man?
 Eller vill du blott driva mig vansinnig med dina nycker?
 Det får jag ej veta förrän du har rest, om du reser.

Hjälparen är just nu i Moskva för att i enrum diskutera med herr Gorbatjov
 amerikanernas senaste vanvett som överträffar alla deras tidigare: atomsprängningen i
 Nevadaöknen den 3 februari som en utmaning mot hela världsopinionen och framför
 allt världsfreden. Ryssarna hade lovat att återuppta kärnvapenutvecklings-
 kapplöpningssupprustningshysterin igen vid amerikanernas första atomsprängning
 detta år. Detta vanvett har nu tillåtits äga rum av president Reagan och hans
 inkompetenta knölar till lydiga verktyg.

Vad blir följden? Det är det som Hjälparen nu diskuterar med Gorbatjov. Troligen
 blir en av följderna en stor narkotikaboom över hela världen och ett därför mera laglöst
 och våldsbetonat USA än någonsin tidigare.

Märkligt nog har Hjälparen inte vidtagit några som helst åtgärder mot mig. Det
 enda jag tycker mig ha märkt efter min pressattack mot Hjälparen är att mina grannar
 tycks ha börjat undvika mig.

12. Att lyssna

Vi är två, du och jag. Det är kärlek. Det är dualism.
 Endast tack vare den existerar en värld och dess liv.
 Endast tack vare den kommer nytt liv till stånd och utvecklas det.
 Allt liv, all framgång och utveckling, all expansion och all lycka
 beror endast på dualismen och dess dialog
 som är plikten och villkoret för allt livs kontinuitets existens.
 Om då världen förtrycker mig och alla människor utfryser mig
 och föraktar och undviker mig så är jag ändå långt mera lycklig
 än någon av dem eftersom jag har en sann jag-du-relation.
 Hela samhället må trakassera, fördöma och baktala mig

för att jag älskar en vacker hemmafru som har en god man och är lyckligt gift
och har två minderåriga barn, men det rör mig ej
eftersom min kärlek för henne är en sann evig jag-du-relation.
Man behöver blott en enda mänska i världen att umgås med
som kan förstå en och uppskatta en, kritisera en och vara ärlig mot en,
och man äger all världen, är konung och påve och kejsare av hela världen
och mera säll och mer betydande för hela världen än Reagan och Gorbatsjov.
Ha någon som du kan lita på och vara ärlig med, och hela världen är din.
Om du upphör att lyssna, allenast, är ditt liv i fara,
som musikerns, som icke lyssnar till sitt instrument.
Endast lyssnaren kan göra någon musik till musik med att erkänna den.
Att blott spela är dåraktigt och lika meningslöst som slag i luften.
Blott den som kan spela *och* lyssna samtidigt
kan med sin musik göra all världen lycklig,
ty han deltar därmed i det stora eviga skaparmysteriet
som är dualism och som är allt livs upphov och källa och livskraft.

13. Fåfäng lindring

Min älskade, jag älskar dig mer än någon kan älska en annan,
men älskar du mig? Nej, jag är blott föraktad av dig för att jag ej har pengar,
ej har fast anställning och går på socialen och parasiterar på samhället.
Och du har ju allt: en bra man som försörjer dig och som du älskar
och som älskar dig, en familj som är lycklig och två underbara små barn,
en idiotsäker ekonomi och en villa och en trygg försörjning och säker förmögenhet.
Du har ej tid ens att tänka på mig. Jag är bara en löjlig figur
som du med din man kan skratta ut i min frånvaro,
en dum naiv idiot som ett verktyg att leka med och spela ut mot din man,
en utförsåkande värdelös nolla att bolla med för alla vampar och tanter
och uttråkade hemmafruar som du. Du ska fara med din man
till Burma och där leva loppan med honom – det är vad du vill.
Det är *din* kärlek – nöjen och extravaganser som kolonialöversittare.
Min kärlek är illusioner blott – drömmen om att du har hjärta och själ,
om din skönhet och kvinnlighet, intuition, ömma moderlighet och din dygd.
Ja, jag älskar blott min illusion om dig, och därför drar jag mig baklänges,
ty idealet kan aldrig förkroppsligas i någon verklighet.
Sanningens verklighet är din familj och ditt äktenskap, Burma och avståndet,
omöjligheten av att vi kan någonsin få lov att älska varandra.
Och just därför, hur jag än vist resignerar, så måste jag blott älska dig desto mer.

Jag vet knappt själv hur det gick till. Jag vet blott att nu efteråt så framstår hela
saken som förfärlig.

Jag blev bjuden till ditt hem, och jag accepterade hjärtligt. Jag väntade mig att din
man också skulle vara hemma. I stället överraskade du mig med att vara ensam
hemma.

Och jag som älskade dig så! Hur kunde jag ana att du själv älskade mig ännu mera
och att du var så galen av åtrå? Du bjöd mig på vin, vi drack och samtalade och hade
det trevligt hela kvällen, och hela tiden sneglade vi båda ständigt allt oftare mot din
sängkammarsäng, mot din äkta mans säng. Och snart låg vi där.

Vi var galna av vällust. Jag vet inte hur länge vi låg där och hur många gånger jag
kom hem till dig, men plötsligt kom din man hem.

Vi hörde ljuden från källaren när han kom, men vi brydde oss inte om dem. Vi hörde dem men lyssnade inte till dem och satte dem allra minst i samband med din man. Och plötsligt stod han bara där och tittade på oss där vi låg nakna och omslingrade i varandra i hans säng.

Hans nuna var obeskrivlig. Han var varken arg eller ledsen. Han såg närmast komisk ut. Han såg ut som om han fått nobelpriset utan att ha eftersträvat det, utan att ha förtjänat det och utan att ha gjort någonting för att få det. Ändå hade han fått det.

Ännu mera lamslagna av förvåning måste *vi* ha sett ut. Han var den första som fann sig.

"Jaså, det var därför du ville att jag skulle köra till Småland med barnen! Jag kunde inte fatta varför du ville vara ensam hemma. Jag kunde inte bärga min nyfikenhet. Därför kom jag hem en dag för tidigt utan barnen. Jag trodde inte du skulle vara hemma. Jag misstänkte dig nog för att vara otrogen, men aldrig trodde jag du skulle vara det i vår egen säng."

Han blev mer och mer värtalig ju mer han fick att säga. Vi bara lyssnade. Till mig sade han:

"Jag vet inte vem du är, men slit henne med hälsan. Du får huset på köpet. Jag vill inte veta av henne mera. Jag är trött på hennes ständiga nycker, hennes infall och ständiga ommöbleringar här hemma, hennes ständiga krav på utlandsvistelser och hennes eviga husliga osalighet. Jag är glad åt att äntligen få slippa henne. Du slipper till och med av med mig utan skilsmässa, Karin. Ta honom bara och lev med honom. Jag sticker och vill aldrig se dig eller honom mera."

"Och barnen?" frågade du bara.

"De har det bäst var de är nere i Småland," skrek han till svar, gick raskt ut, smällde igen alla dörrar efter sig, satte i gång bilen och sladdade iväg med en rivstart. Vi höll andan medan vi lyssnade till hela hans långa bullersorti.

I fem minuter efter hans demission var vi fortfarande tysta. Till slut slingrade jag mig ut ur hennes armar, steg ur deras säng och började klä på mig.

"Vart tänker du gå?" sade hon.

"Jag har kränkt din makes säng, och jag ångrar det. Jag kan inte älska dig mer efter detta."

"Är det sant?"

"Det är alltför sant."

"Och vi som älskade varann så mycket!"

"Den kärleken dog genom den blick som din man gav oss i sängen. Det föraktet kan vi bara bli fria från om vi skiljs för alltid. Jag skulle aldrig ha kommit hit."

"Jag skulle aldrig ha lurat dig hit till min säng."

"Tag hand om dina barn. Din man ser du kanske aldrig mer, mig ser du definitivt aldrig mer, men dina barn har du kvar."

En sista gång gick jag fram till dig och kysste dig ömt på läpparna men utan att ta i dig. Du besvarade kyssen lika ömt.

"Och Burma?" frågade hon mig sedan som om jag var hennes make. Och jag svarade som om jag var det: "Glöm Burma."

Sedan gick jag.

Och även om jag älskar dig lika mycket fortfarande som jag alltid har gjort, så kommer jag aldrig att kunna se dig mera.

Och jag tvivlar på att jag någonsin mer skulle kunna älska någon kvinna i sängen efter att ha blivit träffad av din mans blick på oss nakna i hans säng.

Den blicken var mera mördande än eld och stål och atombomber.

Och jag kommer aldrig att kunna bli från den.

14. Två trasor i träsket

För tio år sedan friade jag till dig.
Jag älskade dig då som jag aldrig älskat en kvinna tidigare.
Du bjöd mig till ditt hem, lät mig sova i din faders säng,
lät mig bo hos dig i veckor och allt utom gav dig till mig.
Och jag aktade mig alltid för att kränka dig,
ty jag visste vad jag betydde för dig.
Jag var din enda vän bland kladdande friare,
skändande kavaljerer, tyranniska sambos som brukade våld,
narkomaner och alkoholister som gjorde dig med barn
bara för att demonstrera sin äganderätt till dig.
Tio år efter mitt frieri har vi båda förvandlats till trasor,
hemsökta av taxeringsmyndigheter, trakasserade av socialförvaltningar,
klassade som parias av samhället, fullkomligt asociala,
förföljda av ödet, vanärade, exponerade, drivna till ständigt värre förnedringar,
du i egenskap av socialfall och ensamstående mor med barn
och jag i egenskap av socialfall och bankruttör och ekonomiskt inkompetent och
handikappad
och utan utsikter att någonsin kunna få ett hederligt arbete,
eftersom jag visat att jag alltid kommer i konflikt med mina överordnade
vare sig de är arbetsgivare, socialarbetare, kuratorer eller psykiatriker.
Vi är två trasiga liv som dock aldrig har förlorat kontakten med varandra.
Skall vi våga se om vi kan lappa ihop två trasiga liv till ett helt?
Inte för att jag tror på det – din dotters fader hemsöker ju dig fortfarande
alltid när han är full och behöver någon att klå upp.
Men jag släpper inte kontakten med dig,
ty i vår trasiga värld behöver alla trasor varandra.

15. Den eviga ruinen

Vi älskade varandra som barn. Vi lekte och dyrkade varandra.
Redan då var vi alltför lika varandra för att någonsin kunna skiljas.
Ödet drog oss ut på skilda vägar, i årtal var vi geografiskt separerade,
men efter fem års tystnad skrev du ett kort till mig som lät som ett rop på hjälp
samtidigt som jag hade råkat börja tänka på dig mera upprepat än någonsin.
Och du kom tillbaka. Vi älskade varandra. Jag bodde hos dig,
och vi invigde varandra i våra öden och lät dem ha sin gång med oss:
du med dina narkomaner och alkoholister till kavaljerer som du ville hjälpa
och jag med mina självmörderskor och prostituerade som jag ville hjälpa.
Men alltid sökte vi oss tillbaka till varandra, alltid återfann vi varandra,
alltid dröjde våra tankar hos varandra, alltid förblev vi varandra trogna
i själ och hjärta hur mycket det materiella och kroppsliga än drog oss i sär.
Livet har farit hårt fram med oss, vi har mörbultats och förföljts,
förtryckts och förtalats, ruinerats och skändats till hatiskhet
men är ändå alltjämt desamma i varandras sällskap som vi var redan som barn:
mer än syskon, heligare än ordensupptagna, mera lika varandra än tvillingar,
och lika trygga hos varandra som otrygga i hela denna onda värld och tid.
Fastän vi har försökt har vi aldrig lyckats släppa varandra,
fastän ödet har försökt har vår gemensamma kärlek aldrig krossats,
fastän våra liv blivit förstörda lever de ännu tillsammans,
fastän vi älskat så många andra och blivit straffade därför har vi alltid ändå

endast förblivit varandra trogna i själ och hjärta, som är det enda som räknas.
Tro inte att jag någonsin kan upphöra med att älska dig.
Nu vet jag att du är det enda eviga liv jag har
och det har det tagit mig 25 års kärlek till dig att äntligen fatta.

16. Den fulländade trasan

Gratulera mig, myndigheter! Ty jag är den fulländade trasan,
er och livets yttersta slutprodukt, det ruinerade vrak
som är så färdigt att det inte har ett ben kvar i sin kropp
som fortfarande kan slås sönder. Det färdigt sjöodugliga vraket,
myndigheternas vampyrisms färdigt urdruckna offer,
den färdigtrakasserade mannen som blivit det mest fulländat asociala mästerverket,
inseglet på all byråkratisk makt och all samhällelig röta –
det är jag, ecce homo, den levande begravde till spöke förvandlade zombien.
Se på mig! Jag är oduglig till allt mänskligt samarbete,
jag är oförmögen till någon ekonomi eller ordning,
jag är förklarad socialt omöjlig, jag kan icke ha en anställning
utan att jag provocerar mina chefer emot mig,
jag kan icke deklarerar utan att bli skönstaxerad,
jag kan icke älska utan att bli bedragen,
jag kan icke ens begå självmord utan att misslyckas.
Därför har jag blivit omhändertagen av Hjälparen,
vilket är den yttersta instansen, som man bara råkar ut för
när man har blivit färdigt bearbetad av alla andra.
Även Hjälparen som min chef har jag bråkat med,
och även honom har jag provocerat emot mig:
för var dag får jag färre vänner och kontakter,
blir jag mera utfrusen av samhället,
blir mörkret omkring mig allt kompaktare,
isolerar jag mer av mitt öde och går jag allt säkrare under.
Därför har jag av Hjälparen fått en självmördares lägenhet:
även han isolerades ihjäl av sin omvärlds likgiltighet
och kastade sig hellre ut genom fönstret än accepterade sin isolering.
Och grannarna teg och tittade på och konstaterade faktum:
han var inte psykiskt frisk, han vållade själv sin undergång.
Det är lätt att tvätta händerna över färdiga lik,
men det är inte lätt att få sådana händer rena.
Likgiltigheten, underlåtelsen, initiativbristen,
kvävandet av det egna samvetet är den värsta brottslingen
i mänsklighetens historia, ty han har aldrig åkt fast.
Ingen har kunnat sätta dit honom, ty han har alltid tigit.
Han är tystnaden, som icke avslöjar Hjälparen,
som låter självmördare begå sina självmord,
som låter Olof Palmes mördare komma undan,
som tiger ihjäl Gustav Eriksson och alla obehagliga bedrägligheter,
som, om de i stället skulle tas på allvar,
varken skulle vara bedrägliga eller obehagliga.
Hjälpare, du driver mig in i schack matt
med din tystnad, din otillgänglighet,
ditt vändande av omvärlden emot mig
och din isolering av mig i en självmördares cell.

Men det finns alltid en väg ut.
Om världen schackar ihjäl mig
kan jag alltid som min föregångare
kasta mig ut genom fönstret.

17. Utan dig

Bitter är saknaden efter min älskade.
Jag sökte upp dig och tillbad dig vid din entré,
men du svarade mig i din porttelefon att det inte var lämpligt
för mig att besöka dig, då du höll på med att trösta ditt barn
som var sjukt. Bitter, missmodig, svartsjuk, förtvivlad
och avgrundsmörk i min förfärliga desperation gick jag bort från din port.
Ödet ville ej dock vara nöjt därmed. Senare samma kväll
bjuds jag på fest av en vän, som jag medföljer,
och vem får jag se på just denna fest om ej du,
den jag sist hade väntat mig att få se åter i livet!
En fest med tre tårtor och vin och champagne och de vackraste människor
men med den bedrövligaste tänkbara skvalmusik.
Såsom ett positivt alternativ föreslog jag Dave Brubeck
med Leonard Bernstein som kvalitativ dirigent på ett praktiskt kasettband
som jag hade med mig. En kort stund fördrogs gode Dave
för att mitt i ett lyriskt parti brutalt ratas
till förmån för den mest vulgära och billiga discomusik –
givetvis utan någon förklaring. Jag lämnade festen då
utan att ha unnat mig vare sig någon härlig champagne
eller ens något nyktert livsgivande ögonblick närmare dig.
Vi var lyckliga när vi var fattiga och levde enkelt och billigt
bland heliga knarkrättor utan orimliga anspråk på livet,
och mitt största misstag i livet var att överge denna fattiga anspråkslöshet
i en rivningskåk utan centralvärme, varmvatten och toalett inomhus
var jag i stället dock ägde desto mer och hela världen och hela dess mänsklighet
genom att jag där var älskad av dig.
Fattigdomen gav mig dig och lyckan.
Och utan dig blev jag blott olycklig
och desto mer fattig i att jag av ensamheten
blev gjord alltför medveten om det.
Vad vore mitt liv utan dig? Blott en flykt ifrån livet
på grund av att det då blev alltför mörkt
och isolerat och eländigt och outhärdligt.
Då skulle jag flyga i Hjälparens armar i döden direkt
som min eländige företrädare, mannen som aldrig förmådde att städa,
som aldrig bar ut sina matrester och samlade flygfän,
ett önskat barn med en alkoholist till sin fader och en narkoman till sin broder;
– som han även flög efter moget begrundande i denna lägenhet
som nog är något av den sista utposten i detta livet för dess innehavare.

18. Ihjälplågad

Jag har inget hjärta. I stället har jag blott ett vacuum
som är ett svart hål och en avgrund av smärta och sorg.
Jag har älskat, men ej kan jag älska numera,
ty kärleken gjorde mig impotent, mer impotent än en stympad eunuck,
ty så djupt själen skärande var den kniv
som genom otrogen och obesvarad, förrådd, ständigt missbrukad
och ihjälvåldtagen kärlek skar hjärtat ur kroppen på mig
för att blott lämna avgrunden kvar, livets yttersta bitterhet.
Klandra ej mig, värld, för att du har misshandlat mig.
Ingen mänska kan klandras för att hon är olycklig.
Ingen har rätt att förfölja, kriminalisera och hårt straffa någon
blott för att han är så olycklig att han blivit självdestruktiv genom knark.
Livets helvetes bråddjup berättigar till vilken verklighetsflykt som helst.
Aldrig förföljdes i det förra seklet romantiska opiumrökare
för att de vämjdes vid livet och därför behagade fly från det.
Omänskligheten att göra missbrukares helveten värre med att trakassera dem
började först under världskrigens tid och när Orwell skrev "1984".
Förtryck blott gör livet till en outhärdlig och omänsklig plåga
som tvingar dem till att berusa sig i brist på tillgång till anständighet
i det verkliga livet. Själv brukar jag nu kokain sedan två veckor,
och icke skäms jag för det. Jag har ej annat val än att använda det
då det är enda medlet som hjälper mot mitt livs ohyggliga trasighet.
Låt mig få knarka i fred, värld, så skall även jag lämna dig, värld, i fred,
ty ej finns det en enda som knarkar som frivilligt använder våld.
Blott när verklighetshelvetet tvingar sitt offer till våld genom påtryckningar och
förtryck
tar han smärtsamt till våld som den yttersta åtgärden
för att försvara sin till tragisk desperation drivna trasiga integritet.

19. Fördärvet

Jag älskade dig. Det kan ingen förneka och allra minst du.
Du var mitt ideal, mina drömmars välsignelse,
den enda heliga och okränkbara bland alla,
den enda som tillräckligt god, ren och klok var.
Och därför så föll du långt djupare än någon annan.
Du var mitt livs första och starkaste kärlek och är det fortfarande,
fastän du föll för en professionell narkoman,
fastän du själv förförde de gossar som var minderåriga,
fastän du lockade män som var gifta och hade familjer
och fastän du krossade många mäns hjärtan och äktenskap.
Varje gång som jag förklarade för dig min kärlek
gick du samma natt med en annan till sängs
för att älska med honom och därigenom kränka
den ende, som verkligen älskade dig,
i hans själs allra sårbaraste och mest känsliga hjärtpunkt.
Jag kan ej se din man utan att bli förtvivlad av bittraste sorg
över ditt oerhörda och gränslösa lättsinnes ytlighet.
Han var ett barn, och du ensam fördärvade honom
med att krama livet ur honom med vampbläckfiskarmar

och trälbinda honom vid dig med att få honom
att göra barn med dig, något som han sedan så bittert ångrade
att han blev alkoholist. Och dig älskar jag fortfarande!
Att jag ännu kan med efter tjugofem års
galna utsvävningar från din sida!
Du plågade din kavaljer till alkoholism, och därför
plågar ditt barn nu ihjäl dig med sin modersbundenhet.
Ack! Vilken avgrund du är, mitt livs bittraste smärta,
dess mest outhärdliga fälla, mitt livs största misstag
och alltjämt mitt livs första, enda och största olyckliga kärlek!
Ja, det är för sådana kvinnor som du som det finns narkomaner
och alkoholister och självmördare. Det är sådana kvinnor som du
som förslavar och gör män beroende av annat än vad de går för.
Berusning, delirium, dårskap och verklighetsflykt, kokain,
tragedi, outhärdlighet, lastbarhet, omoral, degenerering,
förfall, dekadens, slaveri och ruin, underkastelse,
olycka, öde och ofrihet, ditt namn är Kvinna och Kärlek!
Och därför behövs det i världen en sådan fatal terrorist
som den hale och mystiske Hjälparen, som kan få bukt med förtryck,
som kan få samhällsbyråkratin att i sitt allra innersta
tyst bryta samman, som kan få det kvinnliga godtycket ödmjukt på knä,
som kan krossa justitiemord, krossa tyranner och manipulera med världspolitiken.
Ty om icke Hjälparen fanns vore samtliga människor kokainister
till all världens fruntimmers uppbyggelse och förkovran,
triumf och beständiga glädje och till deras onda makts
definitiva ofrånkomliga etablering till världens ruin och fördärv.
Ingen bidrar som jag till den utvecklingen med mitt kokainmissbruk,
min spridning av droger, min starka förföljelse av denne Hjälpare
och min fördärvliga kärlek till dig, mitt livs heliga undergång,
ljuva fördärverska, mitt livs olyckliga kärlek,
mitt hjärta som gav mig musiken och smärtan,
du sköna långhåriga alla män evigt förförande Kvinna.

20. Mordet på Olof Palme

Strax efter mordet på Palme så visade det sig att någon
lagstridigt gått in i taxeringssystemets centraldator
och där utplånat vart spår efter Palmes taxeringskonflikt.
Han blev dömd till att skatta för sonens amerikanska stipendium,
och det tyckte vår statsminister att var ganska orättvist.
Hjälparen rådde herr Palme till att ta upp kampen mot denna taxering,
och vår statsminister, den mäktige och världsbekante herr Palme,
tog rådet på allvar och följde det. Det blev hans död.
Ty den ondaste maffian i varje land är kronofogdarna,
skatteuppbärarna, roffarna som lever sitt mörka giftiga liv
under lagens och maktens beskydd. Ingen makt är mer ofelbar
och ingen myndighet är mer solitt etablerad, besutten och självgod
än förmynderiets och statens kassör, providör och försörjare,
dess väl förskansade fogde, indrivare och inkasserare.
Den menar sig vara statens, regeringens, maktens och samhällets ryggrad,
och den som går mot denna maffia blir det bara kvar en våt fläck av.
Herr Palme behagade vända sig mot det system som han själv hade uppbyggt

och utmana hela offentliga sektorn med att protestera mot sin skönstaxering.
 Det kunde ej taxeringsväsendet finna sig i. Hela dess avgrundsdjupa latent groteskt infernaliska ondska blev mobiliserad mot en sådan fräck statsminister, som avrättades kallt och effektivt utan att mördaren lämnade något visitkort kvar efter sig. Han var blott bricka och verktyg i spelet. Uppdragsgivarna var etablissemangens högsta etablissemang: skatteväsendets byråkrati.
 Den som ger statsministern hans lön kan ej godta att den statsministern fräckt ifrågasätter försörjarens villkor.
 Herr Palme fick sin önskan uppfylld: hans skatteskuld avskrevs, men först måste han dock såsom statsminister ta de konsekvenser, av att trotsa det system som man själv står på, som är alltför logiska: grenen han sitter på och som han avsågar måste ge vika och falla med honom.
 Hans skatteskuld föll med hans död. Sedan kunde den utsuddas.
 Det enda spåret gav mördaren åt eftervärlden: det faktum att skattskulden lagvidrigt suddades ut av en alltför fanatisk och ivrig taxeringsexpert som försonade lagvidrigt mord med en lagvidrig skatteindrivningsutplåning.
 Vad lära vi oss av det utbytet? Jo, reta aldrig taxeringssystemet om du är det landets regeringschef, ty om du trotsar det skall det betrakta sig ansvarsfritt från all försörjningsplikt mot dig och skrota dig. Reta ej den som försörjer dig, ty då skall han se till att ingen annan försörjer dig heller.
 Således var vår statsministers död indirekt självmord.

21. Att falla och segra

Icke är du den jag älskar, men ändå besöker jag dig mera ofta än någon jag älskar.
 Ej föll jag för dig som jag föll för så talrika andra, men ändå har du mer förfört mig än någon av alla de andra.
 Jag har aldrig rört dig, och ändå så tillhör jag dig mer och är jag beroende av dig mer än någon av dem jag älskat.
 Du fick mig att provsmaka amfetamin, och du fick mig att inse hur oskyldigt det var att nyttja den drogen.
 Du fick mig att ta kokain, och du lärde mig att bli beroende av dess berusning, du lärde mig dyrka den som andra dyrkar sin Gud, och du lärde mig att det var riktigt att låta all världen få njuta av drogens välsignelse.
 Sålunda lyckades du att förföra mig och mera skickligt och definitivt och för alltid än någon av alla de som endast önskade sex.
 Fastän jag icke älskar dig utan i stället nog borde förbanna och hata dig är du den kvinna som äger mig och som jag ständigt går hem till.
 Men ditt långa hår, dina erfarenheter, din farliga ålder på gränsen till att bli för gammal och ditt psykologiska sätt kan dupera vad oskuld som helst. Kanske du till och med skulle kunna bedraga och fånga och avslöja Hjälparen, det som ej någon har lyckats med.
 Det vet jag nu, att det inte var samme man som hjälpte Palme med skatterna som nu är Gorbatsjovs gäst i Moskva för att rådgöra med honom om vad man skall ta sig till med en klumpig grobian utan vett som Amerikas late föråldrade oduglige president.
 Den som göms bakom Hjälparens mask är ej samme man från dag till dag. Jag har blott demaskerat en slätstruken anonym nolla som endast är mäktig och avgörande bakom masken som döljer hans identitet.

Idag är denne Hjälpare nollan som rest till Moskva,
han var tidigare en nattklubbsinnehavare som distribuerade knark,
och vem är han i morgon? Han kanske är jag?
Men jag väntar mig när som helst något förintande steg från hans sida mot mig,
ty han vet att jag frivilligt gjort mig till fiende mot honom
och till envar som försöker att dölja sitt verkliga jag.
Ingen vet bättre det att jag vet alltför mycket än Hjälparen.

Olof Palmes mördares mission.

Jag var helt nerdrogad men kunde ändå uppfatta att en man hade kommit in i min lägenhet mitt i natten.

"Har du kommit för att skjuta mig?"

"Nej, jag har bara kommit för att kontrollera dig."

Jag kunde inte se hans ansikte, men han hade en hatt på huvudet som han inte tog av sig. Han verkade vara propert klädd.

"Kommer du från Hjälparen?"

"På sätt och vis kanske indirekt."

"Vad vill han mig?"

"Han vill bara kontrollera dig."

Jag orkade inte resa mig ur sängen utan låg liksom paralyserad och bara ansträngde mig för att kunna föra en någorlunda vettig konversation hur svårt det än var. Något sade mig att detta var min enda chans att någonsin få veta något, varför jag skärpte mina sinnen till det yttersta för att kunna vara medveten om varje ord som sades.

"Jag vet vem du är," sade jag. "Du är Olof Palmes mördare."

"Olof Palmes mördare har inget namn."

"Vem lejde dig?"

"Jag fick aldrig se vem det var."

"Var det Hjälparen?"

"Nej, det var det inte. Hjälparen hade lika stort intresse av att skydda Olof Palme som han nu gör allt för att bevara och skydda Gorbatsjov."

"Men han anade inte hur djävliga taxeringsmyndigheterna kunde vara."

"Nej, det får bara den veta som får veta det för sent, och han får aldrig någon chans att vittna om det inför andra."

"Vad vill du mig?"

"Bara veta att du finns kvar och att du har det bra. Är det någonting du önskar?"

"Jo, faktiskt. Svensk-finska föreningen behöver ett Finlandshus här i Göteborg för sina aktiviteter med klubblokal, servering, föreläsningssal, biograf och bastu. Kan du fixa det?"

"Var vill föreningen ha huset?"

"I centrum."

"Finns det någon särskild byggnad du föreslår?"

"Kan inte Hjälparen ordna så att hans husnallar ockuperar ryska konsulatet och kör ut ryssarna därifrån så att finnarna kan få ta över och utplåna dess röda bunkerfasad för att i stället pryda den med Göteborgs och Finlands blåvita färger."

"Ett utmärkt förslag. Just nu ockuperar husnallarna Sprängkullen i Haga, men när det är över kanske de kan besätta ryska ambassaden. Alla göteborgare vill lika gärna ha ut ryssarna därifrån som afghanerna vill ha ut dem från Afghanistan."

"Hur går kriget i Afghanistan?"

"Jodå, det går."

"Och kriget mellan Irak och Iran?"

"Jodå, det går också. Ingen låter någonsin någondera sidan vinna."
"Vad händer när Khomeini dör?"
"Vad som helst, men Irak segrar inte för det."
"Har Pakistan atombomber redan?"
"Ja, och Indien också."
"Blir det krig i Mellanöstern?"
"Det blir aldrig något slut på krigen där vare sig i Libanon, mellan Irak och Iran, mellan Islam och Sovjet eller mellan Indien och Pakistan. Muhammed kom till världen bara för att ge ett evigt inbördeskrig med omvärlden åt envar som trodde på honom."
"Hur kunde du skjuta Olof Palme?"
"Det bara blev så."
"Hur mycket fick du betalt?"
"Tillräckligt."
"Är du inte rädd för att åka fast?"
"Nej."
"Varför inte det?"
"Det finns andra saker att vara mera rädd för."
"Som vad då?"
"Att bli mördad själv."
"Av vem då?"
"Hjälparen till exempel. Man vet aldrig vad en sådan kan hitta på."
"Vem är Hjälparen?"
"Ingen vet."
"Varför skulle någon vilja döda dig för att du sköt Palme?"
"Var inte dum. Alla som hade intresse av att se Palme död har alla skäl i världen till att låta hans mördare komma undan. Men det finns bara ett säkert sätt att låta honom komma undan, och det är att låta honom dö med allt vad han vet. Ingen vet något om Palmemordet utom jag och de som anställde mig. Om jag dör vet bara de som anställde mig om det. Om de känner att jag det minsta lilla inte är att lita på är jag en död man."
"Tror du att du kommer att klara dig?"
"Nej."
"Kommer Gorbatjov att klara sig?"
"Bara så länge Hjälparen håller honom om ryggen. Gorbatjov upplöser Sovjetunionen, och det kommer att lända hela världen till glädje och gagn, och det kommer att bli Sovjetunionens undergång, och endast Gorbatjov kommer att klara sig men inte hans karriär."
"Varför har du svarta glasögon fastän det är så mörkt?"
"För att jag bländas av ljuset."
"Varför dödar du mig inte? Ni vet ju att jag vet för mycket."
"Just därför vill vi att du skall ha det bra. Har du tillräckligt med knark?"
"Det räcker i en månad."
"Då är du nöjd?"
"Kom du och besökte den förre hyresgästen på det här sättet också?"
"Ja."
"Varför flög han ut genom fönstret?"
"Han ville ha det så."
"Kommer jag att sluta på samma sätt?"
"Det beslutar du."
Han ville tydligen gå.
"Kommer du tillbaka?"
"Kanske."
"Varför?"
"Det får vi se då."

Han gick.

Resten av natten förflöt under orolig dvala mellan dröm och verklighet.

På morgonen när jag vaknade var det vackert solsken. Jag klädde på mig för att gå ut, men när jag ville öppna dörren gick den inte att öppna. Den var låst utifrån.

Jag kämpade i en halvtimme för att få upp dörren med bultanden och våld, sparkar och murbräckor, men ingenting hjälpte. Och ingen av grannarna var hemma, eller om de var det reagerade de inte. De var ju vana vid att galningar bodde i min lägenhet. De trodde nog att jag var full, om de trodde något över huvud taget. De hade ju redan för länge sedan tagit avstånd från mig.

Jag gick till telefonen. Den var död. Den måste ha stängts av samma natt.

Min enda möjlighet till kontakt med yttervärlden var via fönstret. Men ingen kunde se mig i mitt fönster, och det var alltför långt ner till marken.

Jag hade heller inga lakan att binda flyktrep av, då jag alltid sov påklädd med endast en filt på mig.

Jag var fånge. Världen hade begravt mig levande.

Det enda jag kunde göra var att fortsätta föra dessa mina anteckningar.

22. Olof Palmes gåta

Hans hemlighet var att han var såsom människa lycklig.

Han föddes som segrare och kunde aldrig förlora,
och som allra lyckligast var han när han till slut fick dö
så sensationellt. Med sin säkerhet och överlägsenhet

skaffade han sig till slut en fiende för mycket,
och den siste motståndarens reaktion blev herr Palmes triumf:
han fick dö som martyr, som profet, pionjär och världsvälgörare
för sin godhet, sin visdom, generositet, för sin vidsynthet,
framtidstro, sina reella visioner och för att han jämt hade rätt.

Sverige lider av avundens reaktionära förlamande kräfte,
och ingen i Sverige kunde fördraga herr Palmes beständiga lycka.

Man tålde ej hans överlägsenhet, säkerhet, klokhets och godhet
för att han var lycklig i sitt praktiserande av dessa gåvor.

Man hatade honom blott för att han föddes med framgång
och aldrig så länge han levde var utan den framgången.

Utan hans år såsom detroniserad regeringschef hade han aldrig
fått den underbara internationella kraft, gloria och djupa förtroende
som han red sedan allt högre på ju längre han levde och fick agera.

Martyrglorian kommer allenast de bästa till del
som Dag Hammarskjöld, friherre Bernadotte och hjälten Wallenberg.

Palme dog lycklig på höjden av sitt livs mission,
och han var aldrig mer lycklig under sitt liv
än i sin sista dödsstund. Det är få förunnat
att få dö så lyckliga som Olof Palme.

23. Den välkomna döden

Blott den första dagen försökte jag göra mig hörd
för att få komma ut härifrån. Sedan insåg jag
situationens ej alltför föraktliga fördelar.

Även den döende Schubert, har det ibland påståtts,
blev inlåst på dödsbädden för att han ej i sin sjukdom

förvirrat med ens skulle söka sig utomhus
och så förvärra sin sviktande hälsa. Jag är icke sjuk,
jag är fullkomligt arbetsför, enligt socialmyndigheterna,
men jag har här mediciner i överflöd som jag kan leva på länge,
ty Hjälparen bjuder mig på kokainparadiset, och det hade inte ens
Sherlock Holmes råd att avvisa. Jag har visserligen ej längre musiken,
men ändå så dör jag så lycklig som Schubert,
som, sägs det, av lycka sjöng sig in i döden.
Musiken berövades mig av socialmyndigheterna
när de grymt krävde att jag skulle överge den för att göra mig nyttig
i stället med att tjäna pengar, en sak som jag aldrig gjort
framgångsrikt med att blott sjunga. Då lät jag mig hellre
som Östtysklands tyskar inmura mig levande av gode Hjälparen
med hans välsignade "*Happy Dust*" som tröst för
den musikaliska delen av mig som blev våldtagen av Socialen.
Jag har ännu ej kastat ut mig från fönstret. Den yttersta lyckan
blott felas mig ännu. Men för att bli värdig den
måste jag först förbereda mig noga.

24. Gästen

Det knackade här på min dörr idag.
Det var ett av de påfrestande fruntimren som bryr sig om mig.
Hon gav inte upp så lätt: sju gånger ringde hon på,
och hon bultade aderton gånger och ropade minst tretton gånger mitt namn,
men jag höll mig så tyst som en mus.
Jag har ej längre något med den värld att göra
som utelåst mig från dess ondska.
Jag låg tyst och stilla i sängen och lyssnade på
hur hon frågade grannen om han hade sett mig på sistone.
"Nej," sade denne välsignade granne, "han är tror jag bortrest,
för ingen har hört honom efter att han hade sitt raseriutbrott."
"Vad var det för raseriutbrott?" frågade den alltför pratsamma damen.
"Han gick löst på dörren som om han inbillade sig
att man hade låst in honom."
"Var han då galen?" Jag log åt väninnans välsignade enfald.
"Vi misstänker," viskade grannen, men jag hörde varje hans ord,
"att han missbrukar något där inne. Det lät då som
om han var sorgligt besatt av delirium tremens."
"Omöjligt!" skrek du då och bultade åter på min dörr.
Men grannen var klok, sade att jag var bortrest
och avrådde henne från att längre bulta förgäves.
Och rätt fick han även, ty det var förvisso förgäves,
och efter en stund gick hon bort därifrån med en suck.
Och jag undrade vem denna destruktivt pratsamma dam hade varit.
Ty det har jag lärt mig av kvinnor:
de är bara till för att prata omkull en.
Jag slapp henne genom min tystnad
och lever i tystnaden vidare här i min inlåsta salighet.

25. Jag skulle aldrig ha låtit dig gå

Jag skulle aldrig ha låtit dig gå.
Vi var lyckliga då, innan jag lät dig gå.
Men jag föredrog att hålla fast vid musiken
och sköta förpliktelserna emot den fastän den ej försörjde mig,
varför jag tvingades leva ett hem och en hustru förutan.
Musiken tog min själ ifrån mig, förförde mig, våldtog mig,
satte sig fast i mig, som gamle mannen från havet på Sinbad sjöfararen
och släppte aldrig sitt terrorgrepp om mig.
Jag är utan hustru och hem, utan inkomster och utan stabilitet
ännu i denna dag men har aldrig förlorat musiken
och vad den har gett mig i stället: en verklighetsflykt
som bevisade sig vara värre och svårare än verkligheten,
ett magsårstumorartat ont svart beroende av andras hjälp
och en alltför intim elakartad förbindelse med den mest
skrämmande och maktfullkomliga och mest förnedrande
av alla sorters hjälp: Hjälparens mystiska och anonyma.
Jag flydde som ung bort från dig och från kärleken och från
en hemsk outhärdlig och oacceptabel världs verklighet
för femton år sedan ut till musikens befriande känslövärld.
Vad har jag blivit som ett resultat av den verklighetsflykten?
Ett av världens likgiltighet glömt och inspärrat skrotat vrak
som endast uppskjuter döden med att inpregnera sig med kokain.
Det är den verkligheten som jag fåfängt flydde från
när jag gav upp dig för att ägna mig åt musiken i stället,
en flykt som blott ledde mig säkrare in i den djävulska verklighet
som jag från början försakade allt för att fly ifrån.

26. Torpedmasturbanten kontra kloakrensaren

Hjälparen ville ha mig till torped, men jag avböjde.
Därför blev jag torpederad i stället: jag gjordes till slav under knarket,
och sedan totaliserades jag med tillräckligt med tillgängligt knark
för att jag inom rimlig tid skulle till slut torpedera ihjäl mig.
I stället för burgen torped blev jag osalig som stackars dödsdömd torpedmasturbant.
Kanske gjorde jag dumt i att ej acceptera en lönsam torpedtjänst.
Jag hade nog varit en effektiv och idealisk torped
med mitt vinnande sätt, min förföringskonst och min
fantastiska övertalningsförmåga. Jag kunde ju få vilken flicka som helst
hett förälskad i mig, aldrig misslyckades jag i sängen,
jag kunde fast knulla med bakbundna händer och fötter,
och vem jag fick hand med var villig att göra precis vad som helst för mig.
Jag hade blivit en utomordentlig torpedmissionär med en ofelbar framgång,
och som missionär på det området hade jag blivit ett mönsterexempel
för andra torpeder att följa. Med mig som exempel
så hade nog alla torpeder med tiden lagt vapnen åt sidan.
Men jag blev i stället torpedmasturbant, en helt misslyckad olycka,
en ömklig självtorpederare på säker kurs emot
den värsta tänkbara död i total isolering och vanära.
Jag var ej någonsin mycket för att bli berömd och bemärkt,
aldrig lockades jag till att göra karriär. Hellre var jag mig själv

och som sådan förnöjsam och sann och stod utanför
 alla samhällsliga etablerade lögner,
 samhällets förställning, förljugenhet och falska dubbelmoral,
 som envar tvingas ingå i som ej vill känna sig utanför.
 Hjälparen är detta samhälles krona. Han rider högt på dess förljugenhet,
 utgör en extra socialhjälp och odlar sin makt, träffar Reagan
 och Gorbatsjov, (Gorbatsjov är redan Hjälparens villiga slav,)
 och förmår finansiera sin verksamhet endast
 med hjälp av torpeder. Han har hyrda skickliga och vattentäta torpeder
 omkring över hela vår värld, och de blir ständigt fler.
 De torpeder som misslyckas offras för Hjälparens världsmission:
 som världens högsta sociala instans tjänar han hela världen
 med extra socialhjälp, och denna socialhjälp,
 som samtlig socialhjälp funktion, är allenast kloakrensning:
 håll mänskossamhällets avloppsrör rena!
 Med andra ord: rensa bort skiten som fastnar!
 Nazisterna uppfann modellen med att transportera
 ej önskvärda udda personer, som dårar och svagsinta,
 till likvidering. På samma sätt arbetar samtliga
 samhällsociala instanser, men smidigast arbetar Hjälparen:
 när jag är helt likviderad skall ingen förstå att jag ej begick självmord.

27. Skönhetens våldtäkt och avrättning

Ett fruntimmer klagade en gång på att det jag sjöng var för vackert.
 Får det då ej finnas sann skönhet i vår tid?
 Ibland har det sagts, att om Schubert fått fortsätta leva
 och fortsätta tonsätta ständigt allt vackrare högre musik
 hade hans musik blivit så vacker att den blivit slätt outhärdlig.
 Från somliga ställen var jag har fått sjunga har jag blivit bortjagad
 för att jag sjöng för outhärdligt vackert.
 Jag känner en man, ett socialfall och sjukpensionär,
 som var född med absolut gehör, och han ville bli musiker.
 Han komponerade sånger och skrev till och med symfonier,
 men modern förvägrade honom att utbilda sig till en musiker.
 Hon rev och brände hans verk, och hon sålde familjens klenod
 en unikt klangfull flygel. När sonen ej fick bli en musiker
 blev han i stället ett nervvrak och ett socialfall.
 Var det kanske bättre? Så tystas och mördas och våldtas
 musiken och skönheten i denna vår tid,
 var det sociala regerar, och var det finns hemliga makter som Hjälparen
 som drar sig upp med sociala metoder
 och som lockar till sig sköns spelande och gyllenstrupade musiker
 för att förvandla dem till sociala vidunder och monster
 som Hjälparen själv. Mer och mer lär jag känna min Hjälpare.
 Nu vet jag att denna Hjälparens Hjälpare dog samma natt som herr Palme,
 och att denna föregångs-Hjälpare visste vem och varför mördaren var.
 Den nuvarande Hjälparen förestod nattklubben och diskoteket "Blå Månen"
 och mördade där den skönsjungande och sägenomspunna drottningen Marta.
 Han dog aldrig själv. Han blott gick under jorden och liksom försvann
 för att fortsätta uppträda och agitera som "Hjälparen" fastän hans rätta jag
 officiellt var förklarad som drunknat. Men i verkligheten var Carl den

som drunknade och denne Hjälpare som både vållade Carls död och Martas död.

Driven av maktpolitik har han offrat var mänska han älskade
för att få fortsätta bli ständigt allt mera mäktig, inflytelserik och politisk.

Jag vet även nu vad hans avsikt egentligen är med min egen person.

Varför hålls jag här inspärrad med ett ansenligt förråd kokain?

För att det en dag skall vara slut och förbrukat,

och då, tror han, skall abstinensmaran infinna sig,

och då skall jag av den vackert drivas till självmord.

Så mördade han kanske även den man som här dog före mig.

Hans plan har hittills lyckats: jag utnyttjar hans kokain
regelbundet och dagligen och önskar samma euforiska lycka

åt samtliga människor och hela världen, och ej kan jag

en enda dag vara utan det. Men vad skall hända

den dagen då knarket tar slut och jag fortfarande är vid liv?

28. Morgonrodnad

Jag fryser ihjäl fastän det ej är kallt.

Denna kyla är värst utav allt.

Det är den svenska likgiltighetens förbannade kyla,
det sterila samhällets utfrysning av alla som höjer sig över mängden,
den rikssvenska avunden, världsliga materialismens förbannade likriktning,
allt det som omänskligt är och som gjort världen och själva människan ful.

Ja, jag slipper åtminstone dö i ohyggliga pariasjukdomen Aids,

som ju alla av min sort tycks dö av nu förr eller senare

som de mest sårbara: sedan när de har gått bort

följer råfsten med all mänskligheten, med såväl hinduer, kineser och negrer
som alla så kallade civiliserade människor: naturens hämnd har inga gränser.

Jag vet nu att jag har lunginflammation. Jag kan ej längre andas
förutan en olidlig smärta, jag hostar konstant och det kan jag ej göra,
ty den smärtan är ännu värre, och tröttheten, mattheten, vissheten
gör att jag ej längre kan göra någonting. Jag kan ej ens längre bulta på dörren
för att väcka omvärldens likgiltighets allra ringaste uppmärksamhet.

Jag kan blott hälsa våren, som väntar där utanför fönstret,

som strålar med värme och glans över den inflammerade staden,

som välkomnar livet tillbaka totalt oberoende av all omänsklighet.

Och för att dämpa min smärta kan jag endast suppa mig full
med min flaska av den så välsignade konjaken, och göra fyllan extatisk
och kanske förhoppningsvis dödsbringande med att knarka mig hög.

Våren kommer ändå med sitt ljus och sitt liv och sin kärlek
vad statspresidenter som än skjuts ner på öppen gata, vad maktgalna
supermaktschefer som än bara mera gör bort sig ju längre de sitter,
och vad katastrofer, naturvidrigheter och omänskligheter
som än resulterar av storhetsvansinniga mänskans ofelbarhetsteknologi.

Dra åt helvete, människovärld!

Du är redan förlorad och det endast genom din egen försorg.

Endast Hjälparen kan rädda livet på er, det maskerade och terroristiska samvetet,

vars A och O är anonymitet. Man kan säga att jag dör för Hjälparen

för att få slippa att avslöja honom. Jag vet vem som dödade Palme,

och därför så dör jag: världsordningen kräver det. Våren är orättvis

som är så vacker fast människan är så utsägligt ond.

Men det är gott att dö just när våren skall välkomna livet att börja igen.

Mina grannar bedövar sig och utestänger all vår och natur med sin
grannsämjekrossande stereodunkdunkmusik. Kanske vet de och vill de
att jag skall dö och att jag helst skall dö fortare.

Ni ignoransens profeter, som ursäktar er med er teknokrati,
ni är dömda och dödsdömda alla och det genom er egen okunnighet!
Alla dumma musikparasiter, som skändar musiken med att bara rapa upp rockmusik,
ni skall gå under och det genom den samma likgiltighet som har gjort mig till
samhällets fånge.

En sjukdom förlamar all världen och all mänskligheten,
den sjukdomen är blott en tidssjukdom, och alla som i den deltar
skall bliva dess offer. Den sjukdomens namn är:

This world and this age does not care.

Hjälparens kommentar.

Vi beklagar uppriktigt den skönsjungande Bertils bortgång, och vi kan endast konstatera att vi gjorde allt för att hjälpa honom. Vi gav honom en egen lägenhet när han var utan bostad, vi försörjde honom när han var utan jobb, vi gav honom all den trygghet som Socialförvaltningen nekade honom när han vägrade ta ett jobb som inte svarade mot hans musikaliska kvalifikationer, och därför kan vi inte förstå hans anklagelser mot oss. Att dörren till hans bostad låstes utifrån är en lögn: vilken låsexpert som helst kan intyga att dörren till hans lägenhet bara kan låsas inifrån. Utifrån kan den endast låsas upp. Antingen måste hans dörr ha gått i baklås, eller också, vilket är mera troligt, måste han ha inbillat sig vara inlåst. Alla anklagelser mot oss skuddar vi som damm från våra fötter och hänvisar vi i stället till Socialförvaltningen, som var de som krävde av en musiker att han skulle stryka ett streck över 24 år av sitt liv och alla dessa 24 årens musikaliska ansträngningar.

Vem som gav honom kokain vet vi inte. Vi befattar oss inte med sådant. Vi hänvisar till Bertils eget uttalande en gång: "Det enda som Socialförvaltningen egentligen borde ägna sig åt är att hålla sina klienter försörjda med knark, så att de slipper ta del av den outhärdligt outhärdliga verklighet som det är Socialförvaltningens skyldighet att rädda människor bort ifrån som annars skulle bli dess offer."

Beträffande den avlidnes 27 efterlämnade dikter och dagboksanteckningar anser vi dessa så förbryllande och så komprometterande för författaren att vi har funnit bäst vara att icke sätta myror i huvudet på polisen med dessa dikter utan att i stället undanhålla dem för polisen och spara dem för en framtid som är bättre i stånd att förstå och icke misstolka en så komplicerad mänsklig härva som denna.

Göteborg fredag 13 mars 1987.

Polisens betänkanden.

Vi blev tillkallade när hyresvärden hade larmats av oroliga grannar som tyckte att det kom onda lukter ut genom brevlådan från den avlidnes lägenhet. Utan svårighet tog vi oss in i lägenheten och fann då dess innehavare död i sin säng. Vi hade svårigheter med att se den dödes ansikte då detta var maskerat med en svart duk om hjässan, en rödmönstrad näsduk om nedre delen av ansiktet och svarta glasögon som

dolde ögonen. Vi konstaterade att detta var den maskering som många vittnen beskrivit den så kallade "Hjälparen" med.

Enligt läkaren har lägenhetsinnehavaren varit död i mer än tre dagar. Senast han sågs i livet var fredagen den 13 februari. Döden torde ha inträffat den 10 mars. Mellan den 13 februari och den 10 mars torde lägenhetsinnehavaren aldrig ha gått utanför sin dörr, då det var den 13 februari som hans grannar från hans lägenhet åhörde ett oväsen som om han hade försökt bryta sig ut med våld. Grannarna hade förklarat sin överksamhet därvid med att "det var så sent på natten".

Dödsorsaken var lunginflammation och därjämte överdoser av kokain i kombination med alkoholmissbruk. Sådana avlidna stöter vi ständigt på allt oftare: en alarmerande illustration till det allmänna tilltagande narkotikamissbruket.

Det föreligger varken något känt mordmotiv eller självmordsmotiv. Döden kan endast hänföras till naturliga orsaker. Ändå är döden ett mysterium på grund av den maskering som den döde påträffades i.

Är då denne man "Hjälparen" själv eller bara ett av "Hjälparens" offer? Om han är det senare måste någon ha kommit in i lägenheten efter dess innehavares död och spökat ut honom i "Hjälparens" maskering. Skulle i så fall "Hjälparen", en terrorist vars rätta identitet aldrig har kunnat klargöras, ha haft för avsikt att försöka inbilla världen att det skulle vara slut med "Hjälparen"? Det verkar väl naivt. Samtidigt är det oförklarligt varför Bertil själv skulle ha spökat ut sig i denna maskering.

Och faktum är att efter detta dödsfall har vi inte fått några nya rapporter om några livsyttningar från någon anonym "Hjälpare" någonstans.

Något samband mellan detta dödsfall och mordet på Olof Palme har inte kunnat konstateras, fastän många hävdar att "Hjälparen" hade kunnat ge polisen information om denna den svåraste av alla politiska mordgåtor.

Sista budet från Hjälparen.

Och det hände sig vid den tiden att jag gick till en läkare när jag inte kände mig riktigt bra. Jag hade inga speciella krämpor och ingenting som jag direkt led av. Det var bara så att jag ville vara säker på att jag inte var sjuk. Någon kroppsundersökning hade jag inte genomgått sedan mönstringen vid militären för tjugo år sedan, för det hade aldrig funnits någon anledning eftersom jag aldrig varit sjuk. Men nu kände jag mig alldeles tillräckligt dassig, trött, överansträngd, passiv och avslagen för att få det fastslaget en gång för alltid att jag inte alls var sjuk utan bara inbillade mig vara det.

Allt var i sin ordning med mig, och doktorn var mycket tillmötesgående. Någon nefrit hade jag inte, det fanns ingen risk för någon hjärtattack, jag var inte det minsta överansträngd, och egentligen var det bara öronen som behövde rensas på litet vax. Men så sade doktorn: "Får vi ta ett Aidsprov också?" Naturligtvis fick han det eftersom det var den sjukdom jag minst kunde ha i världen eftersom jag ännu var oskuld och tänkte förbli det åtminstone så länge jag ännu var ungar.

Efter några dagar fick vi beskedet. "Ni är HIV-positiv," sade läkaren. "Det kan inte hjälpas."

"Men det är omöjligt," sade jag.

"Varför är det så omöjligt? Ingenting är omöjligt här i världen."

"Jo, om någonting är omöjligt så är det det," insisterade jag.

"Faktum är att ni har Aids."

"Men jag har aldrig knullat!"

"Vad har ni gjort i stället då?" tittade läkaren forskande på mig genom tvivlets skarpa glasögon.

"Ingenting!"

"Hur har ni då fått Aids?"

"Ni måste ha gjort något misstag."

"Menar ni att ni har levat i fyrtio år och aldrig älskat en kvinna?"

"Inte kroppsligen men desto mera platoniskt."

"Det får man aldrig Aids av. Då måste ni ha injicerat."

"Aldrig! Jag har aldrig ens så mycket som rökt en vanlig tobakscigarett!"

"Men hur i all sin dar har ni då fått Aids?"

"Det måste vara något fel."

"Jag skall gärna göra om testerna, men vi har aldrig lyckats schabbla med dem tidigare."

"Jag skulle vara er hjärtinnerligen tacksam om ni för en gångs skull ändå hade schabblat."

Testet gjordes om, och efter några dagar fick jag resultatet:

"Ni har Aids. Det kan inte hjälpas. Det är ett vetenskapligt faktum."

"Men jag kan inte ha fått det!"

"I så fall är det desto viktigare att vi utröner hur ni kan ha fått det. Ni sade att ni aldrig utfört någon sexuell akt?"

"Nej, aldrig."

"Hur kan ni då över huvud taget leva? Att inte älska är direkt ohälsosamt."

"Jag får utlösningar ibland i sömnen."

"Och ni har aldrig fått det tillsammans med något annat levande väsen?"

"Nej, aldrig."

Han tycktes tvivla på sina egna erfarenheter när han sade liksom för sig själv: "Skulle då ändå myggor kunna överföra sjukdomen?" Men tvivlet avfärdades genast: "Nej, det är omöjligt."

"Och ni har aldrig injicerat?" återtog han förhöret.

"Nej, aldrig."

"Och ni har aldrig legat på sjukhus så att ni fått någon blodtransfusion?"

"Nej, aldrig."

"Och ni har aldrig kysst en kvinna?"

"Jo, det har jag gjort."

"Aha! Ni har alltså ändå bytt saliv med andra människor!" Han triumferade som om han var en åklagare som fått försvarsadvokatens huvudvittne till något ofördelaktigt medgivande.

Jag mindes nu den enda kvinna som jag råkat ut för. Hon hade varit äldre än jag och själv tagit alla initiativ. Gud vet hur många hon hade haft före mig. Jag vet bara att det måste ha varit många. Det tog några veckor innan jag insåg att hon bara ville utnyttja min unga friska kropp sexuellt för sin egen perversa tillfredsställelse, men innan jag fattade det hade vi redan utbytt många djupa och långa kyssar.

"Menar ni att Aids kan smitta genom saliv?" frågade jag förkrossad.

"Det är inte vetenskapligt klargjort. Men om det är det enda sättet som ni kan ha smittats av sjukdomen så skulle det i så fall vara vetenskapligt bevisat nu genom er att det kan ske. Jag ber i så fall att få gratulera er." Och leende sträckte han fram handen. Jag ryggade skräckslagen av fasa tillbaka, och han insåg sin taktlöshet och ångrade sig.

"Ni har således umgåtts med kvinnor genom kyssar. Det är inte mer än mänskligt."

"Det var bara en enda kvinna i mitt liv som jag någonsin kysste, men henne kysste jag ordentligt. Skulle då denna enda avvikelse från oskuldens väg ha begåvat mig med en sjukdom som annars bara drabbar horor, homosexuella och narkomaner?"

"Jag beklagar mycket, men det ser inte bättre ut, min vän."

"Vad skall då folk tro om mig när de får veta att jag har Aids? De skall skratta åt mig, peka finger, skaka på huvudet och säga: 'Jaså, även han hade sina laster!' Och det fastän jag inte hade någon!"

"Summan av en människas laster är alltid konstant."

"Ja, det säger schablonklichéerna för att berättiga förekomsten av laster, men alla ursäkter för något ont är lögner! Har man inga laster skall man inte heller behöva få den lön som andra får för sina laster!"

"Jag beklagar. Men eftersom ni avhållit er från sex i så många år redan så behöver jag knappast framhålla nödvändigheten av att ni även fortsätter därmed. God afton, herr Larsson."

Vad mer kunde jag säga? Han var färdig med mig. Han hade konstaterat min sjukdom och hade endast kvar att bli av med mig tills sjukdomen bröt ut och jag skulle läggas in på det sjukhus som blev dess patienters grav. Och jag kunde ingenting annat göra än avlägsna mig ifrån honom med samma känslor som fordom en pestsmittad spetälsk undandrog sig det samhälle som inte längre ville veta av honom.

Ingen går säker. Vad spelar det då väl för roll hur man lever?
Om oskulder även kan drabbas av Aids, varför skall man då undvika samlag, upphöra med narkomani genom sprutor, fördöma de homosexuella och stänga bordellerna? Nej, narkomaner, blott fortsatt med spridandet av era laster! Man kan ändå inte bli av med den gräsliga sjukdomen. Glädjehus, öppna er bara och utveckla friskt era rörelser! Horor har alltid behövts och skall alltid behövas med Aids eller utan. Och ni stackars homosexuella, sprid bara er sjukdom till oskulder vidare och utan skrupler, ty dessa oskulder skall ändå få sjukdomen i alla fall ju!
Om människan ändå skall dö är det omänskligt att kräva av henne att hon ej åtminstone skall få ha lite roligt så länge hon hinner.
För vem har väl hjärta att hindra en döende människa från att medveten om döden få leva till slutet och det intensivt och som hon själv behagar? Och därför är det kriminellt och omänskligt att stoppa de prostituerades, homosexuellas och knarkandes aktiviteter.
Det är ej mer än demokratiskt att oskulder och narkomaner som har samma sjukdom ock båda skall dö utan att deras frihet i döden skall tagas ifrån dem.
Om en sådan oskuld som jag kan få Aids så skall envar som får det ej sämre behandlas vad hon än må vara än om hon var lika ren oskuld som jag.

Det var outhärdligt att gå omkring med dessa problem och tankar ensam. Jag måste helt enkelt tala ut med någon om den förfärliga saken, men vem skulle kunna åhöra mitt prekära dilemma utan att slagen av fasa ta till flykten? Möjligen någon annan som hade sjukdomen, men någon sådan kände jag inte.

Jag vände mig slutligen till en katolsk präst och gick helt enkelt in i en biktstol, där varken prästen kan se bekännaren eller bekännaren prästen. Ett galler skiljer dem åt, och jag hoppades bara att prästen jag skulle råka ut för skulle hålla masken och bete sig anständigt.

I min bekännelse för honom förskönade jag ingenting utan sade precis som det var och vad jag tänkte om saken. Han var dödyst så länge jag talade.

Hans tystnad fortsatte sedan jag hade slutat. Det var nästan än mer outhärdligt än om han hade avbrutit mig. Jag höll på att brinna upp av spänning inför hans förfärliga tystnad. Jag tänkte just säga något impulsivt när han med ett förlösande kolugn äntligen tog till orda och sade med ett vemodigt men ändå harmoniskt allvar utan gränser:

"Min son, dina tankar är mina egna. Gud har sänt dig till mig. Jag måste hålla samma bikt inför dig. Jag lider också av Aids."

Jag förstummades. Min stumhet var oöverkomlig. Vi var båda mållösa en stund. Så stammade jag äntligen fram:

"Ni, fader? Hur kan väl ni ha fått den förfärliga sjukdomen?"

"Gud allena vet. Självt vet jag det ej. Jag har funderat på tusen olika möjligheter. Ni säger att ni vet att ni blivit smittad genom ert livs enda kyss av en vacker kvinna, och visserligen är en sådan kyss en synd inför kyrkan men bara en liten synd. Självt har jag även som präst kysst vackra kvinnor på munnen ibland, men ej tror jag att jag fått sjukdomen genom det. Så små synder kräver bikt men inget straff. Kanske jag fått sjukdomen bara genom att jag blivit biten av en mygga. Vem vet, om ens Gud vet det.

Så har vi då mötts här i biktstolen inför Gud, två definitiva fall av Aids som icke har gjort något för att förtjäna denna den hemskaste av alla sjukdomar och som ändå har fått den. Gud måste ha haft någon avsikt med att föra oss samman.

Jag förstår din totala sinnesupplösning, min son. Jag själv befinner mig i samma kris. Hur kan Gud slå oss, som varken är homosexuella, narkomaner eller torskar, och som inte ens i hela sitt liv njutit av någon genomförd sexuell akt, hur kan Gud slå oss som tillhör de renaste i mänskligheten? Hur kan Gud tvinga oss ner till samma nivå som dem som förtjänat sjukdomen genom promiskuitet? Hur kan Gud skämma ut oss, som är heliga, inför hela mänskligheten?"

"Vet era kolleger om att ni har sjukdomen?"

"Inte ännu, men en dag måste de få veta det. Hade en annan präst än jag tagit emot din bikt hade du aldrig blivit trodd. Mina kolleger kommer aldrig att tro mig när jag påstår att jag inte gjort något för att få sjukdomen."

"Jag vet att jag fått viruset genom kvinnan jag kysste. Varför skulle inte ni ha kunnat få det på samma sätt, om även ni kysst kvinnor?"

"Den enda kvinna jag har kysst som präst kan visserligen ha varit smittad, men våra kyssar var inte så djupa, och hon dog inte av Aids. Jag har aldrig upplevat en så frisk och levande kvinna i mitt liv."

"Är hon alltså död?"

"Ni har säkert hört talas om henne. Hon gjorde stora rubriker på den tiden. Hon var vår främsta nattklubbsdrottning. Hon brukade sjunga och dansa på Blå Månen."

"Var det hon, Marta, som blev strypt?"

"Just hon. Hon var egentligen katolik, och hon var mitt biktbarn. När det blev kris i hennes äktenskap med nattklubbsinnehavaren bad hon mig komma och plåstra ihop deras äktenskap igen. Därför kom jag till nattklubben. Hon var en förtjusande varelse. Inför henne kände jag mig som kardinal de Rohan inför Jeanne de la Motte. Och jag föll för henne. Hennes äktenskap kunde bara tillfälligt räddas: snart såg hon honom mindre än någonsin igen, och då började hon förföra andra. Jag förmanade henne, då jag kände liksom ett ansvar för henne, och då började hon försöka förföra mig. Hon lyckades nästan. Men det gick inte längre än till många smäktande kyssar. Hon hade alltför många andra."

"Vet ni något om mordet?"

"Kände ni henne också?"

"Nej, men hennes karriär fängslade alla. Jag vet ingen som såg henne som inte också älskade henne. Och hennes slut upprörde hela nöjesvärlden. Vet ni vem som dödade henne?"

"Min son, vi glider från ämnet. Jag vet bara att hon stod i kontakt med en som kanske är den enda i världen som skulle kunna hjälpa oss."

"Vem då?"

"En varelse eller symbol eller organisation som kallas för Hjälparen."

"Betraktas inte Hjälparen som död numera?"

"Ni tycks känna till honom. Den Hjälpare som Marta kände kunde inte dö. Han kunde bara tillfälligt försvinna för att alltid återkomma så fort faran var över. Hjälparen

hade ständigt anledning att gälla för att vara död. Han har bevisligen dött ett dussin gånger."

"Men påträffade man inte Hjälparen i full maskering och allt död i sin säng i Majorna ihjälknarkad och med lunginflammation?"

"Jag tror och hoppas att det bara var en av Hjälparens många effektiva sortier."

"Ni tror alltså att han kan bota Aids?"

"Om inte han kan det kan ingen det."

"Är ni säker på att han alltjämt existerar?"

"Ingen kan vara säker på något när det gäller Hjälparen, min son. Även om han kunde bota Aids skulle vi aldrig kunna nå honom av vår egen kraft för att be honom bota oss. Ödet måste föra oss i hans väg, precis som det har fört oss två samman."

"Ni inger mig ett svagt hopp som mycket talar för att är falskt."

"Jag är medveten om det, och därför måste vi vara inställda på det värsta. Vi har Aids. Det är ett faktum. Sjukdomen är dödlig. Det kan ta årtal innan döden hinner upp en, men åkomsten är dödlig. Det är ett faktum."

Hela världen lider av sjukdomen. Den sprider sig till vem som helst hur som helst. Det är ett faktum, eftersom du fått den genom en kyss och jag troligen fått den genom en mygga. Det är ett faktum. Alltså är det Guds allvar att slå hela mänskligheten med denna sjukdom.

Vad kan vi göra åt saken? Vi kan inte bota den. Det enda vi kan göra är att sprida den. Låt oss därför sprida den. Känner du igen dig i dessa tankebanor?"

"Motvilligt har jag tänkt i samma banor."

"Eftersom Gud ämnar slå mänskligheten med Aids, så låt oss hjälpa honom i operationen så att den desto snabbare blir genomförd. Låt oss desto varmare uppmuntra alla narkomaner, homosexuella och prostituerade till att idka sin näring! Ju fler sprutnarkomaner, horor och homosexuella samlag, desto bättre sprids sjukdomen, desto snabbare får den härja färdigt, och desto tidigare är mänskligheten av med den! Alternativet är den panikslagna skrällen för sjukdomen, förföljandet av alla riskgrupper som spetälska och hysterin på alla sjukhus med kaos som följd, när läkarna överarbetas och lämnar sina yrken på grund av att krisens onödiga urartning leder till att de förlorar kontrollen över den. Detta stadium är kanske oundvikligt i vilket fall som helst."

Prästens tankebanor gav mig en chockerande spegelbild av mina egna. Även han sympatiserade med alla sprutnarkomaner, horor och homosexuella och uppmuntrade i sitt hjärta deras frosseri i sina laster, bara för att han hade sjukdomen själv. Hade han varit frisk hade han som alla andra friska bara tagit avstånd från hela problemet, tvagit sina händer och skattat sig lyckligare ju mindre han behövde befatta sig med faran.

Och vi visste båda, som fått sjukdomen på så outrannsackliga vägar, att just alla dessa, som trodde sig så säkra om att aldrig kunna få sjukdomen, var de som kanske troligast skulle stryka med.

Han hade nämnt Hjälparens namn. Detta var vårt halmstrå i syndafloden, och det kanske inte ens existerade. Det var kanske bara en myt. Men myter kan man åtminstone forska i. Jag beslöt att forska i myten om Hjälparen.

Jag hade ännu inte kommit någon vart när min broder i sjukdomen den katolske prästen ringde mig.

"Jag har funnit en ny kollega åt oss," sade han. "Det är en läkare som har fått sjukdomen lika mycket utan egen förskyllan som vi."

"Hur bar han sig åt?"

"Han råkade ut för en trafikolycka och fick en blodtransfusion. Och han var så säker på att han aldrig skulle kunna få Aids. Han hade vidtagit alla säkerhetsåtgärder. Till och med sin fru skyddade han med att alltid använda kondom. Och hon är bevisligen frisk."

"Men blod som transfuseras kontrolleras väl?"

"Det är omöjligt att kontrollera allt blod som importerats. Det är brist på blodgivare i landet, och därför måste sjukhusen ibland ta till vilket blod som helst. Han förklarade det för mig mycket utförligt. Han hade helt enkelt en fördömd otur."

"Så vi har fått en ny medlem i klubben. Än sen då? Är en sådan expansion något att glädja sig åt som åt en glad nyhet?"

"Det är inte bara det. Doktorn har förbindelse med Hjälparen."

"Hur då? Är Hjälparen hans bror?"

"Nej, men han har skrivit brev till Hjälparen och tror sig kunna få svar."

"Alltid något. Kan man få träffa den där läkaren innan det är för sent?"

"Lugna dig. Han är lika litet döende ännu som du."

Och jag fick träffa den där läkaren. Det var en mycket kultiverad och sympatisk satt liten herre. Min första fråga till honom var:

"Vad var din första tanke när du fick veta att du hade Aids?"

"Det vet jag inte själv. Jag kunde inte tänka klart då. De eventuella reaktioner jag kände var i så fall undermedvetna. Men den natten hade jag en förfärlig dröm som jag vaknade ur, och den avslöjade mera för mig om min inställning till sjukdomen efter att jag fått den än vad jag någonsin i nyktert tillstånd hade kunnat erkänna för mig själv. Känner du till Bram Stokers roman *Dracula*?"

Jag kände mycket väl till den. Som sextonåring hade jag brukat ligga och läsa den med ficklampa under täcket emedan jag inte fick ligga och läsa så sent. Den var min pubertets mest rafflande lektyr.

"Jag läste om den nyligen, och efter att jag fått chockbeskedet om att jag var HIV-positiv drömde jag samma natt att jag jagade vampyrer i Karpaterna. Det var en mycket sällsam jakt, ty fastän jag hade framgång i jakten så gäckade mig vampyrerna på något sätt, så att jag mer och mer kände det som att de egentligen bara lekte med mig och lockade mig djupare och djupare in i en fälla. Men till slut lyckades jag dock dräpa vampyrgeneralen själv, med påle genom hjärtat i dagsljus och allt det där, och då när jag såg hur hans hjärteblod forsade omkring greps jag av en övermäktig frestelse. 'Hur manne sådant där vampyrledarhjärteblod egentligen smaka?' tänkte jag och kände mig lite grand som Sigfrid inför den färdigdräpta draken. Och jag kunde inte låta bli att smaka på greve Draculas hjärteblod. Jag smakade bara litet, men så fort detta var gjort insåg jag att detta nu för alltid skulle vara min melodi. Blodet var så underbart berusande och gjorde mig genast till en övermänniska för alltid. Och jag visste att jag hädanefter alltid skulle leva bara på andra levande mänskors blod. Jag skulle göra alla till vampyrer, jag skulle ta vid var Dracula slutade, och det bästa av allt var att ingen visste om det. Jag var ju till det yttre bara en vanlig människa.

När jag vaknade ur drömmen stod dess innebörd alldeles klar för mig, och jag kunde inte förtränga den. Det att jag hade fått Aids gjorde mig fullständigt likgiltig för om andra människor fick sjukdomen eller inte. Jag skulle till och med gärna hjälpa till med att sprida den. Jag skulle gärna smitta ner inte bara min fru utan även så många andra fruntimmer som möjligt och helst nya friska horor som sedan skulle sprida sjukdomen vidare till riktigt många. Precis så tänkte jag till min egen ohyggliga fasa. Den destruktiva sjukdomen hade redan gjort hela min själ, min vilja och mitt förnuft lika destruktiva som själva sjukdomen var. Jag upplevde mig själv som en färdig vampyr som med vällust skulle ägna mig åt att fördärva andra som var friska.

Men det fanns en chans. Jag kände till Hjälparen, och jag visste hur man kunde få kontakt med honom. Så jag skrev ett brev till honom.

Och här är svaret. Jag fick det just idag."

Han visade mig ett brev. Det var ännu inte öppnat.

"Men ni har inte öppnat det," sade jag.

"Jag vågade inte. Vågar ni?" Han gav mig brevet.

"Vad skrev ni till honom?"

"Jag skrev helt enkelt om han kände till något botemedel mot Aids."

"Ni måste veta vad svaret är. Annars hade ni öppnat brevet."

"Hade ni öppnat brevet om ni hade känt till svaret?"

Jag öppnade brevet. "Får jag läsa det högt?" frågade jag utan att ha sett innehållet.

"Var så god."

Jag läste med andan i halsgropen som om det gällde min egen dödsdom genom halshuggning eller min fullständiga benådning.

"Käre doktor N.N., Tack för ert brev som mottogs idag. Som svar på er fråga måste jag svara att den sjukdom ni nämner är den enda sjukdom i världen någonsin som är och som alltid skall vara fullständigt obotlig. Er ödmjuka tjänare, undertecknat Hjälparen."

Doktorn och jag såg på varandra. Vi glodde på varandra en lång stund. Till slut slog han ut med händerna. "Ja, det var väl allt för idag då," sade han. "Mera kan *jag* inte göra för någon av oss."

Det var den fullständiga resignationen.

"Skall vi verkligen låta oss nöjas med detta?" frågade jag.

"Det kan vi inte," genmälde han saktmodigt, "men hur skall vi protestera? Inför vem skall vi överklaga den gudomliga orättvisan? Vi har försökt inför Djävulen alias Hjälparen och fått avslag. Vad återstår oss?"

Det kunde jag inte besvara.

Vi hade bara att skiljas för dagen.

Följande dag hade denne läkare begått självmord. Han hade smärtfritt sövt ner sig för alltid. Han hade inte ens gått hem för att göra det. Han hade låst in sig på sitt rum, sträckt ut sig på sin vilosoffa, dragit ner gardinerna och lugnt lagt sig till rätta med pillerburken bredvid sig medan personalen trodde han hade gått hem. Frun var händelsevis i Eslöv så hon kunde inte oroa sig för honom. När han hittades följande morgon var han död. Han hade troligen bestämt sig för detta när jag hade läst upp brevet för honom.

Dock hade han gjort ett ärende utanför sjukhuset innan han gick hädan. Det visade sig följande dag. Han hade postat ett brev till mig. Det var lika enkelt som hans formulerade spørsmål till Hjälparen:

"Käre vän, När du mottager detta har du utan tvivel redan fått veta att jag är död. Jag ville bara berätta för dig anledningen: hellre än att hjälpa till med att sprida sjukdomen Aids, som de flesta som har den ägnar sig åt, botar jag mig själv på ett sätt som inte ens Hjälparen kan hindra mig från att effektivera."

Det låg onekligen någonting i det.

Flykten från fåfängan.

Var skall jag börja? Jag trevar i mörkret och hittar ingen väg ut. Jag har inte kunnat koncentrera mig på något vettigt på flera veckor eftersom ingenting vettigt mera finns. Världen har förlorat sin axel och sparat ur. Livet har blivit värdelöst, det finns ingenting längre att leva och arbeta för, allt har blivit meningslöst genom detta enda slag som ensamt är värre än andra världskriget. Och jag kan själv inte fatta hur det kan vara det. Jag kan själv inte fatta varför detta slag har drabbat mig hårdare än någon annan.

Är det bara för att jag inte kan fatta det? Men ingen kan fatta det som nu är utsatt för det. Ingen kan finna någon väg ut ur den totala förvirringen Förnuftet är bedövat och kanske paralyserat för alltid av den alltid allsmäktiga sorgen, som är mera mäktig och förödande än alla religioner och krig i hela världen. Det hjälper inte ens att gråta, ty ju mera man gråter, desto mera har man kvar att gråta ut.

Jag kände honom inte ens. Jag vet inte ens om han någonsin ens hörde talas om mig. Han unnade mig säkert aldrig ens en tanke. Ändå är det jag som nu älskar honom

mera än någon annan gör det. Jag är nu den enda som kan umgås med honom. Jag är den enda som nu kan förstå honom. Och jag ensam hade kunnat rädda honom.

Ändå är jag inte nekrofil. Det är bara så att jag känner för de döda och är mottaglig för dem. Den kloka och mänskliga George Eliot skriver på ett ställe: "De döda är aldrig döda för oss förrän vi har glömt dem. De kan skadas av oss och bli sårade, de känner alla våra samvets kval och all vår tomhet och saknad efter dem och varje kyss som vi ägnar deras minne." De döda är med oss så länge vi lever. Vi slipper dem aldrig.

Vad hade hänt om detta icke hade hänt? Då hade jag fortsatt arbeta som vanligt som om ingenting hänt och inte ägnat någon död någon tanke. Den som nu är död tänkte jag knappt på medan han levde, och först nu när han är död har han egentligen blivit levande för mig. Min man, som jag nu har levt samman med i tio år, har aldrig varit så levande eller har jag aldrig kunnat älska så mycket som nu denne döde har blivit levande och älskad av mig.

Hur kan detta fenomen förklaras? Hur kan jag fatta hur denne döde tänker efter döden, vilket ingen annan fattar? Varför sörjer jag mig fördärvad när jag borde vara glad över hans äntliga befrielse? Vi sörjer honom alla därför att vi inte har modet att begå självmord själva.

Är det då så säkert att det verkligen var självmord? Allt tyder ju så spikrakt på att det i själva verket var mord. Men vi kan aldrig få fast mördaren, fastän vi vet vem det är. Mordet kan aldrig klaras upp, ty om det var ett mord begicks det enbart genom tanken.

Min älskade pojke! Hur kunde du göra något sådant? Vad snurrade det egentligen för snurriga tankar i din lilla hjärna? Hur kunde du utföra det svåraste av alla dåd? Vi som måste överleva dig kommer aldrig att kunna fatta det, och vi kommer alla att grubbla ihjäl oss över dig intill tidens ände. Du slipper oss aldrig, lika litet som vi någonsin slipper dig, på grund av vad du har gjort oss.

Och jag fick ingenting veta förrän efter aderton dagar! Jag glömmer aldrig den ohyggliga hemlighetsfullhet som uppenbarade sig när min man vid middagen plötsligt sade:

"Jag måste gå ut efter middagen i kväll." Det hade han aldrig gjort ensam någon fredag kväll tidigare.

"Vad har hänt?" frågade jag.

"Jag vet inte," svarade han.

"Vad tror du att har hänt? Vad är du orolig för?"

"Jag har sökt Anita i fyra dagar utan att få tag på henne."

"Vad säger du!"

"Jag säger dig, att hon är borta."

Och mera fick jag inte veta. Han reste sig och gick ut och kom hem igen och sade att Anita fortfarande inte var hemma.

"Men vad vill du henne?" frågade jag ängsligt.

"Någonting har hänt."

"Vad då?"

"Det är det jag inte vet!"

Och vi hade en sömnlös natt bägge två medan barnen skrek hela natten. Det var som om de båda småttingarna säkrare än vi själva visste att ingen av oss mer skulle få någon lugn stund i livet.

1.

Sörj mig ej. Jag är ju icke död. Jag är ju blott befriad.
Jag är fri och lever. Det är er som det är synd om,
som ej vågar dö, som är så fega att ni inte vågar följa mig,
som inte fattar vilken sällhet det dock är att vara död,
som måste leva kvar och stanna kvar i era sjuka kroppar.
Jag beklagar er, som är för fega för att våga göra slut på er.
Ett självmord är en seger över döden.
Sokrates begick det, Jesus gjorde det,
den yngre Cato gjorde det med stor bravur,
och många andra gjorde det som var för goda
för att tro på den katolska kyrkan.
Den som vågar ta sitt eget liv är saligast av alla,
ty vad han bevisar är att viljan starkare än döden är.
Är icke dessa rader blott beviset på att jag besegrat döden?
Mina bröder, svägerskor och vänner, mina älskade föräldrar,
lev och sörj mig ej. Jag levde blott så länge som jag kunde leva;
när mitt liv blev död och fängelse för mig
så måste jag begå mitt självmord. Det var ofrånkomligt.
Gläds med mig i döden, ty jag lever!
Aldrig skall jag svika er, och tecknet därför är
att aldrig ni skall glömma mig. Jag levde blott för kärlek,
därför dog jag ock för kärleken, för att den skulle segra över döden.
Var således lyckliga och glada, ty jag har blott triumferat.
Ni har ej förlorat mig. Jag har förlorat blott en skuldbelastad
halvt förgiftad kropp som var mig till besvär
och som ej någon kvinna ville ha. En sådan kropp
fann jag att man mår bättre utan. Glöm min döda kropp,
men fröjdas med min själ, som aldrig mer skall leva er förutan.

Endast en gång fick jag se dig, du unge sköne knoppande blomma, som aldrig fick slå ut. Du var inte vacker, båda dina äldre bröder såg bättre ut än du, men du hade något över dig som var det känsligaste av allt. När jag befann dig i din närhet i din broders hem, var jag ej hörde hemma, kände jag mig som en inkräktare emedan du inte kände mig. Aldrig kände jag mig som en inkräktare i det hemmet annars, men just när du var där kändes det som om jag med min närvaro trampade på din själ. Kanske var det det att den låg så naken inför mig. Fastän jag inte visste något anade jag din själsliga utblottenhet, jag kände att du var en själslig varelse mer än en köttslig, och försiktigt drog jag mig ödmjukt tillbaka för att den ej skulle kränkas. Och denna gest från mig mottog du tacksamt, och du kunde åter känna dig fri att vara dig själv. Det var den enda kommunikation som någonsin förekom mellan oss.

Käre lille broder, hur sårbar var du ej, hur vilsen var du ej i tillvaron, hur känslig var du ej inför nya fenomen i din verklighet, och hur hjälplös var du ej redan då för två år sedan i din ohyggliga tragedi! Och vad kunde jag göra? Vad kunde någon av oss göra? Dina bröder kunde blott kärleksfullt ta hand om dig, dina svägerskor kunde blott hålla av dig, jag kunde blott respektera dig, och ingen av oss förstod hur desperat du var redan då. Först när det är för sent förstår man det ofattbara. Först när kärleken är förbi förstår man hur omistlig den var.

Ty du älskade. Det var det enda vettiga du någonsin gjorde, men det gjorde du så mycket mer. Du älskade alla som du kom i kontakt med, och detta kände de, och därför

betydde du så mycket för dem. Du visste ingenting om livet, men du visste allt om kärleken, och den kärleken fortsätter även nu när du är borta. I alla dina motgångar och tragedier älskade du som kanske ingen annan, och även det brott som begicks mot dig försökte du vända till kärlek. Först när detta icke lyckades, när någon avvisade din kärlek och satte en gräns för den, när brottets ondska för första gången i ditt liv tilläts segra över kärleken, då knäcktes du som ett rö för vinden. Det starkaste av allt knäcktes för världens svagaste kraft dumheten. Ty kärleken i all sin universella styrka är den ömtåligaste av alla livets faktorer och kan duka under för den mest obetydliga futtighet, och den futtigaste av alla futtigheter är kärlekens största fiende i världen: människans dumhet, småaktighet och kortsynthet.

Min pojke! Till alla andra kvinnor sökte du dig men inte till mig, som var den enda som hade kunnat förstå och rädda dig. Men alla andra kvinnor övergav du i förtvivlan över deras oförmåga att förstå, men mig allenast icke. Mig kom du ensam till efter att du bjudit alla andra farväl.

Vid seanserna som jag deltar i kommer du till mig och hälsar på mig och umgås med mig så att jag bättre kan förstå dig. Ej är jag någon nekrofil, men jag har mycket god kontakt med dödas andar. Ingen förstår de osaliga som jag. Jag kan inte bara umgås med dem och prata med dem, jag har även deras fulla förtroende, och de kan till och med delge mig hemligheter från andra sidan graven. Om jag vill kan jag få reda på varför och hur Olof Palme och Dag Hammarskjöld dog, men andarna måste först då vilja tala om det för mig spontant. Det som inte är spontant är inte äkta, och jag föredrar, liksom de döda, att hellre tala än riskera att vara lika falska som de kunde vara i livet.

Endast dig, Erio, lyssnar jag dagligen till efter döden, ty du har sannerligen mycket att berätta för mig. Lita på mig. Jag skall aldrig missbruka ditt förtroende. Din röst väger tyngre i mitt hjärtas förstånd och vågskål än alla andra i historiens inklusive Olof Palmes och Dag Hammarskjölds.

2.

Nej, jag var inte självdestruktiv. Kalla mig om ni så vill ett geni, men ett sådant kan aldrig bli destruktivt. Destruktiv är endast den som vill härska, befalla, förtrycka och skaffa sig makt över andra.

Blott makten är destruktiv i detta mänskliga samhälle;
allt som tar avstånd från makten är konstruktivt.

Jag även ville ta avstånd från all makt i världen,
därför var jag fattig så länge jag levde,
och därför så reste jag långt bort till Indien
och levde tre månader där som en tiggare,
men när jag återkom grep mig ånyo den världsliga makten
som slog sina klor i mig för att fördärva mig.

Ja, jag bekänner och erkänner självmordet,
som jag var ensam om att gå i land med, planera
och taga allt ansvar för, men det var konstruktivt.

Självmordet var icke destruktivt, och minst av allt
var det självdestruktivt. Det var för att befria och rädda
min genialitet, min konstruktivitet, min själ och min skaparförmåga
som jag med våld slet mig ur jordiska makters och samhällets händer.

Det var det mest uppbyggliga som jag gjort under hela mitt liv.
All min konst var ett intet mot min egen avslutning och livsupplösning.

Jag ville blott älska och skapa. När detta förvägrades mig
måste jag söka mig andra vägar. När samtliga dessa blev stängda
så fanns det blott en väg kvar att pröva på och försöka.

Den lyckades för mig, den blev mitt livs genombrott,
den blev min lycka och frälsning. Nu kan jag försöka och börja på nytt.
Så anklaga aldrig geniet och genialiteten för att vara självdestruktiv.
Den kan endast förgöra sig själv om den därmed kan rädda sig själv.
Genialiteten är alltid tabu och det heligaste, mest okränkbara, mest konstruktiva
av allt här i världen och hos mänskligheten,
och den är blott mer så ju mera självdestruktiv den verkar vara.

Vid Olof Palmes grav.

Din sten är den fulaste på hela kyrkogården. Det är den enda som bryter sig ut ur omgivningen. Bland konstnärer som Bengt Lidner, Tobias Sergel och Elias Martin ligger du helt malplacerad, och ej ens Hjalmar Brantings påträngande svulstighets monument kan göra ditt dåliga läge bättre.

Sådan var du även i livet: en fullständig utböling, en lyckans gosse som ej hörde hemma i olyckans värld, en strebernas streber som bara levde på att få klättra uppåt och som för det nu ligger plattare än någon annan på denna begravningsplats, hatad fortfarande av intellektuella och humanister och ett offer för allt enkelt folks dyrkan av den som lyckas göra sig till det som de har behov av att låta sig bedragas av.

Du står dig slätt, Olof Palme, lika slätt som Lenin och Stalin, Mao-Tse-Tung och Ho-Chi-Minh, Mahatma Gandhi och Ayatollah Khomeini, alla stora dyrkade partikoryféer som blev till offer för sin egen kult och prestige. Hur väl du än menade blev din politik till en lögn, din karriär till en chimär, din framgång till din undergång och din personkult och ditt umgänge med massorna till din ständigt allt hemskare ensamhet.

Jag kan icke sörja dig, ty du var en stor man som gjorde dig stor blott för att i själen bli liten och ensam. Jag kan icke heller beklaga dig, ty du fick i alla fall en effektfull ändalykt som gjorde intryck på hela världen. Alla världens arbetare och förtryckta dyrkar dig medan du tog brödet från och förtryckte Sveriges intellektuella och humanister. Ditt liv var på gott och på ont, och det var din tragedi, ty du ville blott att det skulle vara på gott. Men det vill vi alla, och det blir ändå aldrig som vi själva vill.

Endast i det var du lik alla andra dödliga, endast i det var du icke en utböling, hur grovt avstickande från denna kyrkogårds frid din ohuggna stillösa och inkräktande gravsten än må vara.

Mindre var du än min Erio, du, som var så stor i världens ögon, som var färdig med din karriär, och som föll offer för ett så smutsigt attentat. Ty Erio var okänd, han stod blott på tröskeln till sitt liv, han var enbart älskad, och han dog ej för andras hat utan endast av egen kärlek.

3.

Nej, ni skall inte sörja mig. Ni skall blott skratta
och för alltid vara glada. Ni skall vara lätta i er ande
och ej tyngas av att jag förlorat all den tyngd som livet gav mig.
Jag har ju välsignats, lyckliggjorts och blivit salig!
Varför skulle ni då klaga? Gråt ej, mina stackars
gråtmilda föräldrar, skratta blott och fröjdas åt
att jag så lyckligt och heroiskt lyckades avkasta mig min kropp
och all den plåga som den gav mig genom kärlekens gudlösa helveten!
Jag är lycklig själv och glad; o, varför skulle ni då gråta?
Se! Jag lever ju och kan kommunicera än till er
om än det är på spiritistiska premisser.

Tänk på mig blott, och jag skall då alltid älska er,
bereda er en glädje och beskydda er mot olyckor och nya tragedier.
Min var nog! Ej någonsin mer skall ni lida ont,
ty jag har burit allt för er.
Jag kräver blott till gengäld att man underhåller mina
tankar, minnen, kommunikationer, ord och budskap.
Du, o hustru till den man som nu blir broder i mitt ställe
åt de äldre bröder som jag övergav, du får till uppgift
att mottaga, tolka och uppteckna mina kommunikationer.
Tyd mig väl, förstå mig noggrant, konstruera ingen lögn,
var mig trogen och min sanning, och det skall gå väl allenast
för er alla. Den är mera levande som död än vad han var som levande
som dog för egen hand på det att andra skulle leva.
Lev med mig, och ni skall alla leva väl och det ännu när ni är döda
här hos mig i gravens mörkers lögn och livets evighets gudomliga
och saliggörande, välsignade och oförgängliga totala ljus,
som aldrig avtar utan ständigt sprider liv,
och som är dödens verkliga innersta sanning.

Älskade Erio, hur kunde du göra det? Var du inte älskad tillräckligt? Var du inte den mest älskade av alla dina bröder? Din äldste bror har nu kommit hem, och du har helt förstört honom. Han är icke mera sig själv. I Malmö ville han skaffa sig en lya mitt emot din begravningsplats, så att han skulle kunna umgås med dig alla dagar.... I en månad stannade han hos dig och dina föräldrar nere i Malmö bara för att slippa upphöra att dagligen och stundligen umgås med dig.... Hans liv hos ditt lik nere i Malmö var en existens bestående av blott svarta hål.... Tillbaka här hemma kan han bara gå omkring och gråta efter dig, se dig överallt i den lägenhet som ni bodde i tillsammans och som du övergav, slita ut sig i frossandet i minnena efter dig, vältra sig i sin oupphörligt hejdlösa sorg och gräva ner sig i det allting uppslukande mörkret av sin sorg efter dig, hans yngsta bror, hans älskade lillebror, som han var ansvarig för under din sista stund på jorden....

Vi klarar oss inte utan dig, Erio. Du har svikit oss. Du har bedragit oss. Du har lämnat oss i sticket. Du har hämnats på oss utan skäl. I ditt heroiska beslut att hellre skada dig själv än den som vållade din olycka har du bara lyckats med att skada alla dem som höll av dig utom den enda som förtjänade din harm....

Vi kan inte sova på nätterna för din skull. Vi kan inte tänka klart. Vi kan inte koncentrera oss på vårt arbete. Vi kan inte sköta våra plikter. Vi kan bara gråta oss fördärvade efter dig och längta efter ditt sällskap där nere i jorden.... Vi avundas dig din död, ty du slapp billigt undan, medan du lämnar oss kvar efter dig med en sorg som är tyngre än hela världen för oss att bära....

Din bror kan inte arbeta för sin huvudvärk. Han kan inte bo kvar i sin lägenhet för att minnena efter dig är så smärtsamma för honom, och ej heller kan han flytta bort därifrån emedan han ej kan skiljas från minnena efter dig.... Ditt liv var det svåraste av alla, men genom att självsvåldigt göra slut på det gjorde du våra liv svårare för oss alla än vad ditt var för dig....

Vårt ursinne är totalt, vår smärta är outhärdlig, vår galna sorg är utsäglig, och våra hjärtans sår är obotliga för evigt.

Vad skall vi ta oss till med dig, nu när vi aldrig mer kan få något grepp om dig och den totala skada som du har åsamkat oss är oåterkallelig för evig osalig framtid?

Ett mord är lättare att bära än ett självmord, ty en mördare mördar blott en person, men en självmördare i det att han tillintetgör sig själv tillintetgör därmed även allt det som andra har givit honom i form av tankar, kärlek och förtroende.

Älskade Erio, kom tillbaka!

4.

Sorgen är en egoist, min bror.
 Jag kan ej rekommendera att ni sörjer,
 ty då blir ni bara gamla sura egoister som alla andra.
 Sorgen är ett redskap som folk alltid har använt sig av
 till att få tycka synd om sig och glömma andra,
 till att få blott tänka på sig själva, odla egenkärleken
 och självupptagenheten på bekostnad av förnuft och mänsklighet.
 Att gråta är den värsta mänskliga fåfängan.
 Förvisso, gråt och klaga, mina bröder,
 sörj mig av er hjärtans lust, men vet,
 att när ni gråter, klagar, sörjer, saknar mig,
 så känner ni blott avund inför mitt storslagna öde
 och så tycker ni blott synd om eder själva
 för att ni förlorat den som kunde taga hand om er.
 Jag sörjer icke er, och när ni gråter i er självbeklagan
 kan jag blott förakta er. Och ni skall kallas mina bröder?
 Skäms! Gå ut och festa, fira min triumf i stället,
 sup och knulla, skratta, drick er fulla,
 gläds med mig, som alla andra gör
 som vet att de har Aids och därför fattar att ta vara på sitt liv.
 Ni gråter blott för att få vara lata,
 för att dyrka eder själva i er stora vackra sorg,
 för att få glömma världen, era plikter, era fruar,
 era världsliga problem, besvär och mödor.
 Om ni vore konsekventa i er så högtidliga och ädla sorg,
 i vilken ni tar så er själva på så gräsligt allvar,
 tog ni livet av er själva för att följa mig.
 Men ni är alltför fega för att våga göra detta enda vettiga i livet.
 Hellre klagar ni och sörjer, kräver omsorg och medlidande av andra,
 plågar andra med att plåga så er själva
 och gör er föraktliga och ömkliga för hela världen.
 Att ni icke skäms att kalla er för mina bröder!
 Tröga var ni alltid, men så tröga var ni aldrig
 som ni nu har blivit sedan jag har lämnat er.
 Om jag förstätt att ni var så bedrövliga och fega stackars mesar
 hade jag förbarmat mig och stannat kvar hos er
 och aldrig övergivit er.

Erio, du är död, men din kärlek lever. Endast den får oss att vilja fortsätta efter att du är borta. Det är den vi lever på, endast den upprätthåller oss och ger oss glädje och kraft, och endast den kan försona oss med din bortgång, endast den kan få oss att förlåta dig. Ty du älskade som ingen annan. Ditt liv var blott kärlek, du kunde icke umgås med någon utan att du älskade honom eller henne, alla omfattade du med en kärlek som var utan gränser, du bestod blott av kärlek, ömhet och känslor, och dessa blev din egen undergång, när världen avvisade din kärlek, stålsatte sig mot dina känslor och besvarade din ömhet med dumhet.

Fler än du har älskat ihjäl sig och funnit döden i den älskades motstånd och kyla. Så älskade även van Gogh världen, en annan konstnär som du, och så älskade även Kristus världen, som för sin kärlek blev korsfäst av sina bröder. Du tillhör de eviga martyrernas saliga krets, och ingenting kan sänka dig därifrån i våra ögon. Du tillhör de i evigheten evigt krönta, och där är du lika etablerad som du under dina tre månader i Indien var

fri och fattig, mogen och barfota, okänd och ödmjuk som tecknare och målare av mänskligheten.

Du har lämnat oss i sticket, men din kärlek lämnar oss aldrig. Vi älskar nu varandra så som du älskade oss och lärde oss att älska varandra. Det har vi lärt oss nu först efter din bortgång. Det är det enda arv som du har lämnat efter dig, men det är större och rikare än hela världen. En vemodig frid, en sorgmättad glädje, en saknadsfull endräkt och en av kärlek uppfylld tomhet dominerar nu våra liv som helt och hållet kretsar omkring minnet av dig, vår älskade lillebror, ödets lille fattige målare, den som alltid var trogen mänskorna vad de än gjorde mot honom.

Du lever, Erio, i den kärlek som du gav oss i livet och som genom din död blir evigare än vad vi själva är. Dina känslor gav du oss för att aldrig mera ta dem tillbaka utan för att vi alltid skulle befinna oss närmast ditt hjärta var det nu klappar varmare än någonsin på andra sidan livet som är evigheten.

5,

Tag det inte så allvarligt. Jag var ju i alla fall inget helgon.
Jag rökte ju såsom en borstbindare, det var det allra sista jag gjorde i livet,
och det är ju tecknet på svag karaktär att man röker.
Och dessutom knarkade jag. Det kan ingen förneka.
Ni vet alla mycket väl hur dåligt sällskap jag hade i Malmö,
hur jag aldrig tvekade att köpa mig kokain när jag kände mig svag,
hur jag redan i Stockholm på konstskolan bjöds på allt möjligt
och lärde mig bruka allt möjligt och gjorde det gärna
därefter och alltid när tillfälle gavs. Har ni glömt
hur jag fick byta blod och på sjukhuset var nära döden
för nio år sedan när jag tacksamt mottog en överdos?
Den kuren förde dig, älskade storebror, samman med Monica,
som, fastän du aldrig nyttjade något, själv gärna bedövade sig, sina sorger
och sina fobier med vilka dubiösa tabletter som helst.
Det är sant att jag aldrig blev slav under något beroende,
liksom ock Monica aldrig har blivit det,
men aldrig hade vi något emot att folk använde knark,
och ej fruktade heller vi någonsin själva för att våga använda det.
Jag var svag, jag var bortskämd av er och av mor och far,
allt fick jag bara jag önskade det, jag fick körkort och bil
och en resa till Indien och utan att ens ha förtjänat det
medan ni bröder försörjde er hederligt, levde förnöjsamt
och sparsamt och primitivt och aldrig uppställde anspråk på livet.
Ni hjälpte mig ständigt, men aldrig fick jag chansen att hjälpa er.
Jag var konstnär men saknade helt självförtroende
vilket jag endast fann på mina resor bland människor
och som parasit på de flickor jag trodde mig älska
men som bara visade sig tolerera och uthärda mig.
Jag var bara en utböling som världen klarade sig bättre utan.
Att ni då så krampaktigt klamrar er fast vid mitt minne,
som värdelöst är, visar endast att ni är precis lika svaga som jag.
Ack, vem skall taga hand om oss i denna hårda omänskliga värld,
oss, som vågar ha känslor och ömhet och kärlek och vågar att visa det?
Vad är väl livet värt om man ej får leva för sina känslor?
Ty känslorna blott utgör skillnaden emellan människan och insekten.
Känslorna blott giver upphov till skönhet och konst, trevnad, mänsklig miljö
och allt vackert i livet. Men somliga människor föredrar att vara myror.

De bygger upp samhällets ordning och maskineri, de förstör livets goda,
och dem är det bättre att knarka ihjäl sig för
än att ha någonting med dem att göra.

Jag känner mig nu anmodad av ödet att tillkännage det samtal som jag hade med Erios andra och sista fästmö nere i Malmö någon vecka efter begravningen.

"Vem är ni och vad vill ni?" var hennes första fråga till mig i dörren.

"Doreen," (hon var amerikanska,) "varken Erios bröder eller hans föräldrar har besvärat dig efter hans död. De har inte ställt dig några frågor, och de har inte ens undrat varför du inte kom till hans begravning."

"Vem är du då?"

"Jag är fästmön till en god vän till hans äldsta bror. Jag är därför helt neutral och står helt utanför både dina och alla Erios och hans familjs relationer. Jag är inte påverkad av några spänningar eller laddningar i sammanhanget."

"Kom in," sade hon och släppte in mig.

När vi hade satt oss frågade hon: "Och vad vill du då?"

"Jag vill veta om någonting här tillhör Erio, och i så fall vill jag ta det till hans familj."

"Erio tog själv ut allting härifrån som tillhörde honom."

"Dock lämnade han åtskilligt kvar." Jag pekade på Erios enda självporträtt, som hängde på hennes vägg. "Som till exempel det där."

"Det gav han åt mig."

"Som han även gav dig sin television och större delen av möblemanget här och hela lägenheten, som han skaffade åt er bägge för att ni skulle bo tillsammans i den. Men när han var i Indien inbjöd du hit en annan som fick använda din och Erios säng, och när Erio kom tillbaka körde du ut honom härifrån."

"Erio var narkoman. Ingen kunde stå ut med honom. Det kunde inte hans förra flicka heller."

"Du menar Tina?"

"Ja, just Tina."

"Han bedrog aldrig Tina, lika litet som han någonsin bedrog dig. Han älskade Tina som han älskade dig. Han levde med Tina i fem år tills hon körde ut honom liksom du körde ut honom. Och hon körde ut honom av samma anledning som du körde ut honom: hon hade funnit sig en annan."

"Det vet jag ingenting om."

"Du vill inte veta någonting om det. Du vill tiga ihjäl hela historien. Du vill förneka Erio hela hans människovärde i synnerhet nu när han är död."

"Men låt honom då för Guds skull vara död! Vad intresse har du av att åter gräva upp honom?"

"Vad intresse hade du av att gräva ner honom? Vad intresse hade du av att döda honom?"

"Jag var inte skyldig till hans död!"

"Du var den sista han talade med i livet."

"Än sen då?"

"Det sista ord han fick höra i livet från en människas mun kom från den människa han älskade mest i livet, och det ordet från den människan var 'Stick!'"

"Det var det inte alls!"

"Innebörden av vad du sade var vad jag sade."

"Herre Gud, vad skall du komma hit och plåga mig för? Vad vill du? Vill du hämnas? Är du här för att utverka en hämnd som hans bröder och föräldrar vill utkräva av mig?"

"Ingen vill hämnas. Allt jag vill är att få veta sanningen."

"Varför?"

"Jag vill rentvå Erios namn från deras smutskastningar som vanärat hans namn efter hans död."

"Vem har gjort det?"

"Ingen utom du, som kallat honom narkoman, beskyllt honom för att vara gangster och hävdat att han var kriminell. Jag påstår att du därigenom fortsätter att mörda honom efter att han är död. Och jag vill poängtera att du därmed aldrig skall lyckas. Hur mycket du än för resten av ditt liv försöker glömma, begrava, bannlysa, nedsvärta och förtränga hans minne skall det bara ständigt bli mera levande för dig. Har du redan glömt hur lyckliga ni var tillsammans? Har du redan glömt att du ville ha barn med honom?"

"Han hade aldrig kunnat försörja mig."

"Du gav honom ingen chans. Han skaffade sig ett arbete för din skull. Han övergav konsten för din skull. Han levde trygg hos sina bröder i Göteborg och hade där en egen ateljé när han för din skull lämnade allt och kom hit emedan du lockade honom. Samma dag han dog hade han skaffat sig ett hederligt arbete. Och det visste du. Den kvällen var han uppklädd och fin för din skull. Ni var tillsammans hela kvällen. Men allt du sade var 'Stick!'"

"Jag har hört nog från dig. Du har bara kommit hit för att bråka."

"Han offrade allt för dig. Han gav sitt liv för dig. Och allt du fortfarande kan säga som svar till hans oändliga kärlek och ömhet är 'Stick!'"

"Det är bäst att du går härifrån innan det händer en olycka."

"Den olyckan har redan hänt, och inte alla lyckor i världen kan göra den ogjord. Allra minst kan din lycka med din nye man göra den ogjord. Har du sovit med honom här redan i Erios säng i den lägenhet som Erio gav dig och som du körde ut honom från? Har du sovit i Erios säng även med den man som du tidigare var gift med?"

"Anders och Erio var alltid goda vänner."

"Ja, jag vet det. De var så goda vänner så att du satte ditt namn tillsammans med Anders på den krans som du skickade till hans begravning. Varför ville du inte vara ensam om din sista hyllning till Erio? Varför fick inte Anders skicka en egen krans, om han tyckte om Erio? Varför skickade du en krans över huvud taget när du ändå inte kom själv? Tror du inte att Erio och alla närvarande genomskådade ditt hyckleri? Tror du inte att de alla för länge sedan vet inte bara att du dödade honom utan att du önskade honom död under alla de tre månader som gick från det att han kom hem från Indien tills han uppfyllde din outtalade men ändå alltför tydliga önskan?"

"Du vet ingenting."

"Upplys mig då om vad jag inte vet."

"En sak kan jag inte förstå. Vad har du för intresse av saken? Varför blandar du dig i? Vem tvingar dig att göra livet värre för andra och för dig själv än vad det behöver vara?"

"Erio."

"Och vad hade du med Erio att göra? Älskade du honom?"

"Jag såg honom bara flyktigt två gånger i livet, och det var innan han åkte till Indien."

"Då kan jag ännu mindre fatta vad du har med honom att göra."

"Det kan jag inte fatta själv. Jag vet bara att jag är tvungen att gå till botten med saken."

"Erio var ett svagt kräk, han var ständigt beroende av en mamma, och när hans egen mamma blev för gammal måste han hitta en annan mamma. Först var det Tina. Hon tröttnade efter fem år på hans ömkliga hundaktiga undergivenhet. Jag stod ut med honom i två år tills han for till Indien. Medan han var borta föll jag för en som var mera manlig och stabil, mera hederlig och social, en etablerad borgerlig löntagare utan oegentligheter för sig. Skulle jag då försaka den möjligheten för att kasta bort mitt liv på en sådan avgrund av bekymmer, komplex och oro som den depressive Erio?"

"Han reste till Indien för att arbeta och expandera, för att göra sig värdig dig och ha något gott att berätta för dig om när han kom hem."

"Varför tog han inte mig med sig då?"

"Varför tog inte du honom med dig till Paris? Varför tog inte du honom med dig till Amerika? Du reste dock dit ensam under ert förhållande."

"Det var i familjeangelägenheter."

"Var det också i familjeangelägenheter som du reste till Paris för att där bo i kollektiv hos homosexuella?"

"Vart vill du komma?"

"Jag vill få dig att förstå Erio. Du lekte med honom. Du mammade ihjäl honom i stället för att vara hans partner. Varför förföljde du honom telefonledes i Göteborg? Varför lät du honom inte vara i fred där?"

"Det kom papper till honom."

"Ja, från Försäkringskassan. Varför kunde du inte bara eftersända allt som kom till honom? Hade inte det varit enklare än att ringa till hans svägerska varje dag och be henne springa tre kvarter för att hämta honom till hennes telefon? Bad hon dig inte också att sluta upp med att ringa till henne och plåga Erio? Ändå ringde du till henne på nytt och på nytt!"

"Jag kände ansvar för Erio."

"Vilket ansvar! Det ansvaret som du kände för honom, vilket ledde till att han övergav Göteborg för att återvända hit till sitt falska hopp om dig, kommer du att få bära i all evighet som den enda ansvariga till att ha plågat ihjäl honom. Varför lockade du honom hit när du här bara ville förnedra honom?"

"Hur förnedrade jag honom?"

"Genom att erbjuda honom en bostad som du hade skaffat honom och som var mycket sämre än den som han hade skaffat åt er och som du kastade ut honom ifrån."

"Jag måste ju ge honom någon ersättning."

"Jag förstår. Du ville muta ditt dåliga samvete med att förleda honom till att acceptera den bostad som du ordnat åt honom i stället för den som du ville behålla med din nye älskare. Men du kunde bara få honom hit med att inge honom förhoppningar att du kanske ville fortsätta med honom."

"Du kommer bara med skändliga insinuationer."

"Och du, Doreen, är förlorad. Ingenting kan någonsin rädda din själ. Erio räddade sin själ med att begå självmord, men därigenom blev den verkligt förtappade du, som drev honom till detta självmord. Ingen lag kan någonsin sätta fast dig för det mord som du har begått, men ingen makt i världen kan heller befria dig från den maximala skuld som du ensam bär till Erios död. Och just för att du aldrig kan straffas skall ditt straff bli så mycket tyngre och svårare. Du må leva hur gott som helst med hur många nya män som helst i framtiden, men från det ögonblick då Erio för din skull tog livet av sig är din själ den mest förtappade i hela evigheten, emedan Erio endast var förmögen till kärlek. Han levde slarvigt men kärleksfullt. Du tog livet av hans kärlek och kriminaliserade hans slarv. Därmed skändade du hans själ. Det får man inte göra. Därför är du förbannad för evigt, fastän Erio ensam av alla hade velat skona dig från den förbannelsen."

Hon teg. Hon hade ingenting mera att säga. Hon satt som paralyserad. Då reste jag mig upp och gick fram till Erios självporträtt, som hängde på hennes vägg. Jag tog ner tavlan från väggen och satte den under armen. Doreen teg fortfarande och såg ner i golvet. Jag hade heller ingenting mera att säga. Således gick jag ut därifrån medan Doreen satt kvar i soffan. Men under armen hade jag Erios sista självporträtt. Och jag kände det som att jag hade räddat Erios själ från att förintas i den fördömelse som måste bli Doreens själs eviga lott – egentligen bara därför att hon inte kunde ångra någonting.

6.

Anklaga inte min stackars Doreen.
 Hon var min, och jag älskade henne.
 Vad har ni för rätt att förfölja och plåga och anklaga henne?
 Förstår ni då inte, att om ni förföljer Doreen så förföljer ni mig?
 Hon var min, och jag älskade henne, och vad hon än gjorde
 så älskade jag henne och var hon min.
 Med att taga mitt liv gjorde jag henne till min för alltid.
 När allt var förlorat var det sista sättet för mig
 att bevisa att hon ändå alltid blott skulle tillhöra mig och ingen annan.
 Jag tog henne till mig i döden, och så blev jag även förenad med Tina.
 Det var ingen hämnd som jag tog. Det var endast min yttersta kärleksutgjutelse.
 Det vet ni alla, att stället jag utvalde för min förklaring
 var just var jag brukade göra små utflykter och promenera med Tina.
 Hon övergav mig, men jag övergav aldrig min älskade Tina.
 Hon låste mig ute och det efter fem års förhållande,
 hon bytte lås på vår dörr så att jag aldrig mer skulle kunna ta henne i anspråk,
 hon orkade efter fem år inte längre med mig. En gång kunde jag uthärda det,
 men ej två. När Doreen efter två år på liknande sätt gjorde slut
 var jag tvungen att vidtaga åtgärder och ta mitt öde vid hornen.
 Gud vet att jag aldrig tillönskade Tina och stackars Doreen något ont.
 Men mitt självmord var bara det yttersta sättet för mig att bevisa
 att jag kunde älska dem mera än någon annan på jorden
 och att jag ej kunde ge avkall på denna uppriktiga kärlek
 jag kände för dem. Jag tog dem till mitt hjärta för evigt i döden.
 De skrotade mig, men jag skall aldrig någonsin upphöra med att i evighet älska dem.
 Den som är död kan ej skrotas, och han kan ej skrota dem som han dog för att få älska.
 De lever med honom i döden i evighet i helig kärlek,
 och ingen kan döma dem för att de är så varmt älskade
 av en som de ej tog livet av utan som frivilligt tog sitt liv
 för att få älska dem desto mer varmt in i döden
 som han ej fick älska dem tillräckligt medan han levde.

7.

Doreen, hur kunde du efter min död så förkasta mig?
 Räckte det inte att du förolämpade, skändade, plågade,
 hade ihjäl mig i livet? Var det så nödvändigt
 att fortsätta plåga mig efter min död med förtal,
 grav kriminalisering och vanärande av mitt minne?
 Hur kunde du vara så blind för min känslighet,
 ömtålighet och ohyggliga osäkerhet? Kunde du inte se
 att jag var ihjälplågad av livet och sålunda inte förtjänte
 att plågas än mera av dig? Har du då aldrig själv provat på något,
 känt dig behöva en bot för din ångest, försökt lindra smärtan
 av livet och känt det akuta behovet av tröst genom ljuvlig bedövning?
 Du kan ej ha känslor som sålunda kan döma ut mig
 för att jag tog droger, och det efter att jag för dig tagit livet av mig.
 Nej, du kan ej ha upplevt att ha blivit krossad av smärtan,
 förintad av människors snikenhet, skändad av deras småaktighet,
 trampad ihjäl av normal mänsklig låghet och avund och opportunist.

Du var okunnig, dum och omöjlig, ty du visste inte vad lidandet var.
Du fick aldrig se Indiens fattigdom var det ej fanns något människovärde,
du kände ej någonsin vanmäktigt medlidandes hysteri och förtvivlan,
nej, du var en materialistisk krass amerikanska som blott såg till din egen fördel
och aldrig egentligen kände för andra. Du skulle nog kunna fördöma
den allenastående modern med barnet som prostituerar sin kropp
för att kunna försörja sitt barn, och som för att förmå bjuda ut sig
och sälja sig dessutom måste förtjäna till en daglig dos heroin.
Hjärtlösheten fördömer allenast, men var mänskligt varmt hjärta finns
är det alltid i stånd att välsigna allenast och till och med
brottslingar och narkomaner. Och dumheten endast är hjärtlös.
När du kallar mig narkoman är du mera än hjärtlös och dum, ty du ljuger.
Jag tog aldrig droger förutom när det var behövt och när jag blev bjuden.
När jag köpte droger själv var det av desperation blott,
av osäkerhet över min egen skaparkraft, av sådan osäkerhet
som jag endast fått genom förkastandet av mig och min ömma kärlek
från dig, från min far och från Tina och andra som jag endast älskade.
De mänskliga relationerna blott kan fördärva gudomliga skapandets kraft
hos en människa, men dessa mänskliga påfrestande relationer
fördärvar den alltid. Finns skapande kraften hos någon
så är han blott till för att nedbrytas av dem som saknar den,
såsom ock Orfeus lynchades av dem som ej fick utnyttja hans kropp.
Jag var ej narkoman, Doreen, och om jag var det så var det för din skull,
för det blott att sådana vanliga okunnighetens profeter som du
i sin okunnighet omedvetet och hänsynslöst gjorde mig till det.

Nej, Erio, din gärning var höjden av egoism. Icke all kärlek i världen, om den så enbart kom från din person, kan ursäktas ett självmord. Självmord är värre än mord, ty mord är enbart rått våld, men den som begår självmord mördar därigenom sin själ och allt han har fått ifrån andra i form av kärlek, känslor och andlig begåvning. Mord är fysiskt mord, men självmord är andligt mord, och det är sju resor värre. Du kan icke försvara din gärning. Du har avrättat allt det liv som du fick själv och som andra gav dig. Men ditt värsta brott ligger i det att du själv lämnar oss men tvingar oss att leva vidare. Hur kan någon av oss begå självmord när vi alla har sett vilka förödande konsekvenser ditt självmord har lett till? Och hur kan vi samtidigt leva vidare? Dock måste vi leva vidare hur litet vi än förmår det efter ditt avsked.

Erio, hur kunde du? Självmordet är det yttersta beviset på att man bara älskar sig själv. Ingen av oss invigde du i dina planer, ingen lät du kommunicera med dig om dina innersta tankar, du tillät dig inte ens nya kontakter, du släppte ingen in på dig under dina sista tre månader. Du ville vara ensam om ditt öde, du ville utkämpa den svåraste av alla kamper ensam, ingen lät du hjälpa dig, du lät inte ens någon förstå hur nere du var. Under ett sken av harmoni och glättighet dolde du den svåraste av alla mänskliga hemligheter som ingen kunde ana, helt allena var du i din universella uppgörelse med ditt oblidkeliga öde, och du valde att hellre duka under i den kampen ensam än att någon fick hjälpa dig. Var det för att du tog för givet att ingen skulle kunna förstå dig? Troligen var det så. Du inbillade dig att ditt problem var för svårt för att någon annan skulle förstå det. Och däri misstog du dig och begick du ditt oförlåtliga brott. Ingen människa är så gudomlig att hon är ensam om att kunna förstå sin egen situation. Ingen människa är absolut unik. Och ju mera unik hon inbillar sig vara, desto mindre unik är hon.

Jag har ingen rätt att ta Doreens parti emot dig, men hon hade dock rätt att få leva vidare utan dig och på sina villkor, och du hade ingen rätt att förvägra henne det. Du hade ingen rätt att göra anspråk på henne efter att hon hade valt en annan. Du hade

ingen rätt att tvinga henne till dig genom självmord. Du hade ingen rätt att så förstöra hennes liv.

Därför klandrar jag dig. Du var ingenting bättre än en mördare emedan du mördade dig själv. Du var ingenting bättre än en narkoman emedan du knarkade. Du var ingenting bättre än en laglös parasit på samhället emedan du missbrukade all den kärlek andra givit dig till att ta ditt eget liv.

Du hade ingen rätt att ta ditt eget liv. Du hade ingen rätt att hämnas på det liv som endast givit dig kärlek, liv och möjligheter. Du hade ingen rätt att förneka dig själv livet, att förneka andra deras kärlek till dig, att förneka din egen konst och dina möjligheter, att sålunda befläcka ihjäl dig själv. Ty det är allt vad narkomani är: självbefläckelse. Självmord är den yttersta konsekvensen därav.

Därför måste jag anklaga dig för mord, Erio, och ingen annan, och varje katolsk präst skulle göra det samma. Du är förbannad för evigt för ditt självmords skull, liksom Ivan den Förskräcklige, Stalin och andra idioter som såg sin självdestruktiva fröjd i att fördärva världen. Du hade ett människovärde, Erio, så länge du levde, men det var det och ingenting annat som du berövade dig i och med självmordet.

Livet kan aldrig förlåta döden dess makt, Erio. Livet är den eviga anarkin, det eviga upproret, den eviga revolutionen gentemot döden, som är den eviga etablerade makten, som livet för dess fortbestånds skull alltid måste revoltera emot och förneka och förbanna.

Därför är din död förbannad, även om du själv aldrig kan bli det.

8.

Skulle jag då ej få älska? Dog jag då förgäves?
Uppoffrade jag allt, ansträngde jag mig till det yttersta,
försakade jag liv och ego blott för att ni skulle
fortsätta att vara elaka, o människor?
Tog jag avstånd från er dumhet, och blev jag ej av med den ändå?
Har ni då icke fattat att jag älskade Doreen
och icke ville eller gjorde annat i mitt liv än kärlek?
Allting fick Doreen, och hon fick mig att tro
att hon trots allt måhända kunde bli mig värdig.
Lät jag henne ej få löpa som hon ville helt i fred?
Gav jag ej henne allt jag ägde, lägenhetskontrakt och trygghet,
började ej jag på nytt i Göteborg med egen ateljé ett liv i frihet
utan henne? Var det jag som störde henne, eller var det hon
som ringde upp mig jämt på nytt i Göteborg?
Hade jag ej accepterat att det var förbi, när hon försökte
ha mig kvar ändå och äga mig fastän hon älskade en annan?
Var det hon som kom till Göteborg för min skull?
Nej, jag reste ner till Malmö helt för hennes skull
för att infria, som jag trodde, hennes luttrade förhoppningar
och odla, som jag trodde, hennes trots allt goda hjärta.
Hon var kärleken jag trodde på. Jag hade inget annat i mitt liv att tro på.
Skulle jag då tacka nej när kärleken bjöd upp mig, när jag levde blott för kärlek?
Jag var tvungen att bege mig ner till hennes sida och besvara kärleken.
Och skulle jag då acceptera att den kärleken var falsk
och blott ett sätt att skämma ut mig och få mig helt förödmjukad?
Skulle jag då leva vidare tillintetgjord av henne, utkörd från den lägenhet
som jag begåvat henne med för vår familj och lycka,
hjälp av hennes före detta man iväg från denna bostad
som hon skulle älska i med någon annan,

skulle jag då acceptera att den kärleken allenast var en förödmjukelse
som slet min själ i tusen bitar, fastän jag blott önskat henne gott?
Nej, det finns ett alternativ allenast till sann kärlek.
Det alternativet är olycklig självbefläckelse, vars slutligaste konsekvens
är självmord, som du mycket riktigt sade. Hellre än ett liv förutan kärlek
tog jag konsekvenserna och tog mitt liv direkt.
Och detta, hävdar jag, var kärlek.
Skulle jag då ej få älska? När alla andra kärleksvägar hade stängts
för mig och all min kärlek i mitt hjärta blivit skändad,
skulle jag då ej få ge det yttersta beviset på min kärlek på det enda sätt som återstod?

9.

Mamma, du var den enda som älskade mig.
Förlåt att jag ej ville komma tillbaka till dig.
Men jag var ju en man, och en man måste få vara stolt;
annars är han ej man. Först när allt är förlorat,
han har givit upp, blivit passiv och feigt resignerad
går mannen tillbaka till barndomen och hem till mamma
och gråter hos henne, men då är han misslyckad, uppgiven,
har givit upp och har gjort sig förlustig av integriteten och människovärdet.
Att gå hem till mamma är att ha gått under.
Det vägrade jag. Hellre festade jag med förtappade knarkare,
hellre så sov jag på golvet hos dem eller ute och var som helst
men icke hemma. Det sista en man ger förlorat är egenkärleken
och stoltheten, det som gör att man är man och ej kvinna.
Jag vägrade att giva upp mot Doreen. Jag gav henne min hela förtvivlan,
men när hon ej alls accepterade den tog jag hellre allt jag givit henne tillbaka
– mitt liv – än att jag levde vidare efter min ödmjukelse efter henne.
Man lägger sin själ för en kvinna i stoftet blott en gång i livet
och det för att erövra henne för livet. Om man icke lyckas
så har man i värsta fall bittert förlorat sin själ, som det tycks,
för hela livet. Och då kan man ta den tillbaka allenast i döden.
Tro ej, mor, att jag ville er något illa med självmordet.
Du och far gav mig mitt liv, och ej någonsin ville jag ta det från er.
Endast mig ville jag göra illa, och endast Doreen ville jag ta det bort från.
Min mor, du har mig kvar ännu, och det vet du.
Du skall aldrig någonsin kunna förlora mitt älskande sällskap.
Min far, var du stolt över sonen din, som han själv hedrade sig
mitt i sin oerhörda förnedring. Du slapp att bekymra dig mera
för mig och min ekonomi, du slapp ta flera lån för min skull,
genom att jag gick bort fick du de femton tusen du hade tänkt låna för mig
lyckligt sparade. Sörj icke heller för att du ej köpte åt mig
någon dum livförsäkring. Jag var icke värd hundra tusen.
Om jag givit er hundra tusen på grund av min död
hade jag känt mig prostituerad. Nej, det var min heder
att jag dog så fattig som jag hade levat. Att jag icke lämnade efter mig
fet livförsäkring var bara för det att jag än mera skulle bli helig för er.
Jag var den som omkramade stackarna borta i Indiens fattigaste delstater.
Minns mig som människomålaren och ej som sonen som slarvade bort sig.
Vad jag gjorde, tänkte och var skall ni aldrig till fullo förstå eller veta,
ty det skall ni veta, att det enda verkligt väsentliga med mig

var det att jag lyckades visa att jag kunde älska
och det mer än någon kan visa det någonsin i någon säng.

Hur mycket du än försöker trösta oss kan du aldrig bota vår sorg utan endast göra den värre. Sorgen är den enda obotliga sjukdomen här i världen. Alla tårar kan torkas, alla dystra ansikten kan lockas till skratt, varje tragedi kan avlösas av ett uppsluppet satyrspel, men sorgen finns alltid kvar i grunden och kan aldrig glömmas bort. Den är för evigt levande begravnen, och alla vet om det, och därför vill aldrig någon gräva upp den utan vill bara tåga ihjäl den, varför den förblir desto mera påträngande såsom ursinnigt levande i sin så fullständigt tillstängda grav. Fastän du talar till oss från andra sidan kan detta endast ytterligare öka vår sorg och ständigt göra den än mer plågsam. Ändå vill vi aldrig be dig att tystna.

10.

Nej, att sörja är egoistiskt. Ni får icke sörja.
Ni lever ju, och det är er plikt att genom ert liv
underlätta och utveckla livet hos andra.
Det är livets enda funktion och dess mening:
att utvecklas, spridas och leva i ständigt allt gladare former.
Den som ej är glad, han är ej heller levande,
ty han är dödens och tänker på döden och är mera död
än de döda. Ty se blott på mig! Jag är död men jag lever!
Och ej är jag ledsen för det! Tvärtom, jag är ju glad!
Så förtvivla ej för att ni lever, o människor.
Älska och lev som en annan som glad är i livet som jag.
Tänk på det, att jag aldrig missunnade mig något nöje.
Om jag ville älska så gjorde jag det, om jag ville berusa mig
gjorde jag det och ordentligt, så att jag till och med understundom
fick byta ordentligt med blod; om jag ej hade roligt med flickan
där hemma så reste jag långt bort och hade där roligt i stället,
och kunde ej livet på människornas villkor mer göra mig glad
så gav jag fan i människorna och stack ifrån dem för gott
och var ej mindre lycklig för det. Nej, tvärtom! Det var skönt
att få ut en behörlig oändlig semester till slut.
Så om jag icke klagat för att jag är väck så ska ni inte göra det heller.
Förr ställde man till med begravningskalas och drack sprit och åt tårta
och skämtade plumpt om den döda och daskade pigorna skämtsamt på låret –
så är det som man skall begå dödens högtid. Det finns ingen
gladare tillställning. Bröllopet är för bedrövliga fester
i jämförelse med den fest som det är för den döde att äntligen
få finna sig vara död och befriad från allt ont i livet
som bara är döden i livets förklädnad, emedan allt levande
vandrar mot döden och åstundar andras död för att få härska,
men alla som härskar blir härskare blott över nummer, fossiler och lik,
ty det är alla som låter sig härskas över.
Så dö om ni finner min död alltför sorgsam,
så blir ni strax gladare. Döden allenast kurerar allt ont,
ty allt gott som finns är bara liv, och det ger bara liv,
och det enda som döden kan leda till och som den giver är livet.
Så gråt över Palme, den Olof, som ingenting blev efter döden,
som folk hyllar mordet på och som de hånar än mer efter döden

än vad de så länge han verkade vågade göra.
Ej någon har känt skadeglädje för min död.
Det är mitt livs högsta utmärkelse och största stolthet.

Älskade Erio, du var vårt livs största bekymmer så länge du levde, men efter din död har du blivit ett ännu större, just för att du var ett så svårt bekymmer för oss medan du levde. Ty vi försummade dig. Dina bröder tål inte höra att de hade sina förpliktelser mot sina familjer, arbeten och studier och därför lämnade dig ensam, din mor tål inte höra att du kanske hade planerat självmordet genom bilen sedan länge, ingen vill veta av att du umgicks med självmordstankar ett enda ögonblick före din död, och ändå hade du kanske gjort det ända sedan Tina körde ut dig hemifrån med att passa på medan du var ute på kvällen och slarvade med att skaffa ett nytt lås till er dörr, så att du blev utelåst hemifrån från och med då och sedan förblev det. Ingen tål höra talas om resultaten av din obduktion, som påvisade två märkvärdigt förstörade njurar, vilket läkarna tyder till mångårigt alkoholmissbruk in absurdum. Erio, hur kunde du vara ett så svårt bekymmer för oss medan du levde, och hur kunde du sedan göra det tusen gånger värre för oss med att så hänsynslöst begå självmord?

11.

Vad visste ni om mig? Ni visste ej något. Ni kände mig inte.
Min moder allenast förstod mig och hade de rätta insiktsfulla känslorna om mig,
men alla ni andra blott svek mig, utnyttjade mig, ville helst vara utan mig,
hänvisade mig till andra och ville helst lämna mig ensam
emedan jag oftast generade er. Ni ansåg det pinsamt att ha med mig
något att göra. Ni tänkte mest blott på er själva och all er fåfängliga fåfänga,
medan jag blott ville älska er, vara er nära och bli en av er.
Mina njurar var alkoholistiskt förstörade, påstår ofelbara läkarna,
som blott har ruttnande lik utan liv att med blodiga händer få gräva i.
Var astrolog vet att njurarna är under Vågens och Venus inflytande.
Venus är kärleken. Vågen är livsharmonin och balansen.
Men jag hade Venus i Väduren i raka oppositionen till allt vad jag hade
i Vågen: Neptunus och Jupiter, Månen och den norra männoden.
Venus var med södra männoden i outhärdlig exil i den brinnande Väduren.
Var det så konstigt då att jag symboliskt lät intatuera en blixtnål genom hjärtat på mig
när jag var där i fjärran förskräckliga Indien med alla dess fasor, dess mänskliga elände
och all dess nakna och stinkande, svettiga häkkittels fulhet med svält överallt?
Jag for dit blott för att få ta del av mitt öde, för att få distans till Doreen,
till min konst, till mig själv och till mitt outhärdliga liv.
Icke fann jag mitt öde i Indien. Jag fann blott elände och fulhet där.
Där blev jag professionell narkoman, om jag ej var det tidigare,
ty där kunde man bli det, ty där är missbrukarna heliga,
eftersom de endast använder droger i meditativt religiöst heligt syfte.
Här kallar man sådant föraktfullt för parasitism och för sjukt flummeri,
men i Indien är knarkbruket heligt och vördat och till och med respekterat.
Ni fattar ej något och skall aldrig fatta mitt verkliga öde
hur jag än försvarar mig mot era anklagelser, som är värre
än stackars Doreens, som jag dock hade mänskligt sett skulder till,
varför hon bättre än ni hade rätt att förtala mig efter min död.
Men ni blott kverulerar för att hålla fast vid mitt minne och hålla det levande
med eller utan min önskan att delta däri. Ni får klara er själva härefter.
Vad jag har sagt redan är tillräckligt. Resten får ni sedan hitta på själva.

Men eftersom ni tycks förstå er på gräl och uppskatta dispyter
så finns här ett par som fortfarande grälar fast det är sex månader sedan de dog.
Det är en stackars judisk rabbin och en kristen fatal organist.
Saken är den att den organisten var anställd av judarna och hade varit det länge,
när han plötsligt slutade för att han blev arg på stackars rabbinen.
Rabbinen anställde en ny organist, som blev avskedad efter tre månader,
och genom det avskedet dog hela kören och all den synagogans anrika musik ut.
Då tog organist nummer ett en revolver och mördade stackars rabbinen.
Strax efteråt brann organisten upp hemma,
och ingen fick någonsin veta att han var den som skjutit ner sin rabbin.
Men här grälar de ännu så stickorna flyr. Var så goda!
Ni människor som tycker om gräl och att plåga varandra,
ni har ändå mycket att lära av de hädangångna som saliga blivit
och som här i himmelen kan slåss på allvar i evighet
utan att någon blir skadad rent fysiskt och utan att någonsin någon blir uttröttad.
Det är det verkliga, eviga kriget: ett ställningskrig, som liksom
digra konflikter emellan Iran och Irak aldrig någonsin
mera kan bli något annat, så länge det pågår,
än ett statistiskt dödligt evinnerligt dödläge.
Ni som så njuter av ishockey, nutidens blodiga grälla gladiatorspel,
och som blott tittar på TV för att få se sporter dag ut och dag in,
här har ni alla tiders mest märkliga duell och tornerspel:
den fåfänga striden om vad som är heligast:
Gud eller världsordningen.

Organisten:

Jag spottar på din religion så som du praktiserar den, herr rabbin. För dig finns det ingenting annat här i världen än Talmud, denna på rotvälska författade kaotiska rappakalja av förvirrade fariséer på Jesu tid, som till varje pris ansträngde sig för att uppfylla hans profetia om all deras skrymtande lärdoms fåfänglighet. Själv har du studerat Talmud bara för att få anseende och pengar som välavlönad judisk rabbin i någon rik församling som denna, som föraktfullt underbetalar ihjäl sina anställda trotjänare i kören och organisten. Hela ditt enorma Talmudflummande är bara verklighetsflykt, bigotteri och ett fjärmande från Lagen! Det enda i Talmud av bestående värde är Fädernas Tänkespråk, som faktiskt är vederhäftiga. Allt det andra är rent dravel, profanering av Bibeln, barbarisering av dess skönhet, dehumanisering av dess mänskliga värde, förvanskning av dess ursprungliga enkelhet och en ursäkt för att icke studera Bibeln. Jag föraktar all din töntiga Talmudlärdom som bara är tomt skitprat, hjärntvätt och intellektuell barbarisering och ingenting annat. Dina Talmudböcker kan du torka arslet med!

Rabbinen:

Vilka djärva och hårda ord! Att du inte skäms att säga sådant, du som sätter det skrivna ordet och musikalisk fåfänga så högt! Är inte all din musik lika tom på tankedjup som de ytligaste Talmudanekdoterna om inte mera? Hur kan du jämföra musikens väsen utan ord med de ord som Gud själv har skrivit?

Organisten:

Jo, pytt! Om Gud har skrivit Talmud, så har han också skrivit alla veckotidningsföljetonger, all slaskjournalistisk dagspress, alla pornografiska romaner

och allt filosofiskt dravel i den hinduiska flumkulturen. Gud har inte ens skrivit Bibeln, utan de som har skrivit den har använt sig av hans namn bara för att ge tyngd åt sina utsagor och berättelser. Dra dina amsagor för småbarn som kanske inte genomskådar dem! Du är lika dum som du ser ut med din beatnikfysionomi, dina pliriga glasögon och din vassa gamnäsa om du tror att jag kan gå på att Gud har skrivit ett enda ord i hela världslitteraturen. Jag trodde judar betraktade det som hädelse att över huvud taget använda sig av Guds namn nu för tiden. Du pratar lika dumt som du predikar dåligt med din Gud som käpphäst stup i kvarten. Gå och torka arslet med dina fåniga predikningar om att du vet någonting över huvud taget om Gud.

Synagogeföreståndaren:

Seså, mina vänner, trät nu inte inbördes, utan gå var och en till era egna plikter och ägna er åt dem och inte åt varandras. Du, organist, gör klokast i att tuga om sådant som du inte har med att göra, och du, rabbin, gör klokast i att lämna musiken i fred och inte försöka bortdiskutera den. Naturligtvis så är ju Thorarullarna det viktigaste i gudstjänsten, men hur tråkiga vore inte våra gudstjänster utan musik! Hela högtidligheten skulle försvinna, hela stämningen skulle utebli, hela glädjen skulle lysa med sin frånvaro, och i stället skulle alla ledas ihjäl som inte fick vara med och läsa.

Rabbinen:

Högtidlighet! Stämning! Glädje! Skitsnack! Vi judar kan väl klara oss själva! Vi har väl våra egna röster att sjunga med! Inte ska väl vi vara beroende av hedningar som musicerar åt oss? Ska vi ha en kör så ska den väl vara judisk! De där tanterna på orgelläktaren som ylat åt oss i trettio år är ju snart åttio år gamla hela bunten! Är det meningen att vi ska strapatsa ihjäl dem så att de stupar där uppe?

Organisten:

Det finns också två yngre körmedlemmar.

Rabbinen:

Ja, men de är alldeles för vackra. Den ena har alldeles för långt hår, och den andra sminkar sig alldeles för mycket och bär för djupa urringningar. Hela synagogan tittar ju på dem i stället för att ägna sig åt gudstjänsten.

Organisten:

Säg som det är. Jag spelar alldeles för vackert och grant. Du är avundsjuk på mig för att musiken utgör den största attraktionen i gudstjänsten. Du är avundsjuk för att jag är så vacker medan du själv är så ful. Du är avundsjuk för att jag har så många vackra damer omkring mig här på orgelläktaren medan du bara har din fru som du aldrig får barn med. Du är ett stort mähä, herr rabbin. Jag har aldrig hört någon hålla så dåliga predikningar som du. I all din Talmudlärdom är du fullständigt hjärntvättad, intelligensbefriad och verklighetsfrämmande i din totala okunskap om världslitteraturen för övrigt. Du vet ju inte ens vad skönhet är. Och det får du 100,000 i året för plus en villa i Lysekil medan jag bara får 18,000 i året för att jag sliter ihjäl mig med musiken för er skull och får magsår på köpet.

Rabbinen:

Ja, men du har ju ingen utbildning. Det har jag, det. Du har ingen examen. Du kan inte bevisa att du kan något. Du har inga papper på att du kan något. Du kan inte ens disputerat. Du är värdelös, för du är bara en musiker. Jag är filosofie doktor och Talmudexpert!

Organisten:

Du är inte mer än en människa, och jag är icke mindre än en människa. Jag har rätt till ett människovärde, och du har ingen rätt att ifrågasätta det eller att påstå att ditt människovärde är högre. Din så kallade lärdomshögfärd äcklar mig. Musiken är det enda som överträffar litteratur, filosofi och religion när det gäller tankens renhet, dess flykt och dess höjder. Det hävdade Beethoven, och jag står på hans sida gentemot alla krassa utbildningsprostituerade och akademiskt etablerade humbugar i världen. Ni kan allesammans torka er i ändan med era inbilskhetsgödande diplom, som egentligen inte ens duger till dasspapper. Ni har ju aldrig ens lärt er något endaste hantverk!

Rabbinen:

Vad vi har och vad vi kan, det finns i våra huvuden. Vad du har och vad du kan, det har du i dina händer, och om du inte övar dem monotont tre timmar om dagen så är den konsten värdelös. Vad vi har i våra huvuden finns där ständigt att tillgå och tarvar ingen övning förutom den ekonomiska användningen.

Organisten:

Menar du att jag inte spelar med hjärnan och inte nedlägger hela min själ i vad jag spelar? Då är du inte bara dum utan därtill döv och känslolös. Då har du ingen själ själv.

Men sådan är er sedan urminnes tider etablerade och stagnerade judendom. Det är en pappersreligion och ingenting annat. Ni tar ut era luntor och läser dem om och om igen, samma texter år ut och år in, utan att kritisera dem, utan att tänka på vad det är ni egentligen läser, utan att läsa något annat än dessa eviga torra lagtexter, utan att inse att dessa lagar är förlegade ända sedan renässansens tidevarv och dess förnuft och vetenskap uppstod, utan att fatta att det inte kan vara i enlighet med Guds vilja att blint följa lagar som var kloka och hygieniska för 3000 år sedan men som icke är det längre och allra minst på våra breddgrader. Man blir inte jude för att man omskar sig, utan man blir jude för att man tror på Gud och det utan att blanda in Muhammed eller den så kallade Kristus. Omskärelsen är det vanvettigaste hindret för judendomens expansion här i världen. Om omskärelsen icke var obligatorisk skulle det idag finnas lika många judar som kristna. Men endast emedan kristendomen är modernare än judendomen är kristendomen populärare, även om den också lider av många absurditeter, som till exempel tvångsdopet, jungfrufödelsen, uppståndelsen och det här erbarmliga skitsnacket om Guds son. Som om Gud skulle ha kunnat knulla! Hela kristendomen är absurd från början genom sitt stadfästade av dogmer som ur förnuftig, logisk och vetenskaplig synpunkt är ohållbara för att inte säga vansinniga.

Rabbinen:

Jag hyllar din kritik av kristendomen, men inte ens Jesus ville förändra en enda bokstav av hela Lagen.

Organisten:

Ja, visserligen är det ju bra att Lagen finns tillgänglig som litteratur, för bitvis är den faktiskt läsvärd, men ingen fan kan tvingas lyda sådana lagar i det tjugonde århundradet efter Augustus!

Rabbinen:

Du hädar.

Organisten:

Det säger ni till alla som ni vill tysta ner. Nej, jag hädar inte. Jag säger bara sanningen. Den som hädar är du, när du vill förstöra vår 130-åriga musiktradition för oss. Den som hädar är du, när du i predikstolen inför hela församlingen hävdar att jag inte har någon rätt att få någon högre lön än 1500 i månaden eftersom jag inte har någon akademisk utbildning. Den som hädar är du, när du drar i gång en förföljelsekampanj mot synagogans musiktraditioner, unika i hela världen genom att de som en av de få jämte Berlin, Amsterdam, Budapest och London lyckats överleva andra världskriget, utan att tänka på hur sårbara och värnlösa de är inför det terroristiska pack av ungdomar som du hetsar upp mot traditionerna, en galenskap som dessa ungdomar rycks med i endast emedan de inte vet något om musik utan föredrar popmusik mot varje annan form av musik. Du är ignorant, herr rabbin, och vet inte vad du gör. Du kan lika gärna dra åt helvete genast.

Rabbinen:

Din musiktradition med damkör och orgel är inte judisk.

Organisten:

Ändå sjunger vi enbart på hebreiska och enbart efter noter som judar med stor omsorg och hantverksskicklighet på 1800-talet har komponerat under en judisk-tysk-liberal storhetstid som du och dina upphetsade unga fanatiker liksom nazisterna tydligen vill begrava levande. Jag försvarar en judisk tradition mot judar som av okunnighet och vanvett vill ta livet av den. Det är inte konstruktivt av er.

Församlingsordföranden:

Tala inte till rabbinen på det där sättet. Du får ingen högre lön än vad du har, för vi har inte råd att ge dig mera, och dessutom så har du redan 100 kronor i timmen.

Organisten:

Musik mäts i kvalitet och inte i kvantitet.

Ordföranden:

Du får ingen högre lön ändå. Vi har höjt den med mer än 100% sedan du började. Det får du vara nöjd med.

Organisten:

Jag började med 666:65 i månaden fastän jag utlovades samma lön som min företrädare. Hon hade 2000 i månaden.

Ordföranden:

Nej, hon hade bara 800 i månaden.

Organisten:

Det framgick inte då när jag började. Man kunde då inte hitta vad hon hade haft i lön. Förmodligen införde man siffran 800 senare av skattetekniska skäl.

Ordföranden:

Vare därmed hur som helst, du får inte ett öre mera i lön. Och inte tanterna i kören heller. Och är de inte nöjda kan de gå hem.

Organisten:

De har inte klagat, fastän deras lön bara är 25 kronor per gudstjänst. De har bara klagat på att de måste lära sig så mycket nytt som är sämre än vad de kan sedan gammalt som tillhör våra traditioner och vilket är så mycket vackrare.

Ordföranden:

Vill de inte samarbeta med kantorn kan de gå hem.

Organisten:

Det är inte det att de inte vill, utan det är det att de inte kan. Kantorns egna kompositioner, som han vill tvinga på oss, är dåliga, orytmiska och omelodiska. Inget av det som vi har sjungit varje år hittills sedan 130 år tillbaka är så dåligt.

Ordföranden:

Förolämpar du kantorn också? Han kostar oss 16,000 kronor för de stora helgerna!

Organisten:

Och det betalar ni honom för att vi ska göra jobbet åt honom? Gå och ta er i häcken och sätt en propp i hålet innan ni har fjärtat och diarréat ner hela synagogan!

Rabbinen:

Obscen är han också!

Organisten:

Ska du säga, som kallar vem som helst för bastard och framför allt Gorbatsjov, medan du försvarar Reagans terrorbombningar av Libyen och det offentligt mitt i en predikan under pågående gudstjänst på en sabbat! Det var det och ingenting annat som fick mig att sluta: det att du offentligt under en pågående gudstjänst på en sabbat försvarade

överlagt mord. Då kunde jag plötsligt inte längre ackompanjera ditt falska och hesa galande, som jag dittills stått ut med i tre år.

Rabbinen:

Ändå föredrog du mig framför kantorn.

Organisten:

Ja, för du blev åtminstone färdig någon gång. Den där kantorn sjöng så långsamt att han aldrig blev klar, och kom han falskt, vilket han alltid gjorde, kunde han aldrig komma rätt igen. Han sjöng alltid en halv ton för lågt, och sänkte man sig till hans nivå så sjönk han ytterligare. Du hade åtminstone vett nog att när du väl nått botten höja dig igen en oktav eller så. Och ditt tempo slapp man riskera att somna till.

Rabbinen:

Alltså sjöng jag bättre än kantorn.

Organisten:

Ja, det gjorde du faktiskt.

Rabbinen (belåtet till församlingen):

Hörde ni det, alla? Jag kan faktiskt sjunga!

Organisten:

Det har jag däremot inte sagt.

Ordföranden:

Nu hädar han igen, och politik talar han dessutom. Det nästa han säger blir väl att vi har försökt mygla bort kören och orgeln.

Organisten:

Ja, men det är ju precis vad ni har gjort! Ni har infört anställningsförbud för nya medlemmar i kören tills vi får en ny kantor, vilket vi inte har fått på tre år, ni har infört lönestopp för mig och för kören, ni förändrar gudstjänsten mer och mer så att vi får mindre och mindre att göra, är det då så konstigt att jag slutar i protest? Är ni så omusikaliska att ni inte själva märker hur ni plågar ihjäl musiken med att gradvis kväva den och begrava den levande?

Rabbinen:

Ja, men det är ju det som är meningen.

Organisten:

Ja, jag vet att du tycker det, och det är det jag måste protestera emot i egenskap av denna församlings tydligen enda försvarare av en unik judisk musikalisk tradition.

Rabbinen:

Du har ingen talan, för du är ingen jude.

Organisten:

Ja, jag vet att du tycker det, och det länder dig inte till heder. Du vill förstås att hela mänskligheten skall dö i Aids och att judarna ensamma skall överleva. Men det är tyvärr så, herr rabbin, att judarna och framför allt staten Israel till största delen försörjs av icke-judar som England, som gav er er självständighet vilket ni tackade för med bomber, och Amerika, som terrorbombar Libyen och riskerar världsfreden för er, vilket ni är vansinniga nog att jubla över. Helst skulle ni väl vilja att hela världen omkom i ett kärnvapenkrig medan ni ensamma överlevde. Det är bara det att i en sådan kris skulle även ni stryka med, ty ni är bara människor.

Rabbinen:

Nåväl, herr goj, antag att alla dina utsagor är riktiga: att vi utsuger och utnyttjar dig och kören, att vi vill er musikaliska undergång, att vi struntar i er för att ni inte är judar, att vi helst vill bli av med er och med alla gojim i hela världen. Antag att du har rätt. Vart vill du då komma med det? Vad kan du göra åt saken? Är du så naiv att du inbillar dig att du med din musik kan göra oss bättre?

Organisten:

Det var det som Händel och Beethoven menade att var meningen med musiken. Men ni vill inte bli bättre. Ni vill förbli äckliga orättvisa kapitalistiska torskar och opportunister, som extraknäcker på knarkförsäljning, och slå dövörat till för all Guds musik och rensa ut orgeln och kören ur synagogan. Jag har gett upp hoppet om er. Därför avgår jag som organist.

Rabbinen:

Det är vi tacksamma för.

Organisten:

Ja, ni skulle vara allra tacksammast om Gud själv övergav er och släppte er så att ni äntligen kunde få slippa att vara hans utvalda. Då skulle ni bli som allra gladast. Allt ni egentligen vill är ju att få dansa kring guldkalven och dyrka den och det hysteriskt.

Rabbinen:

Tröttnar du aldrig på att häda?

Organisten:

Tröttnar du aldrig på att vara dum?

Rabbinen:

Det är du som är dum. Jag bara försvarar hela judendomen mot ditt ihållande ursinniga raseri.

Organisten:

Jag bara försvarar Guds och musikens helighet gentemot alla dumbommar, som bara är till för att profanera allt heligt som finns i världen, tycks det. Ni parasiterar på er Guds godhet och generositet, och det kan jag inte finna mig i.

Rabbinen:

Gå hem och lägg dig. Du är gammal i själen. En sådan som du blir aldrig populär.

Organisten:

Och det att du gör dig populär med att utnyttja den judiska radikala ungdomens aggressiva dåraktighet kan bli hela Israels undergång, ty du är endast en dum rabbin bland många.

Rabbinen:

Vi kan aldrig komma överens.

Organisten:

Jag är rädd för det, så falskt som du sjunger.

Rabbinen:

Låt oss skaka hand på det.

Organisten:

På vad då?

Rabbinen:

På det att vi aldrig kan komma överens.

Organisten:

Det kan jag gå med på.

(De skakar hand. Sålunda förenas motsatserna och försonas även de bittraste fiender under den kloka insikten att de gör bäst i att förbli varandras motsatser och fiender för evigt.

Därmed avslutas dessa studier i terroristernas liv med den livserfarna slutsatsen att tvister endast kan lösas och det tillfälligt om de tvenne tvistande är fullt medvetna om att deras tvist egentligen aldrig kan lösas.)

Erio, född i den trogna hundens år 1957 den 25 juli, är yngste son till professor Gustav Fridström i Malmö och hans halvgrekiska gemål Katena, som är bibliotekarie. Hans äldre bröder är Mårten (f. 1953) och Alexios (f. 1956). Alexios sammanbor med Anita och har två barn, medan Mårten är delvis sammanboende med Monica sedan nästan tio år. Monica är en före detta klasskamrat med Margareta Larsson och har en son Manuel (f. 1977) med en argentinare. Sedan 1983 känner och umgås Mårten och Monica med Magnus Larsson, yngre bror till Monicas klasskamrat och sambo med den som skriver detta.

Erio är verksam i Malmö som fri konstnär och lever där med amerikanskan Doreen sedan två år tillbaka. Tidigare har han levt med Tina i fem år, ett förhållande som tog slut under upprörande omständigheter till följd av Erios konststudier i Stockholm: när Erio kommer hem från Stockholm har Tina skaffat nytt lås till deras gemensamma lägenhet och därmed sagt upp förhållandet med honom. Hans konstnärskap med dess behov av koncentration och periodisk isolering då och då förstärkt av drogtrippas är roten till alla bekymmer i hans förhållanden med flickor då dessa inte orkar med det. Doreen i synnerhet upplever Erios konst som en rival till henne, ett hinder för honom att någonsin kunna uppnå någon stabilitet och social ställning i livet och en ständig källa till moraliskt fördärv för hans del genom det skrupelfria umgänget med droger. Till följd av slitningarna i förhållandet med Doreen reser Erio hösten 1986 på en längre resa till Indien var han under tre månader beser hela landet från Kashmir i norr till de fattigaste delstaterna i söder jämte Gangesdalen, Bombay och många andra städer och platser vid både ostkusten och västkusten. Han gör många skisser under denna resa och är mycket produktiv.

När han kommer hem till Malmö efter sitt livs rikaste upplevelser och starkaste personliga utveckling och expansion har Doreen skaffat sig en annan. Hon har inte längre plats i sitt liv och i deras lägenhet för Erio och kör därför ut honom på gatan fastän det är han som skaffat henne lägenheten. Hon låter honom bland annat veta att han är värdelös eftersom han inte har någon fast tjänst och således inte kan ge henne någon trygghet. Han flyr då på nytt från henne, den här gången till sina bröder i Göteborg och finner en fristad hos sin bror Mårten, var han får bo tills vidare. Till följd av brödernas upptagenhet med studier och arbete umgås han mest med Monica, som liksom Anita delar Erios konstintresse. En del av Mårtens lägenhet blir till en ateljé för Erio, och där får han leva och arbeta i fred om än under primitiva och kalla förhållanden, då lägenheten är belägen i ett saneringshus.

Men Doreen låter honom inte vara utan ringer upprepade gånger upp honom i Göteborg och får honom därmed att tro att hon ändå kanske vill börja på nytt fastän hon har den andre. Någon telefon finns inte i Mårtens bostad, utan Doreen ringer ständigt upp Monica, som bor flera kvarter därifrån, och ber henne hämta Erio till luren, vilket är hemskt omständligt. Monica inser genast att Doreen bara ringer för att plåga honom och ber henne därför att upphöra med att ringa, vilket Doreen inte gör. Hon ringer ständigt upp igen, vilket omsider får Erio att besluta sig för att ge möjligheten med Doreen en chans. Med sin bil kör han tillbaka till Malmö. Denna bil är genom hela historien den springande punkten och det centrala mysteriet. I Göteborg försöker han tre gånger sälja den för att få pengar utan att lyckas, med bilen i sin ägo kan han varken få socialbidrag eller bli sjukskriven, han är den enda i brödrakretsen som har körkort, när han ej lyckas sälja den verkar han på något sätt ge upp inför ödet, genom bilens öde tvingas han tillbaka till Malmö, och hela mysteriet belyses kanske bäst genom episoden med den försvunna tavlan: Erio målar den vackraste av alla himlar, och längst ner i hörnet placerar han bilen, som är det enda som försvinner denna himmel. Monica slås av tavlans högtidliga stämning, men Erio skyndar sig att

dölja den, som om tavlan blottade hans livs hemlighet. Sedermera har denna tavla aldrig återfunnits.

Han kör ner till Malmö fredagen den 13 mars. Under de tre dagar som följer flyttar han ut alla sina saker ur hans och Doreens lägenhet till en mindre lägenhet som Doreen skaffat honom, men i denna lägenhet sover han endast den sista av de tre nätterna, de första två nätterna tycks han sova hos så kallade goda vänner av varierande slag, det verkar inte vara mycket bevänt med sömnen under någon av dessa tre nätter, på måndagen börjar han ett arbete och klär upp sig för att visa Doreen att han inte förtjänat hennes onåd varvid denna onåd dock ingalunda upphör, den sista av kvällarna tillbringar han med Doreen, den avslutas med att han kör henne hem sent men icke får följa med henne in, till avsked säger hon ett kort och kallt: "Sov nu så gott," vilket på något sätt tillintetgör hans sista förhoppningar om att någonsin kunna få hennes förtroende och förståelse igen, och han svarar upprört: "Vad fan då, jag har inte kunnat sova på tre månader!" Det är de sista ord någon hör honom säga i livet. Han sätter sig i sin bil men kör icke därifrån. Doreen hör inomhus att han inte kör därifrån, men hon går icke ut till honom. Slutligen kör han äntligen därifrån.

Han kör långt bort därifrån men inte tillräckligt långt bort. Han kan aldrig komma tillräckligt långt bort ifrån henne. Indien var icke tillräckligt långt borta, även Göteborg var blott en fåfång flykt från henne, tre gånger har han nu flytt och dragits tillbaka till henne, ingenting i Indien eller i Göteborg hade i längden kunnat hindra honom från att slutligen göra upp med henne och gå till rätta med sin egen så förskräckligt klivna kärlekskonflikt mellan kvinnan och konsten, mellan verkligheten och idealet, mellan det allmänmänskliga och det personliga, mellan fåfångans samhälles normer och det personliga behovet av sanning och frihet. Han måste nu komma till ett avgörande.

Hans bil är full av mysterier. För den följande dagen har han köpt yoghurt och bröd, han har även köpt tvättmedel i akt och mening att följande dag tvätta sina skjortor, och i handskfacket har han en biljett till en maskerad på fredag, och han har redan skaffat maskeradkostymen.

Andra fakta är, att han i tre månader i Indien skaffat sig sitt livs underbaraste upplevelser blott för att efter det få genomgå ett tre månaders helvete pendlande mellan Malmö och Göteborg som under dessa tre månader ständigt blott blivit värre. Doreen har aldrig kunnat komma med klara besked, och ej heller har någon annan flicka i hans liv kunnat göra det. Följaktligen är han nu fullkomligt emotionellt överansträngd av alla de uppslitande och deprimerande turerna med Doreen. Han har älskat för djupt och för innerligt för att ha kunnat få någon vanlig kvinnas förståelse. Endast hans svägerskor har i någon mån förstått sig på honom, men hans kärlek har aldrig fått fritt utlopp. Alltid när han ansträngt sig har den endast bemötts med negativism. Doreen har kallat honom gangster, narkoman och misslyckad konstnär, eftersom han enligt hennes mening aldrig har fullbordat någon tavla. Att hans vägran att acceptera något av sina verk som fullbordat endast beror på självkritik till följd av personlig osäkerhet har Doreen aldrig fattat. Det sista Doreen nu har sagt till honom är den önskan att han ska sova gott. Han svarar med sitt livs kärleks plåga och bekännelse: för hennes skull har han inte kunnat sova på tre månader! Och ensam får han köra bort därifrån.

Varför låter han sig plågas så? Genomsådar han då inte detta luder, som varit gift förut och som använder sin före detta man till att hjälpa honom flytta bort från henne så att hon därefter ska kunna använda sig av hans lägenhet som duvslag eller gökbo åt sig och sin nye älskare? Alltsedan Erio kom hem från Indien har hon bara gjort honom illa medan han bara lönat ont med gott: han har avstått från sin lägenhet åt henne, han har låtit sig förpassas till en sämre lägenhet var han inte kan sova, och ändå bjuder han ut henne i en sista förhoppning om att hon ändå skall visa sig vara god vilken hon skoningslöst hämningslöst krossar utan att rynka på näsan och utan att ana vilket bräckligt käril hon har hållit i sin hand.

"Sov nu så gott." Orden ringer i hans öra, och han brottas ursinnigt med dem. Hur bär man sig åt för att få sova när man omöjligt kan sova? Det finns bara en sista möjlighet. Han beslutar att en gång för alla demonstrera hela vidden av sin kärlek. Han skall ta Doreens ord på allvar och somna in för evigt. Han skall i en vild protest mitt i sin efterhängsna statussymbol bilen bland alla sina prylar, kläder, maskeradbiljetter, tvättmedel och matpaket ge fan i hela den timliga konkreta världen och i stället befria sig i evigheten. Han måste göra det nu eller aldrig. Endast nu är han på det rätta humöret. Endast nu är han desperat och fri från betänkligheter i sin hysteriska frustration. En annan gång skulle han tveka men icke nu, efter de tre värsta dagarna och nätterna i hans liv och efter det slutgiltiga förnekandet från den som han ville ge allt och offra allt för.

Han kör ut från staden förbi vägen till sina föräldrar och in på en skogsväg var han brukade promenera med Tina. Där stannar han. Det är natt nu. De fem åren med Tina är förbi, och det sista hoppet om Doreen är förbi, och han kan aldrig lita på någon kvinna mer. Kvinnan har skändat ihjäl hans själ med att inte förstå sig på honom och inte kunna dela djupet av hans känslor. Han kan inte se någon framtid utom i hopplöshetens tecken med ökat drogmissbruk och ständig fattigdom. Och konsten? Även den har Doreen skändat med att stämpla den som värdelös emedan han aldrig ansåg någonting som fullbordat.

Han röker en stund innan han tar fram dammsugarlangan som han haft i bagageutrymmet och kopplar denna till avgasröret. Munstycket leder du in i bilen. Sedan sätter du dig i förarsätet och startar motorn. Du tändar en ny cigarett men släcker den nästan genast efter bara några bloss. Varför går det så långsamt? Du har läst om detta självmordssätt bland amerikanska tonåringar i Svenska Dagbladet för en månad sedan, men du trodde det skulle gå snabbt och smärtfritt. Du tändar ännu en cigarett som du snart fimpar som de andra. Sedan följer tre andra innan du äntligen efter en tre månaders mardröm har fått ro och slipper tänka mer på Doreen någonsin. Du har äntligen blivit fri från alla materiella besvär och befriat dig från all timlig och mänsklig oro. Du behöver aldrig mer lida något ont av någon. Det människovärde och den självrespekt som Doreen förnekade dig och tog ifrån dig har du nu tagit tillbaka.

I och med döden har Doreens förtal, ryktesspridning och anklagelser mot honom därigenom fått en fruktansvärd innebörd. Var han, som hon har hävdade, narkoman? Det är sant att han vid kriser plögade bedöva sig, men han var aldrig slav under något beroende. Han umgicks ofta i kretsar var det var normalt att stimulantia nyttjades, och vid ett tillfälle 1977 råkade han tillsammans med två kamrater ut för en vådlig överdos som ledde till medvetslöshet och sjukhusintagning varvid stora delar av hans blod måste bytas. Därefter gick han alltså inte längre omkring med sitt eget blod. Händelsen var unik och upprepades inte. Under sina konstskolestudier i Stockholm 1983 var det normalt bland konsteleverna att de då och då gick ut och tog någonting. Obduktionen visade dock inga skador på organen som tydde på något regelbundet bruk av narkotika. Emellertid var njurarna påtagligt förstörade vilket föranleder misstankar om kraftigt bruk av alkohol, men då borde även levern ha varit skadad, vilket den inte var.

Hon har även anklagat honom för att inte ha tagit henne med till Indien. Hur skulle han ha haft råd med det? Dessutom har hon under förhållandet med honom själv rest ensam både till Paris och Amerika. Hon är den enda av Erios närmast sörjande som under den tre månader långa krisen sagt sig må bra, och ej heller kom hon till begravningen. Anklagelserna mot honom från hennes sida är således ingenting annat än troligen krampaktiga försök att släta över sin egen skuld och delaktighet i hans tragedi.

I någon mån kan man även beskylla samhället. Doreen förnekar Erios människovärde emedan han ibland tar någon drog. Hon representerar därmed det samhälle som vill total kriminalisera allt knarkande och därmed bannlysa och exkludera

alla personer, som någon gång prövar på något, som parias och stämpla dem som kriminella för alltid. Erio tog konsekvenserna av Doreens och samhällets etablerade intolerans och visade därmed hur omänskligt det hårda samhället är. Därmed är inte något försvarstal hållet för narkotikamissbruk. Men detta samhälle tenderar att blunda för alkoholproblemet, som är så mycket större, för att i stället bedriva häxjakt mot drogprövare endast emedan samhället inte förstår dem. De många är alltid de dumma, som följer vad som helst utom det rätta, som endast representeras av de lyckliga få, som alltid missförstås, tills det är för sent att någonsin mer kunna förstå dem rätt. Men huvudansvaret för detta knoppande konstnärsgenis undergång måste ändå falla på Doreen, emedan allenast hon krossade hans hjärta. Därmed måste alla hans närmaste fritas från allt ansvar hur mycket skuld känslor de än må plåga sig med.

I utredningarna kring hans chockartat överraskande avsked har det även antytts att hans slut även hade med hans naturliga disposition att göra: han var blyg, reserverad och svårtillgänglig, var jobbig att bo tillsammans med, upplevde sig själv som en belastning för de sina, ville helst inte knyta nya kontakter, genomförde ofta snabba och överraskande beslut, var lika bortskämd och nyckfull som älskad, var alltid påfallande disharmonisk i någon grad och hade en gnällig disposition som ingen generositet kunde väcka någon tacksamhet hos, och var nästan sjukligt hängiven dem som han älskade och därigenom så ytterst sårbar för dem.

Själv hade jag privilegiet att få träffa honom två gånger ett och ett halvt år före hans bortgång, vilket var tillräckligt för att jag skulle kunna bilda mig en uppfattning om hans personlighet. Han var van vid att alla gjorde allt för honom, vilket de även gjorde så länge han levde. Däremot var han inte van vid att någon sade nej till honom, vilket han aldrig lärde sig kunna uthärda. Han var därigenom ytterst fåfång men samtidigt bottenlöst ödmjuk i sin konst och sitt levnadssätt. Hans bästa kamrater i Indien var landets fattigaste parias, som han gärna kramade om, tecknade och levde med. Samtidigt hade han en stolthet utan gränser: han var inte den som lätt bad om hjälp, utan de plågor som var viktigast för honom att få skrika ut höll han inne med intill döden. Vid mitt möte med honom frågade han genast andra och inte mig vem jag var. Chockad av hans avståndstagande respekterade jag detta och höll jag mig på avstånd. Därigenom uppstod det en ömsesidig respekt för varandra. Vi fick aldrig tillfälle att säga något till varandra, men på något sätt förstod vi varandra utan ord.

Erios konst visar en kraftfull pennföring och en underbar realism som ibland blir expressionistisk i sin skarpa förmåga att fånga intryck och stämningar. Han hade blivit en underbar människomålare om han hade fått fortsätta. Han var just en sådan konstnär som konsthistorien idag hade behövt.

Låt oss även kasta en blick på en annan tragedi som skakat världen men icke oss, liksom Erios skakat oss men icke världen. Olof Palme var en politiker vid slutet av sin karriär som mördades av hat. Erio var ett knoppande konstnärsgeni som 28 år gammal hellre tog sitt eget liv än gav igen för det förräderi som han utstått från den kvinna som han troget älskat som sin i två år. Genom hans stora och djupa kärlek slår Erios tragedi mycket hårdare mot livet som sådant än Olof Palmes, vars död många hyllade, men ingen har kunnat hylla Erios död, inte ens Doreen. Ett terroristdåd står här emot en kärlekssjäluppoffring, en i världens ögon stor man försvinner bakvägen genom ett smutsigt attentat medan en okänd skaparkraft demonstrerar en kärlek större än hela världen. Det är två oförenliga motsatser, en kallt politisk mot en enbart mänsklig och andlig.

Utredningen av hans självmord har kostat mig värre besvär och tyngre psykiska påfrestningar än någon annan självmördares, och ändå har jag gjort många sådana utredningar: 40 procent av alla mina bekanta har begått självmord, och de har alla använt sig av droger eller varit olyckligt kära eller båda delarna. Och alla dessa hundratals självmordsfall har varit lika logiska som Erios. Tyngden av skulden för alla dessa faller till största delen på samhället.

I Sverige lyckas 2000 personer per år ta sitt liv, och ytterligare 20,000 försöker utan att lyckas. Därmed är ej inräknade alla dem som råkar ut för trafikolyckor som kan ha varit omsorgsfullt förberedda. Räknar man grovt med alla årligen förekommande troliga självmordsförsök kommer man en bra bit över en procent av landets befolkning över 15 år. Och denna statistik är stadd i ständig tillväxt, och fler och fler av alla självmordsfall tigs ihjäl, smusslas undan, bortförklaras, förses med lögner, glöms illa kvickt och utreds aldrig. Sverige toppar världens statistik tillsammans med Danmark, Finland, Ungern, Österrike och Japan.

Som erfaren självmordsutredare måste jag samtidigt beklagligtvis konstatera, att cirka 80 procent av alla självmord var lyckliga, det vill säga, dessa självmördare hade blivit olyckliga om de fått leva vidare. Även denna procenthalt är i stigande, och den lär nå svindlande höjder när Aidsfallen börjar dominera självmördarskaran. Även angående Aidsfallen måste jag beteckna deras utgång som lycklig.

Ty även Aids liksom alla självmord är ej enskilda symptom på individer utan symptom för hela mänskligheten. Denna befinner sig i ett stadium av sin utveckling då massjälvmord endast kan vara en välsignelse. Aids är i själva verket det bästa som har hänt mänskligheten efter det andra världskriget. För planetens bästa borde mänskligheten rensas på mellan tre och fyra miljarder människor, som ändå bara lider, är sjuka, svälter och aldrig kan få det bättre. Genom Aids slipper mänskligheten luttras genom krig eller kärnvapen; i stället tar naturen hand om saken.

Detta måste låta chockerande, cyniskt och omänskligt för vanligt folk att höra, men jag har inget att förlora på att säga det. Jag är ändå bara själv en självmördare som har överlevt sig själv.

Hjälparen.

Postludium.

1. Svenskar i Italien

Den vanliga svenskhetens möte med ett kulturland som Italien är ett ämne som borde utredas. Jag fick anledning att studera det närmare vid en körresa till Italien bestående av 45 personer av vilka två nästan kunde italienska. Endast en av dessa visste någonting över huvud taget om italiensk kultur.

Kören var från Göteborgs mest borgerliga stadsdel Örgryte och var tämligen rik ekonomiskt och tämligen ung i kvalitén. Visserligen var det utmärkt klass på dirigenten, en mycket spirituellt och skämtsamt man i Groucho Marx-stil som fullkomligt behärskade sin kör och dess mycket varierande repertoar, men han var lika svensk som alla de andra: fullkomligt omedveten om andra världar än den egna trygga svenska världen, som i sin självgoda förnöjsamhets leende slummer aldrig kan påverkas av någon annan större värld.

Dessa sångarentusiaster färdades med buss hela vägen från Göteborg till Bazzano utanför Bologna, vilket tog två dygn. Starten skedde 16.30 från Örgryte Nya Kyrka i bländande vackert solsken: sämsta tänkbara väder att skiljas från en hemstad i. Denna kör, som på sin repertoar hade verk av Verdi, Gunnar Wennerberg, Gustaf Nordqvist, Anders Öhrwall och andra fullödiga klassiska tonsättare, började i bussen nästan omedelbart plåga alla känsligare öron i sällskapet med ursinnig rockmusik à la mode på kassett som alla tvingades lyssna på. Därmed skulle tydligen resans italienska kulturhjärntvätt börja. Stängde man av högtalaren ovanför sitt eget säte måste man ändå höra de heta hysteriska skriken och skrällande elgitarrerna från alla deras högtalare som tycktes njuta av det monotona slagverksraseriet. Bussen hade dessutom

en television som kunde visa video. Hela kvällen under resan genom Danmark fick kören njuta av de löjligaste och fånigaste tramsfarser med Lasse Åberg endast avlösta av de mest sadistiska tänkbara Tom-och-Jerry-filmer, där ju hela handlingen som bekant kroniskt ensidigt handlar om kattens och mössens ständiga tävlan med varandra om vem som kan vara grymmast och mest sadistisk – utan att någon av dem någonsin lyckas stryka med i dessa extrema och ständigt mer överdrivna överansträngningar åt det morbida hållet. *En* sådan svensk fars och *en* sådan katt-och-råtta-lek kunde man väl stå ut med, men när sådan tramsig och sadistisk humor upprepas i det oändliga, medan alla i bussen hela tiden sitter och vrider sig och vrålar av skratt som i programmerade skrattkörer i TV, så kan man nog börja tycka att det skulle vara bättre utan i längden. Sådana buskis-tramstillställningar och slaskiga drastiska sado-masochistiska videofilmer hade detta glada kulturgång besvärat sig med att ta med sig bara för att kunna njuta och frossa riktigt ordentligt.

En kort rast på Hälsingborgsfärjan och en något längre på Puttgardenfärjan följdes av den mest obekväma tänkbara natt i de mest onaturliga tänkbara kroppsställningar, då det att stolryggarna kunde fällas ner innebar att den som satt bakom varje nedfälld stolsrygg måste sitta och sova med benen utspärrade, nästan som i en sorts sittande spagatställning. Naturligtvis blev allas lemmar nedanför låren antingen avdomnade eller uppsvällda med följdenliga plågor och besvär som varade hela den följande dagen ända ner till Innsbruck.

Vädret genom Tyskland var dåligt, och bland annat uppstod det en så tät dimma under dagen att det resulterade i en kedjekrock på *der himmlischer Autobahn* som cirka 50 fordon invecklades i med total förstoppning av all trafik mellan Nürnberg och München som följd: köerna var milslånga, och då många valde alternativa landsvägar fylldes även dessa av köer, som det var ännu svårare att komma ut ur. Ändå var denna kedjekrock lindrig och bagatellartad. Det brukar ju handla om upp till 250 bilar som entusiastiskt av hjärtans lust kör in i varandra och på varandra och över varandra huller om buller, så att allt blir bara ett enda stort dragspelsskrotupplag av gigantiska dimensioner, där ett ansevärt antal förlustesebesökare skaffat sig direkt biljett till himmelen på köpet utan retur.

Det vackra vädret började äntligen i Innsbruck, där kören lyckats skaffa sig stadens minst typiska hotell: ett sterilt hypermodernt betonghotell utan trivsel och långt utanför staden. Att promenera in till centrum tog 45 minuter, vilket var väl värt att göra bara för att komma bort ifrån hotellet, där man lika litet fick vara i fred för ständigt närvarande och påträngande musikhögtalare med skrällande elgitarrer och hysteriska skrik till debil skvalmusik som någonstans norr om Alperna under hela denna resa.

Så fort man väl var söder om Alperna började dock livet bli mänskligare. En rökpaus togs på autostradan efter Bolzano som inte fick räcka längre än fem minuter: den räckte en kvart och förlängdes sedan. Men Italien blev Italien först när man äntligen lämnade autostradan.

Under ledning av den enda i bussen som var uppvuxen med italiensk kultur övergavs autostradan vid Trento, varefter bussen ringlade sig utmed de smala vägarna ner till Gardasjön. Svenskarna häpnade. Aldrig hade de sett ett så vackert land förut. Det var ju rentav vackrare än Vättern!

Lunch intogs i Malcésine och skulle ha tagit en timme som dock blev till två. Den italienska maten tog nämligen genast ut sin rätt, varpå lunchtimmen på ett rent naturligt sätt förlängdes. På programmet för eftermiddagen stod Verona, som man nu tyvärr skulle få bråttom med. Och till denna tidsbrist med den anryckande nödvändigheten att göra hela Verona springandes kom den makliga svenska otympligheten.

Den förträffliga och perfekta svenska bussen var tre och en halv meter hög, och en sådan buss, hur mästertligt den än förs av de bästa och skickligaste tänkbara chaufförer, är de italienska städerna helt enkelt inte byggda för. Den första krisen uppstod när

huvudinfarten till Verona visade sig gå under en bro som var såpass hög som två och en halv meter. Trots denna bro's ansevärd höjd (med italienska mått mätt) kunde man inte ens pressa in bussen under bron.

Det blev till att köra omkring i nejderna och under kartläggning av landskap tidigare okända för geografin försöka hitta alternativa infarter till Verona, vilka heroiska försök endast kröntes med den framgången att man alltid visade sig hänvisad tillbaka till samma utmanande låga bro igen. Omsider lyckades bussen pressa sig in genom några trånga gränder söderut och den vägen via omfattande omvägar tränga ända in till centrum med uppenbar risk för att sedan inte kunna ta sig ut igen, och närmare centrum än Castell Vecchio kom man inte hur man än blockerade alla de största gatorna i hela västra Verona. Klockan fem steg 45 färdigt utmattade och utslagna svenskar ur bussen, vilka skulle ha stigit ut ur den betydligt närmare centrum klockan två.

Meningen var att de skulle vandra genom staden över floden och upp till Teoderiks kastell för att där dricka kaffe. På grund av tidsbristen blev promenaden ett gatlopp. Därtill kom det problemet att en av körmedlemmarna var diabetiker och måste ha mat precis klockan sex med hot om oöverskådliga katastrofer annars. Det hela ledde till tårar, uppror och upplösning. På Piazza dei Signori upplöstes gruppen helt i alla dess beståndsdelar, och endast ett fåtal fick därigenom möjlighet att under guidens ledning bekanta sig en aning med Veronas kultur och historia.

Det blev naturligtvis inget kaffe upp vid Teoderiks kastell: ingen kom någonsin dit. I stället drack var och en kaffe var det passade honom eller henne medan de flesta blev utan tills vidare. Bussen väntade på andra sidan floden, medan guiden förtvivlat sprang kors och tvärs genom staden på jakt efter svenskar som förirrat sig och som inte hållit sina löften att stanna kvar på Piazza dei Signori och invänta utspridda kaffejägare tills de blev hämtade till de övriga av guiden. Och allt var naturligtvis guidens fel, som stressat de arma svenskarna så hårt och som inte kunnat berätta något om Verona för någon utom för dem som följt med honom. Det visade sig, att det enda som egentligen intresserade dessa svenskar i Verona var Julias balkong och Julias grav, Veronas två enda falska och konstruerade sevärdheter och enda verkligt professionella turistfällor, som hittats på enkom för att lura turister på pengar.

Med guiden avsatt följde nu den enformiga autostradan till Módena och Bologna, där målet den lilla byn Bazzano slutligen uppnåddes med tacksamhet efter en otrolig dag. Redan samma kväll slog svenskarna runt på alla byns fem krogar.

Det följde en måndag i fridens och avslagenhetens tecken, som dock många begagnade till att ta sig in till Bologna och vela omkring där bland alla stadens anspråkslösa sevärdheter. Någon kom fram till tornen och konstaterade att de lutade, vilket de hade trott att torn bara gjorde i Pisa, men ingen vågade eller orkade gå upp i dem. Någon besökte en synrättning för att få ett trasigt blixtlås åtgärdat och hamnade på ett ställe där man var fullkomligt säker på sin sak och gärna ställde upp med all hjälpsamhet i världen bara man vann sin kund. Det var bara det, att det som man var så säker på där med all sin professionella expertis var enbart kemisk tvätt. Svensken blev nästan kvar där i den förunderliga tvättinrättningen för evigt. Om hon fick sitt blixtlås lagat förtäljer inte historien, men det förefaller osannolikt att hon fick det i Bologna.

Så följde den stora tisdagen i Florens, resans dramatiska höjdpunkt, där det skulle ges två konserter. Det var om möjligt ännu omöjligare för bussen att ta sig in i Florens än vad det hade varit i Verona. Guidning av en svenska som bott i Italien i tio år hjälpte inte, för chaufförerna följde ändå helst bara missvisande bussanvisningsskyltar ämnade för den lokala busstrafiken som den svenska bussen, som bekant, var för oproportionerlig för, och den avsatte guiden från Verona hade resignerat. Bussen innehöll utom 45 prisgivna svenskar även konsertmunderingar för de flesta av dessa, och alla dessa körkläder måste vara vid Domen klockan fem jämte hela kören. Före det hade man tänkt hinna med åtminstone Uffizierna och Palazzo Pitti. Bussen måste till

slut stanna någonstans utanför stadskartan varifrån var och en fick reda sig in till staden bäst han kunde. Man lovade att körkläderna skulle transporteras till Domen senare.

Guiden från Verona tog under sitt beskydd tre äldre damer och genomförde med dem en angenäm rundvandring i Uffizierna, varefter de intog en angenäm lunch på en trattoria med lämpliga priser. Under tiden utspelade sig märkvärdiga svenska dramer runt omkring i staden. Priset för största möjliga ansträngningar med minsta möjliga resultat togs av busschaufförerna.

De hade kört i stafett ända från Göteborg och klarat av det mesta, men i Florens ställdes de inför förbluffande utmaningar av oanade proportioner.

Deras enda uppgift var att köra bussen med alla körkläderna till Piazza del Duomo i god tid före klockan fem. De hade fem och en halv timmar på sig. Klockan fem, när trots allt hela kören samlats utanför Domen i spänd väntan på bussen med körkläder och noter, hade ingen buss ännu visat sig. En kvart senare var den fortfarande osynlig.

I efterhand har man lyckats rekonstruera vad som ungefärligen egentligen hände. Efter att ha blivit av med alla passagerarna tog busschaufförerna det tämligen lugnt, vilket senare skulle hämna sig. Småningom, ungefär vid tretiden, började de ta reda på hur man kunde komma in till centrum. De kom så långt, att de lyckades utverka åt sig tillstånd av en parkeringstjänsteman att få ställa sig med bussen vid Domen. Sedan inleddes resan dit, som stötte på de mest oanade och oupphörliga hinder. Än var det vägarbeten, än var det trafikolyckor, än var det oväntade och plötsliga enkelriktningar (tydligt i all hast improviserade), och framför allt verkade det att råda ett ständigt tillstånd av rusningstid i hela Florens. Efter många om och men och efter åtskilliga lokala jorden-runt-resor ankom bussen till Domplatsen. Där möttes den av en obönhörlig polis som kategoriskt uteslöt alla möjligheter för en buss att få parkera vid Domen. Det hjälpte inte vilken parkeringsvakt som hade givit den bussen sitt extraordinära specialtillstånd. Det var bara för bussen att köra vidare igen ut på nya ofrivilliga odysseer och nya varianter på lokala jorden-runt-resor.

Enda möjligheten för chaufförerna blev till slut att frakta körkläder och noter till Domen med taxi. Problemet var bara det, att de inte kunde italienska. De flesta lokala taxichaufförer tolkade dessa båda oidentifierbart utrikiska skojare som släpade på en massa brudutstyrselar och vita kostymer till antingen klädesmånglare eller flyktingar från någon institution. Flera villiga köpare av de vackra kläderna uppenbarade sig och erbjöd sina tjänster men förbluffades av att de båda klädesmånglarna resolut och nästan argt vägrade genomföra någon försäljning. Vad tusan försökte de då prångla ut kläder för? undrades det på lokal nivå. Kort sagt, ingen blev klok på dem, och ingen kunde hjälpa dem. Det tog således en alltför god stund innan de båda hederliga göteborgarna lyckats packa sig själva och alla körens kläder och väskor in i två små taxibilar, som verkade särskilt krympta för tillfället. Tjugo över fem rullade bilarna in på piazzan sprängladdade med vita kläder. Konserten skulle vara klockan sex.

Därmed var inte farsen tilländalupen. Det visade sig att det inte fanns något lämpligt omklädningsrum i Domen, för inte kunde ju prästerna tillåta att damer och herrar tillsammans klädde av sig och på sig inne i sakristian. Ej heller visste prästerna om att en svensk kör skulle uppträda, då den som ensam visste allt var mycket upptagen och dessutom bortrest. Alla problem löstes med att ingen omklädningsrum ägde rum, till busschaufförernas omåttligt obeskrivliga desillusion. Sålunda höll göteborgarna sin konsert i det anspråkslösa sidokapellet i Domen som ackompanjering till en mäsas iförda shorts, korta ärmar och andra lätta kläder i alla världens mest okyrkliga färger som blottade mången mjölklen kvinnoskuldra till domkyrkans prästers synnerliga förtvivlan. Hela konsertprogrammet var naturligtvis på svenska. Prästen som läste mässan var dock vänlig nog att efter mässan tacka kören med att det låtit bra fastän han inte förstått ett enda ord, vilket tacktal naturligtvis ingen av svenskarna begrep ett enda ord av.

Efter "konserten" följde några timmars uppehåll före nästa konsert i en obskyr kyrka, som var definitivt låst och skulle så förbli fram till konserten. Ingen anade vad som skulle komma att utspela sig i denna till det yttre så intetsägande kyrka.

Till de mera aktningvärda bedrifterna från sällskapetets sida denna dramatiska dag i Florens hörde det ungerska parets aktiviteter. De hade redan tidigare utmärkt sig. Under gatloppet i Verona hade de genast skiljt sig från svenskarna för att noga inspektera hela Arenans inre och därefter uppsöka Veroneses målningar i San Giorgio för att som de enda bli helt nöjda med Veronaloppet. Här i Florens tog de priset i målmedvetenhet: de hann inte med bara hela Uffizierna och Palazzo Pitti utan tog dessutom metodiskt i tu med gravkyrkan Santa Croce, Medicéergravarna och l'Accademia med allt deras överväldigande innehåll. Priset de fick betala för denna kulturella aktivitet utan like var att de blev utan middag – ett billigt pris, menade de själva.

Så småningom öppnades kyrkan SS. Apostoli för den kommande konserten. Naturligtvis hade ingen reklam gjorts för denna, inga affischer hade iordningställts, så det var bara att vänta att det inte skulle bli någon publik alls utom den medhavda obligatoriska hejarklacken.

Så dök även de båda stråksolisterna upp: en lång och kraftig altviolinist, som gärna visade sig i all sin glans, och en fin gammal 77-årig cellomästare, som helst höll sig undan för de andra. Skillnaderna mellan dem var extrema inte bara rent fysiskt (ungefär som Fyrtornet och Halvan) utan även musikaliskt: tyvärr kunde altviolinisten inte spela tillfredsställande rent, medan cellistens renhet var fullkomlig. Tillsammans måste det bli skärande friktioner, då den enes renhet måste framstå som desto renare mot den andres då desto mer skärande divergenser. Det visade sig redan under repetitionerna, hur den stackars cellisten vantrivdes med den självhärlige violinisten. Det var ett samarbete, som violinisten solade sig i och som cellisten led av.

Konserten inleddes klockan nio. Publiken bestod av ungefär fem personer av vilka fyra då var göteborgare och den femte kyrkvaktmästaren. Utgångsläget var alltså det sämsta tänkbara. Desto mera oförlömlig blev konserten.

I all hemlighet avslöjade kyrkvaktmästaren för den avsatte Veronaguiden att kyrkan var Florens äldsta och invigd med Karl den Store strax efter dennes kejsrerliga kröning i Rom år 800. Arkitekturen var också därefter. Det härskade en innerlig mystisk stämning inne i kyrkan under de uråldriga trävalven och de antika gallerierna, som man endast återfinner på svårtillgängliga håll som i Aachen, i Ravenna och i den gamla normandiska kyrkan inne i Towern i London. Och så väl bibehållen och omskött var denna kyrka, att det var omöjligt att gissa att den var så gammal om man inte visste om det. Den var på något sätt tidlösheten själv.

Under konsertens gång tillkom det enstaka publikmedlemmar från hotellet mitt emot. Kören gjorde sitt, solisterna gjorde sitt, de båda stråkförarna spelade tillsammans, varvid cellisten satt så långt borta från violinisten som möjligt bakom en pelare och osynlig för publiken, varefter violinisten försökte dra ut sin motvilligt ackompanjerande cellist därifrån. Cellisten vägrade dock skaka hand med violinisten inför publiken.

Så blev det cellistens tur att spela ett solo. Han satt kvar bakom pelaren osynlig för publiken och spelade en barocksonat med den renaste tänkbara stråkföring i extrem motsats till violinistens omedelbart föregående brist på rent spel. Effekten var överväldigande i sin gripande storslagenhet. På något sätt hade cellisten fångat kyrkans tidlösa evighetsstämning och tolkat in den i sitt stycke. Det var en gammal man med fem decenniers yrkeserfarenhet bakom sig av musiken och sitt instrument som kom till ett så fullödigt uttryck i denna nästan 1200-åriga kyrka. Det var en röst som var mera mänsklig än alla körens röster och mera universell och klangfull än en hel orkester. Cellon var gammal och skamfilad men genljöd under de medeltida valven mera mäktigt än en Silbermannorgel med alla sina stämmor. Det var musik direkt ur

evigheten med hela den känsla som endast de djupaste erfarenheter kan luttra fram under ett långt och händelserikt liv i musikens tjänst.

Därmed var konserten räddad. Därefter gick även kören från klarhet till klarhet, dirigenten kom i högform, publiken blev mer och mer entusiastisk, och det hela slutade i ren extas. Två gamla damer från hotellet mitt emot ville omfamna var och en särskilt. En fullständigt krisartad och kaotisk dag hade slutat i en överväldigande eufori utan gränser.

Därmed var även hela resan räddad. De svåraste tänkbara kriser hade klarats av, nu sedan det värsta hade uthärdats och vänts till motsatsen var det bara att rulla vidare för lösa boliner, och dagen efter den överansträngande Florensdagen valde kören att sitta fem timmar på buss för att få vara fyra timmar i Venedig. Denna stad begicks på det för svenskarna sedvanliga och självklara sättet: man tog Vaporetton från bussen direkt till Markusplatsen, så att man slapp hela sta'n, och slog sig där någonstans ner på ett kafé för att sitta där hela dagen. Veronaguiden tog hand om ett äldre par och förde dem genom l'Accademia, som de aldrig hittat till själva, somliga förirrade sig inne bland Markuskyrkans många frestelser och höll på att aldrig komma ut igen, och endast det ungerska paret vågade sig på Dogepalatset med allt vad det innehöll. Bussen skulle köra från Venedig halv fem men fick vänta till halv sex på de sista. Kvällen firades med middag på hotellet, som kören betalade, och med ett honnörsbord i mitten, som bara ordföranden, dirigenten och deras utvalda damer fick sitta vid tillsammans med lokala excellenser. Efter middagen gick de som ville ha det litet trevligare ut i byn och firade runt på alla dess fem krogar.

Torsdagen användes till ett Ravennabesök. En studiegrupp inom kören hade lagt ner ett flera veckors arbete på att lägga upp ett program med historik och guidning för resten av kören, och detta program hade även tryckts upp i 50 exemplar. Det var bara det att dessa nu låg kvar i Göteborg. De ansvariga förklarade, att det i alla fall fanns många kyrkor med mosaiker i Ravenna, och att man kunde gå till vilken som helst av dem. Veronaguiden ansåg sig då böra rycka in, höll ett improviserat Ravennaföredrag i bussen och lotsade busschaufförerna direkt in till San Vitale och Galla Placidias grav. Därifrån skingrades kören sedan ut på diverse restauranger.

Ett gäng kom till en restaurang som de ansåg alldeles för dyr. De gick då runt hörnet och fann en annan restaurang som föreföll billigare, där de gick in och åt gott och blev väl tillfreds med allt. När de skulle betala visade det sig, att restaurangen hade två utgångar, och att den andra var den restauranggång som de först gått förbi emedan de tyckt den verka för dyr...

På kvällen genomfördes den tredje konserten inför en lättköpt publik i en by utanför Bologna som hette Zola Predosa. Det visade sig att publiken kommit till kyrkan för att roa sig. Efter en medelmåttig konsert med tre sakrabanala Giombinilåtar (som ungefär är Italiens sakrala motsvarighet till svensktoppen) som sämsta prestation, följde en fullkomlig bolognesisk bacchanal, som publiken anförda av prästen bjöd på. Vinflaskorna korkades upp så effektivt att intet glas tilläts bli tomt någonsin, medan det bjöds på kallskuret, bakverk och körsbär på stående fot. Stämningen blev snabbt totalt lössläppt, och prästen anförde publiken i en oupphörlig allsång som var omöjlig för kören att överrösta. Den store svenske violinisten, som briljerat under hela konsertfestivalen med sin Viola d'Amore som nästan en manlig primadonna, (– även Maria Callas och Birgitta Nilsson blev ju på sin tid som störst och berömdast när de sjöng som falskast, –) blev mest påverkad av alla, stängde in sig på damtoaletten och vägrade komma ut därifrån förrän någon dam ville hålla honom i handen. Få damer anmälde sig frivilligt, då de fruktade att den upprymde även ville hålla dem i svansen. Den sista flaskan var tömd omkring klockan ett, varefter en omtumlad kör tumlade till sina platser i bussen därtill stressade av busschaufförerna, som skrämt dem med berättelsen om en punktering på ett av bakdäcken, varför alla måste stå upp i bussen så långt åt vänster sida som möjligt under hela vägen hem så länge de detta förmådde.

Efter några få kilometer hade alla glömt punkteringen, och även om det hade förefunnits någon var knappast någon i ett sådant tillstånd att han kunde känna av det.

Dagen var den stillsammaste hittills men slutade i den mest groteskt uppsvällda lössläppheten hittills. Jämför Veronaguidens vandring tillsammans med körens kvinnliga zonerapeut under samtal om nödvändigheten av att den under 1900-talet så förrådde mänskligheten måste förändras till det bättre inifrån med den öronbedövande vulgära Giombiniallsången på kvällen från 100 mer än rimligt påverkade strupar med en full prelat som bacchanalisk ledare, som tycktes ha kommit direkt från ledarskapet för en fotbollsläktares besinningslösa hejarklack. Andakten kring Dantes, Teoderiks och Galla Placidias gravar fick sig en ordentlig törn av de praktiska följderna av en medelmåttig sakrabanal kyrkokonsert inför en billig förortspublik, som bara inbjudit utländska körer för att få en ursäkt till att roa sig mer än vad deras lokala förmågor någonsin tillät dem.

Lyckligtvis blev den fjärde och sista konserten på fredagen den bästa. Uppe på Monte Veglio finns det ett gammalt fäste med kyrka och kloster från 700-talet med utsikt därifrån över hela Emilia. Konserten skedde i kyrkan och blev betydligt bättre än torsdagens, då den sämsta Giombinilåten ströks med den påföljd, att Giombini plötsligt klingade riktigt vackert i all sin debilt naiva banalitet. Till och med vår glänsande violinsolist, vår egen Paganini med sin älskade Viola d'Amore, ägnade sig här äntligen åt rent spel. Sämre klingade Ingvar Lidholm med sin moderna musik utan form, harmoni eller final, och sämst klingade fortfarande det moderna svenska körverket "Pax?", som börjar hur vackert och formfulländat som helst blott för att senare totalt spåra ur och sluta i ingenting, som all modern musik i allmänhet gör efter att ha uppnått sitt enda musikaliska syfte, nämligen totalt harmoniskt, rytmiskt och melodiskt kaos och den extremaste tänkbara motsats till det egentliga syftet med all musik, nämligen att det skall låta bra. Detta verk var dessutom närmast en dålig parodi på modern musik, så att en riktig körsångare egentligen bara kunde skämmas över att behöva framföra sådant inför musikaliska italienare.

Fest följde i Bazzanos gamla klippborg i det kommunistiska partiets regi med borgmästare och allt, rikligt med mat och sång men lyckligtvis utan alltför förryckta urspårningar eller alltför störande fylla. Här fick vi veta att Zola Predosa, stället för gårdagens konsert, hade den högsta kommunisthalten i hela Italien, närmare bestämt 63 procent, och att båda våra konserter i Bolognatrakten hade varit fullkomligt i kommunistisk regi. Det har alltid en störande inverkan på musiken när den ställs inför partipolitik. Hade vi vetat det tidigare hade antagligen ingen av Bolognakonserten blivit bra.

Dessa plötsligt uppdagade politiska förtecken för hela jippoorganisationen fick av någon anledning maten att inte längre smaka riktigt bra. Dirigenten bröt upp från banketten med kören klockan två på natten ganska abrupt utan att efterrätten hunnit serveras. Direkt stigning på bussen följde med omedelbar avresa mot norr.

När man lämnar Italien är det första misstag man begår alltid det mest påträngande, när man inser misstaget i att lämna Italien. Och man kan inte rätta till det förrän man återvänder.

Bussresans fångar torterades under vägen i vanlig svensk ordning med skvalmusik på kasettband och videofilmer. Tom-och-Jerry-sadismen överträffades nu av den mest dekadenta av alla filmer, "Cabaret" från 1969 med Liza Minelli i början av hennes exploatering. Hon blev inte ens vackrare med tiden medan hennes mor åtminstone från början både varit söt och kunnat sjunga mer än bara vackert. Någon försökte motverka skvalkulturens sadistiska lågmärken med att sätta på en videokassett med Mozarts "Figaros bröllop" i en alldeles utmärkt filmversion, som grymt tystades ner och avbröts av majoriteten definitiva krav på mera råhet, ytlighet och vulgaritet. Genom hela Tyskland regnade det som värdigt ackompanjemang till alla bussens skvalvideofilmer av kvalificerat skräp för imbecill smaklöshet. Mot kvällen uppnåddes hotellet Bertram

utanför Hannover, där en festmåltid fick gottgöra allt pizzafrossande och annat matslarv i Italien. Svenskar kan ju bara inte äta i Italien, eftersom där ju varken finns filmjolk, gröt, köttbullar eller annan potatis än pommes frites. Den enda italienska rätt som skandinaver är kända för att äta i Italien är pizza, för den känner de igen hemifrån. Ej heller förstår de sig på det italienska kaffet, som tydligen bara serveras i fingerborg eller intages som nyponsoppa. Bättre ordning är det då i Tyskland, där man slipper så många onödiga nollor i valutan, där kaffet åtminstone är ordentligt uppblandat med vatten, där autostradorna går rakt för att underlätta och bereda vägen för seriekrocker, och där folket åtminstone i någon mån förstår svenska.

Deras hjärtan smälte när de på båten mellan Tyskland och Danmark äntligen åter fick använda svensk valuta. Tillbaka på hemmaplan var man äntligen sig själv igen: fullständigt för evigt hängiven det ändlösa nordiska svårmodet, som inte tillåter något universum utom det egna personliga, som inte tillåter något som sticker av och bryter den evigt smäktande melankolin, och som inte accepterar någon identitet utom den genom de ständigt upprepade kalla och mörka vintrarna konstant påtvingade och framluttrade identitetslösheten.

(Denna dokumentation är särskilt intressant genom att den återger atmosfären kring en konsert med den senare bortgångne legendariske cellisten Guido Vecchi, som var delvis skåning och delvis bolognesare.)

2.

En afton efter klockan elva ringde telefonen. Samtalet var från utlandet, och rösten talade engelska med en sjungande brytning. Samtal till mig från Köpenhamn brukar vara misstag, i synnerhet fram emot midnatt, men denna röst sökte faktiskt mig. Han påstod att vi hade träffats i Arezzo söder om Florens 14 år tidigare, vilket inte kunde stämma, då jag bara flyktigt passerat Arezzo en gång, men för säkerhets skull frågade jag efter hans namn. Han uttalade namnet, och med ens stod allting klart för mig.

Ja, vi hade träffats förut. Vi hade träffats i Rom för 14 år sedan, och hela min då så händelsemättade vistelse i Rom under nio dagar stod åter helt levande för mig.

För 14 år sedan reste jag till Italien tillsammans med en äldre ogift flicka från katolska församlingen i Göteborg för att för församlingens kyrkomusiks skull studera den gregorianska sången i ett kloster uppe bland bergen ovanför Arezzo. Den som hade skickat iväg oss var en gammal katolsk dam som hette Yvonne Gyldén, som i tiderna hade varit rektor för Göteborgs Högre Samskola. Hon hade så lidit av den katolska kyrkomusiken efter det andra vatikankonciliet, att hon kläckte idén att några sjungande församlingsmedlemmar skulle få resa till Italien för att få studera riktig gregoriansk sång. Sedan gammalt hade hon kontakt med ett gammalt kloster i Apenninerna, stipendium för resan söktes hos katolska biskopsämbetet som svarade med avslag, så vi fick bekosta resan själva. Resan företogs, bil kördes non-stop i några dygn, nätter tillbringades i bilsäten och på parkbänkar, klostret uppnåddes, musiken studerades, men kronan på verket blev bekantskapen med några romare som samtidigt befann sig i klostret. De var alla ungdomar på ferier anförda av två präster, jag råkade väcka succé på klostret med mitt pianospel, i synnerhet de romerska ungdomarna entusiasmerades väldigt av mitt spel, och en av dem inbjöd mig spontant till Rom. Jag skulle få bo hos honom så länge jag ville, och möjligheten att få komma till Rom överväldigade mig, så jag tackade ja.

Min italienska på den tiden var så gott som obefintlig, och helt improviserat kastade jag mig ut på en extra resa till Rom i främlingars sällskap som jag nästan inte kunde tala med. I nio dagar bodde jag sedan hos min värd i hans trånga våning som tre andra bodde i samtidigt någonstans i stadens oansenligare utkanter norrut vid järnvägen

bortom Priscillas katakomber, och dessa nio dagar stämplade mig som en romersk medborgare för evigt. På sätt och vis levde jag helt isolerat i fångenskap, jag blev bestulen på det värdefullaste jag ägde i ett mysterium som sedermera aldrig klarades upp i det att mina bästa originalkompositioner försvann, som var otydbara för vem som helst annars, men i gengäld fick jag kontakt med hela mänskligheten. Så kändes det åtminstone.

Egentligen hade jag aldrig haft någon ungdom, men något av min förlorade ungdom fick jag tillbaka i mitt umgänge med dessa vanliga romerska ungdomar. En av dem hade varit i Finland och där förälskat sig och förlovat sig med en finsk flicka som sedan brutit kontakten med honom, och han var det nu som efter 14 år ringde mig från Köpenhamn.

Han var mycket ledsen, ty han hade blivit bestulen. Någon hade gjort inbrott i hans bil och tagit alla hans kläder och hans kamera, sidorutan hade slagits sönder, och han hade tillbringat tre regniga dagar i Köpenhamn hos polis, ambassad och sjukhus, ty han var dessutom sjuk i benen.

Det hade regnat hela sommaren, han frågade hur vädret var i Göteborg, jag svarade att det var vackert, då det just då inte regnade, och han lovade att komma och hälsa på nästa dag och bo hos mig i några dagar. Jag hälsade honom välkommen.

Nästa dag regnade det hela dagen, och jag höll mig inne för att vara hemma när han skulle ringa. Jag avstod från arbetet, och timmarna gick. Ingen romare ringde. Klockan tre gick jag hastigt ut och kastade i mig en lunch på baren mitt emot och kom sedan snabbt tillbaka för att mötas endast av samma alltjämt oavbrutet tigande telefon. Klockan sex ringer den. Han har då fått vänta på Helsingborgfärjan i timmar och närmar sig nu äntligen.

Den människa jag får ta hand om är en neurotisk invalid med båda benen så illa medfarna av åderbräck att han helst vill amputera dem. Men han är samma romare som för 14 år sedan: homeriskt mänsklig, alltid positiv, den hjärtligaste vännen i världen, och oändligt älskvärd.

Sedan fem år lider han av sin bensjukdom, som började med en överansträngning i en 80-kilometers skidtur i fjällen utan förövning. Han måste klä sina ben med extra långstrumpor som går upp över låren, han klagat ständigt över sina smärtor i benen som alla läkare menar att inte behöver opereras förrän om tio år, och i detta tillstånd bilar han från sin bror i Bryssel till Köpenhamn, var han på dagen besöker ett sjukhus blott för att få bilen uppbruten under sin en-timmars frånvaro och alla sina *personliga* ägodelar stulna. Till dessa hör hans enkla kläder och hans adressbok. Förtvivlad ringer han till mig efter att ha funnit mitt telefonnummer på telecentralen i Köpenhamn, mitt namn var det enda italienska av hans nordiska kontakter och dessutom så ensamt att det kunde hittas och att han kunde undvika att ringa fel, och så kommer han nästan utbränd med en konjaksflaska som vi nyttjar tillsammans samma afton. Efter sin första och förlorade finska kärlek har han aldrig kunnat försöka igen, han sover ständigt dåligt och ej utan att först ha antingen druckit eller ätit tabletter, han är en man i upplösningstillstånd och ändå samtidigt så hjärtegod, så intensivt levande och så helgonlikt ren. Han är en man som håller på att förbränna sig själv i sin saknad av allt det som livet förvägrat honom.

Vi tar oss samman och reser till Marstrand följande dag och ser allt det underbara där och på vägen till och från. Jag presenterar honom för vänner till mig, vi bjuds på middag, han vill få mig att bjuda alla mina vänner på middag, vi reser under storm och regn över Tjörnbröarna, Dragsmark, Fiskebäckskil och Lysekil till Smögen och tillbaka och bjuds ut till goda vänner till mig i hjärtat av Tiveden medan vi beser Hornborgarsjön, Vättern med Hjo och Karlsborg och den 5000-åriga kyrkogården Ekornavallen, Sveriges motsvarighet till Egyptens pyramider, en gravplats för 120 generationer under 40 sekel tills kristendomen gjorde slut på den ursprungliga kulturen, och allt detta medan jag totalt försummar mitt arbete och förlorar kontakten

med omvärlden. Men vad gör man inte för den romerska universalismen och tidlösheten och för den homeriska humanismen?

3.

Protokoll från första Wannsee-konferensen i Christiania, Köpenhamn den 28.8.1987.

Ordföranden hälsade alla deltagare välkomna och bad var och en resa sig upp och bekänna varför han hade kommit och på vilka villkor. Han började med att presentera sig själv: "Jag är här på initiativ från högre ort, varifrån jag fått instruktioner om att sammankalla er alla särskilt var och en för sig för att diskutera projektet 'Wannsee'. Den totala tystnadsplikten om vem jag själv är och vem ni alla är betraktar jag som självklar: denna konferens har officiellt aldrig ägt rum, och det protokoll som föres skall endast tjäna som memorandum för framtiden. Jag svär, som jag ber er alla var och en efter mig svära, att aldrig under hela denna konferens nämna någon människas namn."

Ordföranden satte sig. Protokollföraren reste sig och nöjde sig med att säga: "Jag svär att under hela denna konferens aldrig yppa någons namn vare sig i tal eller skrift, vilket ni alla efteråt skall få bevittna att jag efterföljt."

Nästa man som reste sig var en läkare från Kenya, som uttalade: "Jag har kommit för att frivilligt delta i denna konferens väl medveten om dess ögonskenligt brottsliga natur men ändå driven därtill av mitt samvete." Han upprepade anonymitetseden.

En israelisk vetenskapsman var näste man. "Jag kommer som representant för mitt folk Israel. Jag svär att respektera allas totala anonymitet."

En engelsman, professor vid Cambridge i biologi, reste sig: "Ingen vet bättre än jag här, att om mänskligheten fick veta vad som kommer att äga rum här i kväll skulle vi samtliga ställas inför nya Nürnbergprocesser. Därför frågar jag herr ordföranden: vilka säkerhetsåtgärder har vidtagits utom anonymitetseden?"

Ordföranden svarade: "Alla som är här har det gemensamt att ingen annan vet om att han är här. Det finns inga vittnen utom deltagarna själva. Alla som har kommit hit har försett sig med alibi om att han är någon annanstans. Om detta icke stämmer ber jag någon säga detta."

Engelsmannen frågade: "Får jag be om en förklaring till protokollets rubrik, som jag råkat få syn på: 'Första Wannseekonferensen i Christiania, Köpenhamn.' I synnerhet bör namnen 'Wannsee' och 'Christiania' redogöras för."

Ordföranden: "Christiania och Köpenhamn är en lögn då vi varken befinner oss i Christiania eller i Köpenhamn. Ingen utomstående får någonsin veta var vi befinner oss. 'Wannsee' torde ge samtliga obehagliga associationer till en annan konferens 45 år före denna ledd av en viss Reinhard Heydrich. Namnvalet har gjorts av högre ort för att alla deltagare skall ha för ögonen vad det är han egentligen sysslar med. Den stora skillnaden mellan Heydrichs och vår konferens är, att här dricks ingen konjak utan bara vatten."

Engelsmannen sade kort: "Jag svär eden," och satte sig.

En amerikansk hög militär var följande: "Jag hoppas att alla här är fullt på det klara med att den totala anonymiteten är villkoret för att vi alla kan sammanträda."

En japansk jurist i högsta domstolen: "Jag representerar även min kinesiska kollega, som beklagade att han inte kunde komma."

Ordföranden: "Bra. Meddela honom att konferensen inhiherades."

En hinduistisk brahmin: "Jag har kommit fastän jag vet att det betyder döden för större delen av mitt lands befolkning. Jag svär eden."

Eden upprepades ännu av en egyptisk skrifflärd och lärare vid universitetet i Kairo, av en schweizisk psykolog, av en östtysk kärnfysiker, av en skandinavisk högsta ansvarige i Röda Korset, av en brasiliansk forskare vid Butantán och av en svart ingenjör från Zambia. Den sistnämnde sade: "Jag om någon hade skäl att icke komma,

då mitt folk redan är det hårdast drabbade i världen, men jag är medveten om, att ju snabbare vi får det gjort, desto bättre. Därför svär jag eden."

Ordföranden: "Tack, alla, för att ingen än så länge har nämnt något namn. Jag förmodar att ni alla även vet att denna konferens aldrig hade kunnat äga rum om vi inte alla hade varit fullständigt okända för varandra.

Låt oss gå till punkt 1. Får jag be vår engelske vän från Cambridge redogöra för situationen."

Cambridgeprofessorn: "Situationen är akut i hela världen. Vi är fem miljarder människor i världen idag, och vi blir ständigt fler i ständigt accelererande fart. De flesta av dessa fem miljarder är analfabeter och grovhuggare som gör vad de gör blott för den dagliga födan: de ser inte längre än näsan räcker. Därför är miljöskändningen i hela världen universell. Regnskogarna, som producerar 40% av hela världens syre, utrotas systematiskt enbart för snöd vinnings skull. Allt detta känner ni alla redan till. Jag hoppas ni även alla känner till, att den enda boten mot människans universella skadegörelse är projekt Wannsee."

Ordföranden: "Är det någon här som inte känner till detta?"

Tystnad.

Ordföranden: "Får jag be vår läkare från Kenya redogöra för projekt Wannsee."

Läkaren: "Projekt Wannsee har tillkommit gradvis under det senaste halvåret och ligger idag tämligen slutgiltigt på förslagsnivå. Det går ut på att tillgripa immunbristsjukdomen Aids som vapen mot mänskligheten."

Ordföranden: "Hur?"

Läkaren: "Genom att passivisera all bekämpning av världssjukdomen. Den skulle fritt få gripa omkring sig i första hand i de stora världsstäderna, som Mexico, São Paulo, Calcutta, Cairo, Tokyo, New York, London, Paris och Moskva, i andra hand i alla tätbefolkade U-länder och främst då Indien, Kina, Indonesien, Afrika och Latinamerika. Målet är att få ner världsbefolkningen till 500 miljoner. Problemet är, att för att få ner världsbefolkningen så långt, så är passiv krigföring inte tillräckligt. Sjukdomen måste spridas med våld."

Ordföranden: "Här kommer vi in på den betänkliga avdelningen. Vår amerikanske vän har ordet."

USA-militären: "Det finns idag 20 miljoner narkotikamissbrukare i USA. Dessa är de främsta spridarna av sjukdomen Aids. Alla är inte sprutnarkomaner, men alla är fullkomligt sexuellt frigjorda. De är nästan alla åtminstone bisexuella. Enligt en konfidentiell undersökning med hjälp från CIA skulle det effektivaste sättet att kraftigt sprida sjukdomen Aids vara att släppa lös narkotikan över världen och stoppa dess kriminalisering."

Ordföranden: "Den betänkliga sidan av detta är, att ökat drogmissbruk i världen även ger ökad kriminalitet, våld och barbari. Vi vill inte ha världen helt drogbarbariserad."

USA-generalen: "Legalisera narkotikan, och kriminaliteten och våldet blir onödigt. Beträffande barbariet så har detta alltid varit förhärskande i hela världen bland hela mänskligheten."

Ordföranden: "Vår schweiziske vän har ordet."

Psykologen: "Tyvärr så är vår militäriske väns metod den enda användbara. Naturen regerar sig själv: vi kan inte påskynda den. Vi kan bara låta bli att motarbeta den, som just genom att upphöra med att bekämpa narkotikamissbruk, homosexualitet och bordeller."

Ordföranden: "Med andra ord: droger, bordeller och homosexuell frigörelse anbefalles å det varmaste i hela världen. Är vi alla överens om detta?"

De flesta: "Ja."

Ordföranden: "Om någon har något att invända, så räck han upp en hand."

Ingen räckte upp någon hand.

Ordföranden: "Nästa punkt är den universella miljöskändningen. Vår brasilianske vän har ordet."

Brasilianaren: "Det finns bara ett sätt: sabotage, sabotage och åter sabotage. Ju mer kvalificerat, desto bättre. Ju större dammanläggningar som kan sprängas i luften, desto bättre. Varje form av sabotage mot den etablerade teknologin måste anses som behjärtansvärt."

Östtysken: "Tyvärr har vår brasilianske vän talat sant. Det är kriminellt men alldeles riktigt."

Ordföranden: "Har någon någonting att invända mot denna slutsats? Han räckte i så fall upp en hand."

Här räckte israelen upp en hand. Ordföranden: "Era invändningar?"

"Jag har inga invändningar, men medveten om följande programpunkt skulle jag vilja föra en punkt till diskussion som annars hamnar utanför protokollet."

Ordföranden: "Varsågod, men betänk er noga. Minsta felsteg, och denna konferens är upplöst och förträngd för evigt."

"Jag skall verkligen tänka mig noga för, men det har jag gjort hela kvällen. Därför är jag här. Vi talar om att utplåna 90% procent av mänskligheten för att rädda planetens framtid åt återstoden av mänskligheten. Vi diskuterar medel som universellt sabotage mot all teknologi och spridning av mänsklighetens ondaste gissel narkotika, prostitution och promiskuitet. Vi bara talar. Har vi något praktiskt att komma med? Sysslar vi över huvud taget med verkligheten? Är det realism vi sysslar med eller bara önsketänkande?"

Ordföranden: "Er fråga respekteras. Vill någon besvara den?"

USA-generalen reste sig. "Min käre kollega från Israel, jag ska ge dig ett ärligt svar: vi vet inte själva. Vi diskuterar möjligheter utan att kunna precisera dem. Det sägs att Aids uppfanns i ett amerikanskt krigslaboratorium enkom för att begränsa världens överbefolkning och särskilt då den negroida och den asiatiska överbefolkningen. Fast jag sitter i de innersta kretsarna av Pentagon vet jag inte själv om detta är sant eller en myt. Mycket talar för att det är en myt, det vill de flesta göra gällande, men det kan också vara sant. Vi vet inte. Samma är det med våra möjligheter här. Vi kan bara diskutera dem. Vi vet inte om de alls kan genomföras praktiskt. Jag är tacksam för att du förde frågan på tal. Kanske vår psykiatriker från Schweiz bättre kan besvara den."

Den schweiziske psykologen reste sig. "Mina vänner, vi kanske avlägsnar oss från ämnet genom sådana här resonemang, men eftersom vi nu har börjat göra det och ändå lyckats hålla oss inom förnuftets och realismens gränser, så låt oss fortsätta ett litet stycke till. Till all realism hör den ytterst viktiga detaljen att även betrakta den andra sidan av saken. Låt oss för ett ögonblick göra detta. Låt oss även antaga det som en möjlighet att naturen själv löser världens problem. Antag att läkarvetenskapen plötsligt upptäcker ett effektivt vaccin mot Aids. Det kan mycket väl hända. Antag att en plötslig världskatastrof plötsligt löser överbefolkningens oformliga problem. Inför mötet här idag har vi utgått från en ensidigt dyster framtidsbild och bara målat fan på väggen. Låt oss för all del inte blunda för de alternativ som faktiskt kan finnas. Världshistorien består ju faktiskt bara av sensationella överraskningar."

Han satte sig. Ordföranden: "Fler invändningar?"

Ingen räckte upp en hand.

Ordföranden: "Därmed kommer vi in på punkt tre, som enligt tidigare direktiv kommer att diskuteras bakom lyckta dörrar och utan att något ord blir protokollfört. Får jag därför be protokollföraren härmed avlägsna sig från konferensen."

Protokollföraren avslutade protokollet, steg upp från bordet och åkte hem.

Protokollet har utfärdats i tretton kopior, en för varje konferensdeltagare. Originalen behålls av honom själv.

Det var sent en kväll det ringde på min dörr. När jag kikade ut genom dörrens tittöga såg jag till min förskräckelse att det var två män som såg ut som agenter. Jag tvekade om jag skulle släppa in dem. De ringde igen. Min grammofon var på. De måste ha hört mig. Jag öppnade.

De var mycket artiga och avmätta. "Goddag," sade den ena, "det var från polisen. Får vi stiga in och ställa ett par frågor?" Jag släppte in dem utan ett ord.

De fick komma in i min lilla salong. Jag satte på den dämpade belysningen i taket. De hade vita regnkappor på sig som de inte ville ta av. Den ena teg hela tiden medan den andra försökte vara så faktisk som möjligt.

"Tag plats," sade jag och visade dem soffan. De satte sig båda i soffan. Jag satte mig på en enklare stol på andra sidan bordet. "Vad gäller saken?" frågade jag.

"Dess värre tror jag inte ni kan hjälpa oss," sade han som förde ordet, "men vi måste granska alla tänkbara möjligheter. Ni är absolut inte misstänkt för någonting. Vi följer bara gamla igengrodda spår till ouppklarade brott som vi inte ens vet om de var brott eller inte....."

"Till saken!" sade han som teg. Det var det första han sade. Jag blev nästan förskräckt när han öppnade munnen för dessa korta men strängt kommenderande ord.

"Ni har visst rest mycket i Italien?" återtog den vänligare pratmakaren.

"Ja. Jag har släktingar där."

"Då har ni varit där ofta?"

"Fem gånger."

"När var ni senast där?"

"I våras."

"Och före det?"

"Året dessförinnan."

"Reser ni dit regelbundet?"

"Det blir allt oftare."

"Gör ni några affärer där?"

"Nej. Jag reser dit som musiker och turist."

"Ger ni konserter?"

"Ja."

"Och i våras var ni där med en kör?"

"Ja."

"Känner ni några sicilianare?"

"Ja, flera."

"Har ni någon kontakt med maffian?" Denna fråga ställde han märkbart försiktigt och allvarligt. Jag svarade genast:

"Absolut ingen."

"Ändå har ni i Florens av era körbröder setts umgås med en maskerad man."

"Jag känner inga italienska gangsters."

"Ni har aldrig umgåtts med maskerade terrorister av något slag?"

"Aldrig."

"Skulle ni kunna svära på det inför rätten?"

"Ja."

"Som sagt var: jag trodde inte heller ni skulle kunna hjälpa oss. Våra frågor ställer vi er mest för rutinens skull. Har ni någonsin varit på en nattklubb som heter 'Blå Månen'?"

"Nej. Jag visste inte att en sådan nattklubb fanns."

"Den är nedlagd numera. Den var berömd på sin tid." Plötsligt kom jag ihåg en kollega som för länge sedan spelat piano där. Var var han nu? "Ni har aldrig hört talas om 'Hjälparen'?"

"Vadå för hjälpare?"

"Inte det?"

"Nej."

"Tack. Då är vi nöjda. Tack för ert samarbete. Men var beredd på att vi kan komma tillbaka." De reste sig.

"Var det allt?"

"Ja." Jag måste ha sett ut som ett stort frågetecken, ty de tycktes känna sig motiverade till en närmare förklaring. "Vi hade aldrig kommit hit om ej någon hade sett er samtala med en maskerad man i Florens."

"Vad är då denne maskerade man i Florens för en typ?"

"Vi vet inte. Vi vet bara att Hjälparen brukade uppträda maskerad. Adjö."

De gick utan vidare ceremonier. Jag var glad åt att jag slapp bjuda dem på kaffe. Men de lämnade verkligen ett stort frågetecken efter sig: jag själv.

Plötsligt minuten efter att de hade gått mindes jag. Den maskerade mannen i Florens! Naturligtvis! Och jag mindes plötsligt flera möten med maskerade män i Florens.

Det första var i augusti 1980. Jag reste då ensam i Toscana och gick mitt på dagen in i domen i Florens för att svalka mig i dess frid. Jag stod där försänkt i meditationer när plötsligt någon vidrörde mig bakifrån. Jag ryckte till, och jag ryckte till dubbelt av förfäran när jag såg vem det var. Det var en fullständigt maskerad man med kåpa över ansiktet så att bara ögonen syntes. "*Per favore, qual'cosa per la Misericordia!*" sade han lågmält och bevekande. Uppenbarligen var det en tiggare av något slag. Men varför var han maskerad? Var han spetälsk? Jag gav honom 500 lire för att bli av med honom. Han tackade vördnadsfullt och avlägsnade sig längre in i katedralens skuggor.

Det var mitt första möte med detta Misericordia. Det skulle bli fler.

Och jag tänkte på poliserna som just hade förhört mig. Ja, jag hade umgåtts med Misericordian i Florens även på min sista resa dit, och tydligen hade någon i kören sett mig underhandla med en maskerad medlem och berättat det vidare. Men hur skulle jag för en skandinavisk polis kunna förklara mitt mellanhavande med Misericordian? Det skulle aldrig gå. Det skulle vara som att försöka lära en kines det hebreiska alfabetet fastän man själv bara behärskade det latinska.

5. Den omöjliga kärleken.

Ja, vår kärlek är omöjlig. Jag medger det själv. Men vari består då denna omöjlighet?

Att vi är olika innebär ej kärlekens omöjlighet. Tvärtom kan man bättre komplettera varandra som olika än som likasinnade. Ett likasinnat par är ett tråkigt par.

Du älskar mig inte. Detta om något möjliggör vår kärlek. Jag tackar dig för att du inte älskar mig. Vad jag är utled på alla lättköpta kvinns som tror sig ha vunnit en man som sin slav för evigt med att uttrycka den banalaste av alla fraser: "Jag älskar dig!" Ingenting i hela mänskligheten klingar så falskt som denna fras, då ingen någonsin kan älska en annan människa så mycket som hon förtjänar. Jag är glad att du inte älskar mig. Det är kanske det enda som gör vår kärlek möjlig.

Ty allting annat gör den omöjlig. Vi är båda fullkomliga egoister som bara tänker på oss själva och bara älskar oss själva. Jag älskar bara mitt arbete, och du älskar bara att ha roligt. Jag är fullkomligt självupptagen och har mera erfarenheter av kvinnor som störande element i mitt arbete med förödande konsekvenser för det samma än som några positiva kärleksaffärer. Ingen kärleksaffär är någonsin positiv, ty de tar alltid allesammans slut.

Hur menar du att "det aldrig skulle fungera"? Tänker du då på dina barn, dina män, det sexuella eller det materiella? Ty endast dessa fyra hinder skulle kunna utgöra några

hinder. Jag såg din man med dina barn härom dagen, men de såg inte mig. Din man verkade lycklig med dina barn hur dekadent hans nuna än alltid företer sig. Jag skulle aldrig kunna träda mellan honom och dina barn. Om allting faller så är det kanske bara på detta. Dina andra män vet jag ingenting om – därför kan jag inte yttra mig om dem. Det materiella? Den frågan är bordlagd genom att vi tills vidare bor i vitt skilda städer – något materiellt samarbete kan ändå för ögonblicket inte komma i fråga. Så återstår det då att utreda det sexuella.

Kära nån! I den frågan endast skulle jag vara villig att helt bli din slav – jag är fullkomligt anpassningsbar. Allt från total avhållsamhet och jungfrulighet till sängdelning varje natt är tänkbart för min del. Eller saknar jag trovärdighet som eventuell sexualpartner? Jag må sakna all trovärdighet i världen men skulle ändå förbli den trognaste och stabilaste av vänner.

Således är då denna kärlek desto möjligare ju omöjligare den är. Faktum återstår att jag umgås med dig nattligen och dagligen fastän du inte är här själv. Naturligtvis är den kärleken omöjlig i köttet – men desto sannare i anden.

Även om man inte tillåter sig någon kärlek måste man få tillåta sig vackra drömmar.

6. Teori om Lars Molander.

Fakta: han hade sitt första samlag först vid 20 års ålder, blev "frälst" vid 21, avbröt sin ingenjörutbildning till följd av detta och sålde nästan allt vad han ägde och har därefter gjort sju resor in på mentalsjukhus. Dessa resor har alltid initierats av andra och aldrig av honom själv. Utan att göra motstånd har han sju gånger låtit sig bli inspärrad på mentalsjukhus och där låtit sig förgiftas av för hans fysiska hälsa skadliga mediciner: dessa har ej varit utan bieffekter. Bland annat har hans minne och hans nerver blivit lidande.

Vid 25 år skriver han ett kort brev till undertecknad i Göteborg för att fråga denne om han skulle kunna få arbete i Göteborg. Avsändaradressen alarmerar undertecknad, som genast svarar att Lars får bo hos honom medan Lars söker jobb i Göteborg.

Den 16 september ankommer Lars till Göteborg. Undertecknad upplever honom som en koncentrationslägerfånge med sitt avskalade hår, darrande händer och utblottade tillstånd. Mest upprörande är Lars bekännelse att han upplever sig ha förlorat allt sitt människovärde.

Enligt mina teorier är Lars kroniskt överbegåvad, han har en förmåga att "blända" sina medmänniskor så att dessa inte står ut med honom, han har en moralisk energi som kan trötta ut vem som helst, och framför allt märker han inte själv att alla människor inte är så goda och kloka som han utgående från sig själv tar för givet att de skall vara. Detta leder ibland till missförstånd, som leder till att varken Lars eller hans närmaste förstår varandra, den som främst missförstås är då Lars, dessa missförstånd utlöser då hos Lars besynnerliga beteenden som bara förvärrar situationen i stället för att lösa upp den, då Lars inte kan vara någon annan än sig själv och då han omöjligt kan behärska sig. Lars "besynnerligheter" har emellertid aldrig uppträtt i handling utom undantagsvis utan endast i tankar och ord. När de har uppträtt i handling har detta haft sin rimliga förklaring. Han har aldrig varit våldsam utan tvärtom hellre tagit emot mera stryk än vad han redan fått än givit tillbaka. Följaktligen har han varit ett lätt byte för myndigheter att spärra in efter eget godtycke då han aldrig gjort något motstånd.

Lars Molanders så kallade "knäpp" har aldrig existerat såsom något sjukligt. Vem som helst kan bli religiös, och den som blir det blir därav bara mera harmlös än vad han var tidigare. I Lars fall är den så kallade "knäppen" helt förklarlig, då den uppträdde som en naturlig reaktion och motvikt mot en fysisk och nervös överansträngning. Som sagt var hade han sitt första samlag först vid 20 års ålder, detta ledde till fler sådana och

snabbt till alltför många sådana, vilka resulterade i en emotionell och fysisk överansträngning. Lägg därtill att han ägde en av stadens lyxigaste lägenheter med en lika lyxig inredning och att denna miljö utgjorde ramen för hans sexuella överansträngning. Vad var naturligare än att han som dynamisk ung man i sin vårders kraftbrodd våldsamt reagerade emot hela sin miljö och sålde bort alltsammans för att, på grund av sin ålders ungdomliga dådkraft, i stället gå till den motsatta ytterligheten och finna boten för sin fysiska och alltför köttsliga överansträngning i ett totalt förändligande av sig själv?

Beklagansvärt är att han inte hittade någon som kunde förstå honom. De sju resorna till mentalsjukhus har varit enbart skadliga, onödiga och helt meningslösa. Därav har hans kropps hälsa delvis brutits ner, och skadorna i hans hjärna på grund av hård medicinering är jämförbara med en 15 år äldre alkoholskadads. Lyckligtvis är det inget fel på hans själ, och jag tror inte att den onda cirkeln med enbart fördärvliga mentalsjukhusvistelser har brutits för sent. Men den får på inga villkor uppträda i Lars liv på nytt, om hans medmänniskor skall få fortsätta ha någon glädje av att han finns.

7.

"Det här går inte, min vän. Du kan inte hålla på så."

"Det har gått bra hittills."

"Du skaffar dig bara hemliga fiender. Du utmanar din omvärld. Du har redan hållit på att förlora din bästa vän på grund av detta."

"Han blev bara lite upprörd."

"Upprörd! Han hotade ju säga upp bekantskapen med dig!"

"Ja, han gick till överdrift."

"Men förstår du inte vilka risker du tar? Du känner till hans historia och kan anse att den berättigar till vilka skyddsåtgärder som helst för hans del, men ingen annan här i staden känner till den. När du låter honom bo hos dig så länge riskerar du att folk börjar tro om dig att du är homosexuell, och det gynnar varken dig eller honom."

"Folk vet att jag inte är homosexuell."

"Hur vet du det? Folk kan tro det värsta om den bästa och gör det gärna. Jag hörde senast igår en ny teori om Palmemordet. Palme skulle ha varit bisexuell, och hans mördare skulle ha varit en av hans manliga älskare ur det förgångna som skulle ha haft all anledning att hämnas på och straffa Palme för hans svagheters skull. Stackars Olof Palme! Han begick endast ett misstag i sitt liv, och det var att inte avgå innan han blev mördad. Om folk gärna tror sådant om Palme, vad skall de då inte ännu hellre tro om så mystiska företeelser som dig!"

"Jag struntar i vad folk tror om mig."

"Ty de kan ändå aldrig få reda på hela sanningen. Just så brukar alla ansedda män säga emedan de gömmer på hemligheter som de är säkra på att aldrig kan bli blottade, och just därför blir de förr eller senare mördade. När började du egentligen med det märkliga beskyddandet av flyktingar från sinnessjukhus?"

"Det var många år sedan. Min första flykting var italienskan Elisabetta."

"Var det i Italien?"

"Ja."

"Var det så du kom i kontakt med Misericordian?"

"Ja, jag visste att de fanns och frågade dem och de kunde hjälpa mig med att beskydda Elisabetta."

"Hjälpte de dig?"

"De hjälpte mig så gott de kunde. Men Elisabetta var tyvärr ett hopplöst fall. Hon var redan förlorad när jag fick hand om henne. Gud vet vad de hade gjort med henne. Hennes egen mor var den första som satte henne på sinnessjukhus. De gav henne

elchocker, det var det normala på 60-talet, och det var antagligen det som förstörde henne från början. Hon blev sedan aldrig mera sig själv. Hennes liv blev sedan ett oupphörligt pendlande mellan sinnessjukhus och flyktäventyr därifrån. Ibland kunde hon träffa sympatiska människor som kunde uppskatta henne, hon kunde till och med få friskhetsintyg ibland, det fick hon bland annat från en psykiater på Cypern, men det hjälpte inte i längden. Hon var ohjälpligt nerknarkad för gott allaredan. Hon brukade förr eller senare hittas i någon trappuppgång eller i något dike fullständigt förvirrad och borta ur verkligheten. Fick hon någon bostad någon gång misskötte hon den alldeles så att den växte igen av spindelnät, damm och matrester, och hon märkte inte då själv hur mycket hon luktade. När hon kom till mig första gången låg hon ständigt bara på soffan och ömsom vilade och ömsom sov – hon orkade inte göra någonting själv. En gång företog hon sig att koka spaghetti, men det blev totalt fiasko: hon glömde maten på spisen, vattnet kokade över och svämmade över hela köket, och spaghetten blev bara en enda oidentifierbar limdeg. Dessutom var kastrullen förstörd.

Hon var mitt första fall men också mitt mest hopplösa fall. Efter henne har de ständigt blivit mera hoppingivande."

"Hur slutade det för henne?"

"När hon kom på sjukhus en gång för mycket hoppade hon ut genom fönstret i ett desperat försök att slå ihjäl sig. Hon misslyckades och fick tillbringa ett halvår på sjukhus medan hennes ben fick läka sig. Det ena benet blev aldrig riktigt bra, så hon blev halt till råga på eländet. Hon överlevde sig själv till hennes egen olycka, kom alltför många gånger på mentalsjukhus igen, och en gång hoppade hon på nytt. Alla visste att hon skulle göra det förr eller senare. När hon gjorde det andra gången gjorde hon det ordentligt – inget liv blev kvar i hennes kropp."

"Hade hennes öde kunnat undvikas?"

"Jag vet inte. Man vill tro det om alla mentalpatienter, och i väldigt många fall borde sådana aldrig ha fått bli mentalpatienter. Jag skulle tro att 90 procent av alla på mentalsjukhus inburade personer från början aldrig borde ha fått komma dit."

"Hur många mentalsjukhusrymlingar har du fått ta hand om?"

"Omkring ett dussin."

"Hur många av dem har klarat sig?"

"Två."

"Det var inte många."

"Nej."

"Hur orkar du? Hur ids du? Måste du ha förbarmande med människor som själva inte vill något hellre än bara dö? Hur kan du stå ut med att ha levande lik och galna hysterikor boende hos dig? Vore det inte enklare att låta dem dö?"

"Nej, det vore det inte. Mitt samvete skulle aldrig tillåta det."

"Ditt samvete! Människans samvete är roten till alla hennes självdestruktiva drifter. Om människan verkligen följde sitt samvete, vet du vad hon skulle nödgas göra då?"

"Nej?"

"Utrotta sig själv från jordens yta. Och vet du varför? Jo, därför att själv har hon för evigt utrotat alltför många djurarter från jordens yta. Hon besprutar insekter med gift för att utrota dem och lyckas därmed bara utrota ovärderliga djurarter men inga insekter. Nu är det så att människan själv har blivit världens svåraste skadedjur. Följaktligen borde hon utrotas. 'Såsom du förfar med andra, så skall även förfaras med dig själv.' Sade icke Gud så någonstans i Bibeln? Sålunda borde hela människosläktet utrotas, eller åtminstone 90 procent."

"Och vilka 10 procent skulle få överleva?"

"10 procent skulle innebära 500 miljoner. Låt oss säga alla judar, gnostiker, buddhister och brahminer. Det tror jag skulle räcka till."

"Du skulle offra alla muslimer?"

"Inte alla, men de flesta."

"Vårt resonemang är omänskligt."
 "Men inte orealistiskt i dessa Aidstider."
 "Jag föredrar att spekulera i räddningen av människoliv som annars skulle gå förlorade hellre än att spekulera i miljarders undergång som inte har anledning att få dö."
 "Tro mig: alla människor har anledning att få dö, och följaktligen dör de även."
 "Kan ingenting bota din omänskliga cynism?"
 "Jo, om du kan rädda ett fullständigt hopplöst fall från säker undergång."
 "Det skulle jag med nöje göra."
 "Säg till när du har en lämplig kandidat, och jag skall inspektera honom."
 "Kör till."
 "Säg mig bara en sak till: är ni inte rädda för att få Aids själva i Misericordian när ni ägnar er så mycket åt att begrava sådana Aidslik som ingen annan vill begrava?"
 "Den som känner barmhärtighet fruktar inte döden i någon form."
 "Är du naiv eller enfaldig?"
 "Eftersom jag lever gör jag det bästa av saken och försöker därför följa mitt samvete."
 "Och du vill inte delta i en eventuell utrotning av mänskligheten?"
 "Jag är för liten för att kunna befatta mig med mänskligheten och dess framtid. Däremot kan jag rädda individuella varelsers liv."
 "Som sagt, säg till när du har din kandidat."
 "Jag skall börja spana efter någon redan idag."

8.

Det var på Paradisgatan i Hamburg. Det var mitt i sommaren när det var som hetast. Hon var ledig.
 "Är ni ledig?" frågade jag.
 "Jag väntade bara på er," svarade hon.
 Och när vi gick smög hon slingrande spontant sin hand i min. Det var som om vi var nyförlovade.
 Hon förde mig med sig till sin lya. Det var en trång enrummare, men den var ändamålsenlig.
 "Ni ser gränslöst avslappnad ut," sade jag.
 "Det är jag också."
 "Ni ser gränslöst professionell ut."
 "Det är jag också."
 "Går ni alltid klädd så där?" Hon hade den kortaste tänkbara kjol med raffinerade svarta spetsmönstrade trikåstrumpor som framhävde hennes underbart välformade ben. Strumpebanden syntes. Upptill var hon lika lätt klädd: en svart spetsblus som icke fullständigt dolde hennes bysts hemligheter höljde sparsamt hennes smärta överkropp. Men hennes huvudsakliga utmaning var det svallande svarta håret som nådde längre än till midjan. Jag såg genast att hon klädd allenast i sitt hår skulle vara den idealiska skönheten och som yrkeskvinna fullständigt oemotståndlig.
 "Bara när det är varmt."
 "Har ni många kunder?" Det var väl klart att hon hade!
 "Alltför många."
 "Orkar ni även med mig?"
 "Jag orkar även med er. Ni är bara den femtonde idag."
 "Är det 'bara' det?"
 "Nej, det är synnerligen normalt. Kvällen har ännu bara börjat."

Jag förvånades av hennes fullständiga öppenhet. Hon gjorde ingenting för att skydda sig. Hur visste hon att jag inte hade Aids?

"Hur vet ni att jag inte har Aids?" frågade jag.

"Hur vet ni att *jag* inte har Aids?"

"Det vet jag inte."

"Det får ni inte veta heller."

"Varför det?"

"Om man tar redan på den saken är man inte med i leken längre. Jag struntar i om jag har Aids eller inte, och jag struntar i om mina patienter har det eller inte."

"Är jag en patient?"

"Ja, alla kåta karlar är sjuka patienter som vi prostituerade är till för att bota. Och Gud vet att vår sjukvårdsgärning är den mest välsignade här på jorden."

"Jag har aldrig mött en, hm, hora som ni."

Hon skrattade. "Ni behöver inte visa mig någon hänsyn. Men är ni inte rädd för att få Aids genom mig? Jag har haft 14 klienter idag, och ingen av dem använde kondom."

"Då skall jag inte heller göra det."

"Därför duger ni som klient. Men det kostar också."

"Naturligtvis. Jag ser fram emot ett samlag som skall vara hela natten och som skall göra mig helt oduglig av trötthet för morgondagen."

"Så mycket tid kan jag inte ägna åt er."

"Men det är ju ert yrke."

"Jag har många patienter som väntar. Jag kan inte favorisera någon av dem mer än de andra. Ni har en timme på er."

"Den timmen skall bli mig en evighet."

"Akta er. Ni kan bli kär."

"Blir inte alla era klienter kära i er?"

"Det händer. Skall ni inte klä av er?"

"Låt oss prata lite först. Jag vill gärna lära känna er."

"För vilket syfte?"

"Inget syfte alls."

"Jag förstår. Ni väntar er att jag ska bjuda er på knark. Nåväl. Vilken sort vill ni ha?"

"Vad har ni att erbjuda?"

"Vad som helst på er egen risk. Ni kan till och med få kanyler, men då delar vi båda kristligt på innehållet och använder samma kanyl för att löpa samma risk."

"Ni är demokratisk."

"Nej, jag är bara van. Nå, ska jag ladda ett skott åt er?"

"Hur många gånger har ni redan skjutit er idag?"

"Bara tre."

"Och det är heroin?"

"Ja, givetvis. Det är det enda som duger för sådana som jag."

"Och ni är inte rädd för att bli beroende?"

Hon skrattade torrt. "Ni är ju ett barn! Är ni här för första gången? Har ni aldrig sett livet förut? Är ni säker på att ni är potent? Är ni kanske fortfarande en sven? Vet ni ingenting om reglerna för vårt liv? Vi knarkar med heroin varje dag, men vi är inte beroende. Knarket hör till yrket. Om vi inte skjuter oss ordentligt kan klienterna bli missnöjda. Vi måste till varje pris vara överlägsna i sängen och imponera på våra kunder. Annars kan de förolämpa oss, bruka våld mot oss eller vägra oss betalning. Den som inte knarkar blir lätt vek mot klienterna och hamnar i underläge. Vi knarkar endast professionellt, och därför blir vi aldrig beroende. Narkomani existerar inte för den prostituerade. Inte heller existerar sjukdomen Aids. Vi har aldrig hört talas om den, och den finns inte i den värld som Gud har givit oss. Vi delar kanyler med varandra och med våra klienter, vi har ingen rätt att kräva kondom av våra klienter, och helst gör vi det också själva utan kondom, för det ger oss mer betalt. Mina kunder använder aldrig

kondom, och de delar gärna kanyler med mig. Att de delar kanyl med mig är ett säkert tecken på att samlaget blir bra och kunden blir nöjd."

"Hur länge har ni levat så?"

"Sedan jag var tretton. Men säg nu, herrn, är ni här för att knulla eller bara för att prata?"

"Jag vill gärna lära känna er..."

"Jag är ingenting att lära känna. Jag samlar inte på män som vissa andra gör. En kollega till mig som jag känner samlar på statshemligheter, och en annan samlar på utpressningsmöjligheter. Själv samlar jag bara på sex. Vad samlar ni på? Samlar ni på erfarenheter, jämförelser eller mänskliga själar? Om ni samlar på det sistnämnda kan ni dra åt helvete."

"Jag sökte efter den mest förtappade här i kvarteret..."

"Då fann ni henne inte i mig, ty jag är välsignad i det att jag aldrig kan få några barn. Bara impotenta idioter söker efter förtappade själar. Vill ni verkligen hitta en förtappad själ så sök honom bland bögarna i kvarteret Lustgården. Den kan verkligen bjuda er på förtappelse, ty de har Aids allihop, och de skryter gärna med det och sprider det gärna vidare som ett slags evangelium. Men jag är inte förtappad. Om ni söker en förtappad borde ni lämna mig i fred."

"Ert hår är så vackert."

"Det är meningen. Men bland bögarna finns det somliga som har ännu längre och vackrare hår."

"Transvestiter?"

"Inte nödvändigtvis men förtappade människor. Hoppas ni där finner vad ni söker. Här har ni dragit en nit emedan ni är impotent. Adjö."

Och mildt såg hon till att jag kom ut så att hon kunde stänga dörren efter mig. Förundrad gick jag därifrån och har sedan dess aldrig kunnat glömma henne.

9.

Det var bara en vecka senare som jag fick brev från henne. Hur hon kände till min adress? Jag hade inte kunnat motstå frestelsen att lämna kvar hos henne ett visitkort. Det var första gången i mitt liv som jag fick brev från en prostituerad. Jag visste inte att de kunde skriva brev.

"Bäste broder,

Jag ville bara be dig att aldrig komma tillbaka till mig igen. Det att du lämnade kvar ett visitkort plus dina alltför avslöjande blickar övertygade mig om att risken var överhängande. Jag vill be dig att för din egen skull aldrig ens reflektera över möjligheten att göra återbesök.

Bli inte förvånad. Jag känner människan. Jag såg genast på dig att du var en manlig oskuld. Som sådana är ytterst ovanliga tog jag gärna hand om dig. Men du var mer än bara en oskuld. Du var impotent dessutom.

Du är en av dessa få ytterst ovanliga människor som har den underbara lyckan att få vara impotenta. Hade du inte varit impotent hade jag definitivt blivit din undergång. Du vet inte hur fatal kvinnan kan vara för mannen.

Det är inte det att jag hade kunnat ge dig Aids. Den faran struntar jag i. Den angår mig inte. Det är ytterst sällan jag har någon kund som vill skydda sig med kondom. Jag är inte rädd för Aids, och därför tror jag inte heller jag kan få det. Jag är inte rädd för knark heller. Jag vet hur mycket jag tål, jag vet var gränsen för överdosering går, och allting där under är mig likgiltigt. Jag tar det bara om situationen kräver sådana kryddor.

Du kan vara lugn. Jag hade aldrig drogat dig mot din vilja. Ibland får man göra så med sina kunder, men du var en gentleman. Dig hade jag kunnat ge ditt livs mest

oförglömliga natt, efter en natt med mig hade du blivit sexgalen för resten av livet och sedan varit lika lite rädd för Aids som jag, och kanske jag till och med hade kunnat åtgärda din impotens. Men din impotens är av sällsamt slag. Du är en sådan som älskar bättre med anden än med kroppen. Fortsätt att älska med anden, och gå aldrig in till en prostituerad mer. Nästa gång kommer du kanske inte lika billigt undan.

Samtidigt vill jag tacka dig för ditt besök. Det hjälpte mig faktiskt. När man anstränger kroppens sexuella maskineri så mycket som jag gör glömmar man ibland att man inte enbart är en förbannad köttklump. Du påminde mig om att jag även har en själ. Tack vare den påminnelsen har jag efter ditt besök orkat med mer än någonsin tidigare. Idag har jag haft 27 kunder utan kondom, och dagen är inte slut än.

Du råkade ut för Europas kanske proffsigaste hora, och det var din smala lycka att jag är en sådan människokännare som jag är. Du är den enda jag någonsin visat barmhärtighet. Alla de andra, och de är så många hundra att jag redan glömt hälften av dem, hade jag gärna givit Aids om jag hade kunnat.

Det enda felet med mig är att ingen kan motstå mig. Det är inte de som ber att få vara utan kondom, utan det är mitt vanliga villkor. Ingen av mina kunder får någonsin veta om jag kan ge dem Aids eller inte, och därför tycks de bara bli desto hetare på gröten. De får inte ens veta om mina kanyler är rena eller ej, och om jag delar en med dem frågar de ännu mindre därefter. Med min blotta attraktionskraft skulle jag kunna bli Hamburgs knarkdrottning nummer ett, ingen skulle vägra att dela med mig och alla skulle skydda mig, men jag föredrar att använda knarket bara som krydda. Det känns ibland som om jag var mänsklighetens medelpunkt, som att Gud själv utkorat mig till sin nyfödda dotter och kvinnliga Messias, som frälsar mänskligheten genom kärlek, sex, knark och kanske Aids, och som om jag var osårbar under hans beskydd, och faktum är att ingen man någonsin gjort mig illa. Jag tål allt, jag genomskådar alla, polisen respekterar mig, polisen är till och med kund hos mig, polisen köper till och med billigt kokain hos mig, jag känner till alla de viktigaste polisernas och politikernas viktigaste samhällshemligheter, och ingen av dem skulle komma på tanken att undvara mig. Min kärlek är för pålitlig för att mänskligheten skulle kunna vara utan den, med Aids eller inte.

Var det detta du ville ha? Ett porträtt av mig, en stillad nyfikenhet? Håll till godo, och kom inte tillbaka. Nästa gång släpper jag dig inte.

Hälsningar,

gatflickan från Paradisgatan."

Hur skall man tolka ett sådant brev? Är det en inbjudan, eller skall man tro att hon är uppriktig? Jag har redan skrivit ett friarbrev till henne, men jag har inte skickat det. Jag skulle vara osäker på om hon skulle kyssa det eller om hon skulle skratta ut mig. Förmodligen skulle hon göra bådadera.

Men hur kunde hon gissa sig till min impotens? Det ensamt ger mig grubblerier fjorton timmar varje dag. Den som kan se att en annars felfri man är oskuld och impotent besitter en sådan mänsklig genomskådningsförmåga, att den osäkra man som råkar ut för en så säker kvinna måste bli besatt av henne för resten av sitt liv.

10.

En annan klient.

1981 blev jag skönstaxerad emedan taxeringsmyndigheterna vägrade tro på min deklARATION, fastän jag deklarerat i åtta år och aldrig tjänat mer än 8,000 kronor i året. Min skönstaxering fastställdes till 25,000 kronor i årsinkomst 1980, fastän jag saknat jobb hela det året, mina protester lyckades sänka summan till 15,000, men för detta

krävdes jag på 6,000 i skatt, fastän jag hade hur många vittnen som helst till min fördel och min bostadskostnad var 500 i månaden inklusive elektricitet. Taxeringsmyndigheterna vägrade emellertid höra på mina argument, och min dom fastställdes i Länsrätten 1983. Efter överklagande fastställdes den även i Kammarrätten 1984, och jag blev utsatt för indrivning och följaktligen kund hos Kronofogden. Regeringsrätten vägrade ta upp min sak, och då, hösten 1984, visade det sig att allt berodde på ett datormisstag begånget av Centrala Studiestödsnämnden, som givit mig felaktigt skuldbesked. Därmed kunde jag äntligen bevisa min oskuld. Men då hade min ekonomi redan förstörts, Regeringsrätten avvisat mig och jag funnit mig tvungen att vända mig till Socialen.

Det första året som kund hos Socialen var friktionsfritt, men sedan började saker hända. De krävde att jag skulle begära löneförhöjning på min arbetsplats, en organisttjänst utanför statskyrkan, där jag hade 1500 kronor i månaden före skatt. De av Socialen framtvingade löneförhandlingarna ledde till konflikt mellan församlingen och mig, vilket i sin tur ledde till mitt avsked 1986. Sedan hade jag inga inkomster alls utom Socialen. Jag fann mig då nödsakad att till följd av kroniskt magsår och obotligt handikapp som musiker (bl.a. en diskrepans i mina båda händer som blir värre med åren, som gör det ständigt svårare för mig att synkronisera mitt spel på orgel och piano mellan de båda händerna,) ansöka om förtidspension. Därmed blev jag småningom av med vidare inblandning i mitt liv av de sociala myndigheterna.

Innan dess hade det gått så långt, att mina båda handläggare bl.a. insisterat på hembesök, de hade hotat med att tvinga mig in i Arbetsmarknadsinstitutet, de hade hotat tvinga mig att avstå från musiken, (mitt livs enda levebröd fram till 1984); för att visa vad jag sysslade med hade jag låtit dem höra prov på min musik, (klassisk-romantisk musik som jag komponerar) som de direkt betecknat som värdelös utan att vara sakkunniga, ("det är ju samma sak hela tiden", sådant fick också Bach höra,) de var så omusikaliska att de inte hörde att det förekom melodier i musiken, och överlag hade jag behandlats som en icke önskvärd skrotare som i deras ögon bara var till för att fränkännas och berövas allt människovärde, vilket de då var till för att göra. Jag blev inte av med deras trakasserier förrän jag direkt skriftligt hotade med självmord om de skulle verkställa sitt hot att tvinga mig lämna musiken. Då blev de rädda, och jag såg dem aldrig mer.

Därmed var det inte slut mellan Socialen och mig. När man får socialbidrag kungöres det alltid för klienten, att de socialbidrag man får inte är återbetalningspliktiga. Denna illusion hålles klienten i tills han/hon får förtidspension. När jag fick den ingick 100,000 kronor retroaktivt, då jag ansökt om pensionen redan ett antal år tidigare. Detta hävdades då omedelbart in av Socialen, för alla de bidrag jag fått under åren, som alltså i efterhand tydligen ändå var återbetalningspliktiga, trots Socialens tidigare offentliga bedyranden. Inte nog med det. Samtidigt krävdes jag av Skatteverket på skatt för dessa 100,000.

Detta är allt sanningsenliga fakta, som det finns dokument i underlag för.

11.

Det var svårt att komma igenom folkhoppen. Alla gapade i munnen på varandra. Ingen gjorde något. De två poliskonstaplarna måste nästan använda våld för att bana sig genom hopen. De flesta var druckna eller redlösa. Det var ju fredag afton och efter kockan elva. Så dags på veckoslutet var ingen människa på stadens huvudgator nykter.

Några hade redan lyckats trampa i blodet, och somliga av dessa hade inte ens märkt det. Den allmänna mentaliteten var lika oengagerad som om det handlade om en överkörd katt. Eftersom ingen i närheten visste vem mannen var kunde det kvitta vad som egentligen hade hänt.

"Såg någon vad som hände?" frågade den ena polisen ut mot folkmassan. Ingen hade sett vad som hade hänt. En oidentifierbar röst sade: "Det var nån som putta till honom." Det var omöjligt att säga vem denna sluddrande röst tillhörde. "Vem såg honom bli knuffad?" försökte polisen och sträckte på halsen i ett fåfängt försök att kunna urskilja någon individ i mängden.

"Han ramla, och sen bara låg han där," sade ett blonderat fnask som inte var alldeles redlöst men nästan.

"Vet någon vem han är?" frågade den andra polisen. Naturligtvis visste ingen vem han var. Den första polisen använde sin walkie-talkie, en ambulans med läkare beställdes, under tiden undersökte den andre polisen liket och konstaterade att mannen var fullkomligt död. Han hade krossat huvudet mot stenläggningen i fallet. "Det här är inte bara en vanlig hjärnskakning," sade han till kollegan.

Snart kom ambulansen vrålande till platsen. Två vitklädda vårdare med bår störtade ut ur den med en fart som vittnade om hur oumbärliga de ansåg sig vara såsom livräddare. Men här kunde inget liv räddas. Till och med läkarens stetoskop var onödigt för att med säkerhet konstatera att mannen var död. Den lugne glasögonprydda läkaren sade med eftertrycklig uppsyn till den förste polisen: "Mannen har slagit ett så svårt hål i huvudet på sig att hjärnan nästan runnit ut."

"Såg ingen mannen falla?" frågade den förste polisen hjälplöst mot mängden. Denna var mera oberörd och nyfiken än någonsin. Ingen svarade något.

"Han har ingenting i sina fickor," konstaterade den andre polisen, "inga papper, inga identitetskort, inga pengar, ingenting, utom detta." Han höll upp en nyckelknippa.

"Med den skall vi nog kunna ta reda på vem han är," sade den förste.

Liket täcktes in i bären, bärarna slängde in det i ambulansen, denna for tyst därifrån, poliserna hämtades av en annan polisbil, och kvar blev bara den fullständigt aningslösa folkhopan omkring den alltjämt glänsande outspädda och obesudlade blodpölen. Småningom kom så många att trampa i den att den upphörde att vara ren och ha konturer, och så småningom upplöste sig även folkhopan så att man ej längre kunde se någon skillnad mellan platsens människor och nattgatulivet för övrigt. De vanliga fredagsfyllona, gatuvrålet från berusade dårar, tjetet från halvfnoskiga fnask och den ständiga strömmen av nya unga berusade helaftonsfirare utplånade snart minnet av det otäcka intermezzot, som endast var ett av trettio denna fredagsafton i september. Vid en annan av centrums gator hade en kvinna våldtagits, i en av parkerna hade någon blivit svårt knivskuren i magen utan anledning, flera hade omhändertagits medvetslöst berusade av sprit eller knark, och en annan hade sparkat sönder en tredjes ansikte så att detta ansikte aldrig mera skulle bli sig likt. Mannen som av okänd anledning föll omkull på gatan, kanske oavsiktligt skuffad av någon som inte själv var medveten därom, och som i fallet slog huvudet mot trottoarkanten så illa att han dog genom krossad huvudskål, var bara ett blad i högen av olyckor denna afton, som liksom andra vissna löv endast verkade vara till för att samlas till de andra i högen och sopas bort från gatan ner i kloakerna.

12.

Efter två dagar visste polisen allt vad som var möjligt att veta om den avlidne. Han var 37 år gammal, aldrig gift, egen företagare, anspråkslös och populär, var väl känd inom vida kretsar och på vissa håll varmt vördad som en första klassens filantrop.

Hans hem var en tvårummare, och dess inredning vittnade om en sällsynt smakfull och kultiverad människa. Lägenhetens färger var överlag varma, anspråkslös men utsökt konst hängde på väggarna, mattorna var enkla men vackra i sina persiska mönster – imitationer, men mest aktningsvärt var biblioteket, var han hade sin säng. Det rymde cirka 2000 volymer av enbart kvalitetslitteratur, hela världsskönlitteraturen

var utförligt representerad, varje bok var väl vårdad och väl inordnad, och över huvud taget vittnade hela bostaden om ordning, balans, harmoni och kärlek till mänskligheten.

Han verkade ha sparad och ordnat varje papper som skrivits i hans liv, ty han hade omätliga brevkollektioner, manuskriptsamlingar och minnesalbum som uppvisade samma goda ordning och människointresse som allting annat i lägenheten. Han hade inte varit rökare, men likväl fanns det askfat och cigarrlåda för eventuella besökare. Hans spritförråd omfattade ett antal förstklassiga flaskor som allesammans var ganska gamla: han hade uppenbarligen aldrig druckit själv men gärna bjudit andra, enligt vittnens utsagor.

Poliser och detektiver försåg sig givetvis generöst med både sherry, pernod, likörer och cigarrer. Emellertid kunde inga ledtrådar hittas som kunde tyda på att hans dödsfall var något annat än en olyckshändelse. Det enda av kriminologiskt intresse de hittade var följande minnesanteckningar, som den avlidne själv hade författat:

"Egentligen kände jag honom inte, men han hörde definitivt till den kategori människor som man måste lyssna på, ta hand om och hjälpa. Han var alldeles påtagligt mycket nervös. Jag återger hans egna ord:

– Jag har hört mycket gott om dig, och därför vänder jag mig till dig. Man har bland annat berättat för mig att du gärna gömmer undan flyktingar från sinnessjukhus och även hjälper dem. Är det sant att du hjälpt en sådan rymling till Cypern?

Jag medgav att det var sant.

– Har du även tagit hand om rymlingar från rehabiliteringskliniker och avgiftningskliniker?

Det hade jag.

– Har du till och med hjälpt sådana tillbaka till knarket?

Nej, det hade jag inte.

– Det spelar ingen roll. Jag litar på dig ändå. Jag känner att jag måste dryfta mitt problem med någon, och präster skulle bara be mig gå och bikta mig för polisen som bot. Det kan jag inte göra, ty det vore inte rättvist, och det måste någon förstå.

– Har du mördat någon? vågade jag fråga.

– Ja, det har jag.

– Det ante mig. Berätta. Allt vad du säger stannar mellan oss.

– Det behöver du inte säga. Hade jag inte vetat det hade jag inte kommit hit. Jag vet att jag kan lita på dig. Du är kanske den enda i hela landet som visat att du kan vara fullständigt lojal mot vem som helst och till och med mot brottslingar. Kan du även vara obrottsligt lojal mot en mördare? Det återstår att se. Men det vet jag egentligen redan innerst inne att du kan vara, ty jag är inte vilken mördare som helst, och jag har inte mördat vem som helst. Det finns ingen människa i världen som jag skulle ha kunnat mörda utom den förbannade hycklaren, boven och knölen.

– Är det du som har skjutit Olof Palme?

Han skrattade. Han skrattade gott och hjärtligt länge och väl. Jag visste inte att jag kunde vara så rolig.

– Nej du, så kvalificerad är jag inte. Den hade jag aldrig kunnat med att mörda, och jag föreställde mig aldrig ens att någon hade kunnat mörda honom. Nej, jag har mördat en betydligt heligare person.

Jag började frukta det värsta. Jag visste redan om denne man att han var före detta musiker, att han varit organist i judiska församlingen och att han inte var det längre, att han efter sitt avsked hade gått ner sig och att han, vilket jag gissade, numera förmodligen knarkade.

– Säg inte att det är du som....

– Jo, det är just jag som.... Du vet att jag varit organist hos judarna i fem år, och du är inte dummare än att du nu kan gissa att det är jag och endast jag som ligger bakom attentatet mot den stackars harmlöse och älskvärde unge rabbinen. Men han var inte den som alla förstorar honom till nu när han är död. Han var en boren korrumperare,

född till hycklare och dubbelmoralist, en jude av den absolut värsta sorten, som anser att andra människor än judar inte är människor. Han manövrerade långsamt men säkert bort mig ur församlingen enbart på den grund att han tog för givet att jag inte var jude. Därför hade jag enligt honom ingen rätt till något människovärde. Därför hade jag inte rätt till någon högre lön, fastän den var under hälften av det för en kyrkomusiker brukliga beloppet. Och därför avskedades efter mitt avsked hela kören, fastän somliga av dess medlemmar i obrottslig lojalitet tjänat församlingen i 20 år och sjungit på varje gudstjänst under de 20 åren. Därför mördades med berätt mod församlingens under 130 år obrutna kyrkomusikaliska traditioner, emedan dessa upprätthölls av kristna musiker och sångare som var anställda icke-judar, som enligt rabbinen därför inte hade rätt till något människovärde och som det därför var judarnas omedelbara plikt att skrota dem både som musiker och som människor. Och skulle jag då som musiker bara stå bredvid och titta på och överksam låta honom avrätta 130 års levande musiktraditioner? Han var helt okunnig om att en människa med musikalisk förmåga inte bara står över en vanlig människa utan även över en jude som han, hur helig han än är. Och dessutom råkade jag vara till hälften jude, vilket jag nödgats dölja för att få behålla jobbet. Men det fattade aldrig han, som vid sin första gudstjänst i synagogan förklarade för kantorn, att han skulle göra vad som helst för att skrota musiken. Snacka om terrorism!

– Jag kände denna rabbin. Han var älskvärdheten själv. Jag träffade honom sista gången två dagar innan han blev mördad. Han var då mycket uppskärnad, ty han hade fått ett anonymt brev från en av sina egna församlingsmedlemmar, som han inte visste vem det var.

Min mördarklient log. – Visade han dig brevet?

– Ja, han gav det åt mig. Jag minns dess text ännu idag. Den lød: *"Dear William, You are a hypocrite, a villain and a fool. None of your sermons have during the last three years made any sense, except your blasphemies. Go home, you poor terroristic humbug, before you get worse. Sincerely, N.N."* eller något i den stilen. Avsändaren kallade sig *"Catcher in the Rye"*. Var det du som skrev det?

– Vem annars?

– Han var mycket upprörd över det. "Jag kan aldrig mer lita på någon medlem i min egen församling, för vem som helst kan ha skrivit det brevet. Det är omöjligt att spåra avsändaren," sade han. Det var ett riktigt terroristbrev: maskinskrivet på en elektrisk skrivmaskin från början till slut och avlämnat i en postlucka. Men hur kunde du, en musikalisk människa, hata en så godtrogen och enkel man så intensivt?

– Vad som bestämde mig var den sista rapport jag fick från synagogan. En av mina vänner gick dit på en gudstjänst för att kolla läget. Just den dagen råkade rabbinen hålla ett anförande vid kyrkkaffet. Det hade inte existerat någon orgelmusik på ett halvår i synagogan, och den nya frivilliga kören hade klarat sig dåligt. Därför skulle det nu bli folkomröstning inom församlingen om man skulle återanställa en kristen organist och kör eller inte. Denna omröstning ville rabbinen avgöra i förväg genom utpressning. "Nu när vi själva äntligen tagit ansvar för vår egen gudstjänst skall vi väl inte återvända till det gamla systemet igen. Märk väl, att det nu kommer dubbelt så många besökare till gudstjänsten som det gjorde förr. Det är helt och hållet resultatet av den nya politiken, av att den gamla förbrukade kören avskedats och av att vi inte längre har någon kristen orgelmusik. Alla dessa nya besökare kommer med pengar till vår församling, som därför nu är dubbelt så rik mot vad den var före min tid. Om ni återkallar kristna musiker till gudstjänsten kommer alla dessa nya judiska besökare att lämna vår församling och med dem deras pengar. Dessutom riskerar ni i så fall att förlora mig."

Den rabbinen hade ruinerat mitt musikerliv och synagogans 130-åriga musiktraditioner utan att ens rynka på näsan däråt. Om han som påtryckningsmedel mot församlingen kunde ifrågasätta sin egen närvaro i den som funktionär så krävde en

sådan utmaning ett välförtjänt svar. Därför sköt jag honom i kallt blod, och jag ångrar det inte. Kan du förstå mig?

Jag teg och funderade. Jag förstod honom mycket väl, musiker är alltid så fruktansvärt överspända av sig, men jag kunde inte förlåta honom.

– Jag är säker på att fler än jag skrev anonyma brev till honom och att till och med nära vänner till honom gjorde det. Kan du förstå mig? Gjorde jag rätt eller fel?

– Ja, jag kan förstå dig, men jag kan inte förlåta dig. Du vet väl, att detta till synes fullkomligt omotiverade mord aldrig kommer att kunna lösas av polisen? Det betyder inte att du alltid kommer att vara ostraffad. Jag fruktar, min vän, att även om lagen inte når dig, så kommer ditt eget öde att göra det och straffa dig på ett sätt som du inte själv kan förutse.

Och bara två dagar senare hade han omkommit i den svåra kvartersbranden i vilken flera av stadens äldsta och vackraste träkåkar strök med. Först efteråt hade jag fått veta att han hade bott som den siste kvarvarande hyresgästen i det hus varifrån branden hade utgått. Och nästan ingen hade känt till att han hade bott där."

Så slutade den sällsamma redogörelsen.

Även om den inte löste mysteriet med den fine humanistens och filantropens egen död, så löste den ett annat ouppklarat mordfall i polisens arkiv, nämligen fallet med den mitt på dagen dödsskjutne och av alla så avhållne judiske rabbinen. Den spårlöst försvunne före detta organisten hade misstänkts av somliga källor, men polisen hade avfärdat den teorin som omöjlig. "Inte kan en kyrkomusiker någonsin hantera eldvapen," hade polisens mening varit.

Men ju mer man synade den våldsamt bortgångne filantropens liv, desto mer mystiska omständigheter fann man, som kunde tyda på att han blivit mördad. Organisten, som mördat rabbinen, hade stått i alltför nära kontakt med den mystiske och alltför ökände 'Hjälparen'. Även filantropen själv hade i Florens i Italien setts tillsammans med en maskerad man som kunnat vara ingen mindre än 'Hjälparen' själv.

Men den skummaste omständigheten av alla var den avlidnes korrespondens med en prostituerad i Hamburg. Denna speciella gatflicka var vida beryktad inom Tysklands undre värld, då hon stod på alltför god fot med alla kända och okända terroriströrelser. Denna gatflicka var omöjlig att få tag på för någon som hon inte ville träffa själv, man visste aldrig egentligen var hon befann sig från den ena dagen till den andra, och hennes syndaregister var obefintligt: ingen hade någonsin kunnat sätta dit henne för något, fastän alla mycket väl visste att hon var Tysklands undre värld's oskrivna lagars inofficiella drottning.

13.

Småningom focuserades polisens intresse i saken på den prostituerade i Hamburg. Det dök nämligen upp en sak av oöverskådlig betydelse: denna prostituerade visade sig vara syster till den legendariska sedermera mördade nattklubbsdrottningen på den numera stängda "*Blå Månen*". I och med att detta uppdagades fick polisen en rejäl härva att försöka tampas med. En teori byggdes upp, som i huvudsak bestod i, att filantropens våldsamma död skulle kunna vara en hämndaktion från den prostituerade i Hamburg och hennes vänners sida för mordet på nattklubbsdrottningen. Emellertid kom inte denna teori längre än till stadiet av en enbart teoretisk möjlighet.

Ej heller kunde filantropens kontakter med 'Hjälparen' i Italien noggrannare granskas. Polisen kom aldrig på tanken att den maskerade person som filantropen setts tala med i Florens hade kunnat vara en medlem av det filantropiska sällskapet Misericordia, som mest ägnade sig åt att begrava sådana som ingen annan ville begrava, vilket nu för tiden mest innebar Aids-lik. Om en sådan möjlighet ens hade

föreslagits den svenska polisen hade samtliga medlemmar av denna förträffliga ordningsmakt utan att tveka omedelbart kategoriskt svarat: "Omöjligt! Ingen befattar sig med personer som dött i Aids utom på behörigt avstånd och ordentligt steriliserade och med liken ordentligt ingjutna i plast. Någon så filantropisk rörelse kan inte existera."

Och poliserna fortsatte tro att den avlidne filantropen haft med 'Hjälparen' att göra, att han kunde ha blivit mördad, att han kunnat vara inblandad i mordet på nattklubbsdrottningen på "Blå Månen", att han kilat alltför stadigt med alltför prostituerade kvinnor och att han kanske rentav visat barmhärtighet mot en brottsling eller sinnessjukhusflykting för mycket.

Samtidigt kunde dock inte den möjligheten uteslutas att han faktiskt fallit genom en ren olyckshändelse och slagit sig så illa att han dött. Sådant hade inträffat förut.

Den prostituerade i Hamburg hördes aldrig mera av. Hon fortfor att leva som legend inom Västtysklands undre värld, men att hon alltjämt förekom där kunde polisen aldrig bevisa. När polisen gav upp alla vidare efterforskningar på hennes person ryckte de på axlarna och sade: "Det har hänt att efterfrågade kvinnor bytt identitet och utseende förut."

Därmed nöjde man sig med det positiva i saken, som var, att rabbinmordet aldrig hade klarats upp om inte filantropen satt livet till, på vilket sätt detta än skedde.

Därmed lades samtidigt den sista tänkbara ledtråden till någon utrannsaking av Hjälparens eventuella existens och förehavanden till handlingarna.

Det att någon djärv idiot framkastade hypotesen att den avlidne kunde vara identisk med just 'Hjälparen' var det sista som man fäste något avseende vid, då det var det sista som någon i denna världen någonsin skulle kunna bevisa.

Slut.